BODE

DES

HEILS IN CHRISTUS.

„De Heer is nabij."
Fil. IV : 5.

DRIE EN DERTIGSTE JAARGANG.

Uitgave van H. C. VOORHOEVE Jzn.
Den Haag — Dunne Bierkade 17.
1890.

INHOUDS-OPGAVE.

VAN DEN

Drie en Dertigsten Jaargang.

Bladz.

1. *De volharding des geloofs* (*Jozua* XIV.) . . . 1
2. *De spelonk van Adullam* 17
3. *De kroon na den strijd* 33
4. *Over het Gebed.*
   I. »*Bidt zonder ophouden.*" 39
   II. »*Het krachtig gebed eens rechtvaardigen vermag veel.*" 56
   III. »*Bidt voor elkander.*" 74
   IV. »*Bidt voor ons.*" 85
5. *De dauw van Hermon.* 46
6. *De vrijsteden.* 49
7. *In het land van de bezitting des Heeren.* (*Jozua* XXII.) 65
8. *De zegen der bevinding.* 91
9. *De wederbrenging van de ark des Heeren.* . . . 97
10. *Een brief aan een pas bekeerde.* 108
11. *Genade voor genade.* (*Jozua* XXIV : 1—13.) . 113
12. *Drieërlei volmaaktheid.* 123
13. *De vijf offeranden van Levitikus* I—VII . . 129
14. *Eenige karaktertrekken van het geloof* . . . 141

Bladz.

15. *De feesten van Levitikus* XXIII. 145
16. *Gods weg—en hoe dien te vinden.* 161
17. *Stroomen des levenden waters* 172
18. „*Ik en mijn huis, wij zullen den Heer dienen.*" 177
19. *Correspondentie.*

Exodus	XXXIII.	128
Levitikus	XIX : 19.	111
1 Samuël	XVII : 55	111
2 ——	VII : 14	111
2 Koningen	IX : 8.	16
Mattheüs	XXV : 10.	143
Markus	XIV : 36.	15
Lukas	XXII : 32	190
Johannes	IV : 20.	84
Handelingen	I : 15—26.	143
——	III.	128
——	IX : 7.	127
——	XIII : 2, 3.	16
——	XX : 21.	32
Romeinen	II : 12.	110
——	VIII : 15.	15
——	XV : 29.	84
1 Korinthe	XV : 20.	127
Galate	IV : 6.	15
Filippi	I : 18.	190
1 Thessalonika	IV : 14	127
Hebreën	V : 12, 13.	192
——	VI : 18.	127
——	VIII : 7—13.	111
1 Petrus	IV : 6.	126
1 Johannes	V : 7, 8.	144, 191
Openbaring	VII	84
——	XX : 11.	191

De volharding des geloofs.

(Jozua XIV.)

„Wij zijn behouden geworden in hope," — zoo zegt Paulus in Rom. VIII : 24; en door deze woorden geeft hij het standpunt aan, waarop de geloovige in Christus Jezus door de genade Gods staat. Er is niet de minste onzekerheid; integendeel, wij hebben een goddelijke zekerheid. Wij *hopen* niet behouden te worden, neen! wij *zijn* behouden geworden in de hoop op de eeuwige heerlijkheid, die ons wacht, die ons toegezegd is, en die ons aan het einde onzer loopbaan geschonken zal worden. De hoop des Christens is geenszins de vergeving der zonden, of de rechtvaardiging, of het eeuwige leven. Veelmeer is zijne hoop op het *bezit* dezer zegeningen gegrond. Door den dood en de opstanding van Christus heeft ieder, die gelooft, de vergeving zijner zonden, is gerechtvaardigd voor God, en bezit het eeuwige leven, 't welk bij den Vader was, en ons geopenbaard is geworden. Noch onze zwakheid, noch de macht en de list des vijands kan den zegen verhinderen of de zekerheid wegnemen van hen, die naar Gods voornemen geroepen zijn. „Want die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordend om aan het beeld van zijnen Zoon gelijkvormig te zijn." Al de moeielijkheden op de reis zijn door God naar zijne genade, wijsheid en macht afgemeten, en strekken slechts daartoe om de geroepenen te bewaren, te heiligen en ten einde toe te doen volharden. In de kracht Gods door het geloof worden de heiligen bewaard tot de behoudenis, dat is tot de eeuwige heerlijkheid, die bereid is om in den laatsten tijd geopenbaard te worden; en die heerlijkheid, die onverderfelijke en onbevlekte en onverwelkelijke erfenis wordt voor ons

bewaard in de hemelen, zoodat geen macht op aarde, noch in de hemelen in staat is ons die te ontrooven.

De ware hoop van den Christen is, naar de Schrift, de verwachting van de openbaring van datgeen, wat reeds door het geloof in zijn bezit gekomen is, en in de kracht des Heiligen Geestes door zijne ziel genoten wordt; en dit is vanzelf met volharding verbonden. „Een hoop nu, die men ziet, is geen hoop; want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen? Maar indien wij hopen hetgeen wij niet zien, *zoo verwachten wij het met volharding.*" Als Christus verschijnen zal, dan zullen de zijnen met Hem verschijnen in heerlijkheid, en alsdan zal hun heimwee naar de volmaakte, ongestoorde vreugde worden gestild.

Wij *wachten* derhalve op onze zegeningen, en toch *bezitten* wij ze reeds. Het recht verstand hiervan geeft ons den waren vrede en de ware rust, en leert ons tevens met volharding te loopen in de loopbaan, die ons voorgesteld is. In Christus geloovende, *hebben* wij het eeuwige leven. Dit is niet een toekomstig, maar een tegenwoordig bezit. „Die in mij gelooft, *heeft* het eeuwige leven," zegt de Heer. „Die den Zoon heeft, *heeft* het leven," zegt Johannes. Waarom? Wel omdat de Zoon het eeuwige leven is. Is Hij het leven, dat eeuwige leven, 'twelk bij den Vader was, en ons is geopenbaard geworden, dan heeft ook ieder, die in Hem gelooft, die met Hem vereenigd is geworden, het eeuwige leven. Deze twee dingen zijn onafscheidelijk aan elkaar verbonden. Men kan Christus niet bezitten, zonder het eeuwige leven te bezitten, omdat Christus het eeuwige leven is. Doch dit leven is thans nog verborgen met Christus in God. Het zal evenwel geopenbaard worden. Dit verwachten wij. Daarnaar verlangen wij. Daarnaar strekken wij ons reikhalzend uit. En in dezen zin verwachten wij het eeuwige leven. Daarom zegt Paulus tot Timotheüs, die de zekerheid in zich omdroeg, dat hij het eeuwige leven had: „Grijp naar het eeuwige leven."

Eveneens is de openbaring van de zonen Gods toekomstig.

„Ook wij zelven," zegt Paulus, „die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelven zuchten in onszelven, *verwachtende het zoonschap: de verlossing onzes lichaams.*" Wij verwachten, dat ons verderfelijk lichaam verlost en aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig gemaakt zal worden; alsdan zullen wij als zonen Gods in heerlijkheid worden geopenbaard. Doch wij verwachten geenszins kinderen Gods te worden. O, neen! dit *zijn* wij. Hoort slechts, wat Johannes zegt: „Ziet, welke liefde de Vader ons gegeven heeft, dat wij kinderen Gods genoemd zouden worden! Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij hem niet gekend heeft. Geliefden! *nu zijn wij kinderen Gods.*" Wij zijn uit God geboren. Wij zijn zonen Gods. God heeft den Geest zijns Zoons in onze harten uitgezonden, door welken wij roepen: „Abba, Vader!" Door dien Geest zijn wij in gemeenschap met God, den Vader, en spreken, denken en handelen wij als zijne kinderen, zoodat wij evenmin door de wereld gekend worden, als de Heer Jezus hier beneden door de wereld gekend werd. Doch wij zijn nog in de vreemdelingschap, in de woestijn. De eigenlijke woonplaats der zonen Gods is het huis des Vaders, waar Jezus reeds met eer en heerlijkheid is gekroond, waar Hij ons plaats bereidde, en waar Hij ons wacht, om met Hem te deelen al zijne heerlijkheid en vreugde.

Onze verwachting is dus: aan het einde van onze reis door de woestijn het eeuwige leven in al zijn volheid en heerlijkheid daar boven te genieten, en als Gods zonen in een verheerlijkt lichaam, aan het heerlijk lichaam van Jezus gelijkvormig, met Christus te wonen tot in eeuwigheid in het heerlijk Huis des Vaders. Die verwachting kan spoedig, kan *heden* nog vervuld worden. Niets staat de komst van Jezus, om ons tot Zich te nemen, opdat wij zijn mogen, waar Hij is, in den weg. „In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; ware het anders, ik zou het u gezegd hebben; want ik ga heen om u plaats te bereiden. En wanneer ik heengegaan ben, en u plaats bereid heb, kom ik weder, en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar ik ben."

Naar die komst van Jezus verlangt onze ziel. Hoe meer wij van Hem genieten, hoe dichter wij bij Hem komen, hoe beter wij Hem leeren kennen, des te meer verlangen wij er naar om Hem van aangezicht tot aangezicht te zien, en zijne liefde in al hare volheid te genieten. De bevinding van al zijne trouw en goedheid werkt een hoop, die nimmer beschaamd worden kan, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, die ons gegeven is. Naar de verwezenlijking dier hoop strekt onze ziel zich uit. Haar verlangen is niet gestild, totdat de heerlijke werkelijkheid zal gekomen zijn. Daarom loopen wij in de loopbaan, totdat wij den prijs zullen gekregen hebben. Dit is geen onzekerheid. O neen! de volkomene zekerheid van het heil in Christus ligt daaraan ten grondslag. Wie niet zeker weet, dat hij op den rechten weg is, loopt niet door; maar wie zeker weet, dat hij langs den weg, dien hij gaat, het beoogde doel bereiken zal, loopt door, totdat hij er is. Paulus zegt: „Niet dat ik reeds den prijs gekregen heb, of reeds volmaakt ben; maar ik *jaag er naar*, *of ik dien ook grijpen mocht*, *aangezien ik door Christus Jezus ook gegrepen ben.*" De zekerheid, dat hij door Christus Jezus gegrepen was om dien prijs te krijgen, deed hem naar dien prijs jagen, totdat hij dien gegrepen had. „Vergetende hetgeen achter is, en mij uitstrekkende naar hetgeen vóór is, jaag ik, het wit aanschouwende, naar den prijs der hemelsche roeping Gods in Christus Jezus."

De volharding des geloofs is dus het gevolg van de volkomene zekerheid der behoudenis, en van het vast vertrouwen, dat de erfgenamen der hemelsche heerlijkheid door God, trots alle zwakheid en gevaar, ten einde toe bewaard worden. Op hetzelfde oogenblik toch, dat twijfel aan mijne behoudenis, of vrees van op weg te zullen omkomen, mijne ziel vervult, houdt de volharding des geloofs op, en loop ik niet door in de loopbaan, die ons voorgesteld is. Daarom vermaant Paulus de Hebreërs: „Werpt dan uwe vrijmoedigheid niet weg, die een groote belooning heeft; want gij hebt volharding noodig, opdat

gij, den wil Gods gedaan hebbende, de belofte moogt wegdragen."

Van deze volharding des geloofs levert ons de geschiedenis van Kaleb een treffend en heerlijk bewijs. Staan wij eenige oogenblikken bij zijne schoone en belangrijke geschiedenis stil; vele nuttige en bemoedigende lessen zullen wij er door ontvangen.

In het dertiende hoofdstuk van Numeri wordt zijn naam voor de eerste maal vermeld, bij gelegenheid dat er twaalf verspieders door Mozes werden uitgezonden om het beloofde land door te trekken en daarvan aan de Israëlieten bericht te brengen. Onder deze twaalf mannen bevonden zich Kaleb, de zoon van Jefunne, van den stam van Juda, en Hoséa, de zoon van Nun, die door Mozes Jozua genoemd werd. (vs. 6, 16.) Van dat oogenblik af is de naam van Kaleb onafscheidelijk verbonden aan den naam van Jozua. (Zie Num. XIV : 30, 38; XXVI : 65; XXXIV : 17—19; Deut. I : 36—38; Jozua XIV : 13.) Zij verspiedden te zamen het land Kanaän; zij trokken gezamenlijk door de woestijn; zij gingen te zamen het beloofde land binnen. Als mannen des geloofs hadden zij eenzelfde gedachte, eenzelfde geloof, eenzelfde vertrouwen, eenzelfden moed, eenzelfde uitgangspunt, eenzelfden wandel, eenzelfde volharding, eenzelfde doel. Merkwaardig is het, dat Jozua steeds het eerste genoemd wordt, hoewel zijn naam in de lijst der verspieders na Kaleb komt. Jozua's beroemde naam drukt, om zoo te zeggen, het stempel op den naam van Kaleb, en geeft dien zijn waar karakter. Kaleb vergezelt Jozua, en niet Jozua Kaleb; en het is uit Jozua's handen, dat Kaleb de hem beloofde erfenis ontvangt.

Treffend type voor ons! Terwijl Mozes het voorbeeld is van Christus als middelaar en hoogepriester, die gedurende den strijd der zijnen hier beneden in den hemel voor hen bidt; is Jozua de type van Christus als aanvoerder in den strijd, die zijn volk brengt in de beloofde rust. Welnu, geliefden! zijn wij zóó met Jezus verbonden, als Kaleb verbonden was met Jozua? Wordt onze naam

in éénen adem genoemd met den naam van Jezus? Bevinden wij ons steeds in zijn gezelschap, en draagt ons leven, ons gedrag, onze gezindheid het kenmerk van onze gemeenschap met Hem? Dit is het groote geheim onzer kracht. Zonder Jezus vermogen wij niets, met Hem alle dingen. Die in Hem blijft, draagt veel vrucht. Die met Hem wandelt, doet krachtige daden. Die Hem volgt, komt veilig en zeker aan het einde.

Hooren wij nu, hoe Kaleb zelf zijne geschiedenis verhaalt. „Gij weet" — zoo zegt hij tot Jozua — „het woord, dat de Heere tot Mozes, den man Gods, gesproken heeft te Kades-Barnéa, ter oorzake van mij en ter oorzake van u. Ik was veertig jaar oud, toen Mozes, de knecht des Heeren, mij uitgezonden heeft van Kades Barnéa, om het land te verspieden; en ik hem antwoord bracht, *gelijk als het in mijn hart was.* Maar mijne broeders, die met mij waren, deden het hart des volks smelten; *doch ik volhardde den Heere, mijnen God, na te volgen.* Toen zwoer Mozes te dienzelven dage, zeggende: Indien het land, waarop uw voet getreden heeft, u en uwe kinderen ten erfdeel zal zijn in eeuwigheid, *dewijl gij volhard hebt den Heere, mijnen God, na te volgen.* En nu, zie, de Heer heeft mij in het leven behouden, gelijk als Hij gesproken heeft; *het zijn nu vijf en veertig jaren, sedert dat de Heer dit woord tot Mozes gesproken heeft,* toen Israël in de woestijn wandelde; en nu, zie, ik ben heden vijf en tachtig jaren oud. *Ik ben nog heden zoo sterk, gelijk ik was ten dage, toen Mozes mij uitzond; gelijk mijne kracht toen was, alzoo is mijne kracht nu, tot den oorlog, en om uit te gaan en om in te gaan.* En nu, geef mij dit gebergte, waarvan de Heer te dien dage gesproken heeft, want gij hebt het te dienzelven dage gehoord, dat de Enakieten aldaar waren, en dat er groote vaste steden waren; *of de Heer met mij ware, dat ik hen verdreef, gelijk als de Heer gesproken heeft.*"

Ziedaar, de volharding des geloofs. Hoe schoon en heerlijk is dit getuigenis! Toen de tien verspieders een kwaad gerucht van het land verspreidden, en door hun

verhalen van de reuzen het hart des volk versaagd maakten; toen gansch Israël weigerde om op te trekken, en naar Egypte wilde terugkeeren; toen zij zelfs zóóver gingen van Jozua en Kaleb te willen steenigen; stonden deze mannen des geloofs pal, lieten zich niet van hun stuk brengen, en vol geloofsmoed zeide Kaleb: „Laat ons vrijmoedig optrekken, en dat land erfelijk bezitten; want wij zullen het voorzeker overweldigen..... Indien de Heer een welgevallen aan ons heeft, zoo zal Hij ons in het land brengen, en zal ons dat geven.... Alleen zijt tegen den Heer niet wederspannig, en vreest niet het volk dezes lands, want zij zijn ons brood. Hunne schaduw is van hen geweken, en de Heer is met ons; vreest hen niet!" Kaleb sprak, gelijk het in zijn hart was. Hij kende God als den Almachtige. Hij had zijne wonderen in Egypte aanschouwd; hij had zijne machtige en sterke hand gezien; zijne voeten hadden het land des Heeren betreden, en zijn oog en hart was bekoord geworden door de schoonheid en heerlijkheid van dat land; en op dien God, wiens land Kanaän was, stelde hij een volkomen vertrouwen. Voor dien God bestonden geen sterke steden en geen reuzen. Voor Hem moesten alle vijanden wijken. Wie op dien God vertrouwde, zou niet beschaamd worden. Zoo volhardde hij den Heere, zijnen God, na te volgen. En als loon voor die volharding werd Hebron en dat gebergte hem ten erfdeel toegezegd.

Waarom Hebron en dat gebergte? en waarom niet het heerlijke dal Eskol? Voor het menschelijke hart was dit laatste toch veel begeerlijker dan het eerste. In Eskol groeiden de druiven en granaatappelen, die zij ten bewijze van de overgroote vruchtbaarheid des lands meebrachten; in Hebron woonden de reuzen, de kinderen van Enak. Maar Kaleb was een man des geloofs; en voor den zoodanige was Hebron verre te verkiezen boven Eskol. Hebron toch was de plaats, die Abraham, de aartsvader, zich ter woonplaats koos, nadat Lot de steden der vlakte gekozen had. Het was de plaats, waar Abraham den Heere, zijnen God, die Hem zulke heerlijke beloften

gedaan had, een altaar bouwde. Het was de plaats van de graven zijner vaderen. Daar was Sara gestorven en begraven. Daar was Abraham begraven en Izaäk en Jakob en de twaalf patriarchen. Gods zegen rustte op die plaats. Hebron zou worden een van de vrijsteden, het eigendom der Levieten. Hebron zou worden het uitgangspunt van David's koningschap. Geen wonder dus, dat de man des geloofs deze gezegende plaats tot zijn erfdeel verkoos. Van het schoone en heerlijke, dat hij in Kanaän gezien had, was er niets schooners en heerlijkers voor hem, dan Hebron en dat gebergte; en de Heere God bekroonde zijn geloof, en schonk hem Hebron.

Maar hoewel Hebron aan Kaleb geschonken was, en het dus van dat oogenblik af zijn rechtmatig eigendom was, zoo kreeg Kaleb het nog niet in bezit. Neen! ten gevolge van Israëls ongeloof moest hij veertig jaren rondtrekken door de woestijn, en daarna nog vijf jaren den strijd in Kanaän mede strijden, eer de erfenis hem ter eeuwige bezitting gegeven werd. Zoo is het met ons immers ook! Een schoone erfenis is ons geworden — een onverderfelijke en onbevlekte en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen voor ons bewaard wordt — het eeuwige leven, de eeuwige heerlijkheid in het Vaderhuis, het koninkrijk en de heerschappij met Christus in hemel en op aarde. Erfgenamen zijn wij van God en medeërfgenamen van Christus. Maar die erfenis is nog niet in ons bezit. De duivel woont nog in de hemelsche gewesten en is nog de vorst dezer wereld. Alle dingen op aarde zijn nog in de handen van de vijanden des Heeren. En wij wandelen hier als door een woestijn vol schorpioenen en vurige slangen. Zoo hebben wij dus volharding van noode, en moeten met lijdzaamheid loopen de loopbaan, die ons voorgesteld is.

Veertig lange jaren moest Kaleb die vreeselijke woestijn doortrekken, eer zijne voeten voor de tweede maal het beloofde land betraden. Welk een geloofsbeproeving! Wat tal van ervaringen in die veertig jaren! Kostelijke ervaringen van Gods trouw en goedheid voorzeker, maar

ook pijnlijke ervaringen van Israël's hardnekkigheid en ongeloof; hartbrekende ervaringen van Gods oordeelen over zijn volk. Al de mannen, met welke hij Egypte verlaten had, zag hij sterven in de woestijn, zelfs Aäron en Mozes, die geëerde en gezegende dienaren des Heeren. Welke oefeningen der ziel! En daarna die vijf jaren in Kanaän. Ja, hij was nu wel over de Jordaan; hij bevond zich wel in het land van Jehovah, en niet meer in de dorre wildernis; maar toch dat land was nog in het bezit der vijanden; het moest worden ingenomen; het moest worden bevrijd. In plaats van, zoodra hij de Jordaan was doorgetrokken, naar Hebron te ijlen en zijne erfenis in bezit te nemen, moest hij gedurende vijf jaren met het gansche volk langzamerhand het land innemen, en alzoo ondervinden de waarheid van dat woord: zij, die gelooven, haasten niet.

Doch hij volhardde. Veertig jaren in de woestijn en vijf jaren in Kanaän. De moeielijkheden der woestijnreis hinderden hem niet. Hij ondervond de hitte, het zand, de vermoeienis en den dorst, maar hield er geen rekening mede. Hij dacht er geen oogenblik aan om iets te zoeken van hetgeen rondom hem was, en werd door al, wat er gebeurde, niet verschrikt of ontmoedigd. En de strijd in Kanaän verzwakte hem niet. Geen ongeduld vervulde zijn hart. Toen het oogenblik gekomen was, dat de erfenis werd uitgedeeld, kon hij Hebron en dat schoone gebergte opeischen, en zeggen: Mijne kracht is niet verteerd; zooals ik Egypte verliet, zoo sta ik thans hier, gereed om de Enakieten te verslaan.

Waarin bestond het geheim dezer volharding? Kaleb *verwezenlijkte zijne hoop*. Hij had het land des Heeren gezien. Zijn oog was bekoord en zijn hart aangetrokken geworden door het schoone gebergte, waar Hebron lag. Aan die erfenis, hem toegezegd, dacht hij voortdurend. Daarop was het oog des geloofs steeds gevestigd. Naar het bezit daarvan ging zijne ziel bestendig uit. Dit stelde hem in staat de moeielijkheden der woestijnreis te trotseeren; en het geloof in de vervulling van 's Heeren beloften gaf

hem onderwerping en geduld. Zoo is het met ons ook. De zorg en de moeite, het leed en de strijd, de teleurstellingen en de verzoekingen zijn alleen dan te verduren en te weerstaan, wanneer ons hart vervuld is met de dingen, die boven zijn, en wanneer ons oog gevestigd is op de heerlijkheid, die ons wacht. Paulus zegt: „Om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, mijnen Heer, acht ik alle dingen schade en drek." En: „Eén ding doe ik, vergetende hetgeen achter is, en mij uitstrekkende naar hetgeen vóór is, jaag ik, het wit aanschouwende, naar den prijs der hemelsche roeping Gods in Christus Jezus." — *Het wit aanschouwende;* ja, daarin ligt het geheim der volharding. Met het oog op de heerlijkheid, en bovenal op Hem, die het middelpunt der heerlijkheid is, van Wien wij zingen: wat is des hemels heerlijkheid, zoo Gij er, Heer! niet zijt? valt het gemakkelijk in den strijd en het lijden te volharden. Niet alleen wordt dan het lijden door ons licht geacht, en de strijd van korten duur gerekend, (2 Kor. IV: 16—18.) maar wij genieten reeds door het geloof de geestelijke zegeningen, die in Christus ons deel werden, en strekken ons met verlangende harten uit naar het volkomen bezit en het ongestoord genot der hemelsche vreugde.

Want evenals Kaleb in het beloofde land geweest was en Hebron had gezien, en door het gezicht daarvan zóó was bekoord geworden, dat hij het niet meer vergeten kon, maar er bestendig zijn hart naar uitstrekte, en toch vijf en veertig jaren moest wachten, eer hij zijne erfenis in bezit kon nemen; zoo zijn ook wij in Christus in de hemelsche gewesten gezet, genieten door het geloof de geestelijke zegeningen; en komen, na onze reis door de woestijn voleindigd te hebben, in het volle en eeuwigdurende bezit er van.

Zoo zagen wij dan in deze geschiedenis, hoe de gehechtheid onzer ziel aan Christus, de verwezenlijking van de ons voorgestelde hoop, en het waardeloos achten van de dingen hier beneden ons bekwaam maken, om in de loopbaan des geloofs ten einde toe te volharden. Ons rest

nu nog stil te staan bij twee heerlijke gevolgen dezer volharding, zooals die ons in Kalebs geschiedenis worden medegedeeld.

„En nu, zie, de Heer heeft mij in het leven behouden, gelijk als Hij geopenbaard heeft; het zijn nu vijf-en-veertig jaren, sedert dat de Heer dit woord tot Mozes gesproken heeft, en nu, zie, ik ben heden vijf-en-tachtig jaren oud. Ik ben heden nog zoo sterk, gelijk als ik was ten dage toen Mozes mij uitzond; gelijk mijne kracht toen was, alzoo is mijne kracht nu, tot den oorlog, en om uit te gaan en om in te gaan." Hoe schoon is dit! Voorwaar, het is eenig in zijne soort. Niettegenstaande zijne vijf-en-tachtig jaren, ondanks al de vermoeienissen der woestijnreis en des strijds in Kanaän, had Kaleb geen greintje van zijne kracht verloren. Als een jongen man, bekwaam tot den oorlog, kon hij nog ingaan en uitgaan, en de daad bij het woord voegende, ging hij, de vijf-en-tachtigjarige grijsaard, naar Hebron, en versloeg de drie zonen van Enak, die reuzen, wier gerucht het geheele Israëlietische volk veertig jaar geleden in angst en schrik verzet had. En waardoor had hij zijne krachten behouden? Omdat hij geen vertrouwen stelde in zichzelven, maar zijne kracht eenig en alleen zocht bij Hem, die in onze zwakheid zijne kracht volbrengt. In geestelijk opzicht is het met ons ook zoo. De Heilige Geest is niet alleen het onderpand, maar ook de kracht in ons. De uitnemende grootheid van Gods kracht aan ons, die gelooven, naar de werking van de kracht zijner sterkte, die Hij gewrocht heeft in Christus, door Hem uit de dooden op te wekken, is ons door den Heiligen Geest geschonken, en indien wij „sterk zijn in den Heer en in de kracht zijner sterkte," dan blijven wij niet alleen frisch en jeugdig, maar gaan zelfs voort van genade tot genade, van kracht tot kracht. In Jes. XL wordt dit in profetische taal zoo schoon gezegd: „De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen; maar die den Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de

arenden, zij zullen loopen en niet moede worden; zij zullen wandelen en niet mat worden." Want, zoo gaat er aan vooraf: „De Heere geeft den moeden kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft."

Er is veel voor ons te leeren uit dit gedeelte van Kaleb's geschiedenis. Het is schoon, een jongeling met jeugdige kracht te zien strijden tegen de wereld en de zonde, en hem de overwinning over de vijanden te zien behalen; maar het is nog schooner een grijsaard, onverzwakt, met jeugdige kracht te zien strijden. Helaas! zoo menigwerf ontwaren wij het tegendeel. Aan het einde van de loopbaan gekomen, is menigeen moede en mat geworden, en zit hijgend en krachteloos terneer. Ach! er is al haast niets bedroevender dan dit. Wie een vader in Christus kon zijn en behoorde te wezen, krachteloos en geesteloos de harp aan de wilgen te zien hangen en het zwaard in de schede te zien steken, is, voorwaar! een treurige aanblik. Beware de Heer er ons voor! Geve Hij ons genade om te gelijken op Kaleb, die in hoogen ouderdom met jeugdige kracht de reuzen versloeg; — om te gelijken op Paulus, die aan het eind van zijn leven even frisch en krachtig het evangelie predikte en de waarheid verdedigde, als aan het begin zijner loopbaan; en die te midden van de meest ontmoedigende omstandigheden den hoogen moed des geloofs had om zijnen geliefden Timotheüs op te wekken en aan te sporen, onvermoeid, in de gemeente des Heeren en in de wereld te arbeiden en te prediken. Maar daartoe is het noodig, geliefde broeders! dat wij ons voortdurend dicht bij den Heer houden, in afhankelijkheid van Hem wandelen, bij Hem onze sterkte zoeken. Wie dit doet, gaat voort van kracht tot kracht. Wie hierin verflauwt, verliest zijne kracht, en zit ten slotte moedeloos en krachteloos in zak en asch terneer.

Het tweede gevolg van de volharding des geloofs is, dat zij *volharding bewerkt bij anderen*. „Verkeerde omgang bederft goede zeden," zegt Paulus; maar „een goed voorbeeld doet goed volgen." Kaleb's geloof en volharding hadden een gezegende uitwerking in zijne familie. In

hoofdstuk XV: 16 (zie ook Richt. I: 12, 13.) lezen wij: „En Kaleb zeide: wie Kirjath-Séfer zal slaan, en nemen haar in, dien zal ik mijne dochter Achsa tot een vrouw geven. En Othniël, de zoon van Kenaz, den broeder van Kaleb, nam haar in; en hij gaf hem Achsa, zijne dochter, tot een vrouw." De neef drukte waardiglijk de voetstappen zijns ooms. Hij streed met het voorwerp voor oogen, dat zulk een groote waarde voor hem had, en dat hij tot elken prijs bezitten wilde. Zijne hoop was gevestigd op Kaleb's dochter. — Verlangen wij Christus te bezitten tot elken prijs? En geven wij aan Hem onszelven, onze gaven en onze krachten?

In het derde hoofdstuk der Richteren wordt Othniël de eerste richter in Israël. Na de overwinning voor zichzelven te hebben behaald, wordt hij door den Heer gebruikt om anderen te verlossen, en volhardt ook in deze nieuwe roeping tot aan het einde. En Achsa, Kaleb's dochter, is een tweede voorbeeld van volharding. De geest haars vaders was in haar gevaren. Kaleb had haar aan Othniël ter vrouwe gegeven; en zij spoort haren man aan om *nog meer te vragen*. Hij had een veld noodig, en bovenal waterwellingen. Zij wilde zegen hebben op het land, dat haar ten eigendom geworden was. Om zulks te verkrijgen, sprong zij van den ezel af, en richtte haar verzoek tot haren vader. „Geef mij een zegen; dewijl gij mij een land gegeven hebt, geef mij ook waterwellingen." Zij *volhardde* in gebed en smeeking. En zij ontving rijkelijk: hooge en lage waterwellingen — typen van de geestelijke zegeningen, die ons geschonken worden. Gelijken wij op haar? Als wij Gods Woord in handen hebben, vragen wij dan den Heere om het vruchtbaar te maken voor onze ziel; om het door de kracht des Heiligen Geestes ons te doen verstaan en te doen genieten? Voorwaar, de Heer, onze God, zal ons niet minder geven dan Kaleb gaf aan zijne dochter. Ja, Hij zal ons verkwikken, vertroosten, bemoedigen, sterken en zegenen.

„O, hoe gewichtig is de roeping van hen, die lange

jaren op den weg des levens gewandeld hebben! Hunne volharding in het geloof en in de godzaligheid zal de jongeren aansporen ook met volharding te loopen in de loopbaan, die ons voorgesteld is. Hun gedrag en hunne gezindheid oefenen zulk een grooten invloed uit. Och, laten wij ons niet door de omstandigheden doen beheerschen. Verheffen wij ons boven de omstandigheden. De Heer is altijd dezelfde. Wie er ook veranderen moge, Hij verandert niet. Wie ook heenga, of afwijke, of verflauwe, Hij wijkt niet, maar is de eeuwig Getrouwe. Volgen wij Paulus na, die, door allen verlaten, terwijl zijn hart treurde over het verval van de gemeente des Heeren, in de gevangenis te Rome, met den marteldood voor oogen, vol jeugdige kracht, met blijdschap des Heiligen Geestes kon uitroepen: „Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden. Voorts is mij weggelegd de kroon der gerechtigheid, welke mij de Heer, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal, en niet alleen aan mij, maar ook aan allen, die zijne verschijning liefhebben!" Laat moedeloosheid verre van ons zijn! Vertragen wij niet. Neen! laat ieder van ons kunnen zeggen: Zij gaan voort van kracht tot kracht, en hunne jeugd wordt vernieuwd als die eens arends.

En gij, die nog tot de jongelingen kunt gerekend worden, of die pas binnenkort uwen voet op den levensweg gezet hebt, volgt Kaleb na, die sprak, gelijk als het in zijn hart was, en volhardde om den Heere, zijnen God, na te volgen; en die daardoor, van kracht tot kracht voortgaande, in staat werd gesteld om zulke heerlijke geloofsdaden te verrichten. Stoot u niet aan de afwijking en verslapping van sommigen, maar vestigt uw oog op hen, die in navolging van de mannen des geloofs, in de Heilige Schrift ons voorgesteld, hun leven wijden aan de dienst des Heeren, en in getrouwheid wandelen voor Gods aangezicht, met vreugde des Heiligen Geestes de zalige komst van Jezus, onzen Heer en Heiland, verbeidende.

Correspondentie.

Zoo de Heer wil, hoop ik ook in dit jaar weder vragen over teksten uit de Schrift en over het praktische leven te beantwoorden. De correspondenten worden evenwel vriendelijk verzocht, hunne vragen duidelijk te stellen, en op een afzonderlijk stuk papier, en niet in hunne brieven tusschen allerlei andere dingen in, te schrijven.

1. J. te A. — „Abba" is een Syrisch en Chaldeeuwsch woord, dat „vader" beteekent. Het komt drie malen in het Nieuwe Testament voor; in Markus XIV : 36; Rom. VIII : 15 en Gal. IV : 6; en in elk dezer plaatsen volgt er onmiddellijk het Grieksche woord voor „vader" op. Dit is ongetwijfeld zeer merkwaardig. Het Grieksche woord zou er bijgevoegd kunnen zijn om het Chaldeeuwsche te verklaren; maar het schijnt toch meer een deel uit te maken van de aanspraak tot den Vader. Het wordt geen enkele maal in het Oude Testament aangetroffen; en dit is wel merkwaardig, omdat het Hebreeuwsche woord voor vader (Abb) een bijzondere genegenheid uitdrukt. „Abba" is dus waarschijnlijk de Syrische vorm van het Hebreeuwsche woord, en komt derhalve zeer wel overeen met de bedoeling van de drie plaatsen, waar het voorkomt.

Dit zet dus een bijzondere kracht bij aan het dierbare gebed van onzen Heer en Heiland in Mark. XIV : 36. „Abba, Vader! alle dingen zijn U mogelijk; neem dezen drinkbeker van mij weg, doch niet wat ik wil, maar wat Gij wilt." Zoo drukt de Heer hier uit het diepe gevoel, dat Hij had van de eeuwige liefde des Vaders. Zoo ook in Rom. VIII : 15. De geest des zoonschaps maakt ons niet alleen bekwaam om op de gewone wijze Vader te roepen, maar leert ons om datzelfde gevoel te hebben van de onveranderlijke genegenheid des Vaders, 't welk de Heere Jezus had. En dit komt dan geheel overeen met Gal. IV : 6. „En omdat gij zonen zijt, heeft God den Geest zijns Zoons in onze harten uitgezonden, die roept: Abba, Vader,

Jezus zeide: „Niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den Vader dan de Zoon, en aan wien de Zoon

Hem wil openbaren." (Matth. XI : 27.) Heerlijk voorrecht! Onuitsprekelijke genade! De Zoon stelt ons in gemeenschap met den Vader, leert ons den Vader kennen, en doet ons de oneindige liefde en onuitsprekelijke teederheid van het hart des Vaders genieten.

2. A. H. te N. vraagt, wat de woorden, „de beslotenen en verlatenen in Israël", die in 2 Kon. IX : 8 voorkomen, beteekenen.

Het komt mij het aannemelijkste voor om onder de beslotenen en verlatenen in Israël te verstaan de zoodanigen, die na een algemeene overwinning door den vijand in het leven waren gelaten of zich door de vlucht hadden gered. Van het goddelooze huis van Achab zouden dus zelfs de zoodanigen niet overblijven. Zie Deut. XXXII : 36.

3. T. W. te Bl. vraagt naar de beteekenis van het vasten, zooals dit o. a. voorkomt in Hand. XIII: 2, 3.

Noch in het Oude, noch in het Nieuwe Testament is spraak van bepaalde vastendagen, zooals die in de Christelijke kerk zijn vastgesteld. Steeds was het vasten een vrijwillige daad. In het Nieuwe Testament komt het steeds voor in vereeniging met het gebed. (Zie Hand. X: 30; XIII: 2, 3; XIV: 23.)

Uit al deze plaatsen blijkt, dat wanneer een of meerdere personen den Heere iets zeer gewichtigs te vragen of voor te stellen hadden, of wanneer zij zich over het een of ander voor den Heer te verootmoedigen hadden, zij alsdan vastten en baden. Hun gebed en hunne smeeking braken zij niet af door maaltijden. Hunne ziel was zoo zeer bezig met de zaak, die zij voor den Heer te brengen hadden, dat zij zich in hunne smeekingen tot God door geen zorgen voor de behoeften des lichaams lieten storen.

De spelonk van Adullam.

(1 Samuël XXII.)

Van het roemrijk slagveld in het eikendal ging David door verschillende tooneelen in het huis van Saul. Daar ontmoette hij slechts afgunstige blikken en aanslagen op zijn leven, in antwoord op de zoete tonen zijner harp en op zijne heldendaden. Naast God had Saul het behoud van zijn troon aan David te danken, en ter belooning daarvoor heeft hij hem twee of driemaal met zijn spies willen doorsteken. Doch de Heer bewaarde, naar zijne barmhartigheid, zijnen geliefden dienstknecht in zijne uiterst moeielijke positie. „En David gedroeg zich voorzichtig op al zijne wegen; en de Heer was met hem. Toen nu Saul zag, dat hij zich zeer voorzichtig gedroeg, vreesde hij voor zijn aangezicht. Doch gansch Israël en Juda had David lief, want hij ging uit en hij ging in voor hun aangezicht."

Alzoo was David, de gezalfde koning Israëls, geroepen om den haat en den smaad der regeerende macht te verduren, doch bemind door allen, die zijne zedelijke waarde wisten te schatten. Het was onmogelijk, dat Saul en David blijvend konden samen gaan. Hunne beginselen waren geheel verschillend, zoodat een scheiding moest plaats hebben. David wist, dat hij gezalfd was om koning te worden, doch zoolang Saul op den troon zat, wachtte hij met een gelukkig hart den tijd door God bepaald af, wanneer alles zou verwezenlijkt worden. Tot zoolang leidde de Geest van Christus hem om de plaats van afzondering in te nemen. De koning Israëls bewandelde den weg eens bannelings, eens pelgrims, eens vreemdelings, eens reizigers zonder tehuis. Zijn weg om op den

troon te komen moest door vele smarten en moeielijkheden gaan. Evenals zijn goddelijk tegenbeeld had hij eerst te lijden, voordat hij tot heerlijkheid kwam.

David zou Saul tot aan het einde gediend hebben, want hij eerde hem als de gezalfde des Heeren. Al had hij zich ook met weinig moeite op den troon kunnen plaatsen, hij zou dit toch niet gedaan hebben. Wij weten dit met zekerheid, want tot tweemaal toe spaart hij Saul's leven. David verliet zich eenvoudig op den Heer. In deze geheele afhankelijkheid lag zijne kracht en grootheid. Hij kon zeggen: „Doch gij, o mijne ziel! zwijg Gode; want van Hem is mijne verwachting." Daarom ging hij gelukkig door al de strikken en gevaren van zijne dienst in het huis en het leger van Saul. De Heer verloste hem van alle boos werk, en bewaarde hem voor het koninkrijk, dat Hij hem geven wilde, nadat hij „een weinig tijds geleden zou hebben."

David was, om zoo te zeggen, voor een oogenblik uit zijn schuilplaats gekomen, alwaar hij in het verborgen was geoefend geworden, om op de legerplaats te verschijnen, en, dáár zijn werk volbracht hebbende, werd hij geroepen zijne vorige plaats weder in te nemen, om in de school van Christus nog diepere lessen te leeren. De lessen des Heeren zijn dikwijls moeielijk en lastig vanwege de halsstarrigheid en traagheid onzer harten; maar iedere nieuw geleerde les, ieder nieuw beginsel, dat wij leeren verstaan, maakt ons meer geschikt om te doen, waartoe wij geroepen worden. Het is waarlijk kostelijk discipelen van Christus te zijn, en ons aan de tucht en opvoeding zijner genade te onderwerpen. Het einde zal ons de waarde van deze plaats der onderwerping doen zien; maar wij behoeven het einde niet af te wachten. Nu reeds zal ieder zijn grootste geluk vinden in het zich onderwerpen in alles aan den goddelijken Meester: „Kom tot mij," zegt Hij, „allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u rust geven. Neemt mijn juk op u, en leert van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uwe zielen; want

mijn juk is zacht en mijn last is licht." In de Schrift wordt ons van drieërlei rust gesproken. In de eerste plaats: de rust, die wij als zondaars vinden in het volbrachte werk van Christus; in de tweede plaats: die wij als heiligen genieten in een geheele onderwerping aan den wil van God; deze rust is het tegenovergestelde van *de onrust der ziel.* En eindelijk de rust, die er overblijft voor het volk Gods.

David kende deze tweede rust, in zijne geheele onderworpenheid aan den raad en wil van God met betrekking tot het koninkrijk. Hij wachtte het oogenblik van God af, volkomen zeker, dat dat het beste was.

Niets is wenschelijker dan deze onderwerping. Zij bespaart ons veel angst en onrust; wanneer men zijn weg wandelt in de volkomene en bestendige overtuiging, dat „alle dingen medewerken ten goede," is de geest wonderbaar gerust. Wij brengen onzen tijd niet door met ijdele voornemens, indien wij gelooven, dat God zijne liefderijke bedoelingen met ons heeft. Wij zullen gelukkig zijn *alles* aan Hem over te laten. Maar, helaas! hoe dikwijls handelen wij anders! Hoe dikwijls verbeelden wij ons de dingen beter te kunnen doen dan de alleen wijze God! Wij zeggen, dat niet met zoovele woorden, maar onze daden zeggen het. De Heere geve ons een meer onderworpen en vertrouwenden geest! Dat het gezag van den wil van God boven dien van het schepsel zal erkend worden, zal het duizendjarig rijk kenmerken, maar de geloovige wordt *nu* reeds geroepen, om zich in alle dingen door den wil van God te laten besturen.

Deze onderwerping des geestes deed David ter zijde gaan, en zijne plaats nemen in de spelonk van Adullam. Hij laat Saul, het koninkrijk en zijne eigene bestemming in de handen van God, en is verzekerd, dat alles goed gaan zal. Hoe gelukkig voor hem zich te bevinden buiten de ongezonde atmosfeer van Saul's huis en verre van het wangunstige oog des konings! Wat het ook in de oogen der menschen moge geweest zijn, hij ademde vrijer in de spelonk dan in de omgeving van Saul. Zoo is het

altijd: de plaats der afzondering is de vrijste en gelukkigste plaats. De Geest des Heeren was van Saul geweken; dat was voor het geloof een reden om zich van zijnen persoon te scheiden en tevens geheel aan hem onderworpen te blijven als koning Israëls; voor het geestelijk verstand is het volstrekt niet moeielijk deze twee dingen te onderscheiden. De scheiding en onderworpenheid moeten beiden volkomen zijn. *)

Maar wij hebben Saul niet alleen uit een wereldsch oogpunt te beschouwen wij moeten hem ook beschouwen met het oog op zijn godsdienstig karakter en op zijne ambtsmacht, en van uit dit gezichtspunt was een duidelijke en besliste scheiding noodzakelijk. Saul heeft steeds het verlangen geopenbaard om de gewetens op een godsdienstige wijze te besturen; het tooneel in hoofdstuk XIV is daarvan een bewijs, waar wij de geestelijke kracht gehinderd en afgebroken zien door de godsdienstige reglementen van Saul. En wanneer de mensch zoodanige reglementen instelt, is er niets anders te doen dan scheiden. Wanneer de gedaante der godzaligheid zonder de kracht gehandhaafd wordt, luidt de ernstige vermaning des Heiligen Geestes: „Wend u van dezen af." Het geloof vraagt niet: „waarheen zal ik mij wenden?" Het Woord zegt: „wend u af," en wij kunnen geheel verzekerd zijn, dat, indien wij dat Woord gehoorzamen, het ons verder niet aan het noodige licht ontbreken zal.

Dit beginsel zal ons nog duidelijker worden, wanneer wij David uit een typisch oogpunt bezien. Werkelijk werd David gedrongen deze plaats van afzondering in te nemen; en wij zien aldus in hem, als verworpen door den mensch en gezalfd van God, een type van den nu verworpen Christus. David was de uitverkoren koning van God, en ondervond als zoodanig de vijandschap des menschen, en

*) Het Nieuwe Testament leert den Christen zich aan de gestelde machten te onderwerpen; maar *nooit* vooronderstelt het, dat de Christen een plaats van regeering inneemt. Daarom vinden wij er geen besturing voor een koning of christelijk regeeringspersoon, ofschoon er in gevonden worden voor alle andere betrekkingen: echtgenooten, ouders, kinderen, heeren en dienstknechten. Hieruit is veel te leeren.

werd genoodzaakt zich te verbergen om den dood te ontkomen. De spelonk van Adullam werd de groote verzamelplaats van allen, die David liefhadden, en vermoeid waren van de onrechtvaardige regeering van Saul. Zoo lang David in het huis des konings bleef, bestond er voor niemand eenige reden om zich af te scheiden, maar van het oogenblik af, dat David was verworpen en zijne plaats buiten moest innemen, was onzijdigheid niet mogelijk. De scheidingslijn was duidelijk te zien; het was David of Saul.

Wij lezen: „Toen ging David van daar, en ontkwam in de spelonk van Adullam. En zijne broeders hoorden het, en het gansche huis zijns vaders, en kwamen derwaarts tot hem af. En tot hem vergaderde alle man, die benauwd was, en alle man, wiens ziel bitterlijk bedroefd was, en hij werd tot overste over hen, zoodat bij hem waren omtrent vierhonderd mannen." Allen, die de vormen, een ijdelen naam, een ambt zonder waarde liefhadden, bleven aan Saul gehecht; maar allen, aan wie deze dingen niet konden voldoen, en die den gezalfden koning Gods liefhadden, vergaderden zich om hem in de sterkte. De profeet, de hoogepriester en de koning waren daar; de met God overeenstemmende gedachten en gevoelens waren daar; en ofschoon de aldaar plaats hebbende vergadering voor de wereld en het vleesch een vreemden schijn kon hebben, allen waren om den persoon van David zamen en aan zijne bestemming verbonden. Het was een gezelschap van personen, die in hunnen oorspronkelijken toestand tot het laagste peil gezonken waren, maar die nu hun karakter en hunne onderscheiding ontleenden aan de nabijheid van den door God geliefden koning, waarin zij zich bevonden, en van hunne toewijding aan zijnen persoon. Verre van Saul en van alles wat met diens macht verbonden was, konden zij onafgebroken het genot hebben van bij hem te zijn, die, ofschoon toen verworpen, weldra den troon beklimmen moest, en den schepter des koninkrijks in de hand nemen zou, tot eer van God en tot vreugde van zijn volk.

Wij hebben in David en zijne verachte en beruchte omgeving een beeld van den waren David en van degenen, die liever met Hem samengaan dan al de vreugde, de eer en de voordeelen der aarde te genieten. Wat hadden zij met Saul en zijne belangen te maken, die verkozen hadden bij David te zijn? Volstrekt niets. Zij hadden een nieuw voorwerp, een nieuw middelpunt gevonden, en, in gemeenschap met David, waren zij van alle andere dingen gescheiden. Hunne plaats om hem hing geenszins af van hetgeen zij geweest waren, en was er in niets aan gebonden. Zij waren nu de dienstknechten van David, en hij was hun overste. Dat is het, wat hen kenmerkte. Zij hadden verkozen met den banneling Gods te zijn; hunne en zijne belangen waren één en dezelfde. Zij waren gelukkig aan de heerschappij en den invloed van Saul ontkomen te zijn; en nog gelukkiger zich medegenooten van den profeet, van den hoogepriester en van den koning Gods te weten. Hunne bitterheid, hunne benauwdheid, hunne schulden waren in deze nieuwe omstandigheden verdwenen en vergeten. De genade van David was hun tegenwoordig deel, en zijne heerlijkheid hun uitzicht en hoop.

Het is nu juist zoo met den Christen. Wij zijn allen, door genade en de barmhartige besturing des Vaders, tot Jezus gekomen, den gezalfde Gods, verworpen van de menschen en thans verborgen in God. Wij hadden allen onze bijzondere karaktertrekken in de dagen onzer schuldigheid en dwaasheid, verdrietig of in bitterheid des harten, of wel in benauwdheid, beladen met de zware schuld onzer zonden jegens God, ellendig en ongelukkig, schuldig en bedorven, missende alles, wat de gedachten en genegenheden van Christus kon aantrekken, en God heeft ons aan de voeten van zijnen geliefden Zoon gebracht; dáár hebben wij vergeving gevonden en den vrede door zijn kostbaar bloed. Jezus heeft onze bitterheid en ons verdriet weggenomen, onze benauwdheid gestild, onze schuld uitgewischt, en ons tot zich getrokken. Wat hebben wij Hem vergolden, wat vergelden wij Hem voor zooveel

genade? Zijn wij, met een van vurige liefde vervuld hart, om den Leidsman onzer zaligheid vergaderd? Zijn wij van den ouden toestand der dingen geheel gezuiverd? Leven wij in de verwachting van het oogenblik, waarin onze David in heerlijkheid zal verschijnen en zijnen troon zal beklimmen? Zijn onze genegenheden gericht op de dingen, die boven zijn? „Indien gij dan met Christus opgewekt zijt," zegt de apostel, „zoo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods; bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn; want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God. Wanneer Christus zal geopenbaard zijn, die uw leven is, dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid."

Het is zeer te vreezen, dat velen onzer niet de ware natuur en de praktische gevolgen verstaan van ons standpunt, als met een gekruisten en opgestanen Jezus vereenigd. Zeer weinigen verstaan de uitgebreide en diepe beteekenis der woorden onzes Heeren: „Zij zijn niet van de wereld, gelijk ik van de wereld niet ben," en wat de Heilige Geest zegt: „Hij, die heiligt, en zij die geheiligd worden, zijn allen uit één." In beginsel is de Christen evenzeer van de wereld gescheiden als Christus. In de praktijk is het, helaas! geheel iets anders, maar in beginsel is er geen verschil. Het is van groot gewicht hieraan vast te houden. De roeping, het standpunt en de hoop der gemeente worden weinig begrepen. De zwakste geloovige is, in de oogen van God, even volkomen gescheiden van alles, wat tot deze aarde behoort, als Jezus. Deze scheiding is niet iets, dat bereikt moet worden, waarnaar men door volharding streven moet; maar, een vast standpunt, waarop wij staan. Velen zijn tot dwaling verleid geworden door de gedachte, dat wij ons moeten inspannen om tot een hemelsch standpunt te komen, door ons van de dingen dezer aarde los te maken. Dit is aan het verkeerde eind beginnen. Het is dezelfde dwaling, als wanneer men zegt, dat wij aan onze rechtvaardiging moeten werken door de zonden des vleesches te dooden. Wij dooden het

ik niet *om* gerechtvaardigd te worden, maar *omdat wij het zijn*. Zoo ook zetten wij de dingen der aarde niet ter zijde om hemelsch te worden, maar omdat wij in Christus hemelsch zijn. Wij zijn deelgenooten der hemelsche roeping. Dit is van niets afhankelijk, maar naarmate wij het verwezenlijken, scheiden wij ons van de wereld. Ons standpunt het gevolg van ons gedrag te doen zijn, in plaats van ons gedrag afhankelijk te maken van ons standpunt, is een groote dwaling. Wanneer men een Christen, die goed de hemelsche roeping kent, vraagt: waarom hij niet mededoet met de wereld, wat zal zijn antwoord zijn? Zal hij zeggen; om hemelsch te worden? of omdat de wereld onder het oordeel is? Neen; want hoewel hij weet, dat de wereld onder het oordeel is, zoo is dit geen grond van scheiding. Welke is die dan? Wij vinden dien in de woorden: „Gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God." „Zij zijn niet van de wereld, gelijk ik van de wereld niet ben." — „Heilige broeders, deelgenooten der hemelsche roeping." Ziedaar de reden, waarom de Christen zich thans van de wereld te scheiden heeft.

Laten de Christenen met ernst hunne hemelsche roeping beschouwen. Dat alleen maakt hen vrij van de kracht en den invloed der wereldschgezindheid. Men kan zich op verschillende wijzen aan de wereld zoeken *te onttrekken;* doch er is maar ééne wijze om er van *gescheiden* te worden. Men kan ook door verschillende middelen zoeken niet meer aardsch te zijn. Er is slechts één eenig middel, dat waarlijk *hemelsch* maakt. Er is een onderscheid tusschen het zich onttrekken aan de dingen en er gescheiden van te zijn. Het monnikenstelsel maakt dit duidelijk. Een monnik onthoudt zich van de dingen der aarde, maar zonder hemelsch te zijn; het komt uit de natuur voort, zonder geestelijk te zijn; hij neemt geen deel aan de dingen der wereld, maar is er daarom niet van gescheiden.

De hemelsche roeping stelt ons in staat onze geheele scheiding van de wereld en ons standpunt verheven te zien boven aardsche dingen, op grond van wat Christus is en van de plaats, die Hij inneemt. Het door den Hei-

ligen Geest onderwezen hart heeft de beteekenis dezer woorden verstaan: „Hij, die heiligt, en zij die geheiligd worden, zijn allen uit een." Het kent het geheim, dat hem verlost van de beginselen, gewoonten, meeningen en neigingen der tegenwoordige eeuw. De Heere Jezus heeft zijne plaats boven ingenomen als hoofd des lichaams, dat is, der gemeente, en de Heilige Geest is nedergedaald om de voorgekende en verordineerde leden des lichaams in levende gemeenschap met het levende Hoofd te brengen, hetwelk nu verworpen van de aarde en verborgen in God is. Daarom verbindt Paulus duidelijk in het evangelie, dat hij predikt, de vergeving der zonden met de hemelsche roeping; want hij predikt de éénheid van het ééne lichaam op aarde met zijn verheerlijkt Hoofd in den hemel. Hij verkondigt de rechtvaardigmaking niet slechts als een afgetrokkene zaak, maar als het resultaat van wat de gemeente is, één met Jezus, die nu aan de rechterhand Gods is, tot Hoofd over alle dingen gegeven aan de gemeente, de engelen en machten Hem onderworpen zijnde. Paulus predikte de vergeving der zonden, maar in al de volheid, diepte en kracht, die hem de leer der gemeente gegeven had.

De brief aan de Efeziërs zegt niet alleen, dat God vergeving aan zondaars schenkt, maar ontvouwt nog veel meer voor onze oogen deze wonderbare waarheid, dat de geloovigen leden van het lichaam van Christus zijn; want, zegt de apostel, „wij zijn leden zijns lichaams, van zijn vleesch en van zijne beenen." En ook: „God, die rijk is in barmhartigheid, naar zijne groote liefde, waarmede Hij ons heeft liefgehad, toen ook wij dood waren in de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus, (uit genade zijt gij behouden,) en heeft ons mede opgewekt en medegezet in de hemelsche gewesten in Christus Jezus;" en „Christus heeft de gemeente liefgehad, en zichzelven voor haar overgegeven, opdat Hij haar heiligde, haar reinigende door de wassching des waters door het woord; opdat Hij de gemeente voor zich zou stellen, verheerlijkt, geen vlek of rimpel of iets der-

gelijks hebbende, maar dat zij heilig en onberispelijk zou zijn." Deze teksten gaan veel verder dan de vergeving der zonden. De vrouw des Lams te zijn, is een veel verhevener en heerlijker zaak, dan eenvoudig vergeving van zonden te hebben. De God van alle genade heeft alle gedachten der menschen verre overtroffen in zijne wegen jegens de gemeente. Hij heeft ons niet alleen geroepen om in het volle bewustzijn zijner liefde, die vergeeft, hier beneden, te wandelen, maar ook in de kennis van de liefde van Christus voor zijn lichaam, de gemeente, en van de hooge en heilige waardigheid dezer gemeente, als in Christus gezeten in de hemelsche gewesten.

Men zal misschien vragen: welke overeenkomst er is tusschen de spelonk van Adullam en de plaats der gemeente in den hemel? Geen andere dan om te doen verstaan, dat het de plaats is der verwerping, waar de Heere Jezus is heengegaan, en dat dit ook de plaats is van een ieder, die zijne gemeenschap geniet. Het is onnoodig te zeggen, dat de mannen, die bij David waren, de hemelsche roeping niet kenden, zooals de gemeente haar kent. Men ziet menigmaal in het Oude Testament, als schaduwen der hemelsche roeping, de karakters, den wandel en de omstandigheden van zekere personen, die er ons in voorgesteld worden, maar die evenwel niets van de hemelsche roeping kenden. Voordat de Heere Jezus zijne plaats boven had ingenomen, en de Heilige Geest was nedergedaald om al de geloovigen, Joden en Heidenen, tot één lichaam te doopen, was zij niet bekend. Toen is de hemelsche roeping bekend gemaakt geworden in al hare kracht en volheid. De bedeeling dezer waarheid was in 't bijzonder aan Paulus toevertrouwd; het was een wezenlijk deel der verborgenheid, dat reeds vervat was in de woorden: „Saul, Saul! waarom vervolgt gij mij?"

Bedenken wij wel, dat het niet maar is de inbrenging der heidenen in den joodschen stal. *) Het was beiden,

*) In het begin van het Xde hoofdstuk van het Evangelie van Johannes plaatst de Heer zichzelf aan de deur van den joodschen

zoowel Joden als Heidenen, uit hunne natuurlijke omstandigheden halen, en hen, zoowel de een als de ander, in een nieuwe plaatsen. Het op het kruis volbrachte werk was noodzakelijk om den middelmuur des afscheidsels weg te doen, en van deze twee, Joden en Heidenen, één nieuwen mensch te maken, een nieuw hemelsch mensch, geheel gescheiden van de aarde en de dingen, die er op zijn. De tegenwoordige plaats van Christus in den hemel staat in verband met de verwerping van Israël en de aarde gedurende het tijdperk der gemeente. Het hemelsch karakter van de vergadering Gods treedt alzoo meer op den voorgrond. Zij bevindt zich geheel buiten de aardsche dingen; zij heeft niets te doen met „de tegenwoordige eeuw"; zij behoort geheel den hemel toe, ofschoon openbarende op aarde — ten minste is zij geroepen dit te doen — de levende kracht des Heiligen Geestes, die in haar woont. Gelijk dus al de mannen van David afgezonderd waren van alle betrekking met het stelsel van Saul, krachtens hunne vereeniging met den verworpen koning, moeten al degenen, die door den Heiligen Geest geleid worden om te verstaan, dat zij één zijn met den van de aarde afwezigen Jezus, gevoelen niet één te zijn met de tegenwoordige dingen, krachtens hunne éénheid met Christus.

---

stal, en er den toegang verkregen hebbende, roept Hij zijne eigene schapen naar buiten. Daarna zegt Hij: „Ik heb andere schapen, die van dezen stal niet zijn, ook deze moet ik toebrengen; en zij zullen mijne stem hooren; en het zal worden ééne kudde, één herder." Het is niet één *stal*, maar ééne kudde. Een stal doet denken aan zekere gemaakte maatregelen, met het doel om de schapen op aarde te bewaren, en daarom is dit woord zeer goed op de joodsche bedeeling toepasselijk. Maar nu gaat het niet meer over een stal — over aardsche maatregelen te nemen, ten einde hier beneden de schapen in kooien op te sluiten, om ze afzonderlijk te zetten en te houden. Dat alles is voorbij. De hemelsche Herder heeft zijne schapen buiten den stal geroepen en zijne heidensche schapen van de duistere bergen dezer groote wereld; en van deze twee één nieuwe kudde gemaakt hebbende, heeft Hij hen in de handen zijns Vaders overgegeven. Wij zien dus het groote onderscheid, dat er bestaat tusschen den stal en de kudde. Wij kunnen het niet verwarren.

Daarom zal een hemelsch mensch op de vraag, waarom hij niet met de wereldsche plannen meedoet, antwoorden: Omdat Christus, mijn Zaligmaker, aan de rechterhand Gods is, en omdat ik één ben met Hem. Om de verschillende dingen, die den Christen worden voorgesteld, te beoordeelen, heeft hij als waren proefsteen: „Zou de Heere Jezus hieraan meê kunnen doen?" Zoo niet, dan hebben wij er niets mede te maken. Allen, die de ware natuur van de hemelsche roeping begrijpen, zullen in afzondering van de wereld leven; zij, die haar niet begrepen hebben, hebben hun deel hier beneden, en leven als andere menschen.

Hoevele Christenen zijn er, die er zich mede tevreden stellen te weten, dat hunne zonden vergeven zijn, en die nooit verder gaan. Zij zijn door de Roode zee gegaan, maar zij openbaren geen verlangen om ook de Jordaan door te gaan en van het overjarige koren van het beloofde land te eten, dat is: hun hemelsch standpunt in te nemen en zich te voeden met de dingen, die boven zijn. Het is als ten tijde, toen David verworpen was. Vele Israëlieten hadden zijne partij niet gekozen, maar waren daarom niet minder Israëlieten. Israëliet te zijn was één ding, maar nog iets anders was het met David te zijn in de sterkte. Zelfs Jonathan was er niet; hij hing de oude orde der dingen nog aan. Ofschoon hij David liefhad als zijne eigene ziel, leefde en stierf hij als Saul. Hij waagde het wel somtijds ten *gunste* van David te spreken, en zocht bij hem te zijn, wanneer hij het kon. Om David te kleeden, had hij zijne eigene kleederen uitgetrokken, maar hij was hem niet gevolgd om met hem alles te deelen. Als de Heilige Geest dan ook de namen en daden der dappere mannen van David meldt, zoeken wij tevergeefs onder hen den naam van Jonathan. Toen de medegenooten in de verbanning van David rondom zijnen troon vergaderd werden en den schitterenden glans zijns koninkrijks genoten, lag Jonathan in het stof, gevallen zonder eer of heerlijkheid op het gebergte

Gilboa, onder de slagen der onbesneden Filistijnen.

Mogen allen, die belijden den Heere Jezus Christus lief te hebben, zoeken op een meer besliste en werkelijke wijze zich als één met Hem te openbaren gedurende den tijd, dat Hij verworpen is door de wereld? Zijne medeburgers hebben Hem een gezantschap nagezonden om Hem te zeggen: „Wij willen niet, dat deze koning over ons zij." Zullen wij ons vereenigen met hen, wier plannen ten slotte er op uitloopen om Christus te verwerpen? Daarvoor beware ons God! Mogen onze harten daar zijn, waar Hij is! Mogen wij de gezegende en heilige gemeenschap van de spelonk van Adullam kennen, waar de profeet, de koning en de hoogepriester zich bevinden in den Persoon van Hem, die ons liefheeft en ons van onze zonden gewasschen heeft in Zijn eigen bloed! Wij kunnen niet tegelijkertijd met Saul en David wandelen; wij kunnen niet tegelijk Christus en de wereld aanhangen. Wij moeten tusschen deze twee kiezen. Geve de Heer ons het kwade te verwerpen en het goede te kiezen, ons de ernstige waarschuwing van den apostel herinnerende: „Het Woord is getrouw; want indien wij met Hem gestorven zijn, zoo zullen wij ook met Hem leven; indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heerschen; indien wij Hem verloochenen, Hij zal ons ook verloochenen." Nu is het de tijd van lijden, van het verdragen van moeielijkheden en ontberingen; de rust hebben wij in de toekomst te wachten. De mannen van David waren geroepen, vanwege hunne vereeniging met hem, veel arbeid en vermoeienis door te staan, maar de liefde verlichtte alles voor hen, en maakte het gemakkelijk; hunne namen en daden zijn ook getrouw en tot in bijzonderheden medegedeeld geworden, toen David in zijn koninkrijk tot rust gekomen was. Niet één van hen werd vergeten.

Wij vinden die belangwekkende lijst in het XXIIIe hoofdstuk van het tweede boek van Samuël. Wanneer wij die lezen, worden onze gedachten naar den tijd gericht, waarin de Heer Jezus zijne getrouwe dienstknechten

zal beloonen — hun, die de liefde tot zijnen persoon en de kracht des Heiligen Geestes er toe gebracht hebben om Hem, gedurende den tijd zijner verwerping, te dienen. Deze dienst mogen de menschen niet opgemerkt, gekend of gewaardeerd hebben; Jezus heeft die gekend in al zijne bijzonderheden, en zal deze openlijk erkennen, wanneer Hij op Zijnen heerlijken troon zal gezeten zijn. Wie zou ooit met de daden van de dappere mannen van David bekend zijn geweest, indien de Heilige Geest ze niet had medegedeeld? Wie zou ooit de volkomene overgegevenheid der drie hoofden gekend hebben, die door de bende der Filistijnen drongen om voor David water te halen uit den bornput te Bethlehem? Wie zou de daad van Benaja vernomen hebben, die een leeuw sloeg in het midden van een kuil in den sneeuwtijd. Zoo is het ook nu. Meer dan een hart klopt van liefde voor den Zaligmaker; meer dan een voor het menschelijk oog verborgene hand strekt zich uit om Hem te dienen. Het is een aangename zaak er aan te mogen denken, vooral in onze dagen van koude vormelijkheid, dat er harten zijn, die Jezus in alle oprechtheid liefhebben.

Velen, helaas! zijn niet alleen onverschillig jegens zijnen aanbiddingswaardigen Persoon, maar gaan zelfs zoover van Hem te smaden of Hem voor te stellen als weinig meer te zijn dan Elia of een der profeten. Maar, dank zij God, wij hebben daarbij niet stil te staan. Een uitnemender onderwerp houdt ons bezig. Laat ons aan de dappere mannen denken, die hun leven waagden voor hun overste, en die, zoodra hij een begeerte had te kennen gegeven, bereid waren om er, tot elken prijs, aan te voldoen. De liefde staat nooit stil om te berekenen. Het was genoeg voor de overgegeven mannen te weten, dat David wenschte water te drinken uit den bornput te Bethlehem, om het hem te bezorgen, wat het ook mocht kosten. „Toen braken die drie helden door het leger der Filistijnen, en putten water uit Bethlehems bornput, die in de poort is, en droegen het, en kwamen tot David; doch hij wilde het niet drinken, maar goot het uit voor den

Heere." *) Treffend tooneel! Duidelijk voorbeeld van wat de gemeente moest zijn! Uit liefde tot Christus zijn leven niet lief te hebben, zelfs tot in den dood. Ach! dat er door den Heiligen Geest meer een vurige liefde tot Christus in ons gewekt moge worden! Dat Hij altoos meer de goddelijke schoonheden van Jezus ons leere zien, opdat wij Hem als den schoonste onder tienduizenden prijzen, als den geheel beminnelijke; en opdat wij met iemand, wiens hart met Hem vervuld was, kunnen zeggen: „Ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus, mijnen Heer, om wiens wil ik de schade van alle dingen geleden heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus gewinne." (Fil. III: 8.)

---

*) Er is iets bijzonder schoons en treffends in dit tooneel, hetzij dat wij de daad der drie dappere mannen beschouwen, of de daad van David, toen hij het water uitgoot voor den Heere. Het is duidelijk, dat David in deze buitengewone toewijding een offer zag, dat de Heer alleen geheel kon waardeeren. Het was een te voortreffelijk reukwerk, dan dat hij er het geringste deel voor zichzelven van nemen zou; hij moest het geheel tot den troon van den God Israëls laten opstijgen, die alleen waardig was het te ontvangen en al de waarde er van te schatten en te genieten. Dit feit herinnert ons aan de korte schets, die Paulus ons geeft van de Christelijke toewijding: „Maar al werd ik ook geplengd over het offer en de bediening uws geloofs, zoo verblijd ik mij, en verblijd mij met u allen. En desgelijks ook gij, verblijdt u, en verblijdt u met mij!" (Fil. II: 17 en 18.) In deze woorden stelt de apostel de geloovigen van Filippi in hun karakter van priesters voor, Gode een „offer" aanbiedende en een priesterlijke dienst jegens God vervullende; zoover ging zijne toewijding en zijn vergeten van zichzelven, dat hij zich kon verblijden te dienen als plengoffer over hun offer, zoodat alles tot een liefelijken reuk kon opstijgen tot God. Het was voor hem hetzelfde, het offer op het altaar te leggen, of dat hij dienen moest tot plengoffer, mits de Heer maar toegebracht werd, wat Hem aangenaam was. Het was een waar en goddelijk voorbeeld van christelijke toewijding. Ach! dat wij door de genade dat voorbeeld mogen volgen. Men zou minder hooren spreken van „*mijne* daden," „*mijne* woorden" en „*mijn*" gaan en komen." Het zou altoos onze vreugde zijn, wanneer wij den een of ander der geloovigen een offer op het altaar Gods zagen offeren, te dienen tot plengoffer over dat offer, tot heerlijkheid Gods en tot algemeene vreugde der geloovigen.

Correspondentie.

4. T. W. te Bl. — Als gij de geschiedenis in Hand. XX en XXI aandachtig naleest, dan zult gij bemerken, dat er geen tegenstrijdigheid in is. In h. XX vs. 16 lezen wij: «Want Paulus had voorgenomen Efeze voorbij te varen, opdat hij niet den tijd in Azië zou verslijten, want hij spoedde zich, om, zoo het hem mogelijk ware, op den Pinksterdag te Jeruzalem te zijn." Dit voornemen was niet uit den Heiligen Geest, want in h. XXI : 4 lezen wij, dat de broeders te Tyrus *door den Geest* tot Paulus zeiden, dat hij niet naar Jeruzalem moest opgaan. En wat er in het huis van Filippus te Cesaréa gebeurde, was, in verband hiermede, zeker ook een waarschuwing van den Heer om niet te gaan. Doch Paulus liet zich niet terughouden. Hoewel hij wist, dat banden en verdrukkingen hem wachtten in Jeruzalem, daar de Heilige Geest hem dit van stad tot stad betuigde, (zie Hand. XX : 22.) zoo werd hij door zijne vurige liefde tot zijne broeders naar het vleesch, die dan toch Gods oud en geliefd volk waren, gedreven om hen te bezoeken, en zelf de gaven voor de armen, door de Christenen uit de Heidenen, onder zijn aandrang, bijeengebracht, over te brengen. Dit gevoel van liefde voor en gehechtheid aan Israël was den Heere aangenaam, en geheel in overeenstemming met Zijne gedachte, daar Hij zelf zich slechts noode van zijn volk en van Jeruzalem scheiden kon. Daarom, hoewel Paulus niet overeenkomstig het apostelschap, dat hem toevertrouwd was, hierin handelde, zoo vinden wij toch in al hetgeen er verder met hem in Jeruzalem gebeurde, dat de Heer met hem was, hem sterkte en troostte, en naar zijn genadig bestuur alles liet uitloopen tot de bereiking zijner plannen en tot zegen voor de geheele gemeente; terwijl Hij tegelijkertijd zijnen trouwen dienstknecht door al deze moeielijkheden en verdrukkingen onderwees en zegende.

De kroon na den strijd.

In het eerste gedeelte van het boek Jozua wordt de strijd en de overwinning van Israël over de Kanaänieten beschreven. Dit gedeelte eindigt met de belangrijke en heerlijke woorden: „En het land rustte van den krijg." (Joz. XI.) De vijanden waren verslagen; de overwinning was behaald; de erfenis was vrij geworden; nu kon het rustig genot van het verkregene beginnen. Daarom behelst het tweede gedeelte van Jozua de verdeeling van het land onder de stammen van Israël, ieder naar zijn grootte en sterkte. Heerlijk voorbeeld voor ons! Na de overwinning komt de rust. God geeft ons niet slechts de overwinning; Hij schenkt ons ook de vruchten daarvan te genieten. Als wij onder de leiding des Heiligen Geestes getrouw gestreden hebben tegen onze vijanden, dan vinden wij aan het eind het rustig genot onzer hemelsche goederen, de geestelijke belooning voor onze getrouwheid. Heerlijk vooruitzicht! Dat sterkt ons in den strijd. Dat geeft ons moed en volharding. Dat vervult ons hart met verlangen en vroolijkheid. De kroon der overwinning wordt ons in den hemel op het hoofd gedrukt.

Staan wij enkele oogenblikken hierbij stil. Er valt weer veel voor ons te leeren. Hoe schijnbaar onbeduidend deze hoofdstukken van Jozua ook zijn, toch behelzen zij heerlijke lessen voor ons, indien wij ze met het licht des Geestes bezien.

Allereerst geeft de Heer een overzicht van al de overwinningen door Israël behaald. Twee en dertig koningen, waarvan twee aan de andere zijde der Jordaan, waren gevallen voor den Vorst van het leger des Heeren. Hunne namen worden achtereenvolgens opgenoemd. God stelt zijn volk voor al de overwinningen, die zij door zijne kracht

behaalden. Zoo zal het ook eenmaal met ons zijn. Al wat de genade in ons te voorschijn heeft geroepen, elke overwinning door het geloof behaald, wordt door God aan het geloof toegeschreven.

Wonderbare genade! Wij deden niets uit onszelven. Door onze kracht werd niets tot stand gebracht. Alles, wat wij deden en streden, was door de kracht van onzen God. Geen wonder dan ook, dat de heiligen in den hemel de kroon der eere van hunne hoofden nemen, en die nederwerpen voor den troon, zeggende: „Gij zijt waardig, o onze Heer en onze God! te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door uwen wil waren zij, en zijn zij geschapen geworden."

Maar bedenken wij wel: de opsomming onzer overwinningen komt eerst, nadat de strijd geëindigd is. Zoolang het doel nog niet bereikt is, moeten wij ons niet met de resultaten bezighouden. Daardoor vertragen wij in den strijd. Wij worden over onszelven tevreden. Wij denken, dat wij al heel wat verricht hebben, en geven zoo doende den vijand gelegenheid ons aan te vallen en te overwinnen. Paulus zegt: „Vergetende hetgeen achter is, strek ik mij uit naar hetgeen voor is." In de loopbaan moeten wij doorloopen; er is geen tijd om achterwaarts te zien; wij moeten vooruit, totdat wij den prijs der hemelsche roeping Gods in Christus Jezus verkregen hebben. Zich bezighouden met de resultaten is niet alleen verloren tijd, maar is een verkeerde toestand, omdat daardoor onze gedachten worden afgetrokken van het doel, dat voor ons staat, van den prijs, die aan het einde der baan is opgehangen. Laat ons daarom, evenals Paulus, *één ding doen:* vergetende hetgeen achter is, en ons uitstrekkende naar hetgeen vóór is, jagen, het wit aanschouwende, naar den prijs der hemelsche roeping Gods in Christus Jezus. (Zie Fil. III : 12—16.)

Maar als de strijd gestreden en de prijs verkregen is, dan, ja dan, komt de opsomming onzer overwinningen! God zelf zal ze ons voorstellen en opnoemen. Welk een

eer! Welk een genade! Alles komt in het licht. Het kleinste zoowel als het grootste. Epafroditus, de man des gebeds, evengoed als de groote Apostel Paulus, die van zoovelen kon zeggen: gij zijt mijne blijdschap en kroon bij de komst onzes Heeren Jezus Christus. Die een beker koud water aan één van Jezus' discipelen gaf, of die een kindeken in zijnen Naam ontving, evengoed als de grootste der profeten of de moedigste der martelaren. Heerlijk zal het zijn! Laat ons, intusschen, voortloopen in de loopbaan, geliefden! opdat wij Christus gewinnen. Het einde van den strijd is weldra gekomen. Velen zijn ons reeds voorgegaan. Volgen wij hun geloof na, beschouwende de uitkomst van hunnen wandel. Mogen wij allen eenmaal zeggen kunnen: „Ik heb den goeden strijd gestreden; ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden."

Na de opsomming van al hunne overwinningen komt de verdeeling van het land. Verscheidene hoofdstukken zijn daarmede gevuld. Tot in de kleinste bijzonderheden wordt ieders erfdeel aangewezen en opgenoemd. Elke stam krijgt zijn deel. De Heere God vindt er blijkbaar zijn genot in om voor elken stam de grenzen zijner erfenis af te bakenen, opdat ieder voor zich, en allen van elkander, zouden weten, welk gedeelte van het heerlijke land — van dat land vloeiende van melk en honig, hun ten erfdeel geworden was.

In tweeërlei opzicht is dit een voorbeeld voor ons. God heeft aan een ieder onzer een bepaalde plaats en een bepaalde werkzaamheid in het lichaam van Christus aangewezen. Wij zijn allen gezet in de hemelsche gewesten in Christus. Wij hebben daar onzen strijd tegen de geestelijke boosheden — den duivel en zijne engelen, die ons het genot onzer zegeningen trachten te ontrooven. Doch aan een ieder onzer is de genade gegeven naar de maat der gave van Christus. Ieder lid van het lichaam van Christus is gehouden om de plaats, die hem aangewezen is, in te nemen, en de gave, die hem voor den wasdom des lichaams geschonken is, te gebruiken, opdat deze kracht des levens, die van het Hoofd in de leden

stroomt, in hen vinde geschikte instrumenten voor het gezegend werk des Heiligen Geestes, en bijdrage tot den algemeenen wasdom des lichaams. „Maar de waarheid betrachtende in liefde, in alles zouden opwassen tot hem, die het hoofd is, Christus, uit wien het gansche lichaam, te zamen gevoegd en verbonden door alle ondersteunende geledingen, naar de werking van elk deel in zijne maat, den wasdom des lichaams bewerkt tot zijns zelfs opbouwing in de liefde." (Efez. IV : 7—16.)

Heerlijk voorrecht ons geschonken! Maar heerlijker nog is, wat ons wacht. In den hemel krijgen wij het volle genot onzer zegeningen. Wij zijn door den God en Vader van onzen Heer Jezus Christus gezegend met alle geestelijke zegening in de hemelsche gewesten in Christus. Het genot dier zegeningen is *hier* ten deele, *dan* evenwel volkomen. Hoe gelukkig en zalig kan onze ziel thans reeds zijn bij het genieten der liefde Gods in Christus, die zulk een stroom van zegen over ons heeft uitgestort; en welk een geluk, welk een zaligheid zal het zijn, als wij volmaakt zullen kennen; als wij niet meer gelooven, maar aanschouwen zullen; als wij den vollen beker der vreugde uit de hand onzes Heeren ontvangen zullen.

Na de overwinning volgt het loon en de kroon. Niemand schrikke daarvoor terug. Niemand denke, dat zulks met de rechtvaardiging uit genade door het geloof alleen in strijd is. Het heeft er niets mede te maken. Een zondaar wordt alleen uit het geloof zonder de werken der wet gerechtvaardigd. Van hem staat geschreven: „Hem nu, die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld. Doch hem, die niet werkt, maar gelooft in Hem, die den goddelooze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid." Doch een gerechtvaardigde, een uit genade verlost zondaar, Gods kind geworden en een lid van Christus, ontvangt uit Gods hand het loon voor zijn arbeid en een kroon na de overwinning. Dit is óók genade, en genade alleen, gelijk wij te voren opmerkten, en wijzelven geven daaraan in den hemel de meest treffende uitdrukking; maar het is en blijft toch een loon

en een kroon. De Schrift zelve noemt het zóó. De Heere, onze God, die er zijn vreugde in vindt om al den stammen Israëls hun erfenis toe te deelen, zal er zijne vreugde in vinden ons te loonen en de kroon der overwinning ons op het hoofd te drukken.

„Zie, ik kom haastelijk," zoo roept Jezus zijne gemeente toe, „en *mijn loon* is bij mij, om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zijn zal." (Openb. XXII: 12.) Daarom roept Johannes ons toe: „Ziet toe op uzelven, opdat wij niet verliezen hetgeen wij gearbeid hebben, maar *vollen loon* mogen ontvangen." (2 Joh. 8.) En Paulus zegt: „Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden. Voorts is mij weggelegd *de kroon der gerechtigheid*, welke mij de Heer, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal; en niet alleen aan mij, maar ook aan allen, die zijne verschijning liefhebben." (2 Tim. IV: 7, 8.) Petrus belooft den oudsten, die de kudde Gods met getrouwheid zouden weiden: „En wanneer de overste Herder verschenen zal zijn, zult gij *de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid* ontvangen." (1 Petr. V: 4.) En Jakobus zegt: „Welgelukzalig de man, die verzoeking verdraagt! Want beproefd bevonden, zal hij *de kroon des levens* ontvangen, welke Hij beloofd heeft aan hen, die Hem liefhebben." (Jak. I: 12.)

Maar vooral de brieven aan de zeven gemeenten in Klein-Azië, zijn in dit opzicht belangrijk en heerlijk. Aan het eind van elken brief wordt den overwinnaars het loon, dat hun wacht, toegezegd.— Die overwint, zal op geenerlei wijze van den tweeden dood beschadigd worden. — Die overwint, ik zal hem geven van het manna, dat verborgen is, en ik zal hem geven een witten keursteen, en op den keursteen een nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt. — Die overwint, ik zal hem macht geven over de volken: en hij zal hen weiden met een ijzeren staf, gelijk pottebakkersvaten verbrijzeld worden, gelijk ook ik van mijnen Vader ontvangen heb; en ik zal hem de morgenster geven. — Die overwint, die zal bekleed worden met witte kleederen,

en ik zal zijnen naam geenszins uitdoen uit het boek des levens, en ik zal zijnen naam belijden voor mijnen Vader en voor zijne engelen. — Die overwint, ik zal hem maken tot een pilaar in den tempel mijns Gods, en hij zal niet meer daaruit gaan; en ik zal op hem schrijven den naam mijns Gods, en den naam der stad mijns Gods, des nieuwen Jeruzalems, dat uit den hemel afdaalt van mijnen God, en mijnen nieuwen naam. — Die overwint, ik zal hem geven met mij te zitten in mijnen troon, gelijk ook ik overwonnen, en mij gezet heb met mijnen Vader in zijnen troon.

Welk een tal van onschatbare zegeningen! Van de innige gemeenschap der ziel met den aanbiddelijken Verlosser en door Hem met den Vader, tot de uiterlijke heerlijkheid van het koninkrijk en de heerschappij over alle volken — alles is hier te zamen gevat, en zal eenmaal als het loon op den strijd den overwinnaars geschonken worden. Merken wij tevens op, dat, waar aan allen gelijkelijk het loon zal worden gegeven, toch ook een ieder zijn bijzonder deel van het genot der hemelsche goederen ontvangen zal. Aan een ieder zal gegeven worden van het manna, dat verborgen is, van Christus, die in zijn leven op aarde in alles Gods wil-volbracht, en zoowel in zijn Persoon als in zijn wandel en werk het welbehagen en de vreugde zijns Vaders was. En een iegelijk ontvangt een keursteen, en op dien keursteen een nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt. Er is een vreugde, waaraan allen gelijkelijk zullen deelnemen; myriaden stemmen mengen zich daar in één harmonisch lofgezang; maar evenals hier beneden een ieder zijne bijzondere gemeenschap met Christus en zijne bijzondere vreugde heeft, zoo zal het ook daarboven zijn. Mijne vreugde in Christus wordt door een ander niet gekend en genoten. Mijne gemeenschap met den Heer wordt alleen voor mijzelven gesmaakt. Ieder heeft daar zijn eigen genot, zijn eigen vreugde, zijn eigen gemeenschap.

Over het Gebed.

1. „BIDT ZONDER OPHOUDEN."

(1 Thess. V : 17.)

Er is wel niets in het Woord Gods, wat den geloovigen zoo gedurig en zoo dringend op het hart gebonden wordt, als het *volharden in het gebed;* en tevens vinden wij, zoowel onder de heiligen des Ouden als des Nieuwen Testaments, vele navolgenswaardige voorbeelden van mannen en vrouwen, wier leven een gebedsleven was, en wier ervaringen ons tot rijken troost en leering dienen. Wat zou ook, met het oog op onze onmacht en krachteloosheid van natuur, en op onze volkomene afhankelijkheid van God voor ons noodzakelijker zijn, dan volharding in gebed en smeeking? Wij zijn zwakke kinderen, die steeds de teedere voorzorg en de zorgvuldige leiding van hunnen God en Vader behoeven. Wij zijn zonder Hem onbekwaam ook slechts ééne schrede op de rechte wijze te doen, onbekwaam ook slechts in ééne zaak juist te handelen. O, hoe goed is het daarom, dat Hij het op Zich genomen heeft voor ons te zorgen, en ons door zijne sterke, wijze hand te leiden; hoe goed, dat wij Hem altijd welkom zijn, dat Hij ons liefheeft met een onvergelijkelijke liefde, en in al onze beproevingen het innigste medegevoel met ons heeft! Nooit wendt Hij zijn oog van ons af. Hij kent alle omstandigheden en moeielijkheden veel beter dan wijzelven. Ook kent Hij onze harten; en in zijne wijsheid en liefde zorgt Hij er steeds voor, dat alles voor ons ten goede medewerkt. (Rom. VIII : 28.)

Het is inderdaad een groot voorrecht, zulk een God en Vader ten allen tijde en in elken toestand van ons leven hier beneden te mogen naderen, en tevens een troostvol bewustzijn, dat wij in alles van *Hem alleen* afhankelijk zijn. Een hart, dat Hem werkelijk liefheeft, verlangt niets vuriger, dan zijnen welbehagelijken wil te kennen en Hem in deze vijandige wereld door het volbrengen van dien wil te verheerlijken. Voor zulk een hart is het een ware be-

hoefte en tevens een zoet genot, elken dag door gebed, smeeking en dankzegging in een innigen, verborgen omgang met God te leven. De ernstige vermaningen van den Apostel: „*Volhardt* in het gebed," (Rom. XII : 12.) of: „Bidt *zonder ophouden*," (1 Thess. V : 17.) of: „Biddende te allen tijde met alle gebed en smeeking in den Geest," (Ef. VI : 18.) of: „*Volhardt* in het gebed, en *waakt daarin* met dankzegging," (Kol. IV : 2.) vinden bij hem een goede plaats, en worden door hem trouw opgevolgd.

Wij mogen er echter ook van overtuigd zijn, dat onze God en Vader bereid is het smeeken der Zijnen, die zoo dierbaar zijn voor zijn hart, altijd te verhooren. Hij kan en zal hun vertrouwen nooit beschamen. Hoe velen onder ons hebben dit reeds in rijke mate ervaren, en ervaren het nog dagelijks! Op hoevele genadige gebedsverhooringen kunnen wij terugzien met dankbaarheid, en tevens met beschaming bij de gedachte aan ons kleingeloof! Hoe dikwijls heeft onze trouwe God boven bidden en denken geholpen!

Ook het Woord Gods levert ons vele heerlijke voorbeelden van zulke verhooringen. Ik ben van plan daarop later terug te komen. Hier wensch ik slechts eenige plaatsen uit de Schrift aan te halen, die ons opwekken ten allen tijde en met alle vrijmoedigheid tot Hem te naderen en onze zaken Hem voor te leggen. Nog op den laatsten avond voor zijn lijden sprak de Heer tot zijne discipelen: „Zoo gij iets bidden zult in mijnen naam, ik zal het doen," en: „Indien gij in mij blijft, en mijne woorden in u blijven, al wat gij wilt, zult gij bidden, en het zal u geschieden." (Joh. XIV : 14; XV : 7.) Verder lezen wij in Matth. VII : 11: „Indien dan gij, die boos zijt, goede gaven weet te geven aan uwe kinderen, hoeveel te meer zal uw Vader, die in de hemelen is, goede gaven geven dengenen, die er Hem om bidden;" en in 1 Joh. V : 14: „En dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat, zoo wij iets bidden naar zijnen wil, Hij ons hoort." (Zie ook 1 Joh. III : 21, 22.) Het zou een mensch spoedig vervelen, wanneer hij dag aan dag, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, door zijne

vrienden in beslag genomen werd; ja, zelfs een ouderpaar zou het ten slotte tot last worden, wanneer hunne kinderen ieder oogenblik tot hen kwamen met nieuwe begeerten en behoeften. *Hem* echter komen wij, zooals reeds gezegd is, nooit te vaak; Hem zijn wij altijd welkom; ja des te meer welkom, naarmate wij vaker tot Hem naderen en dringender en aanhoudender tot Hem roepen. En „Hij is machtig te doen boven alles, *zeer overvloedig boven hetgeen wij bidden of denken.*" (Ef. III : 20.)

In Lukas XVIII vermaant de Heer zijne discipelen door een gelijkenis, dat zij altijd bidden en niet vertragen zouden. De Psalmist roept God toe: „Gij hoort het gebed, tot U zal alle vleesch komen;" (Ps. LXV : 3.) en de Apostel Petrus wekt ons op met de woorden: „Werpt al uwe bekommernissen op Hem, want Hij zorgt voor u." (1 Petr. V : 7.) Als geliefde kinderen Gods hebben wij niet de geringste reden onrustig en bezorgd te zijn. Wij hebben veelmeer het kostelijke voorrecht, al onze behoeften aan onzen God en Vader bekend te maken, al onze beproevingen en moeielijkheden in zijne trouwe hand te stellen, in het vaste vertrouwen, dat Hij aan alles het innigste aandeel neemt, en dat voor Hem niets te groot en niets te klein is. Wanneer niet eens één der tallooze musschen, die toch zulk een geringe waarde hebben, door Hem vergeten is; wanneer er geen op de aarde valt zonder zijnen wil; zou Hij dan één zijner geliefde kinderen kunnen vergeten? Zou Hij hun geschrei niet opmerken, hunne aangelegenheden met onverschilligheid behandelen, of ten hunnen opzichte langzaam zijn? Onmogelijk! Hij weet, wat wij behoeven, eer wij Hem vragen; (Matth. VI: 8.) Hij verneemt en verstaat elke zucht, elke smeeking, ook wanneer wij ze niet in woorden weten uit te drukken. Hij neemt zelfs innig deel aan de geringste zaken; zelfs de haren van ons hoofd zijn allen geteld. (Matth. X: 29, 30.)

Moesten wij ons met het oog op zulk een liefde en genade niet diep verootmoedigen, als wij niet in al onze omstandigheden met kinderlijk vertrouwen tot God naderen? Moeten wij ons niet schamen, als wij zijn Vaderhart zoo

weinig vertrouwen schenken? Zeer zeker. De Apostel vermaant ons: „Weest in *geen ding* bezorgd, maar laat uwe begeerten in alles, door *gebed en smeeking*, *met dankzegging*, bekend worden bij God; en de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uwe harten en uwe zinnen bewaren in Christus Jezus." (Fil. IV : 6, 7.) Wanneer wij met eenvoudig, kinderlijk vertrouwen onze begeerten in het gebed voor Hem brengen, dan zullen wij ook bekwaam en gaarne bereid zijn, Hem te danken, zelfs voordat onze begeerte nog een zichtbare verhooring gevonden heeft; want wij zijn overtuigd, dat Hij naar zijne wijsheid en liefde alles op de beste wijze in orde zal brengen. Ons hart is rustig en getroost, overgegeven aan zijnen wil; en de vrede Gods, welker kostelijkheid geen verstand doorgronden kan, zal ons deel zijn, en onze harten en zinnen bewaren in Christus Jezus. Wij geven Hem onze zorgen over, en ontvangen daarvoor zijnen vrede. Welk een heerlijke ruil! Maar juist zóó wil onze God het hebben, en slechts zóó is alles op zijne rechte plaats; wij verheugen ons in Hem, en Hij wordt door ons verheerlijkt.

Toen de Heer hier beneden was, openbaarde Hij aan zijne discipelen, die Hij „zijne vrienden" noemde, den Naam des Vaders; ook kondigde Hij hun zijne verwerping door de menschen aan, en als gevolg daarvan het oordeel, dat zoowel over Israël als over de geheele wereld komen moest. En met het oog op die schrikkelijke dagen vermaant Hij hen ernstig: „*Waakt* dan, *te allen tijde biddende*, dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen, die geschieden zullen, en te bestaan voor den Zoon des menschen." (Luk. XXI : 36.) De geloovigen hebben te allen tijde een eenvoudig oog en een waakzaam hart noodig, om de velerlei gevaren, waaraan zij in deze wereld vol verleiding blootgesteld zijn, te ontdekken en te midden er van bewaard te blijven. (Vergel. 1 Tim. VI: 10, 11; Hebr. XII: 1.)

Zij hebben echter niet alleen waakzaamheid, maar ook *kracht* noodig, om alles te ontvlieden, wat hen hier be-

neden zou kunnen gevangen nemen. Waar echter is deze kracht te vinden? Niet in *ons*, maar alleen in *Hem*; gelijk geschreven staat: „Sterkt u *in den Heer* en in de kracht *zijner* sterkte." (Ef. VI: 10.) Hoe echter kunnen wij deze kracht deelachtig worden? Alleen door het gebed. Het aanhoudende gebed houdt ons in levende verbinding met de bron van alle kracht, en stelt ons in staat, daaruit te putten voor al onze behoeften. Derhalve vermaant ons ook Petrus, met het oog op de nietigheid en vergankelijkheid van al het aardsche en op het einde aller dingen: „Weest dan nuchter, en *waakt in de gebeden.*" (1 Petr. IV : 7.)

De Heer, die de zwakheid zijner discipelen kende, en ook wist, aan hoevele verzoekingen zij in deze vijandige wereld blootstaan zouden, vermaande hen nog in de laatste ure van zijn samenzijn met hen zeer dringend: „*Waakt en bidt*, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak." (Matth. XXVI: 41.) De arme Petrus lette niet op deze vermaning. Hij had ongetwijfeld zijnen Heer hartelijk lief, en was overtuigd, dat zijne genegenheid voor Hem elke proef zou kunnen doorstaan; want hij hield zijn vleesch voor even sterk, als zijn geest gewillig was. Maar, ach! hoezeer bedroog hij zich! Welk een smartelijke ervaring moest hij opdoen! Hoe diep was zijn val! Naderhand heeft hij het zeker verstaan, hoe noodzakelijk het is te waken en te bidden, en ook hoezeer hij de voetwassching van zijnen geliefden Meester noodig had.

Maar is het niet velen geloovigen na die dagen evenzoo gegaan? Doen ook wij niet, zij het ook onder andere omstandigheden, dezelfde ervaringen op als hij? En ach, hoe groot mag het getal van hen wel zijn, die niet slechts de ernstige vermaning des Heeren tot waakzaamheid en gebed kennen, maar ook reeds meermalen de bittere en beschamende ervaring van Petrus hebben opgedaan, en zich nochtans niet laten onderwijzen en het niet ter harte nemen! Hoe weinig wordt over het algemeen daaraan gedacht, dat wij geheel zwak en machteloos zijn van nature, en dat wij een gevaarvolle wereld, rijk aan ver-

zoekingen, te doorwandelen hebben! Wij vergeten zoo licht, dat in ons vleesch niets goeds woont, ja, dat de gezindheid des vleesches vijandschap is tegen God. Het vleesch vreest de tegenwoordigheid Gods, en zoekt ons onophoudelijk, door allerlei voorspiegelingen, van het gebed en den omgang met God af te houden; en satan is steeds bezig de lusten en begeerten des vleesches door hetgeen in de wereld is op te wekken, en onze harten tegenover Christus koud en onverschillig te maken. Laat ons daarom, geliefden! met het oog op de listen des satans en op onze verdorvene natuur, die zooveel aantrekkelijks in de wereld vindt, altijd waakzaam en nuchteren zijn; laat ons op onze hoede zijn, opdat satan en het vleesch geen voordeel op ons behalen, en wij ons door het een of ander, in of buiten ons, in het volhardend gebed niet laten verhinderen!

Wij kunnen wel zeggen, dat onze geestelijke toestand met ons volharden in het gebed op het innigst verbonden, ja, dat het een van het andere afhankelijk is. Het volhardende gebed is het geheim onzer kracht hier beneden. De Heer zelf is alsdan het heerlijke voorwerp onzer vreugde, en wij zijn in staat, bekrachtigd en geleerd door Hem, tot verheerlijking van zijnen Naam te wandelen. Tegelijkertijd zijn wij een zegen voor de Zijnen en een goed getuigenis te midden eener goddelooze wereld. Wanneer wij echter beginnen het gebed te verzuimen, of het alleen nog uit plichtgevoel doen, om ons geweten gerust te stellen, dan zullen de treurige gevolgen daarvan spoedig openbaar worden. De vreeze Gods verdwijnt meer en meer; de behoefte, Gods Woord te lezen en te hooren, neemt af; en de wereld met hare begeerlijkheden vindt weder plaats in onze harten. Ach, hoe verootmoedigend is het te moeten zeggen, dat er in onze dagen niet weinigen zijn, die eenmaal met een gelukkig en dankbaar hart beleden door de genade Gods in Christus Jezus gered te zijn, die ook een tijdlang tot eer van hunnen Heiland en tot vreugde van alle oprechte geloovigen getrouw wandelden, en nu weer geheel in de

wereld leven en de zonde dienen! Hoe ongelukkig zijn zulke zielen, tot welk een treurigen toestand komen zij! En welk een eind ijlen zij te gemoet, wanneer zij in hunne booze wegen volharden! Of zij gaan van zonde tot zonde voort, tot eindelijk hun geweten volkomen verhard is, óf zij vallen in de armen van het ongeloof, en het licht, dat zij eens bezaten, verandert in de diepste duisternis.

Schilderen wij met te duistere kleuren? Gave God, dat het zoo ware! Maar een blik om ons heen leert ons, dat de schildering, helaas! slechts al te waar is.

Welk een verlies lijden zulke zielen voor tijd en eeuwigheid! En dat is nog niet eens het gewichtigste. Hoezeer wordt de Naam en het Woord des Heeren door hen onteerd! Hoevele zwakke geloovigen worden door hen geschaad, en hoeveel dragen zij er toe bij het Christendom tot een spot voor de wereld te maken!

De dag is niet verre meer, waarop wij verschijnen moeten voor het aangezicht Desgenen, die zijn dierbaar leven voor ons gegeven en in zijne ontfermende liefde ons gezocht en gered heeft. En met welke gewaarwordingen zullen dan zulke zielen op hun verloren leven terugzien — op een leven, dat de wereld en de zonde meer beminde dan Hem, die in zijne ondoorgrondelijke liefde voor ons in dood en oordeel ging, wien alle hemelsche legerscharen aanbiddend dienen, en in wien zulk een volheid van heerlijkheid is, dat niemand Hem ten volle kan kennen dan de Vader alleen!

Hoe staat het met u, lieve lezer? Behoort gij den Heer toe, dan was er in ieder geval een tijd voor u, waarin uw hart gelukkig was. Gij verheugdet u in uwe verlossing, en preest Hem, die ze volbracht had. De wereld met hare begeerlijkheid had hare bekoorlijkheid en waarde voor u verloren. Gij hadt in Jezus een rijke vergoeding en een bron van ware, onuitsprekelijke vreugde gevonden. Is het zoo gebleven? Wanneer gij sedert die eerste dagen uwer verlossing in het gebed volhard en in gemeenschap met den Heer gewandeld hebt, dan is het niet alleen zoo

gebleven, maar de vreugde in uw binnenste is hoe langer hoe dieper, is rustiger en blijvender geworden, wijl gij nu de volkomene waarde van zijn offer, zoowel als de heerlijkheid van zijnen aanbiddelijken Persoon meer hebt leeren kennen en waardeeren. Zijt gij echter minder gelukkig, dan hebt gij opgehouden waakzaam te zijn en in het gebed te volharden. Gij hebt naar de stem des vijands geluisterd en aan het vleesch, de wereld en de zonde plaats gegeven; en in dezelfde mate — o bedenk het! — zijt gij jegens den Heer kouder en onverschilliger geworden, en hebt u van de eenig ware bron van vreugde en kracht verwijderd. Misschien zijt gij nog niet tot dien verschrikkelijken toestand gekomen, dien wij hierboven beschreven hebben; maar bedrieg u niet! uw weg voert daarheen.

Daarom laat u smeeken in alle broederlijke liefde: Keer terug! belijd den Heer uwe onverschilligheid en traagheid, uw afdwalen van zijne paden, uwe ontrouw en uwe misslagen, en verootmoedig u voor Hem! Hij is rijk in genade en ontferming, en is steeds bereid den boetvaardige te vergeven en te reinigen. Hij zal uwe ziel weder oprichten, uw geweten ontlasten en uw hart gelukkig maken; en gij zult in Hem weder uwe gansche vreugde en zaligheid vinden. En dan zult gij bekwaam zijn in de dagen, die u nog overig blijven, voor Hem te leven en zijnen Naam te verheerlijken.

(*Wordt vervolgd.*)

De dauw van Hermon.

Voor wie de meening des Geestes verstaat, is deze uitdrukking in den honderd drie en dertigsten psalm een treffend en schoon beeld. Hermon is de hoogste bergtop in het joodsche land, en van zijn met sneeuw bedekte hoogte daalt, wanneer het geheele omliggende land naar regen smacht, de verfrisschende dauw op de bergen van

Zion. Dit prachtige beeld gebruikt de Heilige Geest om de schoonheid en liefelijkheid van het samenwonen van broeders in ware eenheid des harten af te schilderen.

Lezen wij den Psalm.

„Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook samenwonen! Het is, gelijk de kostelijke olie op het hoofd, nederdalende op den baard, den baard van Aäron, die nederdaalt tot op den zoom zijner kleederen. Het is gelijk de dauw van Hermon, die nederdaalt op de bergen van Zion; want de Heere gebiedt aldaar den zegen, het leven tot in der eeuwigheid."

Wij vinden hier twee liefelijke zinnebeelden van de eenheid en gemeenschap onder broeders. Het is gelijk aan de kostelijke olie op het hoofd van den hoogepriester, die nederdaalt tot op den zoom zijner kleederen. En het is gelijk aan de dauw, die, in verfrisschende kracht, van Hermon's sneeuwtop op het gansche land nederdaalt.

Hoe schoon en heerlijk! Het samenwonen van broeders in ware eenheid des geestes verspreidt een liefelijke geur, aangenaam voor God en aangenaam voor de menschen; en het geeft een voortdurende frischheid des levens, vreugde des harten en liefelijke vruchten, waardoor alle koudheid, dorheid en zelfzuchtigheid gebannen worden.

Maar hoe zal die eenheid worden bevorderd? Door een leven in gemeenschap met onzen grooten Hoogepriester, waardoor de welriekende olie, die van Hem nederdaalt, op ons afdruipt. Door een leven in gemeenschap met den Heer der heerlijkheid, waardoor de verfrisschende dauw zijner genade onze ziel opwekt, verlevendigt en vervult met heerlijke vruchten tot zijne eer.

Dat is de weg om te *wonen* in eenheid met onze broeders. Over eenheid te praten is heel wat anders dan in eenheid samen te wonen. Het kan zijn, dat wij de heerlijke waarheden van de „eenheid des lichaams" en de „eenheid des Geestes" recht verstaan, en dat wij toch vol zijn van zelfzuchtigen strijdlust, van partijschap en zelfverheffing — welke dingen de dood zijn voor de praktische beoefening der eenheid. Zullen broeders in

eenheid te zamen kunnen wonen, dan moeten zij de zalving van het Hoofd en de verfrisschende dauwdroppels van den waren Hermon ontvangen. Zij moeten in de tegenwoordigheid van Christus leven, zoodat de scherpe kanten afgeslepen, zelfzucht en hoogmoed geoordeeld, eigen meeningen op zijde gezet en kwalijknemendheid en wantrouwen verdreven worden. Dan zal er komen wijdheid van hart, teederheid van gemoed en diepte van sympathie. Dan zullen wij leeren dragen en verdragen. Dan zullen wij allen met liefde omvatten, die onzen Heere Jezus Christus in onverderfelijkheid liefhebben.

Vestig uw blik op de liefelijke schildering in Filippensen II. Daar aanschouwen wij, allereerst, het goddelijk Hoofd, en van Hem daalt de olie neder tot op den zoom zijner kleederen. Vanwaar bekwam Paulus de genade om zich tot een plengoffer over de offerande zijner broeders te geven? Waardoor werd Timotheüs bekwaam gemaakt om voor anderen zorg te dragen? Wat bracht Epafroditus er toe om zijn leven niet te achten, opdat hij zou aanvullen hetgeen aan hunne dienst jegens Paulus ontbrak? Het antwoord op al deze vragen is: Deze trouwe dienstknechten van Christus leefden zoo in de tegenwoordigheid huns Meesters, en dronken zooveel in van zijnen Geest, dat de welriekende olie en de verfrisschende dauw overvloedig neerdaalden op hunne zielen, en zij daardoor kanalen van zegen werden voor anderen.

Welk een vreugde bekwaam gemaakt te worden om, in onze geringe mate, het hart van God te verblijden en te verkwikken! Hij verheugt er zich in, wanneer Hij zijne kinderen in liefde ziet wandelen. Hij is het, die zegt: „Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook samenwonen!" Voorwaar, dit behoorde ons op te wekken om op alle mogelijke wijzen deze liefelijke eenheid te bevorderen. Dit moet er ons toe brengen om alle zelfzucht en eigenliefde te oordeelen, en alles weg te doen, wat op eenigerlei wijze onze harten verwijderen kan van Christus of van elkander.

De vrijsteden.

(Joz. XX; Num. XXXV.)

In Num. XXXV lezen wij, waartoe Jehovah de vrijsteden aan zijn volk gegeven had, en op welke wijze deze zaak geregeld was.

Er was doodslag met wetenschap; wij zouden thans zeggen: met voorbedachten rade. En er was doodslag uit onwetendheid, bij ongeluk, uit onvoorzichtigheid. Deze beiden moesten wel onderscheiden, en daarom zeer nauwkeurig onderzocht worden.

Ieder, die een ander had doodgeslagen, kon naar de vrijstad vluchten. Kwam hij binnen de poort van de vrijstad, dan werd de bloedwreker, die den doodslager nagejaagd had, voorloopig afgewezen. De doodslager was voor dat oogenblik veilig. Maar hij was daarom nog niet voorgoed veilig. Hij moest voor den raad der oudsten verschijnen; en die vergadering des Heeren moest de zaak nauwkeurig onderzoeken en daarna uitspraak doen, of de doodslager met wetenschap of uit onwetendheid, met voorbedachten rade of uit onvoorzichtigheid, den verslagene had gedood. Werd hij schuldig bevonden aan moord met voorbedachten rade, dan werd hij in de handen van den bloedwreker overgeleverd, die hem alsdan dooden *moest*.

Deze bloedwreker was de naaste bloedverwant van den verslagene. Als hij den schuldige doodde, beging hij geen moord, maar deed eenvoudig naar de uitspraak der rechtbank, wat nu bij de uitvoering van een doodvonnis geschiedt. Hij was de aangewezen persoon, die het vonnis, door de vergadering geveld, uitvoerde; zoodat hij in geen opzicht naar zijn eigen meening te handelen had, of zich door medelijden mocht laten leiden.

Sprak evenwel de vergadering des Heeren den doodslager vrij van moedwilligen doodslag, dan mocht hij in

de vrijstad blijven wonen, totdat de hoogepriester, die er op dat oogenblik was, gestorven was. Hoewel hij veilig was in de vrijstad, en de bloedwreker hem niet treffen kon of mocht, zoo moest hij nochtans de gevolgen van zijne onvoorzichtige daad dragen, want zoolang de hoogepriester leefde, was hij van zijn vrouw en kinderen, van zijn land en erfdeel verwijderd. Stierf hij vóór den dood van den hoogepriester, dan kwam hij nooit tot de zijnen terug. En kwam hij bij geval buiten de grenzen der stad, en de bloedwreker ontmoette hem, dan werd hij doodgeslagen.

Het is van belang hier op te merken, hoe God ten allen tijde het recht handhaaft. De rechtsbeginselen zijn ten allen tijde dezelfde, zoowel in den tijd der wet en der gerechtigheid, als thans in den tijd der genade. „Die des menschen bloed vergiet, diens bloed zal door den mensch vergoten worden," heeft God gezegd. Zelfs aan een dier, dat een mensch gedood had, moest dit oordeel voltrokken worden. Niets is, op dit gebied, meer tegen Gods Woord en tegen Gods gedachte, dan de afschaffing van de doodstraf, gelijk die, helaas! ook in ons land heeft plaats gevonden; en waardoor de Overheid, die volgens Paulus' uitspraak, het zwaard niet tevergeefs draagt, dat zwaard heeft neergelegd. Iedere afwijking van Gods gebod wreekt zichzelve. Toenemend gebrek aan ontzag voor de Overheid, vermeerdering der moordaanslagen en overvulling der gevangenissen zijn de natuurlijke, maar treurige gevolgen van de afschaffing der doodstraf.

Doch niet alleen blijkt, hoe de Heer het recht handhaaft, maar ook, hoe Hij de gevolgen van onvoorzichtigheid en dwaling, die door de zonde ontstaan zijn, doet ondervinden. Al was de doodslager waarlijk onschuldig; al was het bewezen, dat alleen onvoorzichtigheid of een ander toeval de oorzaak van den dood geweest was; zoo moest hij nochtans, soms zijn heele leven lang, de gevolgen zijner onvoorzichtigheid dragen. In honderd andere gevallen is dit ook zoo. Wij mogen daarover wel ernstig nadenken. Het leert ons, hoe God over de zonde denkt; hoe afschuwelijk zij in zijne oogen is; hoe Hij niemand onschuldig houden kan, die door de zonde bezoedeld is.

Verstaan wij dit, dan zullen wij ons wachten voor lichtvaardigheid, en tevens ons verblijden, dat wij in Jezus Christus, den Rechtvaardige, die een verzoening is voor onze zonden, ten allen tijde een Voorspraak hebben bij den Vader.

Keeren wij na deze kleine uitweiding tot ons onderwerp terug, en onderzoeken wij de voorbeeldende beteekenis der vrijsteden en hetgeen daarmede in verband staat. Wij zullen ons met geen bestrijding van het gevoelen van anderen inlaten, maar ons bepalen tot het mededeelen van hetgeen naar onze overtuiging ons in deze geschiedenis door den Heiligen Geest wordt voorgesteld.

De beteekenis der vrijsteden is een historisch-profetische. Het israëlietische volk in zijn verhouding tot zijn Messias, onzen Heer Jezus Christus, wordt in deze bepalingen omtrent de doodslagers en de vrijsteden treffend afgebeeld.

Jezus is gekomen tot het zijne, maar de zijnen hebben Hem niet aangenomen. In de bekende gelijkenis van de landlieden heeft de Heer dit zoo duidelijk mogelijk voorgesteld. Nadat de landlieden al de boden van den heer des wijngaards hadden gedood, werd zijn zoon tot hen gezonden, en zij zeiden onder elkander: „Deze is de erfgenaam; laat ons hem dooden, opdat de erfenis onze worde." Meer dan dertig zilverlingen was Jezus hun niet waard. (Zie Matth. XXVII: 9, 10.) Een moordenaar kozen zij boven Hem. „Wij willen niet, dat deze over ons koning zij; zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!" zoo riepen zij in ijzingwekkende stoutmoedigheid. „Kruisig, kruisig hem!" was hun antwoord, toen Pilatus, die van zijn onschuld overtuigd was, Hem wilde loslaten, en vroeg: „Wat wilt gij dan, dat ik doe met hem, dien gij koning der Joden noemt?" En toen Hij hing aan het kruis, liepen zij daar heen en weer, Hem lasterende, en hunne hoofden schuddende, en zeggende: „Gij, die den tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt, verlos uzelven! Indien gij Gods Zoon zijt, kom af van het kruis!"

Ziedaar de doodslager met wetenschap, met voorbedachten rade. Voor dit deel van het israëlietische volk bestaat geen vrijstad. Het is aan het oordeel prijsgegeven. Reeds is het begin van dat oordeel gekomen. De Romeinen hebben

de stad en den tempel verdorven. De Joden zijn onder alle volken der aarde verstrooid, en worden daar onderdrukt en vernederd. Een deksel ligt op hun hart, zoodat er van bekeering geen sprake wezen kan. Doch dit is slechts een begin. Het schrikkelijk eindoordeel komt nog. God zal de verwerping en den moord zijns geliefden Zoons aan hen thuiszoeken. Als zij naar Jezus' woord: „Ik ben gekomen in den naam mijns Vaders, en gij naamt mij niet aan; een ander zal komen in zijn eigen naam, dien zult gij aannemen," den Anthichrist als hun koning zullen aangenomen hebben, en hem als god in den tempel Gods te Jeruzalem zullen aanbidden, dan zal het uur der wrake slaan en het goddelooze volk van den aardbodem verdwijnen.

Maar er is een ander gedeelte van het israëlietische volk, dat aan den doodslager uit onwetendheid gelijk is. Dit is — wij behoeven het nauwelijks op te merken — een gevolg van Gods ontferming, van zijne vrije genade, op grond zijner roeping en verkiezing, die onberouwelijk zijn; maar toch het is een feit, dat hunne verwerping van Christus in onwetendheid is geschied. Jezus bad aan het kruis: „Vader! vergeef het hun, *want zij weten niet, wat zij doen.*" Petrus zegt: „Gij hebt den Heilige en Rechtvaardige verloochend, en geëischt, dat u een man, die een moordenaar was, zou geschonken worden; en den Vorst des levens hebt gij gedood. Maar, broeders! ik weet, *dat gij het uit onwetendheid gedaan hebt.*" En Paulus zegt: „Die geen van de oversten dezer wereld gekend heeft; want hadden zij haar gekend, zij zouden den Heer der heerlijkheid niet gekruisigd hebben." Maar bovenal is merkwaardig, wat Paulus van zichzelven getuigt. In 1 Tim. I zegt hij, dat aan hem, die te voren een lasteraar en vervolger en verdrukker, die van alle zondaren de voornaamste was, daarom barmhartigheid geschied was, omdat hij het *onwetende, in ongeloof* gedaan had. Zoo zal er ook aan het einde, in de dagen van den Antichrist, een overblijfsel zijn naar de verkiezing der genade, dat zich tot God bekeeren, met berouw hunne zonden belijden en van de afgoderij in Jeruzalem zich afwenden zal, en dientengevolge door God zal worden gespaard om bij Christus'

komst in heerlijkheid al de aan Israël beloofde zegeningen deelachtig te worden.

De doodslager uit onwetendheid in de vrijstad en vrijgemaakt bij den dood des hoogepriesters is van dit overblijfsel het type. Gelijk wij reeds opmerkten: de doodslager was in de vrijstad veilig, maar hij was er in de gevangenis. Hij kon er niet uit, want als hij er uit kwam, dan mocht de bloedwreker hem doodslaan. Hij was van zijn vrouw en kinderen, van zijn land en erfdeel gescheiden. Hij kon geen deel nemen aan de eeredienst, en mocht tot Israëls feesten niet opgaan. Ja, het was zelfs mogelijk, dat hij vóór den dood des hoogepriesters stierf, en dan kwam hij nimmer tot zijn erfdeel terug. Wij kunnen dus licht begrijpen, dat de doodslager, hoewel blijde over zijne veiligheid in de vrijstad, nochtans hartelijk verlangde naar den dood des hoogepriesters, en menigmaal zal gezucht hebben: Hoe lang nog, Heere! zal het duren, dat ik hier in de gevangenis blijven moet.

Zoo zal ook de toestand van het overblijfsel in de laatste dagen zijn. Zij zijn in veiligheid. God heeft ze verzegeld. Niemand kan hen kwaad doen. Zij worden door God beschermd en bewaard. Zij vertrouwen ook op zijne goedheid en genade. Zij verblijden zich in de bewijzen zijner gunst. Maar toch, zij zijn als het ware in de gevangenis. Zij worden gestraft. Zij gevoelen den toorn van God. Zij lijden onder de gevolgen hunner zonden. Daarom roepen zij voortdurend om redding, om verlossing, om wegneming van Gods gramschap; en smeeken dringend weer in hun land en hunne stad terug te mogen keeren, ten einde met de feestvierende menigte voor Gods aangezicht met lofzegging te verschijnen. De Psalmen beschrijven profetisch al deze ervaringen, zuchten, klachten, lofzeggingen, uitdrukkingen van vertrouwen en geloof van dit overblijfsel.

Doch bij den dood des hoogepriesters werd de doodslager uit onwetendheid in volkomene vrijheid gesteld, en mocht hij naar zijn erfdeel terugkeeren. Zoo zal het ook gaan met dit israëlietische overblijfsel. Als het hoogepriesterschap van Christus naar het type van Aäron zal hebben plaats gemaakt voor het eeuwige hoogepriesterschap naar

de ordening van Melchizédek, dan zullen de godvreezende Israëlieten uit hun druk en ellende worden verlost, tot hun land en erfdeel terugkeeren, en onder de heerlijke regeering van Christus, den Priester-koning, zitten een iegelijk onder zijn wijnstok en onder zijn vijgeboom, zich verheugende in de vergeving hunner zonden en in al de zegeningen, door God hun beloofd.

Dit vereischt nog wel eenige toelichting. Wij weten, dat eenmaal des jaars, op den grooten verzoendag, de hoogepriester het bloed van den bok, die voor God was, brengen moest in het heilige der heiligen voor den troon van God, die woonde tusschen de cherubim. Zoolang de hoogepriester in het heiligdom vertoefde, kon het volk niet weten, of het offer door God aangenomen was; doch als de hoogepriester het heiligdom verliet en zich aan hen vertoonde, wisten zij, dat de heilige God bevredigd was, en op grond van het bloed der verzoening met hen in betrekking kon blijven. Welnu, de Heere Jezus is als Hoogepriester in het heiligdom ingegaan; doch daaruit nog niet teruggekeerd. De geloovige Israëlieten in de laatste dagen wachten op den terugkeer van den Hoogepriester. Zoolang Hij vertoeft, verkeeren zij in onzekerheid, of het offer door God is aangenomen, en kunnen daarom het bewustzijn niet hebben, dat hunne zonden zijn weggedaan. Doch zoodra Hij verschijnt, weten zij, dat het offer voor hunne zonden door God is aangenomen, en een volkomene en eeuwige verzoening voor hen is aangebracht. Die Hoogepriester komt om hen te zegenen, en in gerechtigheid en heerlijkheid over hen en de geheele aarde te regeeren. Niet naar de ordening van Aäron, maar naar de ordening van Melchizédek, als Priester en Koning, verschijnt Hij in hun midden, om na de overwinning over hunne vijanden zijne zegeningen over hen uit te storten.

Wij zouden ons in denzelfden toestand als dit israëlietische overblijfsel bevinden, indien de Heilige Geest niet uitgestort ware; doch thans zijn wij, Gode zij dank! door de uitstorting des Heiligen Geestes tot de ware vrijheid gekomen. „Waar de Geest des Heeren is, daar is vrijheid.

En wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door den Heer, den Geest." (2 Kor. III: 17, 18.) Wat de verschijning van Christus in heerlijkheid, in dit opzicht, voor de Godvreezende Israëlieten in de laatste dagen wezen zal, dat is de komst des Heiliges Geestes voor ons. De verheerlijkte Heer, die als Hoogepriester de hemelen is doorgegaan, en zijn eigen bloed in het heiligdom voor God heeft gebracht, heeft den Heiligen Geest uit den hemel gezonden om in de Gemeente te wonen. Die Geest is zijn plaatsvervanger op aarde. Die Geest is de getuige van het door God aangenomen offer. Die Geest heeft onzen Hoogepriester zijn plaats aan Gods rechterhand zien innemen, waar Hij met eer en heerlijkheid door God werd gekroond.

Door die tegenwoordigheid des Heiligen Geestes hebben wij de zekerheid, dat het offer van Christus ten onzen behoeve door den heiligen en rechtvaardigen God is aangenomen, en derhalve al onze zonden en ongerechtigheden, die Hij op het kruis droeg, voor eeuwig zijn weggedaan. En niet alleen dat; maar door den Heiligen Geest hebben wij de vrijmoedigheid om thans reeds in het hemelsche heiligdom in te gaan, en daar als priesters van God de offeranden onzer lof- en dankzegging te brengen. De brief aan de Hebreërs stelt ons dit op duidelijke en heerlijke wijze voor. Wij hebben een *hemelschen* Hoogepriester, een *hemelsche* hoop, een *hemelsche* roeping, een *hemelsch* vaderland, en een vrijen toegang met alle vrijmoedigheid des harten, door het offer van Christus en de getuigenis des Heiligen Geestes, tot het *hemelsche* heiligdom, waar Jezus als voorlooper voor ons is ingegaan, naar de ordening van Melchizédek Hoogepriester geworden tot in eeuwigheid.

Hebt gij dit verstaan, mijn lezer? Kunt gij u in deze zekerheid, in deze volkomene verlossing, in deze vrijheid verblijden? Aan wien zijt gij gelijk? Aan den doodslager in de vrijstad, of aan den doodslager, na den dood des hoogepriesters in vrijheid gesteld en tot zijn erfdeel terug-

gekeerd? Ach! zoovele kinderen Gods bevinden zich praktisch in den toestand der geloovige Israëlieten onder het gevoel van Gods toorn, wel hopende op zijne verlossing, maar van die verlossing niet zeker. O, onderzoek de Schrift! Lees vooral aandachtig den brief aan de Hebreërs; en bid God, dat Hij u de waarheid doe verstaan, opdat gij staan en wandelen moogt in die vrijheid, met welke Christus ons vrijgemaakt heeft; en met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, moogt toegaan in het hemelsch heiligdom, om naar Gods welbehagen uwe priesterlijke bediening waar te nemen.

Over het Gebed.

2. „Het krachtig gebed eens rechtvaardigen vermag veel." (Jak. V : 16.)

Tot opwekking om in het bidden en smeeken niet moede te worden wensch ik thans de aandacht te vestigen op eenige voorbeelden in de Schrift, die ons aantoonen, dat de heiligen in hunne menigvuldige beproevingen en moeielijkheden te allen tijde hunne toevlucht tot God namen en dikwijls op wondervolle wijze verhooring vonden.

In Jak. V lezen wij: „Het krachtige gebed eens rechtvaardigen vermag veel. Elia was een mensch van gelijke bewegingen als wij, en hij bad een gebed, dat het niet mocht regenen; en het regende niet op aarde in drie jaar en zes maanden. En hij bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bracht hare vrucht voort." Misschien zal deze of gene zeggen: „Er staat: het krachtige gebed eens *rechtvaardigen* vermag veel; maar hoe kan ik weten, of ik zoo iemand ben?" — Wanneer gij een geloovige zijt, dan zijt gij ook een rechtvaardige. Ons *geloof* en niet onze *wandel* maakt ons tot rechtvaardigen. Lots wandel was zeker hoogst treurig, en toch noemt Gods Woord hem een *rechtvaardige*; en zijne ziel een

rechtvaardige ziel, omdat hij een geloovige was. (zie 2 Petr. II: 7, 8.) Ons *recht* om tot God te naderen wordt door onzen wandel niet gewijzigd; wel echter zijn onze *vrijmoedigheid* om in het heiligdom in te gaan en ons *vertrouwen* op God van onze getrouwheid in den wandel afhankelijk. Hoe gewichtig en ernstig is het daarom, getrouw te zijn en zich verre te houden van het booze! Hoe ongelukkig is een kind van God, dat de vrijmoedigheid en het vertrouwen in den Vader mist! En hoezeer wordt God door zulk een kind onteerd!

Als eerste voorbeeld mag ik wel Abraham, den vader der geloovigen, noemen. Hij werd, zooals Jakobus zegt, een „vriend van God" genoemd. Toen de goddeloosheid van Sodom en Gomorra als het ware tot aan den hemel gestegen was, kwam Jehovah neder om deze steden te verwoesten, en bij die gelegenheid behandelde Hij Abraham als zijn vriend, door hem zijne plannen met betrekking tot die goddelooze steden mede te deelen. „Zal Ik voor Abraham verbergen, wat Ik doe?" zoo sprak de Heer. Abraham, vol medegevoel en liefde, was bezorgd over de rechtvaardigen in Sodom, en bad den Heere, dat Hij, als er vijftig rechtvaardigen zouden gevonden worden, de steden om hunnentwil zou sparen. De Heer was volkomen bereid om de bede van zijnen vriend toe te staan, en Abraham, door de genadige toezegging van God aangemoedigd, gaat voort met bidden. Waren er geen vijftig rechtvaardigen in Sodom, dan toch misschien vijf en veertig. „Ik zal ze niet verderven", antwoordde God, „zoo ik er vijf en veertig zal vinden." — „Misschien zijn er slechts veertig." — „Ik zal het niet doen om der veertigen wil." Telkens vrijmoediger wordende, daalt Abraham nu tot dertig, dan tot twintig, en eindelijk zelfs tot tien af, terwijl hij niet, zooals in den beginne, slechts vijf, maar telkens tien rechtvaardigen tegelijk aftrekt. En zie, hij ontvangt steeds dezelfde bereidwillige toezegging. Ten slotte zwijgt Abraham; zijn geloof waagt het niet nog verder te gaan, hoewel de Heer zich aan het eind even bereidwillig toont als bij den aanvang. De genade des Heeren is altijd grooter dan ons geloof. Hij

is machtig boven alles te doen, zeer overvloedig boven hetgeen wij bidden of denken. (Ef. III : 20.)

In 1 Sam. I wordt ons verhaald, dat Hanna, de vrouw van Elkana, geen kinderen had, wat in Israël een groote schande was. In hare diepe droefheid, die nog vermeerderd werd door de kwellingen harer tegenpartij Peninna, nam zij hare toevlucht met gebed en smeeking tot God. Zij kwam niet tevergeefs; God antwoordde haar door den mond van Eli. En zoodra zij de verhooring harer bede vernomen had, aanbad zij met haren man den Heer. Zij baarde een zoon, en gaf hem den naam Samuël, d. i. door God verhoord. Deze was niet alleen een troost en een vreugde voor haar hart, maar werd ook naderhand een groot profeet en een trouwe en gezegende dienaar des Heeren.

Van Asa, den koning van Juda, wordt ons in 2 Kron. XIV medegedeeld, dat hij in het begin zijner regeering deed, wat goed en recht was in de oogen des Heeren; en dat, toen Serach, de Kuschiet, met een groot leger tegen hem optrok, hij tot God riep: „Heere, het is niets bij U te helpen hetzij den machtige, hetzij den krachtelooze; help ons, o Heere, onze God! Want wij steunen op U, en in uwen naam zijn wij gekomen tegen deze menigte; o Heere! Gij zijt onze God, laat den sterfelijken mensch tegen U niets vermogen." En Asa's vertrouwen op de macht en hulpe Gods werd niet beschaamd. „De Heere sloeg de Mooren voor Asa en voor Juda ...., zoodat niemand van hen in het leven bleef."

Hetzelfde lezen wij van Josafat in 2 Kron. XX, toen de vijanden van Israel met vereenigde macht tegen hem optrokken. „Josafat nu vreesde, en stelde zijn aangezicht om den Heere te zoeken." Van zijn gebed en van het antwoord des Heeren daarop wil ik hier slechts enkele verzen aanhalen; toch zou ik den lezer dringend aanraden, het geheele hoofdstuk met alle opmerkzaamheid te overdenken. Het is zeer opmerkelijk, dat Josafat in zijn gebed het eerst van datgene spreekt, wat God is, van zijne grootheid en macht, zoowel als van hetgeen God gedaan of beloofd heeft te zullen doen, en dat hij eerst aan het einde gewag maakt van zijn benarden toestand

en van zijne machteloosheid. „O Heere, God onzer vaderen! zijt Gij niet die God in den hemel? Ja Gij zijt de Heerscher over alle koninkrijken der Heidenen; en in uwe hand is kracht en sterkte, zoodat niemand zich tegen U stellen kan. . . . . O onze God! zult Gij geen recht tegen hen oefenen? want in ons is geen kracht tegen deze groote menigte, die tegen ons komt, en wij weten niet, wat wij doen zullen; maar onze oogen zijn op U." (v. 6, 12.)

Zoo bidt het geloof. Het geeft God de eerste plaats, en neemt zelf de laatste in; het denkt eerst aan de verheerlijking van God, en dan eerst aan de aanwezige behoefte. Wij naderen toch den almachtigen God, die ons volkomen liefheeft en onze Vader is; Hij weet ook, wat wij behoeven, eer wij Hem bidden. Wij hebben waarlijk niet noodig met angst en zorg vervuld te zijn, wanneer wij ons tot Hem wenden. Het is geen geloof, als wij het allereerst van onze moeielijkheden spreken, terwijl wij hetgeen Hij is, en in Zijne liefde en macht voor ons gedaan heeft en doet, min of meer vergeten. Zoo nadert het geloof niet tot God. Voor het geloof bestaat er geen haast om van de behoeften te spreken, die er juist zijn. Het weet, Wie Hij is, tot Wien het zich biddende wendt; het vertrouwt volkomen op de genade, liefde en macht van God. En laat ons er wel aan denken, slechts zulk een gebed heeft werkelijke waarde voor God en kan op verhooring rekenen.

Dat ondervond Josafat in rijke mate. Hoe vertroostend was het antwoord op zijn gebed! „Vreest gijlieden niet, en wordt niet ontzet vanwege deze groote menigte: want de strijd is niet uwe, maar Gods . . . . Gij zult in dezen strijd niet te strijden hebben; stelt uzelven, staat en ziet het heil des Heeren met u, o Juda en Jeruzalem! vreest niet en ontzet u niet, gaat morgen uit, hun tegen, want de Heere zal met u wezen." Dat was inderdaad een heerlijk antwoord; en hoe volkomen Josafat en het volk Jehovah's woord vertrouwden, blijkt daaruit, dat zij, eer het vervuld was, Hem prezen en aanbaden. (vs. 18, 19.) De wezenlijkheid van hun geloof bleek ook

hieruit, dat zij bij het uitrukken de zangers vóór de uitgerusten lieten uitgaan, om den Heere te prijzen in heilig gewaad. (vs. 21.) Zij hadden immers ook met den strijd zelf niets te doen, wijl God dien op Zich genomen had. In het gezicht van den overmachtigen vijand konden zij rusten en lofliederen zingen voor den Naam huns Gods. Hoe heerlijk is het pad des geloofs, en hoe rijk zijne belooning! Toen Juda bij den wachttoren kwam, vonden zij slechts lijken en een grooten buit. (v. 24, 25.) De Heer had voor hen gestreden en aan hen de vruchten der overwinning overgelaten. Ja, God is oneindig groot in zijne macht en goedheid, en steeds bereid allen te helpen, die hun vertrouwen op Hem stellen!

Dezelfde gezegende ervaring maakte Hiskia, toen de Assyriërs Jeruzalem belegerden. (2 Kon. XIX.) In zijnen nood wendde ook hij zich tot God, en bad: „O Heere, God Israëls, die tusschen de cherubim woont! Gij zelf, Gij alleen zijt de God van alle koninkrijken der aarde, Gij hebt den hemel en de aarde gemaakt. O Heere! neig uw oor en hoor, doe, Heere! uwe oogen open en zie; en hoor de woorden van Sanherib, die dezen gezonden heeft, om den levenden God te honen.... Nu dan, Heere, onze God! verlos ons toch uit zijne hand; zoo zullen alle koninkrijken der aarde weten, dat Gij, Heere! alleen God zijt." Ook Hiskia spreekt in zijn gebed eerst van de grootheid en macht van God, en eerst daarna van de redding uit de hand des vijands. In vers 20—34 hebben wij het antwoord van God op het gebed van den benauwden koning, en nog in denzelfden nacht had de vervulling der goddelijke belofte plaats.

Staan wij nu stil bij den profeet Daniël, wiens leven ons zulk een schoon getuigenis van een voortdurenden omgang met God geeft. Wij weten, dat Daniël als jongeling met de afvallige bewoners van Jeruzalem in de Babylonische gevangenschap werd geleid. Maar hoewel hij naar menschelijk oordeel reden zou gehad hebben, te denken, dat hij als slaaf aan het hof van een heidenschen koning niet als Jood kon leven, zoo nam hij zich toch in zijn hart voor, zich niet met de spijze des konings

te verontreinigen. (Dan. I: 8.) Hij en zijne drie vrienden waren vast besloten tot elken prijs afgezonderd te blijven en naar de geboden des Heeren te wandelen; en wij zien, dat God op een wonderbare wijze hunne getrouwheid goedkeurde. (v. 9—20.) Spoedig daarop wilde Nebukadnezar alle wijzen van Babel, ook Daniël en zijne metgezellen, doen ombrengen, omdat de wijzen een door hem vergeten droom niet konden meedeelen en uitleggen. (Dan. II.) Toen Daniël dit vernam, namen hij en zijne drie vrienden hunne toevlucht tot den God des hemels, en smeekten om zijne barmhartigheid. God verhoorde hen, en maakte Daniël het geheim in een nachtgezicht bekend. Doch eer hij zich naar Nebukadnezar spoedde, loofde en prees hij Gods Naam. God nam in alles de eerste plaats in zijne gedachten in.

Naderhand steeg Daniël aan het hof van Nebukadnezar van trap tot trap; maar zijn hart bleef ootmoedig en nederig gezind; hij wandelde steeds in dezelfde afhankelijkheid en getrouwheid voor God. Of hij een slaaf was, of de eereplaats in de poort des konings innam, (v. 49.) of zooals wij in het 6e hoofdstuk hooren, een vorst geworden was, — altijd wandelde hij in de vreeze des Heeren; niets vermocht hem in zijne trouw te doen wankelen. Onder de heerschappij van Darius gaven zijne vijanden, die met jaloerschheid vervuld waren, zich veel moeite om hem uit den weg te ruimen; doch hun afgunstig oog kon, hoe scherp het ook mocht zien, niets vinden, waarover zij hem bij Darius konden aanklagen. Hij was in alles getrouw. Waarlijk een schoon getuigenis. „Wij zullen tegen dezen Daniël geen gelegenheid vinden, tenzij wij tegen hem iets vinden in de wet zijns Gods." (v. 6.)

Mocht ook ons ten opzichte van onze dienst zulk een getuigenis kunnen gegeven worden! Daar deze booze mannen Daniël van geenerlei ontrouw konden beschuldigen, bleef hun niets anders over, dan van zijne trouw gebruik te maken om hem ten val te brengen. Schijnbaar bereikten zij hun doel. Hoezeer het den misleiden koning ook smartte, zoo kon hij toch niet anders, dan Daniël tot den dood in den leeuwenkuil veroordeelen.

Maar welk een rust en gelatenheid vinden wij bij Daniël! Hij ijlt niet naar Darius om de boosheid zijner vijanden te openbaren, of om voor zich om genade te smeeken. O neen; hoewel hij wist, welk een schrikkelijke dood hem wachtte, „ging hij in zijn huis (hij nu had in zijne opperzaal open vensters tegen Jeruzalem aan) en hij knielde drie tijden 's daags op zijne knieën, en hij bad, en deed belijdenis voor zijnen God, *ganschelijk gelijk hij voor dezen gedaan had.*" (v. 11.) De vijanden van Daniël hadden zich niet in hem bedrogen; hij bleef zijnen God getrouw, al stond ook zijn leven op het spel. In het aangezicht zijner vijanden ging hij dagelijks driemaal in zijn huis, en bad tot God met open vensters. Al mochten ze ook om zijn huis staan en op hem loeren — zijn geloof zag slechts God, voor wien hij op zijne knieën lag en bad. Al was ook zijn dood vast besloten, zoo loofde hij toch zijnen God, evenals hij dit vroeger had gedaan. Welk een godsvrucht, welk een volkomene overgave! En hoe heerlijk werd zijn geloof beloond en God door zijne getrouwheid verheerlijkt! O, mocht dit geloof en deze getrouwheid onder ons meer navolging vinden!

Er zijn nog vele andere schoone voorbeelden in het Oude Testament; maar het zou ons te ver voeren, zoo wij daarbij nog langer wilden stilstaan. Zoo mogen dan nu nog eenige voorbeelden uit het Nieuwe Testament hier een plaats vinden. In de eerste plaats is het onze geliefde Heer zelf, bij Wien wij eenige oogenblikken moeten stilstaan. Wij lezen van Hem in Fil. II: 6—8, dat Hij, „die, in de gestaltenis Gods zijnde, het geen roof geacht heeft Gode gelijk te zijn, zichzelven heeft vernietigd, de gestaltenis eens slaafs aannemende, den menschen gelijk geworden zijnde; en in gedaante gevonden als een mensch, heeft hij zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, tot den dood des kruises." Door zijne geheele onderworpenheid aan den wil Gods en door zijn volhardend gebed bewees Hij de volkomen afhankelijke mensch te zijn. Hij was zachtmoedig en nederig van hart; Hij nam hier beneden de laagste plaats in; de vossen en de vogels bezaten meer

dan Hij. (Luk. IX : 58.) Hij, die rijk was, werd om onzentwil arm, opdat *wij* door *zijne* armoede rijk zouden worden. (2 Kor. VIII : 9.)

Wij lezen op verschillende plaatsen in de Evangeliën, dat de Heer alleen ging om te bidden; dat Hij nu eens op een berg klom, dan weer naar een woeste plaats ging. (Matth. XIV : 23; Luk. V : 16; Mark. I : 35.) Hij bad, toen Hij door Johannes gedoopt werd en zijne bediening begon. (Luk. III : 21.) Hij bad, ja, „Hij bracht den nacht door in het gebed tot God, toen Hij uit zijne discipelen twaalf verkoor, die Hij ook apostelen noemde." (Luk. V : 12.) Hij ging met Petrus en Johannes en Jakobus op den berg om te bidden, en terwijl Hij bad, werd Hij verheerlijkt. (Luk. IX : 28.) Hij bad, ja, Hij „offerde gebed en smeeking met sterk geroep en tranen," (Hebr. V : 7.) toen in Gethsemané dood en oordeel voor Hem stonden en zijne heilige ziel met angst en schrik vervulden.

Door zijn volhardend gebed bewees Hij zijne volkomene afhankelijkheid van God, en juist daardoor bewijzen wij ook de onze. Bovendien zijn *wij* in onszelven zonder ware wijsheid en zonder eenige kracht; en hoe meer wij dit door de genade Gods inzien, des te meer zullen wij in het gebed en de smeeking volharden. Het is niet ons inzicht, dat ons kracht geeft den Heer te dienen en Hem ons leven te wijden, maar het aanhoudende gebed. Dat trekt ons van alles af, wat hier beneden is, en houdt ons in verbinding met hetgeen boven is; het onderhoudt onze gemeenschap met God, de bron van alle kracht.

Wij lezen van de vierentachtigjarige weduwe Anna, dat zij niet uit den tempel week, dienende nacht en dag met vasten en smeeken. (Luk. II : 36—38.) — De Apostel zegt van een ware weduwe, die alleen staat: „Zij hoopt op God en *volhardt in de smeekingen en de gebeden nacht en dag.*" (1 Tim. V : 5.) — Toen de Heer Ananias opriep, zich in Damaskus naar een man, Saulus geheeten, te begeven, voegde Hij er bij: „want zie, hij bidt." (Hand. IX : 11.) Dat was het eerste teeken van een nieuw leven in hem. — In Hand. X wordt ons van Cornelius,

een heidenschen hoofdman, gezegd, dat hij aan het volk vele aalmoezen gaf en *altijd tot God bad.* Beide zaken gaven getuigenis van zijn geloof, dat door God erkend en rijkelijk gezegend werd. In hetzelfde hoofdstuk wordt ook van Petrus gezegd: „Hij klom op het dak om te bidden, omtrent de zesde ure." (v. 9.) En in deze ure werd hem door God geleerd, dat Hij ook aan de volken de bekeering ten leven gegeven had.

Toen Paulus en Silas in Filippi, na vele slagen ontvangen te hebben, in den binnensten kerker geworpen werden en hunne voeten in den stok gesloten waren, *„baden zij* omtrent den middernacht, en zongen Gode lofzangen; en de gevangenen hoorden naar hen." (Hand. 16 : 25.) Al waren ook hunne voeten in den stok, toch was hun hart bij God, de bron van alle troost en volharding.

De Heer geve ook ons genade, opdat wij ons nooit bij de omstandigheden, al mogen zij ook nog zoo moeielijk schijnen, ophouden, maar ons altijd met waar vertrouwen tot Hem wenden, die ons niet alleen volkomen lief heeft, maar ook de macht bezit, ons in een oogenblik er uit te verlossen, of ons moed en kracht te schenken, om met volkomen overgave daarin te volharden. Zoolang ons geloof Hem tusschen ons en onze omstandigheden ziet, zijn wij, evenals Paulus en Silas, in staat, Hem zelfs in den moeielijksten toestand te loven. Zoolang de geloovige de tegenwoordigheid des Heeren verwezenlijkt, terwijl hij zich door niets laat weerhouden, altijd den Heer te prijzen en in het gebed en de smeeking te volharden, gaat hij rustig en getroost door deze wereld vol verzoekingen. Zijn hart rust in God, en hij legt alles, wat hem wil bezwaren en bezorgd maken, neder aan den troon van Hem, die beloofd heeft, voor ons te willen zorgen, en die grooter is dan alles.

(*Wordt vervolgd.*)

In het land van de bezitting des Heeren.

(Jozua XXII.)

Aan het einde der beschrijving van de verdeeling des lands onder de twaalf stammen Israëls lezen wij deze schoone en heerlijke woorden: „Alzoo gaf de Heer aan Israël het gansche land, dat Hij gezworen had hunnen vaderen te geven, en zij beërfden het, en woonden daarin. En de Heer gaf hun rust rondom, naar alles, wat Hij hunnen vaderen gezworen had; en er bestond niet één man van al hunne vijanden voor hun aangezicht: al hunne vijanden gaf de Heer in hunne hand. Er viel niet één woord van al de goede woorden, die de Heer gesproken had tot het huis van Israël; het kwam altemaal." (Jozua XXI: 43—45.)

Zoo is het ten allen tijde. Gods beloften falen niet. Ook *onze* vijanden zullen allen voor ons aangezicht verslagen worden; wat zeg ik: zij zijn reeds verslagen; Jezus is de Overwinnaar van den satan, en door Hem zijn wij meer dan overwinnaars. Ook *onze* rust komt. Weldra worden wij opgenomen in de vele woningen van het huis des Vaders, om tot in eeuwigheid de rust te genieten, die er overblijft voor het volk van God. Van al de goede woorden, die onze Heer en Heiland tot ons gesproken heeft, zal niet één woord vallen; zij zullen altemaal in vervulling treden.

Wat zou het schoon geweest zijn, als Israëls geschiedenis in Kanaän hier eindigde. Alle beloften Gods vervuld. Ieder in het rustige bezit van zijn erfdeel. Allen geschaard rondom het altaar des Heeren, in 's Heeren land zich verheugende over zijne goedertierenheid. Wat zou het schoon geweest zijn! Helaas! waarom moest er een wan-

klank worden vernomen? Aardschgezindheid trok een deel van het volk des Heeren buiten het eigenlijke land, en verhinderde het deel te nemen aan de zegeningen van het land van Jehovah.

Staan wij enkele oogenblikken hierbij stil. Er valt voor ons veel uit te leeren. Want gelijk, zooals wij gezien hebben, Israëls geheele geschiedenis een voorbeeld is van den weg der verlossing en des heils in Christus Jezus, zoo is ook hetgeen wij lezen in Jozua XXII een voorbeeld van wat in de Gemeente des Heeren Jezus plaats gevonden heeft en plaats vindt. Die twee-en-een-halve stam, die hier het eigenlijke land des Heeren verlaten, om in het land, dat zij zich verkoren hadden, te gaan wonen, stellen zulke geloovigen voor, die hunne hemelsche zegeningen niet genieten, omdat zij op aarde rust en genot zoeken te vinden.

Herinneren wij ons nog eens de geschiedenis. De kinderen van Ruben, van Gad en van den halven stam van Manasse, bekoord door de schoone en grasrijke velden van het Overjordaansche, kwamen tot Mozes, en vroegen hem om dat land tot hunne erfelijke bezitting te mogen ontvangen. Mozes was hierover zeer vertoornd; want wat zij ten erfdeel vroegen, was niet het land, dat de Heer aan Abraham, Izaäk en Jakob beloofd had, hun te zullen geven. Terecht was hij vertoornd, want voor een schoone, grasrijke vlakte wilden zij het land des Heeren, waar zijn altaar en zijne woning staan zou, prijsgeven. Toen hij evenwel God vraagde omtrent deze zaak, gaf de Heer aan hun verlangen toe, niet omdat Hij hun verlangen goedkeurde, maar om zijne eigene plannen daarmede te volvoeren. Echter op voorwaarde, dat hunne strijdbare mannen mede over de Jordaan voor het aangezicht hunner broederen trekken en aan de verovering van Kanaän deelnemen zouden. Toen zij deze voorwaarde hadden aangenomen, werd hun het gebergte van Gilead als erfelijke bezitting geschonken. Maar hierdoor waren zij dan ook voor altijd buiten het land van de bezitting des Heeren gesloten. Hoort slechts, wat Pinehas in dit hoofdstuk zegt: „Indien het land uwer

bezitting onrein is, komt over in het land van de bezitting des Heeren, waar de tabernakel des Heeren woont, en neemt bezitting in het midden van ons." (vs. 19.)

Hun land was dus niet het land van de bezitting des Heeren. Hoe goed ook bedoeld, zoo scheidden zij zich toch in zeker opzicht van het overige volk. Zij woonden in een land, dat zij zichzelven hadden uitgekozen, en waartoe zij gedreven werden door de schoonheid en vruchtbaarheid der streek. Het staat wel niet geheel gelijk, maar komt toch veel overeen met de keuze, die Lot deed, toen hij naar de vlakte van Sodom trok. Abrahams oog was op den Heere, zijnen God, gevestigd; Lot daarentegen werd bekoord door de vruchtbaarheid der vlakte; en waar Abraham de rijke zegeningen van de beloften Gods deelachtig werd, verloor Lot al wat hij had bij de verwoesting van Sodom. En wij weten uit de geschiedenis, dat de twee-en-een-halve stam het eerst tot afgoderij vervallen zijn, het eerst zijn gekomen onder het juk der andere volken, en het eerst van Israël zijn losgescheurd geworden.

In Jozua XXII keeren zij naar hun land terug. Zij waren de hun gestelde voorwaarde getrouw nagekomen. Vijf jaren lang hadden zij met en voor Israël gestreden om Kanaän in te nemen. Misschien zijn zij wel de beste krijgslieden geweest, daar zij voor hunne vrouwen en kinderen niet te zorgen hadden. Zij hadden hun werk goed verricht. In alles waren zij de stem van Mozes en van Jozua gehoorzaam geweest. Zij werden deswege door Jozua geprezen, en zij hadden dezen lof waarlijk verdiend. Maar thans keerden zij terug naar hunne bezitting. Hoeveel gelukkiger zouden zij geweest zijn, als zij in het midden hunner broederen hadden gewoond. Al wat er in dit hoofdstuk verhaald wordt, en wat er later plaats vond, zou dan niet gebeurd zijn. Hoeveel onrust en verdriet en ellende zouden zij zich hebben bespaard. Voorwaar, het is een treurige aanblik, deze dappere krijgslieden, die zoo trouw gestreden hadden, hun rug te zien keeren naar het land van de bezitting des Heeren, om in hun eigen gekozen erfdeel te gaan wonen!

Zoo togen zij dan huns weegs. Zij kwamen aan de Jordaan, en moesten over de Jordaan trekken, om in het land hunner bezitting te komen. Zij begrepen, dat zij aan de grens van het land des Heeren gekomen waren, en dat aan de overzijde het eigenlijke land des Heeren niet was. Hun geweten zeide hun dit. In hun antwoord aan Pinehas en de oudsten geven zij daarvan getuigenis. Zij dachten: als wij gestorven zijn, en de Israëlieten, die thans het land bewonen, ook gestorven zijn, dan zullen hunne kinderen tot onze kinderen zeggen: hier is de grens van het land des Heeren, en gijlieden, die in het Overjordaansche woont, gij hebt geen deel aan den Heer. Laat ons daarom hier een altaar bouwen, gelijk aan het altaar des Heeren, ten bewijze dat ook wij tot Israël behooren. Dit ware niet noodig geweest, indien zij in het midden hunner broederen hadden gewoond. Nu zij evenwel naar hun eigen wil in het Overjordaansche hunne woonplaats hadden opgeslagen, moesten zij ook, om te voorkomen, dat zij geheel van hunne broederen zouden gescheiden worden, naar hunne eigene gedachten een altaar bouwen. Zoo gaat het altijd. Wanneer men eenmaal iets gedaan heeft, wat niet zoo had behooren te zijn; wanneer men eenmaal de rechte positie heeft verlaten, dan moet men allerlei dingen doen en allerlei wegen inslaan om zich staande te houden; en veroorzaakt daardoor onrust en ergernis onder de broederen.

Welk een verontwaardiging maakte zich van het Israëlietische volk meester, toen zij hoorden, wat de kinderen van Ruben gedaan hadden! De gansche vergadering der kinderen Israëls verzamelde zich te Silo, en zij spraken er van om met een heir tegen hen op te trekken. Zouden die twee-en-halve stam dan al zoo ras van den God hunner vaderen zich afwenden! Dat mocht niet gebeuren. Zij moesten òf terugkeeren in het land van de bezitting des Heeren, en in het midden hunner broederen komen wonen; òf zij zouden door het Israëlietische leger worden verslagen, indien zij volhielden om den Heere God te verlaten.

Pinehas en met hem tien vorsten uit Israël werden tot

hen gezonden, om hun dit alles ordelijk voor oogen te stellen. Zij kozen daartoe wel den meest geschikten man. Ware het gebleken, dat de twee-en-een-halve stam zich van God hadden losgescheurd en tot afgoderij vervallen waren, dan zou hij evenmin geschroomd hebben zijn zwaard tegen zijne broederen te keeren, als toen hij in de zaak van Peor dien man en die vrouw doorstak, en daardoor de plaag des Heeren had doen ophouden en gansch Israël van den ondergang had gered. Gelukkig, dat zulks niet noodig was. Gelukkig, dat zij zich zoodanig konden rechtvaardigen, dat Pinehas en de vorsten bevredigd waren, en de kinderen Israëls God konden loven, dat Hij een scheur van hunne broederen had voorkomen. Doch alhoewel dit voorkomen werd door Gods genade; alhoewel zij dus tot het Israëlietische volk bleven behooren; zoo woonden zij toch niet in het land van de bezitting des Heeren, en waren van de zegeningen, aan het wonen in dat land verbonden, verstoken.

Deze geschiedenis is, evenals al wat ons in het boek Jozua wordt medegedeeld, een treffend voorbeeld van hetgeen in de Gemeente des Heeren plaats vond. Het Israëlietische volk in Kanaän is, gelijk wij reeds meermalen opmerkten, een voorbeeld van de Gemeente des Heeren in de hemelsche gewesten. Israël moest door de Jordaan trekken om in Kanaän te komen. Ieder, die in den Heere Jezus gelooft, is met Christus in den dood gegaan. Hij is met Christus gestorven, met Christus opgewekt en in Christus in de hemelsche gewesten gezet. En gelijk Israël te strijden had, om Kanaän in bezit te nemen en van de zegeningen van dat land te kunnen genieten, zoo hebben wij in de hemelsche gewesten den strijd niet tegen vleesch en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheerschers dezer duisternis, tegen de geestelijke boosheden in de hemelsche gewesten. Het wordt, helaas! zoo weinig door de geloovigen verstaan, wat wij in den brief aan de Efeziërs lezen. De meesten zijn hoogstens van de vergeving hunner zonden en van hunne rechtvaardiging voor God verzekerd. Maar in den brief aan de Efeziërs

leert de Apostel ons, dat wij, die gelooven, met Christus gestorven en opgewekt en in Christus in den hemel gezet zijn; dat wij niet meer behooren tot de oude schepping, maar deelgenooten der nieuwe schepping geworden zijn, Gods werk, geschapen in Christus tot goede werken. Wie in Christus is, is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden. God ziet allen, die in Christus gelooven, met Christus als hun Hoofd vereenigd. Daarom kan er gezegd worden: „Onze wandel is in de hemelen." Daarom kan Johannes zeggen: „gelijk Hij, Christus, is, zoo zijn ook wij in deze wereld."

Wij weten en wij verwezenlijken dit door het geloof. Door het geloof zeggen wij met Paulus: Wij zijn met Christus gestorven en met Christus opgewekt; wij zijn in Christus in de hemelsche gewesten gezet. Door het geloof gaan wij dan in den hemel in, en genieten daar van al de zegeningen, die door Christus voor al de zijnen bereid zijn. Als ware burgers des hemels verheugen wij ons in het genot van alle geestelijke zegening in de hemelsche gewesten in Christus. Maar dan hebben wij daar ook den strijd, waarvan het boek van Jozua ons de typische voorstelling geeft — dien geestelijken strijd tegen de geestelijke boosheden, die thans nog hun verblijf hebben in de hemelsche gewesten. Door het geloof behalen wij de overwinning, en door het geloof zien wij op de rust na den strijd, op de rust, die er overblijft voor het volk van God.

Wie dit heeft leeren verstaan, en dit standpunt door het geloof heeft ingenomen, die zegt uit den grond zijns harten: Boven alles begeer ik te zijn in het land van de bezitting des Heeren, waar zijn tabernakel is en zijn altaar. Hier beneden is mijn deel niet. Op aarde vind ik geen rust en geen genot. Met niets minder ben ik tevreden dan met de genieting van de geestelijke zegeningen in Christus Jezus.

Maar, helaas! hoevele Christenen zijn gelijk aan den twee-en-halven stam. Wij zouden het wel haast kunnen omkeeren, en moeten zeggen: de meeste Christenen bevinden zich praktisch aan de overzijde der Jordaan, en slechts een klein getal bevindt zich in het land. De Ge-

meente des Heeren heeft hier beneden rust en vreugde gezocht, in plaats van door het geloof in den hemel te wandelen en de geestelijke zegeningen te genieten. Wie een weinig hierover heeft nagedacht en verlichte oogen des verstands gekregen heeft, zal dit gereedelijk toestemmen.

En wat is daarvan de oorzaak? Het antwoord op die vraag vinden wij op merkwaardige wijze in dit hoofdstuk gegeven. De drie beginselen van het kwaad, waardoor de duivel de Gemeente des Heeren van haar hemelsch standpunt heeft afgetrokken, en waardoor zij is bedorven geworden, worden ons hier in Israëls geschiedenis voorgesteld. Geen behoefte om te wonen in het land van de bezitting des Heeren; de zonde van Achan; en de ongerechtigheid van Peor — ziedaar wat door Pinehas aan de kinderen van Ruben voor oogen gehouden wordt, en deze zelfde dingen hebben het verval van de Gemeente veroorzaakt.

Wanneer wij de geschiedenis der Gemeente lezen, zooals God ons die geeft, zooals de Heilige Geest ons die heeft beschreven, en niet zooals de menschen die hebben te boek gesteld, want daar is het juist het omgekeerde: wat God afschuwelijk noemt, vinden de menschen mooi, en wat God goedkeurt, keuren de menschen af; wanneer wij — ik herzeg — de geschiedenis der Gemeente lezen, zooals ons die in de Openbaring beschreven wordt, dan vernemen wij in den brief aan de gemeente te Efeze, dat het verval begonnen is met het verlaten der eerste liefde. Het begin van afwijking is altijd gering; soms voor het scherpst ziend oog onmerkbaar. Tot de gemeente te Efeze kon de Heer zeggen: „Ik weet uwe werken, en uwen arbeid, en uwe volharding;" zoodat uitwendig nog alles in de beste orde zich bevindt. Maar Hij moest zeggen: „Ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde verlaten hebt." Het oog was niet meer uitsluitend naar Boven gericht; het hart was niet meer onverdeeld met Jezus bezig; de Heer was niet meer het eenige voorwerp en het eenige aantrekkingspunt; andere dingen vervulden de ziel, en hadden de liefde tot

Jezus doen verkoelen. Hoe goed en schoon de uitwendige toestand ook was, de Heer gevoelde en zag, dat de ware gehechtheid aan zijn Persoon ontbrak, en die toch was voor Hem boven alles gewenscht en begeerlijk. „Bekeer u," zoo roept Hij haar toe; „en doe de eerste werken," dat wil zeggen: doe weer, zooals vroeger, alle dingen uit liefde tot Mij, omdat Ik u boven alles begeerlijk ben; „en zoo niet, ik kom tot u, en zal uwen luchter van zijne plaats wegnemen, indien gij u niet bekeert."

Het tweede kwaad was de ban in het leger. Achan nam van het verbannene, en was daardoor oorzaak van Israëls nederlaag. Maar wat wij in de geschiedenis niet lezen, dat wordt er hier door den Heiligen Geest bijgevoegd: „En die man stierf niet alleen in zijne ongerechtigheid." Hoewel hij op dat oogenblik de eenige schuldige was, zoo waren er na hem toch vele anderen gekomen, die dezelfde zonde hadden bedreven. En hoevelen hebben zich niet na Ananias en Saffira aan dezelfde en nog grooter zonden schuldig gemaakt! Hoevele valsche broeders zijn er in de Gemeente des Heeren binnen geslopen! Hoevelen waren er, die er niet in behoorden te zijn! Johannes zegt: zij zijn van ons uitgegaan, want zij waren niet van ons. En als wij in onzen tijd de Gemeente des Heeren gadeslaan, hoevele Achans zijn er niet, die om een babylonisch overkleed en om wat goud en zilver hun Heiland verloochenen, over wie niet eens meer de tucht des Heeren wordt uitgeoefend.

En dan komt de ongerechtigheid van Peor. Wij kennen de geschiedenis. Toen de duivel zijn plan, om door Bileam Israël te vloeken, had zien mislukken, trachtte hij het volk te verderven door vermenging met de afgodische Moäbieten. En dit was, helaas! maar al te wel gelukt. Pinehas moest getuigen: wij zuchten nog altijd onder deze vermenging; nog altijd zijn wij die Moäbieten niet kwijt; wij lijden nog aan de gevolgen van dit schrikkelijke kwaad; hoewel de plaag in de vergadering des Heeren geweest is, zoo zijn wij toch tot op dezen dag van deze ongerechtigheid niet gereinigd. En wanneer wij de kerkgeschiedenis — niet de

menschelijke, maar de goddelijke — lezen, dan hooren wij in den derden brief in de Openbaring: „Ik weet, waar gij woont, daar waar de troon des satans is." En in den vierden brief vinden wij de openlijke afgoderij in de Gemeente. „Maar ik heb tegen u, dat gij de vrouw Isébel, die zich een profetes noemt, laat begaan; en zij leert en verleidt mijne slaven om te hoereeren en afgodenoffer te eten."

Zoo is het ééne kwaad uit het andere voortgekomen. Hoe treffend is het, dat wij èn in Jozua èn in de Openbaring hetzelfde ons vinden voorgesteld. Wel is het duidelijk voor een ieder, die door den Heiligen Geest onderwezen is, dat één en dezelfde Hand die boeken geschreven heeft. Wie de Openbaring gelezen heeft en dit hoofdstuk van Jozua leest, zegt: ziedaar dan reeds in Israël de voorafschaduwing van wat in de Gemeente des Heeren gebeurde. Toch is het in de Gemeente veel erger. Niet slechts een deel, maar het geheel is afgeweken, en er is aan geen herstel meer te denken. Het oordeel komt. Dat predikt ons de Openbaring. Dat voorspellen ons Paulus en Petrus. De ware geloovigen zullen in den hemel worden opgenomen, en al de overigen worden aan het oordeel prijs gegeven. De groote hoer wordt verbrand, en Babylon vergaat.

Wat hebben wij te doen te midden van dit verval? Vooreerst, onze ware plaats in Christus in te nemen. Als met Christus gestorven en opgestaan in den hemel te wandelen; geen rust en geen genot hier beneden te zoeken; vreemdelingen op aarde te zijn; in Christus ons één en alles te vinden; Hem als het eenig aantrekkingspunt, als het eenige middelpunt tevens, te vertrouwen, te beminnen, te volgen. En daarna, ons af te zonderen van alle ongerechtigheid; ons te scheiden van al wie den Heer niet liefheeft uit een rein hart; de eenheid des Geestes te erkennen en te bewaren, zoodat wij geen eigen altaren bouwen, geen eigen tafels oprichten, maar ons scharen, als leden van één lichaam, rondom de tafel des Heeren, waar de Heer zelf de Gastheer, het Middelpunt en het

Voorwerp is. Wij hebben kleine kracht, maar Jezus' kracht wordt in zwakheid volbracht. Groote dingen kunnen wij niet verrichten; maar de Heer opent de deuren; en waar Hij opent, kan niemand sluiten; en waar Hij sluit, zal niemand openen. Laat ons zijn Woord bewaren. Verloochenen wij zijnen naam niet. Bewaren wij het woord zijner volharding. Een heerlijke belooning wacht ons dan. Hij zal ons bewaren uit de ure der verzoeking, die over de geheele aarde komen zal, om te verzoeken, die op de aarde wonen; en Hij zal ons maken tot een pilaar in den tempel zijns Gods; en op ons schrijven den naam zijns Gods, en den naam der stad zijns Gods, des nieuwen Jeruzalems, dat uit den hemel afdaalt van zijnen God, en zijnen nieuwen naam. Heerlijke belooning voor de overwinnaars! Mogen wij allen, door Gods genade, tot de zoodanigen behooren!

Over het Gebed.

3. „Bidt voor elkander." (Jak. V : 16.)

Wij hebben ons tot nu toe slechts met het gebed ten opzichte van onze persoonlijke behoeften, beproevingen en moeielijkheden bezig gehouden; en gezien, hoe gewichtig en noodig het is, voor onszelven in het gebed te volharden. Maar wij staan niet alleen en afgezonderd in deze wereld. God heeft een groot huisgezin op deze aarde, waarmede wij op het nauwst verbonden zijn en tot in eeuwigheid zijn zullen; en wij kunnen ook hier wel het woord des Apostels in Fil. II : 4 toepassen: „Een iegelijk niet op het zijne ziende, maar een iegelijk ook op hetgeen der anderen is."

Bijna alle geloovigen moeten een korteren of langeren tijd door deze booze wereld wandelen, en hebben in de menigvuldige verzoekingen ten allen tijde de genade en de bewarende hand Gods noodig. Ook vormen wij niet slechts één gezin, maar wij zijn leden van één lichaam,

van het lichaam van Christus. Wij allen zijn door éénen Geest tot één lichaam gedoopt en tot éénen Geest gedrenkt. (1 Kor. XII : 13.) Deze innige vereeniging nu maakt, als een noodzakelijk gevolg, aanspraak op onze onderlinge liefde en hulp. De onvergelijkelijke liefde van God, die wij ondervonden hebben, maakt ons schuldenaars tegenover anderen; zooals Johannes schrijft: „Geliefden! indien God ons alzoo heeft liefgehad, dan zijn wij ook schuldig elkander lief te hebben." (1 Joh. IV : 11; vergel. hfdst. III : 16; Joh. XIII : 14.) Deze liefde tot elkander heeft haar bron in God, en is in overeenstemming met de betrekking, waarin wij door de nieuwe geboorte getreden zijn. Een iegelijk, die uit God geboren is, heeft niet alleen Dengene lief, die geboren heeft, maar ook dengene, die uit Hem geboren is. (1 Joh. V : 1.)

Wij wenschen hier vooreerst eenige Schriftuurplaatsen te vermelden, waarin wij opgewekt en vermaand worden tot een vurige, het eigen-ik geheel uit het oog verliezende liefde. De Heer Jezus zegt in Joh. XV : 12: „Dit is mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, *zooals ik u heb liefgehad.*" (Vergel. ook hfdst. XIII : 34.) Paulus vermaant de geloovigen: „Wat de broederliefde betreft, weest *hartelijk* jegens elkander." (Rom. XII : 10.) „Dient elkander door de liefde." (Gal. V : 13.) „Draagt elkanders lasten, en vervult alzoo de wet van Christus." (Gal. VI : 2.) Het ware karakter en de allesovertreffende waarde der liefde, zoowel als haar eeuwige duur, worden in 1 Kor. XIII met wondervolle kracht en treffende waarheid geschilderd. Petrus vermaant in zijn eersten brief, hfdst. I : 22: „Hebt elkander *vurig* lief uit een *rein* hart," en in hfdst. IV : 8: „Maar vóór alle dingen hebt *vurige liefde* tot elkander." Evenzoo lezen wij in 1 Joh. III : 11: „Dit is de boodschap, die gij van den beginne gehoord hebt, dat wij elkander zouden liefhebben."

Deze broederlijke liefde nu kan en zal zich op velerlei wijze openbaren, al naar de verschillende behoeften, die zich onder de heiligen openbaren. Zij zal niet slechts voor hun uiterlijk, maar bovenal voor hun geestelijk

welzijn zorgdragen, vooral dan, wanneer de eer des Heeren daarbij in het spel is. Zij zal steeds geduld en lankmoedigheid oefenen, de zwakken opnemen, de dwalenden terechtwijzen, de treurenden en neergebogenen troosten, de behoeftigen bijstaan en de bedrukten helpen. (Gal. VI : 1, 2; 1 Thess. V : 14.) Vóór alles echter zal zij zich openbaren in ernstige, liefdevolle voorbede, in aanhoudend gebed en smeeken voor de heiligen. Ik behoef nauwelijks te zeggen, dat de Heilige Schrift door woord en voorbeeld ons tot zulk een voorbede opwekt. Wij lezen in Jakobus V : 16: „Belijdt elkander de misdaden, en bidt *voor elkander*, opdat gij gezond wordt." En wanneer de apostel Paulus in Ef. VI : 18 de geloovigen vermaant tot aanhoudend gebed, voegt hij er bij: „en daartoe wakende met alle volharding en smeeking *voor al de heiligen*."

Niemand heeft meer overeenkomstig deze vermaning gehandeld dan de Apostel zelf. In bijna al zijne brieven, hetzij aan een gemeente of aan een enkelen geloovige gericht, vinden wij met welk een ijver en hartelijkheid hij in het gebed gedenkt aan hen, aan wie hij schrijft. Dit was klaarblijkelijk een innige behoefte voor zijn liefhebbend hart. Dikwijls treffen wij in de bedoelde plaatsen het woordje „altijd" aan. Hij schrijft aan de Filippiërs: „Ik dank mijnen God, telkens als ik mij uwer herinner, *altijd* in *elk* mijner gebeden *voor u allen* met blijdschap het gebed doende." (hfdst. I : 3, 4.) Zelfs met het oog op de gemeente in Korinthe, in welker midden toch zooveel te berispen was, vindt de Apostel nog reden genoeg, God *te allen tijde* te danken." (1 Kor. I : 4.)

Men kan in waarheid van Paulus zeggen, dat hij „zonder ophouden" bad, dat hij altijd de heiligen op een biddend harte droeg. Hij dankte God voor de genade en liefde, die hun ten deel was gevallen, en hij bad en smeekte voor hun welzijn, voor hunnen wasdom in het geloof en in de liefde, zoowel als in de kennis der gedachten en raadsbesluiten Gods, van het geheim van zijnen wil met betrekking tot Christus en de Gemeente — die heerlijke verborgenheid, die van eeuwigheid in God

verborgen was. (Ef. I: 9, 10; III: 1—9.) Wij lezen in Kol. I: 9, 10: „Daarom *houden ook wij ... niet op* voor u te bidden en te begeeren, dat gij moogt vervuld worden met de kennis van zijnen wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand, om te wandelen den Heere waardig tot alle welbehagen, in alle goed werk vrucht dragende." Doch behalve de Apostel waren er nog andere mannen, die op dezelfde wijze en met gelijke liefde en volharding voor de heiligen werkzaam waren. Welk een heerlijk getuigenis geeft de Heilige Geest b.v. van den medearbeider des Apostels, Epafras: „U groet Epafras, die van de uwen is, een slaaf van Christus Jezus, die *altijd strijdt* voor u in de gebeden, dat gij moogt vaststaan, volmaakt en voleind in al den wil van God." (Kol. IV: 12.)

Waarlijk, wij moesten begeeren, trouwe navolgers van deze ijverige dienaars des Heeren te zijn! Nooit was er wel een tijd, waarin er grooter behoefte aan aanhoudend gebed en smeeken was, dan juist in onze dagen. Er zijn ook thans, gelijk altijd, een groot aantal heiligen, die door velerlei beproevingen en moeielijkheden hebben te gaan; velen ook, die lichamelijk lijdende zijn; en een hart, waarin de liefde van Christus werkt, zal hen onmogelijk zonder deelneming en met onverschilligheid kunnen voorbijgaan. Maar veel grooter nog is de geestelijke ellende, de treurige inwendige toestand bij zoovele duizenden onder Gods geliefde kinderen. Welk een scheuring en verbrokkeling heerscht in de gemeente Gods, die toch door éénen Geest tot één lichaam gedoopt is, voor wie de Heer in zijne ondoorgrondelijke liefde zijn dierbaar leven heeft overgegeven, en voor welker eenheid Hij op den laatsten avond, dien Hij in deze wereld doorbracht, zoo ernstig tot zijnen Vader gebeden heeft! Haast ontelbaar zijn de partijen, die in haar ontstaan zijn, welke dikwijls vijandig tegenover elkander staan, elkander aanklagen, en met nijd en ijverzucht tegen elkander vervuld zijn. En wij hebben er vroeger reeds op gewezen, hoevele geloovigen, die eenmaal gelukkig waren, zich van den Heer hebben afgewend. Ach! hoezeer wordt

de naam des Heeren door dit alles onteerd, de Heilige Geest bedroefd en het getuigenis in de wereld verzwakt! Een hart, dat den Heer liefheeft, kan slechts met smart en verootmoediging in aanhoudend gebed en smeeking daaraan denken. Het is wel bedroevend, dat er bij de geloovigen over het algemeen zoo weinig gevoel van dezen treurigen toestand te vinden is! Menig geloovige gaat jaar in, jaar uit daarheen, zonder zich een enkele maal te verootmoedigen over de verbrokkeling der gemeente Gods, waardoor de Heer toch zoo bijzonder onteerd wordt; ja, er zijn niet weinigen, die het bestaan der partijen voor iets goeds en nuttigs houden, wijl daardoor, zooals zij zeggen, een grootere ijver opgewekt en wakker gehouden wordt. Inderdaad, zulk een gezindheid verraadt een groot gebrek aan inzicht in de waarheid, aan liefde voor den Heer en aan ijver voor de eere Gods.

Hoe geheel anders was de gezindheid van den apostel Paulus, die bereid was, alles, ja, zichzelven op te offeren voor een gemeente, die zijne liefde tot haar slechts zeer zwak beantwoordde! (2 Kor. XII : 15.) Ook zijn tweede brief aan Timotheüs getuigt, met welk een zorg hij, met het oog op zijn naderenden dood, de geheele Gemeente Gods gedacht, en welk een smart het reeds aangevangen verval hem veroorzaakte. Hetzelfde vinden wij bij Petrus. In plaats van zich met zijn dood bezig te houden, welks nabijheid de Heer hem had aangekondigd, was hij slechts voor de hem toevertrouwde kudde Gods bezorgd. (2 Petr. I : 12.) En hoevele getrouwe getuigen Gods in later dagen hebben in dezelfde voetstappen gewandeld, en hun leven niet dierbaar geacht, maar het opgeofferd voor de geloovigen! Geliefde broeders! zullen wij dit alles tevergeefs hooren en lezen?

Een schoon en navolgenswaardig voorbeeld vinden wij ook in Daniël. Hij was, zooals wij weten, nog jong, toen hij in Babel kwam, en hij had aan de vele en groote zonden zijns volks, waardoor het in de gevangenschap gekomen was, geen deel gehad. Toch zien wij, dat hij zich voor God met deze zonden geheel één maakte. En

waarom? Het was *zijn* volk, dat gezondigd had; hij maakte er een deel van uit, en hij beminde het zoo innig, omdat het Gods volk was. In deze gezindheid ging hij tot God, bad en beleed: „Wij hebben gezondigd en hebben onrecht gedaan en goddelooslijk gehandeld en gerebelleerd met af te wijken van uwe geboden en van uwe rechten; ... want niet om onze gerechtigheden brengen wij onze smeekingen voor uw aangezicht, maar wegens uwe vele barmhartigheden." (hfdst. IX : 3—19.) Iedere geloovige ziel, die dit gebed van Daniël met opmerkzaamheid leest, zal zich ten zeerste getroffen gevoelen en zich onderzoeken, in hoeverre zij zelve op dezen trouwen Godsman gelijkt.

Een soortgelijke vereenzelviging met de zonden zijns volks, ja, een liefde, die bereid was, in de bres te treden voor het volk, dat zich Gods toorn had op den hals gehaald, vinden wij bij Mozes in Ex. XXXII : 31, 32 en Num. XIV : 13—19, en bij Paulus in Rom. IX : 1—5. De een wenschte, in plaats van het zondige volk, uit het boek des levens uitgedaan te worden; en de ander, door een banvloek van Christus gescheiden te zijn. De vervulling van dezen wensch was natuurlijk onmogelijk, maar hij doet de brandende liefde uitkomen, die in het hart dezer mannen woonde. Bij Mozes komt er nog een andere treffende beweegreden bij. Hij zegt tot God: „Heere, Heere, verderf uw volk en uw erfdeel niet, dat Gij door uwe grootheid verlost hebt... Gedenk aan uwe knechten, Abraham, Izaäk en Jakob; zie niet op de hardigheid dezes volks, noch op zijne zonde, *opdat het land*, vanwaar Gij ons hebt uitgevoerd, *niet zegge: Omdat ze de Heere niet kon* brengen in het land, waarvan Hij hun gesproken had, *en omdat Hij hen haatte*, heeft Hij ze uitgevoerd, om hen te dooden in de woestijn. *Zij zijn toch uw volk en uw erfdeel.*" (Deut. IX : 26—29.) De gedachte aan de oneer, die op den naam van Jehovah komen zou, wanneer Israël in de woestijn omkwam, was voor Mozes ondragelijk. Veertig dagen en veertig nachten lang wierp zich deze trouwe dienstknecht des Heeren neder, at niet en dronk niet en smeekte Hem om erbarmen. En

laat ons wel bedenken, dat hijzelf door de zonde des volks rechtstreeks getroffen werd, daar Israël hem als leidsman verworpen had; en verder, dat Jehovah zelf hem gezegd had: „Ik wil *u* tot een groot volk maken." Maar wat bekommerde Mozes zich om *zijn persoon* en om *zijne eer?* Niets; wanneer er slechts op den naam van Jehovah geen smaad en oneer kwam.

Welk een gezindheid! Hoe hemelsbreed verschillend van die, welke onze arme harten dikwijls openbaren. Hoe weinig dragen wij leed bij het zien van het verval van Gods kerk, hoewel wij haar waar karakter en hare hemelsche roeping kennen, en hare innige en onafscheidelijke verbinding met Christus verstaan! Wij weten, dat zij *zijne* Bruid en *zijn* lichaam is; en dat smaad en schande op zijnen heerlijken naam gehoopt wordt, wanneer slechts één lid van zijn lichaam in de zonde wandelt. En wat zien wij rondom ons? Vele geloovigen, wier wandel niet goed is, wier gedrag aan de wereld aanleiding tot spot en lastering geeft. Moest ons dit niet diep ter neder buigen? Moesten wij niet veel op onze knieën liggen, en in ware verootmoediging onze zonden belijden en om genade smeeken? Hoe diep moeten wij ons schamen, wanneer wij met onverschilligheid den Godonteerenden toestand der Gemeente, of ook van afzonderlijke geloovigen voorbij kunnen gaan! Wij verraden daardoor de gezindheid van Kaïn, die op Gods vraag: „Waar is uw broeder?" antwoordde: „*Ik weet het niet; ben ik mijns broeders hoeder?*" (Gen. IV : 9.) Wij gelijken dan op dien priester en dien leviet, die koud en zonder deelneming den onder de roovers gevallen, halfdooden Israëliet voorbijgingen. Mocht de Heer door zijnen Geest de gezindheid der bovengenoemde trouwe en Godvreezende mannen in ons verwekken! Gave Hij, dat er ware zelfveroordeeling en diepe verootmoediging onder ons ontstond, en in onze harten veel gebed en smeeking voor alle heiligen werd te voorschijn geroepen, opdat zijn Naam meer verheerlijkt worde!

Intusschen moet de lezer niet denken, dat onze voorbede beperkt is tot hen, die den Heer toebehooren. Wij

lezen in 1 Tim. II: 1—3: „Ik vermaan *voor alle dingen*, dat gedaan worden smeekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen *voor alle menschen*, voor koningen en allen, die in hoogheid zijn, opdat wij een rustig en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid. Want dit is goed en aangenaam voor God, onzen Heiland, die wil, dat alle menschen behouden worden en tot kennis der waarheid komen." Deze ernstige vermaning is in onze dagen zeker bijzonder behartigenswaard, daar de antichristelijke geest, de afval van God, een schrikkelijke uitbreiding bereikt heeft. De verborgenheid der wetteloosheid treedt telkens openlijker voor den dag. Reeds zijn er millioenen in de Christenheid, voor wie niets meer heilig is, die slechts trachten hunne lusten te bevredigen en alles, wat hen daarin verhindert, uit den weg zoeken te ruimen. Zij loochenen het bestaan van God, opdat niet de gedachte aan Hem hun geweten verontruste; zij schuwen geen middel, om de van God verordende overheid uit den weg te ruimen, omdat haar arm hen tot nog toe in bedwang houdt.

Tegenover zulke verschijnselen is deze vermaning wel van belang! God heeft er in zijne genade voor gezorgd, dat wij in de booze dagen, waarin de vijand zoo werkzaam is, ongehinderd, ja, zelfs onder de bescherming der overheid, in den naam van Jezus vergaderen en een rustig en stil leven leiden kunnen. Zijn naam zij daarvoor geprezen! Maar mochten wij nu ook voor God en menschen een leven leiden in alle godzaligheid en eerbaarheid, geheel afgezonderd van den geest dezes tijds!

In de aangehaalde plaats wordt de groote barmhartigheid van God, onzen Heiland, voorgesteld als een beweegreden voor ons, om voor *alle* menschen, d. w. z. zonder eenig onderscheid te maken, tot Hem te bidden, wijl Hij niet wil, dat iemand verloren ga, maar dat allen gered worden. Welk een ruim veld voor deelneming en hulp breidt deze wil van God, onzen Heiland, uit voor hen, die Zijne barmhartigheid uit eigene ervaring hebben leeren kennen, en in wier hart Zijne liefde werkzaam is!

Wij zullen niet verlegen zijn om dingen, waarvoor wij bidden kunnen; integendeel hoe meer wij ons in voorbidding oefenen, des te uitgestrekter wordt onze gezichtskring, des te wijder wordt ons hart, en des te inniger en krachtiger onze smeeking.

In plaats van te vermoeien, worden hem de uren des gebeds altijd kostelijker en gewichtiger. En het tweede gevolg is, dat hij onophoudelijk den verlorene nagaat, en gebruik maakt van elke gelegenheid om hem te spreken van de genade en liefde Gods, evenals van de vreugde en den vrede van een hart, dat Hem als Heiland kent.

Een geloovige, die weinig in de binnenkamer met den Heer worstelt, en weinig belangstelling voor de samenkomsten tot het gebed toont, is zeker niet in een goeden toestand des harten. Het is een waar woord, dat het bezoek der bidstonden een maatstaf is voor den geestelijken toestand eener vergadering. En ach! hoe ledig zijn dikwijls de banken, wanneer het geldt gemeenschappelijk den Heere te danken, de behoeften der heiligen aan Hem bekend te maken, en de uitbreiding van zijn werk te gedenken! Hoe licht laat zich de een of ander terughouden door dingen, die met geringe moeite uit den weg geruimd konden worden; en hoe menigeen blijft geregeld weg uit onverschilligheid en traagheid! O mocht de Heer ons en al de Zijnen in dit opzicht veel ijver geven, de lauwe harten verwarmen en de onverschilligen wakker schudden! Zijne komst is nabij, en Hij verzamelt in haast. Nooit zijn zoovele zondaars gered geworden, als juist in onze dagen. Overal op de gansche aarde is het werken van Gods Geest merkbaar. Terwijl aan den eenen kant het ongeloof groote vorderingen maakt, en de geest van den antichrist steeds stoutmoediger optreedt, zoo is aan den anderen kant de genade Gods machtiger werkzaam dan ooit.

Daarom, geliefde broeders! laat ons deelnemen aan dit werk der genade door mede te werken door aanhoudend gebed en smeeken, door hun te gedenken, die zich bezig houden met het werk des Heeren, en hen in hunnen

arbeid te ondersteunen! Laat ons niet moede worden voor elkander tot den Heer te bidden, hetzij alleen of in vereeniging met anderen! Wij kunnen er van verzekerd zijn, dat de zegen niet uitblijven zal. De Heer antwoordt zoo gaarne op het smeeken der Zijnen.

Zekerlijk kan Hij zijn werk ook zonder ons volbrengen. Hij is niet afhankelijk van ons arme, zwakke schepselen, ook niet afhankelijk van onze trouw of ontrouw. Maar het is de vreugde van zijn hart, als het ware in vereeniging met ons te arbeiden en op onze smeekingen met de rijke stroomen zijner zegeningen te antwoorden. En welk een vreugde vervult onze harten, wanneer het antwoord komt, en wij aanschouwers mogen zijn van het genadewerk onzes Gods!

Voor eenigen tijd was de schrijver dezer regelen op een plaats, waar de boodschap der zaligheid met een vijandschap en hardnekkigheid afgewezen werd, zooals men slechts zelden aantreft. Slechts hier en daar zijn er enkele geloovigen. In de kleine vergadering aan die plaats nu kwam men overeen, een week lang elken avond tot het gebed samen te komen. Niettegenstaande de sneeuw een voet dik neerviel, kwamen de geloovigen (velen van hen hadden een verren weg af te leggen) avond op avond samen. En wat geschiedde er? Niet slechts werden de samenkomsten met elken dag drukker bezocht en de gebeden inniger, maar toen de week om was, besloot men eenstemmig nog een week op dezelfde wijze voort te gaan. De harten van allen waren wonderbaar verkwikt geworden, en toen op een Zondagavond uitgenoodigd werd tot bijwoning der evangelieverkondiging, kwamen velen om het Woord te hooren, meer dan ooit te voren. Ook de zegen naar buiten bleef niet uit; binnen korten tijd vonden verscheidene personen vrede, en beleden, niettegenstaande groote vijandschap van de zijde hunner vrienden en bloedverwanten, vol vreugde, den Heer toe te behooren.

Daarom nog eenmaal: Mochten al de geliefde kinderen Gods tot een diep gevoel van het groote belang des ge-

beds, zoowel in de binnenkamer, als in het huisgezin en in de gemeenschap der geloovigen, ontwaken! Welk een heilzamen invloed zou het op het getuigenis en op het gedrag van ieder afzonderlijk uitoefenen! De Heer schenke genade, opdat deze zwakke woorden hun doel niet missen!

(*Slot volgt.*)

Correspondentie.

5. H. A. L. te Breskens vraagt, welke vaders bedoeld worden in Joh. IV : 20.

Met deze vaders worden bedoeld de Samaritanen, die op den berg Gerizim een tempel gebouwd hadden ter vereering van Israëls God.

6. L. H. te H. vraagt de bedoeling van Paulus in Rom. XV : 29.

Als Paulus tot de Romeinen zegt: «En ik weet, dat, als ik tot u kom, ik met een vollen zegen van Christus komen zal," dan bedoelt hij daarmede, dat hij, in hun midden komende, hun den ganschen raad Gods in Christus Jezus zou verkondigen, zooals hem die door de openbaring des Heiligen Geestes was medegedeeld geworden.

7. J. N. te 's Hage vraagt, hoe het komt, dat de stam van Dan onder de verzegelden in Openb. VII niet voorkomt.

Deze vraag is moeielijk te beantwoorden. Het blijkt toch uit Ezech. XLVIII vs. 1 en 32, dat de stam van Dan niet zal worden onterfd, en derhalve in het koninkrijk van Christus zijne plaats onder de andere stammen zal innemen. Daar evenwel in Openb. VII een heel andere volgorde van Israëls stammen dan gewoonlijk wordt gevolgd, schijnen zij hier uit een ander oogpunt te worden beschouwd, en zou het mogelijk zijn, dat de stam van Dan niet wordt vermeld, omdat hij zich het meest aan afgoderij heeft overgegeven.

Over het Gebed.

4. „Bidt voor ons." (Hebr. XIII : 18.)

In het laatste gedeelte onzer beschouwing hebben wij ons uitvoerig bezig gehouden met Paulus' volharding in het gebed en de smeeking. Deze volharding bewees niet alleen, hoezeer Paulus den Heer en de Zijnen liefhad, maar ook, hoe volkomen hij er van overtuigd was, dat alle zegen alleen van Hem komt, en dat alle wijsheid en kracht in de dienst, zoowel als alle gevolg en alle welslagen geheel en al van de werkzaamheid zijner genade afhankelijk is. Op denzelfden grond vermaant hij ook de heiligen zoo dikwijls in zijne brieven, dat zij in hunne gebeden hem en zijne medearbeiders in het werk des Heeren zouden gedenken. Wij lezen in Rom. XV : 30: „Doch ik bid u, broeders! door onzen Heer Jezus Christus en door de liefde des Geestes, *dat gij met mij strijdt in de gebeden tot God voor mij*; opdat ik moge verlost worden van de ongehoorzamen in Judéa," enz. En wanneer hij de geloovigen in Efeze tot aanhoudend gebed voor alle heiligen vermaant, voegt hij er bij: „*en voor mij*, opdat mij het woord gegeven worde bij het openen van mijnen mond, om met vrijmoedigheid de verborgenheid van het evangelie bekend te maken . . . . , opdat ik daarin vrijmoedig spreke, gelijk ik moet spreken." (Ef. VI: 19, 20.) Op dezelfde wijze zegt hij in Kol. IV : 3: „*biddende tevens ook voor ons*, dat God ons een deur des woords opene, om de verborgenheid van Christus te spreken . . ." Verder lezen wij in 2 Thess. III : 1: „Voorts, broeders! *bidt voor ons*, dat het woord des Heeren zijnen loop hebbe en verheerlijkt worde, evenals ook bij u, en dat wij mogen bevrijd worden van de ongeschikte en booze menschen, want het geloof is niet aller."

Bij het bewustzijn zijner volkomene afhankelijkheid van God in de hem toevertrouwde bediening, zoowel als met het oog op de menigvuldige gevaren en verzoekingen, waaraan hij blootgesteld was, verlangde de Apostel zeer, dat de heiligen hem steeds op een biddend hart mochten dragen. Satan is er te allen tijde mede bezig geweest de trouwe arbeiders des Heeren uit den weg te ruimen, hunne bemoeiingen krachteloos te maken en het geheele werk te verderven. En, ach! hoezeer is hem dit gelukt! Hoe onmetelijk groot is het verval, en hoe klein het getal der trouwe arbeiders! Er zijn wel is waar in onze dagen ontelbaar velen, die zich met het werk des Heeren bezighouden; doch verreweg het grootste deel dergenen, die zich dienaars van Christus noemen, kent Christus niet, heeft het nooit zelf ervaren, wat het zeggen wil, verloren te zijn en gered te worden. Aan den anderen kant zijn er velen, die Hem wel kennen, maar uit onwetendheid of ontrouw het evangelie niet zuiver verkondigen, maar het met allerlei menschelijke gedachten vermengen, en het daardoor verzwakken, en meer of minder van zijne gezegende werking berooven. De meesten oefenen ook hunne bediening onder het gezag en de leiding van menschen uit, in plaats van onder het eenige gezag des Heeren en onder de leiding des Heiligen Geestes. Hoe noodzakelijk is het dus, den Heer des oogstes te bidden, dat Hij arbeiders in zijnen oogst uitzende, die de waarheid vasthouden, en in eenvoudigheid en zuiverheid des harten den Heere dienen; dat Hij getrouwe, zich toewijdende mannen verwekke, en hen bekwaam make, ook anderen te leeren! (2 Tim. II: 2.) En heeft de Heer zulke arbeiders gegeven, die alleen door zijnen Geest begeeren geleid te worden, hoe ijverig en volhardend moesten wij dan voor hen smeeken, dat de Heer hen beware en staande houde in de menigvuldige verzoekingen en gevaren van hunnen weg; dat Hij hun wijsheid en kracht van boven geve, om de hun toevertrouwde bediening naar zijnen wil te vervullen en niet te verslappen! Want in deze dagen van verval en ver-

warring ondervinden zulke arbeiders in hunne bediening niet slechts vijandschap en verachting van de zijde der ongeloovigen, maar zijn ook blootgesteld aan den tegenstand van vele geloovigen, en soms zelfs aan allerlei laster van de zijde hunner broederen.

Met het oog op het groote gewicht van de zaak, die wij bespreken, wenschte ik, lieve lezer! de ernstige vraag tot u te richten: Neemt gij werkelijk deel aan het werk des Heeren? Smeekt gij Hem, dat Hij arbeiders uitzende, en gedenkt gij in uwe voorbede degenen, die Hij reeds uitgezonden heeft? De Heer stelt groot belang in zijn werk, en in degenen, die zich daarmee bezighouden; en wanneer wij Hem liefhebben en de gezegende gemeenschap met den Vader en den Zoon, waarin de overvloeiende genade Gods ons gebracht heeft, in beoefening brengen, dan zullen wij ook belangstellen in het werk en de arbeiders, en daaraan veel gedenken in het gebed. Maar ook dan *alleen!* Misschien ligt ons de redding onzer kinderen, onzer vrienden en dienstboden na aan het hart; misschien smeeken wij ook, in geval zij gered zijn, veel tot den Heer, dat Hij hen bewaren en zijn werk in hen bevestigen moge; maar dat is nog geen bewijs, dat wij den Heer en zijn werk werkelijk liefhebben, en dat de redding van verlorenen en de bewaring der Zijnen onze innigste begeerte is. Daarin speelt dikwijls de eigenliefde, zij het ook onbewust, een groote rol. Een hart, dat met ware liefde en met de gezindheid van Christus vervuld is, breidt zich verre uit buiten dien engen kring. En zulk een hart geve de Heer ons allen in genade!

Wij hebben er vroeger reeds op gewezen, dat het den Heere niet alleen welgevallig is, wanneer een ieder der Zijnen *voor zich* met gebed en smeeking tot Hem zijne toevlucht neemt, maar dat het ook naar zijnen wil is, wanneer wij gemeenschappelijk tot Hem gaan voor onze persoonlijke behoeften voor de moeielijkheden en beproevingen van anderen, voor de redding der zielen en het welzijn der geredden, voor de uitzending van arbeiders tot zijn werk, of de bewaring en zegening van hen, die

Hij reeds uitgezonden heeft. Als de Zijnen zoo *gemeenschappelijk* in den naam van Jezus tot het gebed vergaderd zijn, al waren er ook slechts twee of drie, dan kunnen zij er van overtuigd zijn, dat de Heer zelf in hun midden is, (Matth. XVIII : 20.) en door Hem stijgt hun gebed en hunne smeeking, hun lof en dank tot God omhoog en is aangenaam voor Hem.

In de eerste dagen der Gemeente kwamen de geloovigen bij vele gelegenheden tot gemeenschappelijk gebed bijeen. Reeds spoedig na de hemelvaart des Heeren Jezus waren de discipelen met eenige godvruchtige vrouwen en de broeders des Heeren in een opperzaal in Jeruzalem bijeen, en van hen wordt gezegd: „Deze allen volhardden eendrachtig in het gebed." (Hand. I : 12—14.) Weinige dagen later, toen zij op dezelfde wijze vergaderd waren, daalde de Heilige Geest op hen neder. (hoofdst. II : 1—4.) Verder wordt ons van de door Petrus' prediking geloovig geworden zielen betuigd: „Zij waren volhardende in de leer der apostelen en in de gemeenschap, in de breking des broods en in de gebeden." (hoofdst. II : 42.) En toen niet lang daarna Petrus en Johannes voor den hoogepriester, de oudsten en de schriftgeleerden een vrijmoedige belijdenis hadden afgelegd en tot de hunnen waren teruggekeerd, toen verhieven zij eendrachtig hunne stem tot God, en hun gebed werd verhoord, want „toen zij gebeden hadden, werd de plaats, waarin zij vergaderd waren, bewogen; en zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en spraken het woord Gods met vrijmoedigheid." (hoofdst. IV : 31.)

Bij gelegenheid der gevangenneming van Petrus door den goddenloozen koning Herodes „werd door de gemeente een gedurig gebed tot God voor hem gedaan;" (vs. 5.) en God antwoordde op het roepen der Zijnen. Petrus werd op een hoogst wonderbare wijze door een engel des Heeren gered. Toen in lateren tijd Paulus de oudsten van Efeze in Miléte op de komende gevaren opmerkzaam gemaakt en hen ernstig vermaand had, „heeft hij, nederknielende, met hen allen gebeden." (hoofdst. XX : 46.)

Dit zijn schoone voorbeelden uit den gezegenden tijd der Gemeente, die er wel geschikt toe zijn, ons in de tegenwoordige booze dagen tot navolging op te wekken, opdat ook wij, hetzij in de binnenkamer, hetzij in gemeenschap met anderen, onze knieën voor onzen God en Vader buigen, en in gebed, voorbidding en dankzegging onze harten voor Hem uitstorten. Het is zeker treurig, als zoo vele geliefde kinderen Gods hierin onverschillig en traag zijn, daar zij zich laten leiden door het vleesch, dat steeds de tegenwoordigheid Gods ontvliedt. Ja, hoe treurig is het, dat op vele plaatsen, waar geloovigen vergaderen in den naam van Jezus om zijnen dood te verkondigen of zijn woord te overdenken, samenkomsten tot gemeenschappelijk gebed zelden of zelfs nooit plaats hebben! Op andere plaatsen is men er mee aangevangen, maar heeft het uit gebrek aan deelneming weer laten varen; en in de meeste gevallen wordt zelfs daar, waar men geregeld samenkomt tot gebed, geen vergadering minder bezocht dan de bidstond, hoewel deze, naast de samenkomst tot verkondiging van den dood des Heeren, de eerste en gewichtigste plaats inneemt.

Hoe beschamend en verootmoedigend zijn zulke verschijnselen, en hoezeer verraden zij den weinig geestelijken toestand der geloovigen, zelfs dergenen, die belijden de waarheid te bezitten, en den Heer tot hunne opname te verwachten! Maar wat moet men dan wel zeggen, wanneer enkelen zelfs meenen, dat de geloovigen alleen dan tot gemeenschappelijk gebed moeten samenkomen, wanneer er een bijzondere aanleiding toe is? Waarlijk, bij de gedachte aan de vele treurige toestanden om ons heen, voelt men zich geneigd te vragen, of het woord niet op hen van toepassing is: „Zij hebben oogen, maar zien niet." Het is altijd het streven van den vijand ons nalatig en traag in het gebed te maken; en hoe meer wij het vleesch volgen en aan de influisteringen des vijands gehoor verleenen, des te meer komen wij weer onder zijnen invloed, en des te onverschilliger wordt ons hart jegens Christus en zijn woord. En ach, bij hoe-

vele duur gekochte zielen is hem dit gelukt! Hij heeft langzamerhand hunne oogen verblind, hun geweten verhard en hen in de dienst der wereld en der zonde teruggevoerd. En al is het ook bij velen nog zoo ver niet gekomen, zoo gaan zij toch daarheen in een toestand van onverschilligheid, en zijn tevreden, wanneer zij het zeldzaam bezoeken van de samenkomsten der geloovigen, vooral van de bidstonden, door het een of ander kunnen verontschuldigen. Verheft hun geweten nu en dan zijne aanklagende stem, dan hebben zij honderde gronden gereed om den onaangenamen vermaner tot rust te brengen.

Waar is dan de vreeze Gods? Waar de liefde tot God en tot Christus, die door de opoffering van zijn eigen dierbaar leven ons uit een zoo groot verderf gered en deelgenooten zijner heerlijkheid gemaakt heeft? Waar de liefde en het medegevoel voor de Zijnen, de deelneming in zijn werk? Met welk een beschaming zullen eens allen, die zich door den vijand hebben laten verlokken en het vleesch en zijn zucht tot gemak hebben gevolgd, op hunne groote ondankbaarheid jegens den Heer en op hunne verloren dagen terugzien! Daarom, geliefde lezer! laat ons stilstaan en in de tegenwoordigheid Gods ons leven hier beneden bezien. Is *Christus* ons leven? Is onze wandel in gemeenschap met God, in zijne vreeze en tot zijne verheerlijking? Vergeten wij niet Hem dagelijks voor al zijne weldaden te danken en Hem onze zaken bekend te maken? Is het een behoefte voor ons hart, hetzij in de binnenkamer of in gemeenschap met de Zijnen, veel voor 's Heeren aangezicht te zijn in het gebed? Beschouwen wij het samenkomen tot het gebed als een genot en als een groot voorrecht, waaraan wij met hartelijk verlangen deelnemen? Maken wij ons één met de behoeften van Gods volk, alsook met zijne gebreken en dwalingen? Dragen wij leed, als het in ons midden niet goed staat, en prijzen wij den Heer, wanneer Hij in zijne genade werkt? Gedenken wij het werk en de dienstknechten des Heeren? Zien wij omhoog, en roepen wij met oprecht verlangen: „Kom, Heere Jezus!"

Mijn lezer! dat zijn vragen, die gij u in het licht Gods en in de verborgen stilte zijner tegenwoordigheid moet voorleggen en met oprechtheid beantwoorden. Kunt gij dat niet toestemmend doen, veroordeelt uw hart en bestraft uw geweten u, o verzuim dan niet u ernstig voor God te verootmoedigen en tot Hem om genade te smeeken! Gewis, wanneer gij het met oprechtheid doet, zal Hij u verhooren en u kracht verleenen, om voortaan een getrouwer getuigenis voor Hem te zijn en om meer tot zijne verheerlijking te leven. Ook zult gij dan een zegen voor anderen zijn, daar uw voorbeeld hen opwekt, eveneens getrouwer te wandelen. Gij zult een gezegend medearbeider in het werk des Heeren worden, en uwe moeite zal niet tevergeefs zijn. De vrucht er van zal eenmaal gezien worden, al mag zij ook nu verborgen blijven; zij zal dienen tot verheerlijking des Heeren, Wiens genade alleen alle goeds in ons werken kan, en zij zal u een rijke belooning brengen in dien dag.

De zegen der bevinding.

De ervaringen van Gods trouw en goedheid kunnen ons niet baten, en geen zegen voor ons verspreiden, indien wij niet voortdurend in gemeenschap met God blijven.

Dit belangrijke en ernstige beginsel, waarop wij wel mogen achtgeven, wordt in Jozua XXIII op treffende wijze ons voor oogen gesteld.

Aan het einde zijns levens gekomen, roept Jozua gansch Israël bijeen, en zegt tot hen: „Ik ben oud geworden, *en wel bedaagd; en gijlieden hebt gezien alles, wat de* Heer, uw God, gedaan heeft aan al deze volken voor uw aangezicht; want de Heer, uw God, zelf is het, die voor u gestreden heeft.... De Heer heeft van uw aangezicht verdreven groote en machtige volken; en u aangaande, niemand heeft voor uw aangezicht bestaan, tot op dezen dag toe." In het rustig bezit van het land hunner erfenis, terwijl de Heer hun rust gegeven had van al

hunne vijanden rondom, richt Jozua hun blik op al hetgeen de Heer, hun God, voor hen gedaan had. En waarlijk zij hadden veel van zijne macht en goedheid ondervonden. Welke heerlijke overwinningen hadden zij behaald! Talrijke volken hadden zij uitgeroeid; vele reuzen verslagen; machtige steden ingenomen. En de Heer zou voortgaan hen te zegenen en hun de overwinning te schenken. Al de vijanden, die er nog overgebleven waren, zou de Heer in hunne hand geven. Niemand zou voor hen bestaan. „Een eenig man onder u zal er duizend jagen; want het is de Heer, uw God, zelf, die voor u strijdt, gelijk als Hij tot u gesproken heeft." Een terugblik op den afgelegden weg moest hen Gods machtige hulp doen prijzen, en de belofte van Gods voortdurende trouw en goedheid kon hen bekwamen tot den strijd. Maar dit kon niet baten, indien zij niet bleven wandelen in de wegen des Heeren. Hunne overwinningen, hunne ondervindingen van Gods trouw en macht konden hen niet bewaren, evenmin als de wetenschap, dat God altijd dezelfde blijft, hun kracht geven kon. Daarom zegt Jozua: „Weest zeer sterk *om te bewaren en om te doen alles, wat geschreven is in het wetboek van Mozes, opdat gij daarvan niet afwijkt ter rechter- noch ter linkerhand .... Den Heer, uwen God, zult gij aanhangen, gelijk als gij tot op dezen dag gedaan hebt ....* Daarom *bewaart uwe zielen naarstelijk, dat gij den Heer, uwen God, liefhebt.*"

Dit is hoogst belangrijk voor ons. Wat wij ondervonden hebben; de ervaringen, die wij hebben opgedaan; de overwinningen, die wij hebben behaald, stellen ons niet in staat om heden een enkele overwinning te behalen. Het gebeurt zoo heel licht, dat, wanneer men Gods goedertierenheid en hulp ondervonden heeft, men zich daarin zóózeer verblijdt, dat men er op gaat steunen, en vergeet, hoe men elken dag noodig heeft in Gods gemeenschap te blijven en kracht bij den Heer te zoeken. Is dit het geval, dan weet de duivel wel een gelegenheid te vinden, om ons te doen struikelen of de nederlaag te doen lijden, want hij kent onze zwakke zijde, en weet

uitnemend van onze onwaakzaamheid partij te trekken. Daarom is het zoo noodig, dat wij bedenken, dat, wat wij gisteren genoten of ondervonden, ons heden niet helpen kan. Alleen in de voortdurende gemeenschap met onzen God ligt onze kracht.

Wandelen wij niet in gemeenschap met God, dan mogen wij honderde ervaringen van Gods trouw en macht kunnen opnoemen, het zal ons niet voor struikelen bewaren. Wanneer wij ons evenwel in Gods gemeenschap bevinden, dan kunnen de ervaringen, die wij van zijne goedheid en trouw hebben opgedaan, ons uitnemende diensten bewijzen. Als wij in zwaren strijd of in groote moeielijkheden zijn, en wij bevinden ons in gemeenschap met God, dan zal de herinnering aan hetgeen de Heer vroeger deed, aan zijne hulp in andere moeielijkheden, aan de macht waarmede Hij ons de overwinning deed behalen, ons sterken, bemoedigen en vertrouwen inboezemen. In zijnen strijd tegen Goliath werd David gesterkt door de herinnering aan den leeuw en den beer, die hij door Gods hulp had verslagen. „Laat ons toch in de hand des Heeren vallen, want zijne goedertierenheden zijn vele," zeide hij tot den profeet Gad, toen deze hem van Gods wege bestrafte over de telling des volks. „Met U loop ik door een bende, en met mijnen God spring ik over een muur," roept hij uit, denkende aan al de uitreddingen en de verlossingen des Heeren. Maar dezelfde man zegt in moedeloosheid en ongeloof: „Nu zal ik nog één der dagen omkomen door de hand van Saul," en neemt de vlucht naar het land der Filistijnen.

De groote fout van vele Christenen is, dat zij teren op hetgeen zij vroeger genoten hebben. Als wij hen hooren spreken, dan vernemen wij meestal, wat zij voor 20 of 30 jaren ondervonden of genoten hebben. Met veel smaak kunnen zij daarvan vertellen, en soms hoog daarvan opgeven. Maar als men dan naar het tegenwoordig genot vraagt, dan krijgt men òf een ontwijkend antwoord, òf men hoort de klacht: „ja, het is niet altijd zonneschijn; er komen ook wel eens wolken." Het hart is niet geluk-

kig. Het geweten is verontreinigd. De duivel heeft invloed gekregen. En dan behelpt men zich, om toch een zeker genot te smaken, en zichzelven op te dringen, dat men toch wel een waar Christen is, met wat men vroeger van Gods hulp en trouw ondervonden heeft. Ach! dit is zoo arm. Want als men niet gelukkig is, dan blijft het hart toch koud, al spreekt men ook nog zooveel over zijne vroegere ondervindingen. Kracht is er niet. Geloof en moed evenmin. Blijdschap en vrede ook niet. Wat anderen prijzen is slechts schijn. O, men deed veel beter, om zich voor God te verootmoedigen; om de oorzaak op te sporen, waardoor het geluk verdwenen is; om de zonde te belijden, die de gemeenschap met God heeft afgebroken.

Wie de gemeenschap des Heeren verlaat, al is het ook nog maar zoo weinig, die verliest zijne kracht, zijnen moed, zijne vreugde. En als hij niet terugkeert, dan zal hij zeker van den rechten weg afwijken, en misschien geheel afdwalen. Wij weten nooit, wat het einde is van het verlaten van Gods nabijheid. Het Israëlietische volk, dat zooveel van Gods macht gezien, van Gods goedheid ondervonden, van Gods zegeningen genoten had, zooals nooit eenig volk op aarde is ten deel gevallen, is zoover van God afgeweken, dat de Heer het heeft moeten verbannen uit hun land, en het doen ronddolen als slaven onder alle volken der aarde. Op het heerlijke boek van Jozua, met al zijn overwinningen en uitreddingen, volgt het smadelijke boek der Richteren, met al zijn zonden en nederlagen.

O, geliefde lezer! vraag uzelven toch wel af, hoe het met den toestand uwer ziel staat. Zijt gij gelukkig? Kunt gij u in den Heer verblijden? Zoekt gij uwe kracht bij God? Leeft gij in Gods gemeenschap? Als gij op die vragen niet bevestigend antwoorden kunt, ach! stel uzelven dan niet gerust; denk dan niet: ik ben toch bekeerd, en die bekeerd is, kan niet verloren gaan, en dus komt het er zoo nauw niet op aan. Neen, ga tot den Heer; stel u in zijn licht; verootmoedig u voor Hem; en gij zult de oorzaak van uwen ongelukkigen zielstoestand

leeren inzien, en de Heer zal u weer zijnen vrede en zijne vreugde doen smaken.

En in zijne gemeenschap teruggekeerd, kan de herinnering aan al, wat gij van zijne trouw en goedheid ondervindt, u sterken en bemoedigen. Doch gij zult er niet veel van spreken. Alleen als het noodig is, en het strekken kan tot verheerlijking van God. Zulke ondervindingen zijn van te innigen en te teederen aard om er mede in het openbaar te komen. Het zijn meest ervaringen, die blijven tusschen ons en God. Vooral zal er geen sprake zijn ze mede te deelen om er onszelven op te verheffen of onze godzaligheid te doen bewonderen. Niets is treuriger en verachtelijker dan dat. De ware godzaligheid oefent ons in nederigheid, en leert ons niets dan de eere Gods te bedoelen. Merkwaardig is het voorbeeld van Paulus. Hij was twee jaren onafgebroken werkzaam in de bediening des Woords te Korinthe; en hij sprak in al dien tijd met geen enkel woord over de buitengewone ervaringen, die hij gehad had, toen hij in den derden hemel was opgetrokken geweest, en daar onuitsprekelijke woorden had gehoord, die het een mensch niet geoorloofd is uit te spreken. Eerst veertien jaren daarna, toen het noodzakelijk was voor de eer des Heeren, deelde hij deze ervaring mede; en voegt er dan nog bij: „Ik ben roemende onwijs geworden; gij hebt mij genoodzaakt."

Hooren wij nu nog, welke vermaningen en waarschuwingen Jozua aan het volk geeft.

„Zoo *weest zeer sterk*, om te bewaren en om te doen alles, wat geschreven is in het wetboek van Mozes, opdat gij daarvan niet afwijkt ter rechter- noch ter linkerhand." In Hoofdst. I zegt de Heer tot Jozua: „Wees sterk en heb goeden moed;" en nu aan het einde zijns levens gekomen zegt Jozua tot het volk „weest zeer sterk." Jozua was sterk geweest; hij had goeden moed gehad; hij had de vijanden des Heeren verslagen; hij had Israël in het bezit gesteld van het beloofde land; zoodat alles hem wel gelukt was. En deze man zegt tot het volk: „*Weest zeer sterk.*" Hij had er wel het recht toe. Zij konden in hem

zien, wat het geloof, het vertrouwen op Gods macht en liefde, vermag.

Maar deze sterkte kon alleen gevonden worden, als er gehoorzaamheid was aan het woord van God. Zij moesten dat woord *bewaren* en *doen*. Evenals Paulus, zoo wist ook Jozua, dat na zijn vertrek de toestand des volks geheel veranderen en het verval inkomen zou. Maar deze wetenschap verhindert hen geen van beiden om het volk te vermanen en te vertroosten. De Heer bleef altijd dezelfde, en zijn Woord was steeds van gelijke kracht en gezag. Paulus zegt: „Zoo beveel ik u Gode en den woorde zijner genade, die machtig is u op te bouwen, en u een erfdeel te geven onder al de geheiligden."

Maar behalve deze gehoorzaamheid aan het woord, geeft Jozua nog andere middelen ter bewaring hunner zegeningen aan. Het tweede is: „Den Heer, uwen God, *zult gij aanhangen*." De genegenheden onzer ziel moeten op den persoon van Christus gevestigd zijn. In Ps. LXIII lezen wij de schoone woorden: „Mijne ziel kleeft U achteraan; Uwe rechterhand ondersteunt mij." Dat zijn woorden van een hart, 'twelk zich geheel aan God gegeven heeft, en in de overpeinzing zijner liefde en genade, zijner grootheid en heerlijkheid als verzonken is. De ziel, die alzoo geheel vervuld is van den persoon des Heeren, en in Hem al hare vreugde vindt, ziet in Hem een kracht, die haar verheft boven al de moeielijkheden, en haar bewaart te midden van alle gevaren. „Uwe rechterhand ondersteunt mij." Zalige ondervinding! Moge zij meer en meer ons deel worden!

Eindelijk komt het derde middel — de *waakzaamheid*. „Daarom bewaart uwe zielen naarstelijk, dat gij den Heer, uwen God, liefhebt." Wij moeten onze harten wel bewaren, opdat er niets inkome, wat ons van God kan aftrekken; opdat geen begeerlijkheden onze liefde tot den Heer doen verminderen. „Waakt en bidt," zeide de Heer tot zijne discipelen, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak."

De wederbrenging van de ark des Heeren.

(2 Sam. VI; en 1 Kron. XIII—XVI.)

Davids ballingschap was geëindigd. Hij was koning over Israël geworden. Tot hiertoe had hij meestal in afhankelijkheid van God gewandeld. Hij had zich tegenover Saul steeds gedragen in het volle besef, dat deze de gezalfde des Heeren was, en toen hij Sauls dood vernam, weende hij over hem, en drong er ook anderen toe. David maakt ook geen haast om den voor hem opengebleven troon te beklimmen. Hij verliet zich geheel op de leiding des Heeren. „David vroeg den Heer, zeggende: Zal ik optrekken in een der steden van Juda? En de Heer zeide tot hem: Trek op. En David zeide: Waarheen zal ik optrekken? En hij zeide: Naar Hebron."

Dat was ware afhankelijkheid. De natuur of het vleesch zou hem gedrongen hebben om de plaats der eer spoedig in te nemen, maar hij verliet zich op den Heer, en wilde door den Heer alleen zich laten besturen. Het ware gelukkig voor David geweest, indien hij altijd in denzelfden weg van kinderlijke afhankelijkheid gebleven ware. Maar, helaas! wij zien bij David, in het tijdperk zijner verheffing, de natuur zich veel meer doen gelden dan in den tijd zijner verwerping. David vond meer doornen en gevaren op den troon dan in de woestijn.

Zijne eerste dwaling, na zijne komst op den troon van Israël, bestond in de verkeerde wijze, waarop hij de ark des Heeren wederhaalde. Hij wenschte haar naar de stad Jeruzalem te halen en op hare plaats te zetten. Deze gedachte was goed, maar hoe moest hij die uitvoeren? Dat was de vraag. Er waren twee wijzen van doen; de eene zooals het Woord Gods had voorgeschreven; de andere

zooals de priesters der Filistijnen hadden aangewezen, toen zij de ark uit hun land wegzonden.

Het Woord Gods was op dit gewichtig punt duidelijk. Het wees op eenvoudige wijze aan, hoe de ark van den Heere der heirscharen gedragen moest worden, namelijk op de schouders van uitverkorene en tot dat doel afgezonderde mannen. (Zie Num. III en VIII.) De Filistijnen wisten daarvan niets, en bijgevolg dachten zij een middel uit, dat hiermede geheel in strijd was. Zoo dikwijls de mensch het onderneemt om de dingen Gods te regelen, kan men er zeker van zijn, dat hij de grootste dwalingen zal begaan, want de natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen des Geestes Gods, want zij zijn hem dwaasheid, omdat zij geestelijk onderscheiden worden.

David evenwel had de gedachten Gods moeten kennen en er naar moeten handelen, zonder zich voor de dienst des Heeren bezig te houden met gedachten en overleveringen der menschen. Hij had zijne besturing moeten halen uit de duidelijke woorden van het boek der wet. Het is een ongelukkig ding, wanneer de kinderen des koninkrijks gelijkvormig worden aan de lieden der wereld, en hunne paden volgen. Zij kunnen zulks niet doen dan tot groote schade voor hunne zielen, met terzijdestelling van de waarheid en van het getuigenis. De Filistijnen hadden in hunne onwetendheid een nieuwen wagen gebruikt, en er gebeurde niets, waardoor hunne dwaling openbaar werd. Maar God kan David niet toelaten te handelen, zooals zij. En ook nu kunnen de menschen dezer wereld formulieren afkondigen, godsdienstige plechtigheden vaststellen, wetten maken; maar mogen de kinderen Gods, geleid door den Heiligen Geest en door het Woord Gods, van hun hoog standpunt afdalen, en zich door deze dingen der wereld laten leiden? Zij kunnen het doen, maar zeker zullen zij er de treurige gevolgen van ondervinden.

David moest op een smartelijke wijze zijne dwaling inzien; want „toen zij aan den dorschvloer van Chidon gekomen waren, strekte Uza zijne hand uit om de ark te grijpen, omdat de runderen struikelden." De zwakheid,

dwaasheid en tegenstrijdigheid van deze handelwijze werden toen openbaar. De Levieten, de dienstknechten Gods, hadden de ark van Horeb naar de Jordaan gedragen, en nergens wordt ons gezegd, dat zij hebben gestruikeld. Het was de goddelijke orde, terwijl de wagen en de runderen de menschelijke orde zijn. Wie zou hebben kunnen denken, dat een Israëliet de ark des Heeren der heirscharen op een door runderen getrokken wagen zou zetten? De regeling, die men gemaakt had, was een van de zwakke en arme eerste beginselen der wereld; en de Heer maakte dat duidelijk. De ark had nooit in zulke onteerende omstandigheden moeten komen; runderen waren voor zulk een last niet geschapen.

„Toen ontstak de toorn des Heeren tegen Uza, en God sloeg hem aldaar, omdat hij zijne hand uitgestrekt had aan de ark; en hij stierf aldaar voor het aangezicht Gods."

Voorwaar, het oordeel moet beginnen van het huis Gods. De Heer oordeelde David, omdat hij gedaan had, gelijk de Filistijnen deden. Hoe dichter een mensch bij God is, hoe spoediger ook het oordeel over iedere zonde hem treffen zal. Evenwel strekt dit niet tot bemoediging van den man der wereld, want, zooals de Apostel zegt: „Indien het oordeel eerst van ons begint, wat zal het einde zijn van hen, die het evangelie van God ongehoorzaam zijn? En indien de rechtvaardige ternauwernood behouden wordt, waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen?" Indien God de zijnen oordeelt, wat zal er van den man der wereld worden? Dit is een aangrijpende vraag. Ofschoon de Filistijnen aan het oordeel Gods ontkomen waren vanwege het terugzenden der ark, gingen zij het op een andere wijze te gemoet. God handelt jegens allen naar zijne eigene beginselen; en de breuk, geslagen in den persoon van Uza, moest dienen om David te herinneren, dat hij de gedachten Gods met betrekking tot de ark moest opvolgen.

Maar deze uitwerking scheen niet dadelijk te volgen. „En David ontstak, omdat de Heer een scheur gescheurd had aan Uza; en hij noemde dezelve plaats Pérez-Uza,

tot op dezen dag. En David vreesde den Heere tenzelven dage; en hij zeide: „Hoe zal de ark des Heeren tot mij komen?" Hierin is veel onderwijzing voor ons. David had een goede zaak gedaan, maar op een verkeerde wijze; en toen God een oordeel over zijne wijze van doen uitoefende, wanhoopte hij er aan om de zaak ooit te kunnen volbrengen. De ark van Kirjath-Jearim naar Jeruzalem te halen, was een goede zaak, welke God goedkeurde; maar haar op een nieuwen wagen te zetten was verkeerd, en dàt werd door God geoordeeld. God veroorlooft niet, dat zijne kinderen zijn werk doen naar slechte beginselen. Zij kunnen het een tijd lang met schijnbaar goed gevolg doen, zooals wij zien, dat „David en al het volk speelden voor het aangezicht des Heeren, met allerlei snarenspel van dennenhout, als met harpen, en met luiten, en met trommelen, ook met schellen en cimbalen." Het tooneel was indrukwekkend. Het zou voor iedereen moeielijk geweest zijn iets te zeggen tegen hetgeen David deed. Hijzelf, met de hoofden van zijn leger en de vorsten Israëls, stonden aan het hoofd van deze indrukmakende plechtigheid, en de klank der muziekinstrumenten zoude alle tegenspraak verstomd hebben. Maar hoe snel was het met deze zegevierende pracht gedaan! „De runderen struikelden; Uza strekte zijne hand uit," alsof de Heer zou hebben kunnen toelaten, dat de ark zijner kracht op den grond viel. Hij, die de waardigheid van de ark had kunnen handhaven in de donkere eenzaamheid van het huis van Dagon, zou haar ook wel voor alle onteering weten te bewaren te midden van de verwarring onder het volk. Het was een ernstige zaak dicht bij de ark Gods te zijn; te naderen tot wat het bijzonder zinnebeeld van de goddelijke tegenwoordigheid was in het midden van de vergadering Israëls. En het is een ernstige zaak den naam van Christus te dragen en in het bezit der waarheid te zijn omtrent zijn heiligen persoon. Wij moesten het allen dieper gevoelen. Wij zijn te zeer geneigd het als een weinig gewichtige zaak te beschouwen de hand op de ark te leggen; maar allen, die het doen, zullen

lijden, evenals Uza, voor hunne dwaze vermetelheid.

Maar, zal men zeggen, is er iets, wat aan de zorg en bewaring der gemeente is toevertrouwd? Ja, en dat is de persoon van den Zoon van God. Zijne goddelijke en menschelijke natuur worden voorgesteld door het goud en het sittimhout, waaruit de ark was gemaakt. De *bouwstoffen* der ark waren een type van zijn *persoon*, als God en mensch; zoo ook waren het doel en het gebruik van de ark en het verzoendeksel een type van Christus *werk*, zoowel in zijn leven, als in zijnen dood. De ark bevatte de tafelen der getuigenis, en de Zoon van God kon zeggen, met het oog op het lichaam, dat God Hem bereid had: „Uwe wet is in het midden mijns ingewands." (Ps. XL.) Het verzoendeksel sprak tot den zondaar van vrede en vergeving, van „de barmhartigheid, die roemt tegen het oordeel;" en de Apostel zegt: „Christus is de verzoening voor onze zonden," en elders: „Welken God voorgesteld heeft tot een verzoendeksel."

Wij kunnen alzoo zien, welk merkwaardig type de ark des verbonds was van Hem, die de wet groot en heerlijk gemaakt heeft, te weten Jezus, de Zoon Gods, wiens heerlijke persoon het bijzonder voorwerp moet zijn, 't welk alle heiligen hebben te bewaren met eerbied en liefde tegen elken smaad. En zooals de zedelijke kracht van Israël altoos in evenredigheid was met de wijze, waarop het volk de waarde van de tegenwoordigheid der ark in hun midden erkende en waardeerde, zoo zal ook de kracht der gemeente altoos in evenredigheid zijn met de zorg, die zij draagt om vast te houden aan de groote en gewichtige leer van den Zoon. Het is tevergeefs, dat wij ons beroemen in het werk onzer handen; dat wij roem dragen op onze kennis, op onze vergaderingen, op onze gaven, op ons getuigenis, op onze dienst, of op wat het ook zij. Indien wij de eer des Zoons niet zoeken, heeft dit alles geen waarde. Wandelen wij in het licht van de vonken, door ons ontstoken, dan zullen die spoedig uitdooven. De Heer is in zijne getrouwheid verplicht tusschenbeide te komen en een breuk onder ons te maken.

„David ontstak" over deze breuk. Het was een pijnlijke slag, toegebracht aan de vreugde, bij die gelegenheid geopenbaard, maar het was noodzakelijk. Het getrouwe oog van God had den treurigen, zedelijken toestand gezien, die door het gebruik van den nieuwen wagen geopenbaard werd, en de geslagen breuk in den persoon van Uza had ten doel dien te verbeteren.

„David liet de ark niet tot zich brengen in de stad Davids, maar deed ze afwijken in het huis van Obed-Edom, den Gethiet." Dat was een verlies voor David; hij beroofde zich daardoor van een grooten zegen en van een kostelijk voorrecht, want de ark des Heeren kon alleen zegen brengen voor allen, die in een ware betrekking tot haar stonden, terwijl zij over degenen, die niet in deze betrekking tot haar waren, het oordeel bracht, zooals dit het geval was met de inwoners van Beth-Semes en Uza. Het was een gelukkige tijd voor Obed-Edom, toen de ark in zijn huis was, want „de Heer zegende zijn huis en alles wat hij had." Al den tijd, dat David *vrees* had en zonder de ark bleef, was Obed-Edom *gezegend*. Het kan zijn, dat de algemeene toestand niet verblijdend is, want, in plaats dat de zegening zich over het geheele volk verspreidde, zooals het geval zou geweest zijn, indien alles in orde ware geweest, was zij beperkt tot hen, die in de naaste omgeving waren van hem, die de ark in zijn huis had. Maar hoewel de zegening beperkt was, zoo was zij toch even waar en wezenlijk, alsof al het volk er van genoot. Dit kon niet anders, daar de zegen het gevolg was van de tegenwoordigheid der ark. God is altoos getrouw aan zijne beginselen, en maakt hen gelukkig, die in gehoorzaamheid wandelen. En gelijk hij Obed-Edom zegende gedurende de drie maanden, dat de ark in zijn huis was, zoo zal Hij ook nu zegenen allen, die zich in waarheid en eenvoudigheid in den naam van Jezus vergaderen. „Waar twee of drie in mijnen naam vergaderd zijn, daar ben ik in het midden van hen." Dat is het groote beginsel van ons vergaderen. Waar Christus tegenwoordig is, is zegen. Gebrek en zwakheid kunnen daar ongetwijfeld zijn,

maar zegen en vertroosting ook, omdat Jezus er is; en hoe meer wij het gevoel van onze zwakheid en van onze onmacht hebben, des te meer zal zijne tegenwoordigheid gewaardeerd worden.

De Christenen moesten meer de tegenwoordigheid van Jezus in hunne vergaderingen trachten op te merken en te verwezenlijken. Wij hebben geen behoefte aan preeken, aan uiterlijke welsprekendheid, aan menschelijk inzicht, maar wel aan de tegenwoordigheid van Jezus. Zonder deze is alles koud en zonder leven. Wie zal het geluk kunnen uitspreken, dat genoten wordt in de tegenwoordigheid van den Meester? Wie zal de vreugde kunnen uitdrukken, die gekend wordt door hen, op wie de dauw der goddelijke zegeningen neêrdaalt? Geprezen zij God, velen kennen haar! Dank zij Hem toegebracht, dat Hij in deze dagen, waarin de treurige gevolgen der menschelijke overleveringen maar al te zichtbaar zijn, datgene gegeven heeft, wat overeenkomt met het huis van Obed-Edom, waar de tegenwoordigheid van de ware ark, en de zegen van God, die er het gevolg van was, werden gekend en gewaardeerd!

Wij zullen ons nu eenige oogenblikken bezighouden met de beschouwing van de genadige wijze, waarop God handelde om de ziel van David in een goeden toestand te brengen.

Er is een groot verschil in de wijze, waarop het boek van Samuël en dat der Kronijken het wederbrengen der ark mededeelen. In het eene vinden wij het verhaal der feiten, in het andere de ervaringen, door welke de ziel van David had te gaan gedurende den tijd, dat hij vrees voor God had, en leed onder de gevolgen zijner dwaling. In het boek van Samuël lezen wij: „Toen boodschapte men den koning David, zeggende: De Heer heeft het huis van Obed-Edom, en al wat hij heeft, gezegend om der ark Gods wil; zoo ging David heen, en haalde de ark Gods uit het huis van Obed-Edom opwaarts in de stad Davids, met vreugde." David leerde, dat in plaats van uit vrees van de ark verwijderd te blijven, het zijn voorrecht en zijn zegen was dicht bij haar te wezen.

Het 14de hoofdstuk van het eerste boek der Kronijken verhaalt ons, hoe David in oorlog was met de Filistijnen, en de overwinning over hen behaalde. „David vraagde God, zeggende: Zal ik optrekken tegen de Filistijnen, en zult Gij hen in mijne hand geven? En de Heere zeide tot hem: Trek op, want ik zal hen in uwe hand geven. Toen zij nu optogen naar Baäl-Perazim, zoo sloeg hen David daar; en David zeide: God heeft mijne vijanden door mijne hand gescheurd, als een scheur der wateren; daarom noemden zij den naam derzelver plaats Baäl-Perazim." (Dat wil zeggen: Baäl der breuken.) Er is een groot onderscheid tusschen een breuk en een plaats van breuken. God had een breuk geslagen om de begane fout ten opzichte van de ark; wat de Filistijnen betrof, zij waren geheel in een plaats van breuken, en David kon de zonde zien, die hij had begaan door hun voorbeeld te volgen, toen hij de ark op een nieuwen wagen zette.

Ook lezen wij in het XVde hoofdstuk: „En David maakte zich huizen in de stad; en hij bereidde de ark Gods een plaats, en spande een tent voor haar. Toen zeide David: Niemand mag de ark Gods dragen, dan de Levieten; want die heeft de Heere verkoren, om de ark Gods te dragen, en om Hem te dienen tot in der eeuwigheid." Daarna zich wendende tot de hoofden van de vaderen der Levieten, zeide hij tot hen: „Heiligt u, gij en uwe broeders, dat gij de ark des Heeren, des Gods van Israël, opbrengt, ter plaatse, die ik voor haar bereid heb. Want omdat gijlieden ten eerste dit niet deedt, heeft de Heere, onze God, onder ons een scheur gedaan, omdat wij hem niet gezocht hebben *naar het recht*."

De toestand van Davids ziel was dus geheel hersteld. Hij was er toe gebracht geworden om te zien, dat het volgen van menschelijke gedachten in strijd was met *de geboden Gods*. Wie kan onderwijzen zooals God! Toen David op een wijze handelde, die God niet kon goedkeuren, sloeg de Heer met zijne eigene hand een breuk in Israël. Hij kon dit niet aan de Filistijnen *veroorloven*; integendeel, Hij geeft David zijne vijanden te zien in een

plaats van breuken, en maakt hem bekwaam om hen te slaan. Alzoo onderwijst God, en David leerde, wat het *recht* is. Hij leerde, om zoo te zeggen, de ark van den nieuwen wagen af te nemen en ze op de schouders der Levieten te zetten, die de Heer had uitverkoren voor de dienst tot in eeuwigheid. David leerde de menschelijke overleveringen ter zijde te zetten, en in alle eenvoudigheid het geschreven woord Gods te volgen, hetwelk niet sprak van een wagen of van runderen. „*Niemand* mag de ark Gods dragen, dan de Levieten." Dit was duidelijk. De geheele misvatting van David vloeide voort uit het vergeten van het woord Gods en uit het volgen van het voorbeeld der onbesnedenen, die geheel onbekwaam waren om de gedachten Gods te bevatten.

Op welk een wonderbare en genadige wijze onderwijst de Heer zijnen dienstknecht. Dit geschiedde door de overwinning, die hij op zijne vijanden behaalde. De Heer onderwijst dikwijls de zijnen aldus, wanneer zij de wereldsche menschen en hunne wegen volgen. Hij toont, dat het hun niet past zulke voorbeelden te volgen. De „breuk van Uza" leerde David zijne dwaling zien. „Baäl-Perazim" leerde hem het recht en de inzetting Gods. Indien het eerste hem leerde, dat het gebruik van een nieuwen wagen een dwaasheid was; het tweede leerde hem de waarde der Levieten kennen en hunne plaats in de dienst van God. God blijft vasthouden aan hetgeen Hij heeft ingesteld; Hij kan niet toelaten, dat zijne dienstknechten ongestraft zich afwenden van de orde, die Hij heeft ingesteld. Daarom zou de ark bij Obed-Edom gebleven zijn, indien David niet geleerd had *zijne* wijze van vervoer te verwerpen en de inzetting *Gods* te volgen.

„Zoo heiligden zich dan de Priesters en Levieten, om de ark des Heeren, des Gods van Israël, op te brengen. En de kinderen der Levieten droegen de ark Gods op hunne schouderen, met de draagboomen, die op hen waren, *gelijk als Mozes geboden had naar het woord des Heeren.*"

In dit alles werd de Heer verheerlijkt, en dientengevolge kon ware blijdschap en wezenlijke vroolijkheid,

kracht en volharding geven. Er waren geen runderen meer, die struikelden; er was geen menschelijke kracht om de ark tegen te houden; de waarheid Gods heerschte, en zijne kracht kon werken. Er is geen ware kracht, waar de waarheid wordt opgeofferd. Een schijn kan er van zijn, een voorgeven van ze te bezitten, maar werkelijkheid is het niet. Hoe zou dat kunnen? God is de bron van kracht, maar God kan zich niet vereenigen met wat niet geheel in overeenstemming met zijne waarheid is. Bij de eerste poging om de ark naar de stad Davids te brengen, verblijdde zich David en gansch Israël voor het aangezicht Gods met alle macht, met gezang, enz., maar er waren geen Levieten. Daarom was God door de menschelijke inzetting uitgesloten, en alles eindigde in onrust en rouw.

In het XVI^de^ hoofdstuk is het geheel anders. Wij zien daar wezenlijke vreugde en kracht. „Zoo geschiedde het, doordien God de Levieten hielp, die de ark des verbonds des Heeren droegen, dat zij zeven varren en zeven rammen offerden. David nu was gekleed met een mantel van fijn linnen; ook de Levieten, die de ark droegen, en de zangers, en Chenanja, de overste van het opheffen der zangers." Het was een zaak, waaraan God kon meêwerken. De door God gestelde orde is de eenige, die gevolgd moet worden en de eenige, die gelukkig doet zijn. Hij kan de goedkeuring der menschen niet winnen, maar wat het zegel van Gods goedkeuring draagt is voldoende voor elk getrouw hart. David werd bekwaam gemaakt om den verachtenden spot te verdragen, waarmede Michal, de dochter van Saul, hem overlaadde, omdat hij *sprong en speelde voor den Heer*. Laat ons luisteren naar het schoone antwoord, dat hij op hare verwijtingen gaf: „Voor het aangezicht des Heeren, die mij verkoren heeft voor uwen vader en voor zijn gansche huis, mij instellende tot een voorganger over het volk des Heeren, over Israël; *ja ik zal spelen voor het aangezicht des Heeren; ook zal ik mij nog geringer houden dan alzoo, en zal nederig zijn in mijne oogen*." Kostelijk besluit! Moge het ook het onze zijn! Gering in onze oogen — gelukkig in God. Vernederd in het

stof, in het gevoel onzer onwaardigheid, — omhoog geheven in het gevoel der genade en der barmhartige liefde onzes Gods.

De lezer zal opmerken, dat het 16de hoofdstuk geen voortzetting is van de geschiedenis, die wij nu behandeld hebben. Men ziet daar het eigen-ik verdwijnen en de wegen Gods op den voorgrond treden. Het is een lofzang, dien men slechts behoeft te lezen om zich verfrischt te gevoelen. Ik zal de aandacht alleen op het laatste vers van dit lied vestigen, waar wij vier kenmerken van het volk Gods vinden, welke wij op de Gemeente kunnen toepassen: „Verlos ons, o God onzes heils! en verzamel ons, en red ons van de heidenen, dat wij uwen heiligen naam loven, en dat wij ons uws lofs roemen."

De gemeente Gods is een vergadering van *verloste* menschen. De zaligheid is de grond van alles. Wij kunnen de andere kenmerken, waarop dit vers het volk Gods wijst, niet hebben, voordat wij ons behouden weten door de genade Gods krachtens den dood en de opstanding van Christus.

In de kracht dezer zaligheid wordt de gemeente *vergaderd* door de werking des van den hemel gezonden Heiligen Geest. De ware uitwerking van het werk des Heiligen Geestes zal zijn, dat allen, die zich door Hem laten leiden, in gemeenschap gebracht worden. De orde des Heiligen Geestes is niet, dat ieder op zichzelf blijft staan, maar is een gelukkige vereeniging in de waarheid. Indien de zaligheid niet gekend wordt, zal onze vergadering niet tot eer van God zijn. Dikwijls vereenigen zich de menschen tot een godsdienstig doel, zonder de verzekering van volmaakt behouden te zijn door het kostbaar bloed van Christus. Dat is niet de wijze, waarop de Heilige Geest vergadert; Hij vergadert alleen om Jezus en op het heerlijk fondament van hetgeen Christus volbracht heeft. De belijdenis van Christus als Zoon des levenden Gods is de rots, waarop de Gemeente is en wordt gebouwd. Het is niet een overeenstemming van godsdienstige inzichten, die de gemeenschap der Gemeente uitmaakt,

maar het bezit van hetzelfde leven krachtens de vereeniging van de leden met het Hoofd in den hemel.

En hoe meer deze vereeniging verwezenlijkt zal worden, des te meer zullen wij het derde kenmerk zien, dat is: *de scheiding*: „Red ons van (liever *uit*) de heidenen." De Gemeente is uit de wereld getrokken, ofschoon zij geroepen is de getuige van Christus in de wereld te zijn. Al wat in de Gemeente is, staat onder de leiding des Heiligen Geestes; wat er buiten is, bevindt zich onder de heerschappij van den satan, den overste dezer wereld. De Apostel zegt, sprekende van de uitsluiting van den schuldige: „Lever zoodanig mensch den satan over," en ook: „Die ik den satan overgeleverd heb." Buiten den kring der Gemeente is een uitgebreid en treurig gebied, waarop satan heerscht, een gebied gelijk aan dat, waarop de melaatsche verbannen was buiten het leger van Israël.

In de laatste plaats is de Gemeente een vergadering van aanbidders: „dat wij uwen Heiligen Naam loven!" En dit volgt op hetgeen wij hebben beschouwd. De zaligheid, de vereeniging, de scheiding en de aanbidding zijn vier aan elkander verbonden dingen. De leden van het lichaam van Christus, de atmosfeer der zaligheid Gods inademende, worden door den Geest geleid in een heilige en gelukkige gemeenschap en afgezonderd voor Jezus, vereenigd in zijn Naam, buiten de legerplaats, en offeren Gode de vrucht hunner lippen, lovende zijnen Heiligen Naam.

Een brief aan een pas bekeerde.

Gel. M.!

Verre van u te vergeten, ben ik integendeel zeer dikwijls met mijne gedachten bij u, en hoop, dat uwe ziel vast in den Heer staat, en zich verlustigt in de grazige weiden, waarin Hij zijne schapen en lammeren voert. Het is voor ons wel het gewichtigste onze eerste

liefde recht levendig te houden. Hem, dien gij liefhebt, zult gij ook dienen. De liefde van Christus beheerschte het hart van Paulus: „*Hij heeft mij het eerst liefgehad*," zegt hij; en wat de Heer aan Petrus tot driemaal toe voorlegde, was de vraag: „*Hebt gij mij lief?*" De Heer weet wel, wat de krachtigste drijfveer der getrouwheid is, en meer dan al het andere, meer dan dankbaarheid of gaven schat Hij de eenvoudige, hartelijke liefde tot Hem. „Zij heeft het *goede deel* gekozen," zegt Hij van haar, die aan zijne voeten zat en naar zijne woorden luisterde. „Zij heeft een goed werk aan *mij* gedaan," van haar, die Hem tot zijne begrafenis zalfde, in plaats van het geld der zalf voor de armen te bestemmen. En „waar dit evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, daar zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft."

Hoe kwam de gemeente te Efeze er toe, hare eerste werken na te laten? Alleen hierdoor, dat zij hare eerste liefde verliet. Dat was de oorzaak van alles! De Heer is een nauwkeurig waarnemer onzer harten en van alles, wat er omgaat, en Hij bespeurt het dadelijk, als Hij uit zijne plaats verdrongen wordt.

Ja, gij moet Hem, dien gij liefhebt, vroolijk dienen en gehoorzamen. Maar is uw hart soms niet gewillig om naar des Heeren woorden te luisteren; is het niet meer zoo verfrisschend, zoo goed en heerlijk voor u, van Hem te leeren; heeft de wereld misschien een verderfelijken invloed op u gekregen; o, zie dan op zijne liefde, en laat uwe ziel het bewustzijn daarvan toch goed bewaren. „Bewaart uzelven in de liefde Gods," zegt Judas aan de heiligen met het oog op de in afval gerakende Christenheid, en Paulus schrijft aan de Gemeente: „De Heer richte uwe harten op tot de liefde Gods." Het laat zich ook begrijpen, wat denzelfden Apostel drong te schrijven: „Ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijnen Heer, *om wiens wil* ik de schade van alle dingen geleden heb," enz. De ons dringende liefde Gods is het, die ons waar en

trouw jegens onzen Heer kan houden in een wereld, waar alles vroeger tot een hindernis was, doch thans tot hulp voor ons is in onze loopbaan naar den hemel.

In het drukke leven te Manchester zult gij, mijn lieve jonge broeder, wel moeten ervaren, welken weg de wereld gaat. Herinner u daarbij toch altijd opnieuw, welke roeping gij in dit leven te vervullen hebt, n.l. te getuigen voor Christus. Herinner u ook, dat God de beoordeelaar van onzen ganschen levensloop is. Hij zal zijne goedkeuring er over geven, evengoed als Hij het over het leven van Abel, Henoch, enz. gedaan heeft in Hebr. XI, en niet een enkele gebeurtenis zal door Hem worden overgeslagen. Wees in kleine dingen zorgzaam, dan zult gij in groote niet achteloos zijn. Sta nooit stil om te rusten op den weg, waar ge nu op gekomen zijt. Dorst er naar, als een hert naar de waterstroomen, God meer te kennen en Hem naderbij te komen. De Heer zegene u. Mijne hartelijke groeten aan de uwen en aan de heiligen. Ik ben gezond en nog steeds voor onzen dierbaren Heer werkzaam. In Hem groet u

Uw . . . . .

Correspondentie.

8. L. W. te Heeg vraagt: „Is de wet in deze tegenwoordige bedeeling ook nog van kracht voor degenen, die niet gelooven?"

De wet is gegeven aan het Israëlietische volk en niet aan de volken. In Rom. II : 12 stelt Paulus dit onderscheid duidelijk voor, als hij zegt: „Want zoovelen zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan, en zoovelen onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden." Alleen de Israëlieten waren dus onder de wet. Door de wet waren zij van de andere volken afgezonderd. Die middelmuur der omtuining, de wet der geboden, bestaande in inzettingen, is door den dood van Christus te niet gedaan; en de geloovigen uit Israël en uit de volken zijn thans tot éénen nieuwen mensch geschapen, en zijn niet onder de wet, maar onder de genade. (Zie Efez. II.)

Nochtans de wet is heilig, rechtvaardig en goed. Wat God eischt van een mensch op deze aarde, wordt in de wet uitgedrukt. Niemand kan dit volbrengen, en derhalve is iedereen onder het oordeel. Wie dit ingezien en de toevlucht tot Jezus genomen heeft, bevestigt daardoor de wet, zooals Paulus in Rom. III : 31 zegt: „Doen wij dan de wet te niet door het geloof? Dat zij verre! maar wij bevestigen de wet." Want al wie tot Christus als den eenigen Redder en Middelaar de toevlucht neemt, erkent daardoor de rechtvaardige eischen der wet en zijne algeheele verlorenheid en schuld.

Zoodra wij op dit standpunt tegenover de wet staan, kunnen wij een wettig gebruik van de wet maken. Wij zullen dan de menschen, die zichzelven voor rechtvaardig houden, of die door de werken der wet willen gerechtvaardigd worden, Gods heilige eischen voorstellen, en hun aantoonen, evenals de Heer zulks deed bij den rijken jongeling, dat zij buiten staat zijn de geboden der wet te onderhouden. Paulus zegt in 1 Tim. I : 8: „Doch wij weten, dat de wet goed is, zoo iemand haar wettig gebruikt, en hij dit weet, dat de wet niet bestemd is voor een rechtvaardige, maar voor wetteloozen en halsstarrigen."

9. J. d. W. te Breskens. — Dat Saul David niet kende, toen hij den Filistijn versloeg, gelijk uit 1 Sam. XVII : 55 blijkt, hoewel David vroeger reeds voor hem op de harp gespeeld had, (1 Sam. XVI : 19—23.) kwam waarschijnlijk daarvandaan, dat David zich hier op een heel andere wijze vertoonde, dan toen hij vroeger in Saul's huis was.

De woorden in 2 Sam. VII : 14 zien op Salomo.

10. H. B. te Zaandam. — Het verbod in Lev. XIX : 19: „Uwen akker zult gij niet met tweeërlei zaad bezaaien;" komt mij voor gegeven te zijn om te voorkomen, dat de verschillende granen en boomsoorten, welke de Heer den menschen tot spijs gegeven heeft, niet zouden verbasteren, maar in hunnen oorspronkelijken vorm zouden blijven bestaan; en het is wijs zich ook thans daarnaar te gedragen. Evenwel houde men hierbij in het oog, dat hier bedoeld wordt het vermengen van het zaad, en geenszins het zaaien of pooten van twee soorten op één bunder.

11. N. N. vraagt een verklaring van Hebr. VIII : 7—13. — Indien het eerste verbond onberispelijk geweest ware, zoo zegt

Paulus, er zou voor een tweede geen plaats gezocht zijn. En toch zou er een tweede verbond komen. Jeremia voorspelt dit in hoofdstuk XXXI zijner profetiën. Paulus haalt zijne profetie geheel aan. Evenwel niet zoozeer om ons dat tweede of nieuwe verbond te leeren kennen, als wel om aan te toonen, dat het eerste voorbij was. Zijn besluit is: «Door te zeggen: «een nieuw», heeft Hij het eerste oud gemaakt. Wat nu oud is en veranderd, is der verdwijning nabij."

Het eerste verbond was een verbond met Israël gesloten; het tweede zal met ditzelfde volk gesloten worden. De woorden: «Zie, de dagen komen, zegt de Heer, en Ik zal voor het huis Israëls en voor het huis van Juda een nieuw verbond oprichten," maken aan alle tegenspraak dienaangaande een einde. Deze woorden laten zich niet vergeestelijken.

Wat Paulus dus voorstelt, is hoogst eenvoudig en gemakkelijk te begrijpen. Toch is het van gewicht over deze verbonden een helder inzicht te hebben, omdat er zoovele vage denkbeelden hieromtrent bestaan, en vele zielen, door zich onder een verbond te stellen, dat is, in een betrekking met God onder voorwaarden, welke Hij hun opgelegd heeft, hunne eenvoudigheid verliezen, en niet vast blijven staan in de genade en in de volmaaktheid van het werk van Christus, waardoor zij een plaats in den hemel verkregen hebben.

Een verbond is een overeenkomst met God op deze aarde op voorwaarden door God gesteld en volgens welke de mensch met Hem leven en wandelen moet. Wij kunnen het woord «verbond» figuurlijk en bij vergelijking gebruiken, of het toepassen op sommige bijzonderheden van Gods betrekking tot Israël, maar strikt genomen, zijn er slechts twee verbonden: het oude en het nieuwe verbond. Het oude verbond werd gesloten op den berg Sinaï; het nieuwe verbond zal eveneens gesloten worden met de beide huizen van Israël. Het evangelie is geen verbond, maar de openbaring van het heil Gods; het kondigt dit heil aan. Wij, Christenen, genieten van de geestelijke voorrechten van het nieuwe verbond. God heeft het fondament van dit nieuwe verbond gelegd in den dood en de opstanding van Christus. Wij genieten die voorwaarden naar den geest en niet naar de letter. Het nieuwe verbond zal formeel worden opgericht met Israël in het duizendjarig rijk.

Genade voor genade.

(Jozua XXIV : 1—13.)

Deze schoone en treffende rede van Jozua spreekt uitsluitend over de genade Gods aan zijn volk bewezen. Met geen enkel woord wordt er gewag gemaakt van hetgeen het volk had gedaan. Wij vernemen geen woord over hunne overwinningen, over de vijanden, die zij verslagen hadden, evenmin als wij hooren van hunne overtredingen en afdwalingen. Alleen over hetgeen de Heer met en voor hen gedaan had, spreekt Jozua. Gods onuitsprekelijke genade, die zich van het begin tot het eind zoo heerlijk geopenbaard had, wordt voorgesteld en verheerlijkt.

Die genade is de verlustiging der geloovige ziel. Als wij straks zullen staan voor den troon des Heeren, dan zullen niet onze daden, maar de goedertierenheden onzes Gods de vreugde onzer ziel uitmaken, en als de kroon der overwinning ons op het hoofd gedrukt wordt, zullen wij die neerwerpen voor de voeten van Gods troon, om Hem, die van alle dingen de bron en de oorzaak is, de lof, de eer en de dankzegging toe te brengen.

Wij staan in de genade, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods. Naarmate een Christen vordert op den weg des levens, en toeneemt in geestelijke kracht en ervaring, naar die mate zal hij zich meer in de genade Gods verblijden, en zal die genade steeds meer worden zijn steun en zijn kracht. Een jongeling denkt en spreekt veel over zijne overwinningen; doch een vader in Christus verheugt zich in Hem, die van den beginne is. De persoon van Christus trekt hem aan en houdt hem bezig, zoodat hij zichzelven en al wat hij deed — al was dit ook door de genade Gods gewerkt — vergeet. Alles verliest langzamerhand zijne waarde; alles wordt in het ware licht gezien; alle dingen worden beoordeeld

naar de gedachte Gods. Het gevoel der genade vervult de ziel, en het „niet mij, maar U alleen zij de eere!" wordt door het dankbare en gelukkige hart den Heere toegezongen.

Doch eer wij overgaan tot de beschouwing van Jozua's schoone toespraak, moeten wij onze aandacht bepalen bij de mededeeling in het eerste vers. „Daarna verzamelde Jozua al de stammen van Israël te Sichem, en hij riep de oudsten van Israël, en deszelfs hoofden, en deszelfs richters, en deszelfs ambtlieden; en zij stelden zich voor het aangezicht van God."

Welk een heerlijke vergadering was dat! Zulk een vergadering heeft niet dikwerf plaats. Een dergelijke vergadering *moet* gezegend zijn. Zij stelden zich niet voor het aangezicht van een mensch, maar voor het aangezicht van God, in het licht zijns aanschijns, in het bewustzijn en het gevoel zijner heilige tegenwoordigheid.

Zoo behoort elke vergadering van het volk des Heeren te wezen. Hoe heerlijk en gezegend zou dat zijn! Als wij ons stellen voor het aangezicht des Heeren, en ons dus bevinden in de tegenwoordigheid van den Almachtige en Alwetende, die harten en nieren proeft, die al onze gedachten kent, dan worden wij zóó klein in onze eigene oogen, dat wij onszelven vergeten, en ons eenig en alleen laten leiden door Hem, die wijs is en goed. Het vleesch kan zich in zulk een vergadering niet doen gelden. De Geest des Heeren is daar de Leidsman en de bezielende kracht. Het woord des Heeren wordt daar genoten en gehoorzaamd. De lof des Heeren wordt daar verkondigd. De eer des Heeren wordt daar gehandhaafd. De voorsmaak der groote vergadering voor Gods troon, waar geen heilige gemist en geen stoornis gevonden zal worden, wordt daar genoten tot in eeuwigheid.

In Jozua's rede worden al de groote beginselen der waarheid achtereenvolgens voorgesteld: de roeping, de verkiezing, de verlossing, de woestijnreis, de overwinning der vijanden, de rust in het beloofde land. Al wat God gedaan had van het begin tot het einde.

Het eerste is de roeping. „Alzoo zegt de Heer, de God Israëls," zoo begint Jozua zijne rede, „over gene zijde der rivier hebben uwe vaders van ouds gewoond, namelijk Terah, de vader van Abraham, en de vader van Nahor; en zij hebben andere goden gediend. Toen nam Ik uwen vader Abraham van gene zijde der rivier, en deed hem wandelen door het gansche land Kanaän. Ik vermeerderde ook zijn zaad, en gaf hem Izaäk." Ziedaar, de roeping van het volk des Heeren. En waarom werd Abraham geroepen? Was het, omdat hij beter was dan al de anderen om hem heen? Wel neen! Of omdat in alle huizen de afgoden gediend werden, en alleen in zijn huis niet? Wel neen! Abraham's familie was even afgodisch als alle andere families. „Zij hebben andere goden gediend," zoo lezen wij. Zoo lag de oorzaak van Abraham's roeping niet in hemzelven, in zijne meerdere voortreffelijkheid of betere gezindheid, maar eenig en alleen in de genade van dien God, die roept, wien Hij wil. Het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods. Het Israëlietische volk was voortgekomen uit een geslacht, dat evenals alle andere geslachten de afgoden diende; en zoo was dus voor Israël alle roem uitgesloten. Had de Heere God Abraham niet geroepen, dan zou hij evengoed een afgodendienaar geworden zijn als alle anderen; en dan zou de kennis van den eenigen, waarachtigen God van de aarde zijn verdwenen. Gods genade was dus de grond van alles. In het hart van God, en niet in den toestand van Abraham, lag de oorzaak zijner roeping en afzondering; en zoo kwam dus alle roem den Heere alleen toe.

Dit is ook voor ons van zulk een groot belang. Het is een allergewichtigst beginsel. Vooral in onze dagen is het noodig dit helder in te zien. Waarom zijn wij in Nederland en niet in China geboren? Waren wij in China geboren, dan zouden wij evengoed afgodendienaars zijn als de Chinezen. Waarom hebben wij het Evangelie van Gods genade vernomen? En waarom zijn wij niet gelijk aan zoovele duizenden in onze groote steden, die den naam

van Jezus nooit vernemen, dan om dien te lasteren? Ja, waarom? Alleen omdat God het zoo gewild heeft. Dit is het eenig mogelijke antwoord op onze vraag. — En indien gij bekeerd zijt geworden; waarom zijt *gij* bekeerd geworden, en zoovele duizenden, die evenals gij het Evangelie vernomen hebben, niet? Ja, waarom? Durft gij zeggen: dit komt, omdat ik een beter oog en een beter oor had dan zij? Dit komt, omdat ik het vermogen had om te hooren, te gelooven, aan te nemen, en zij niet? Zoudt gij dit waarlijk durven zeggen? Als gij het zegt, bedenk dan wel, dat alsdan uwe bekeering en uwe zaligheid niet het werk van Gods genade, maar een gevolg van uw wil of vermogen zou zijn. En dan hebt gij den bodem van Gods Woord verlaten, want *het is niet desgenen* die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods. Neen, neen! wij zijn in niets onderscheiden van alle anderen. Van nature zijn wij geheel gelijk aan den slechtsten mensch, die op den aardbodem leeft. Uitwendig is er een groot verschil. Maar het is alleen Gods verschoonende genade, als wij voor grove zonden en gruwelijke afgoderijen zijn bewaard gebleven. Waren wij in dezelfde omstandigheden als anderen gekomen, of in dezelfde omgeving geplaatst, dan zouden wij even ver zijn afgeweken en even gruwelijk hebben gezondigd. En bovendien, de grootste zonde, de wortel van alle zonde, is opstand en vijandschap tegen God; en meestal zijn de braafste menschen de vijandigste. Daarom zegt Paulus, die in waarheid van zichzelven getuigen kon, dat hij uitwendig onberispelijk naar de wet had geleefd: Mij, den voornaamste der zondaren, is barmhartigheid geschied. Gelukkig als wij dit hebben leeren verstaan, zoodat wij ons op niets in of van ons laten voorstaan, maar alleen roemen in de genade van God, die ons opzocht en riep, die ons licht gaf en geloof, en die zijne belofte heerlijk vervulde en vervullen zal.

Na de roeping komt de verkiezing. Dit is altijd zóó in de voorstelling der waarheid. Nooit gaat de verkiezing voorop, en volgt daarna de roeping. Natuurlijk wel in de gedachten en plannen van God, want de verkiezing

is vóór de grondlegging der wereld; maar niet in de voorstelling der waarheid aan ons. Er wordt nooit gesproken over de verkiezing tot hen, die niet geroepen zijn. Tot niemand wordt door God gezegd: gij zijt uitverkoren, als hij niet eerst geroepen en afgezonderd is. Zoodra iemand evenwel door God uit de wereld geroepen en van de wereld afgezonderd is, dan zegt God tot hem: „Ik heb niet nu pas aan u gedacht; Ik heb niet eerst aan u gedacht, toen mijn Zoon stierf aan het kruis; niet eerst toen Ik in het paradijs na Adam's val de belofte van een Verlosser gaf — o neen! Ik heb aan u gedacht vóór de grondlegging der wereld, eer het groot heelal door Mij uit niet werd voortgebracht." Dat is heerlijk. Dat maakt ons los van onszelven. Dat geeft ons een vasten grond onder de voeten. Ligt alles in Gods eeuwige verkiezing, in zijn eeuwig raadsbesluit, welnu, dan valt daaraan niets te veranderen, en ga ik getroost en verblijd mijn weg. Zóó komt de leer der verkiezing tot haar recht, en strekt zij tot een onuitsprekelijke vertroosting voor den geloovige. Rukt men die leer evenwel van hare plaats — gelijk, helaas! zoo veel geschiedt — en stelt men haar vóór de roeping, zoodat zij een onderwerp der prediking wordt, dan wordt zij een struikelblok voor duizende zielen, en hoort men vaak de schrikkelijke woorden: „Als ik niet uitverkoren ben, dan baat het mij toch niet; en ben ik uitverkoren, welnu, dan kom ik er toch."

Na de roeping en de verkiezing komt de verlossing. Israël was geroepen en afgezonderd in Abraham, verkoren in Jakob; maar daarna was het gekomen onder de harde dienstbaarheid der Egyptenaren; en daaruit werden zij door Gods genade verlost. „Toen zond Ik Mozes en Aäron, en plaagde Egypte, gelijk als Ik in deszelfs midden gedaan heb; en daarna leidde Ik u daaruit. Als Ik uwe vaders uit Egypte gevoerd had, zoo kwaamt gij aan de zee, en de Egyptenaars jaagden uwe vaders na met wagens en met ruiters, tot de Schelfzee. En zij riepen tot den Heer, en Hij stelde een duisternis tusschen u en tusschen de Egyptenaars, en Hij bracht de zee over hen,

en bedekte hen; en uwe oogen hebben gezien, wat Ik in Egypte gedaan heb." Hoe schoon en heerlijk! Alles was genade van het begin tot het einde. Niet door hunne kracht of door hun vermogen, maar alles alleen door de mogendheid des Heeren, die in zijne genade zijn volk uitleidde uit het diensthuis, voerde door de zee, en hunne vijanden voor altijd verdelgde.

Met onze verlossing uit de macht der zonde en des satans is het evenzoo. Wij zijn aangenaam gemaakt in den Geliefde, „in wien wij de verlossing hebben door zijn bloed, de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade." God was rijk in barmhartigheid, en heeft naar zijne groote liefde, waarmede Hij ons heeft liefgehad, toen ook wij dood waren in de misdaden, ons met Christus levend gemaakt. „Uit genade zijt gij behouden," zegt de Apostel, „en dat niet uit u, het is Gods gave, niet uit werken, opdat niemand roeme." En dan besluit hij zijne heerlijke ontwikkeling van de leer der zaligheid met de treffende woorden: „Want wij zijn zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, die God te voren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen." Derhalve is het van het begin tot het einde alles het werk van Gods genade. Door het bloed des Lams zijn wij van de straf en het oordeel, dat wij vanwege onze zonden verdiend hadden, bevrijd. Toen wij dood waren in de misdaden, zijn wij met Christus levend gemaakt. Wij zijn Gods werk, in Christus Jezus als nieuwe menschen geschapen. De groote vijand onzer ziel, die ons van God verwijderde en in de zonde deed vallen, is door Christus overwonnen, en wij zijn aan zijne macht ontrukt. En het geloof, waardoor wij al deze zegeningen aangrijpen en ontvangen, is de gave van God.

In de schoone gelijkenis van den verloren zoon wordt ons deze vrije genade Gods heerlijk voorgesteld. In lompen gehuld, als een arme zwijnenhoeder wordt de zoon door zijn vader omarmd en gekust, en vindt alles gereed, wat tot herstel in zijns vaders huis en gemeenschap noodig was — een kleed, en schoenen, en een ring, en het gemeste

kalf. Een zondaar, die tot God komt, vindt alle dingen gereed. Geen hand behoeft hij uit te steken. Op hetzelfde oogenblik dat hij met den profeet Jesaja voor 's Heeren aangezicht uitroept: „Wee mij, want ik verga!" of met Job: „Ik verfoei mijzelven in stof en asch;" of met den verloren zoon: „Ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u;" wordt hij door den Heiligen Geest in verbinding gebracht met het volbrachte werk van Christus, en krijgt hij deel aan al de zegeningen, door Jezus' lijden en sterven verworven. Dit te verstaan geeft rust en zekerheid aan onze ziel, en vervult ons met onuitsprekelijke vreugde en zaligheid. Alles ligt buiten ons in God door Jezus Christus. Wij kunnen dus nimmer iets verliezen, en worden zelven door zijne genade bewaard tot de heerlijkheid, die in den laatsten tijd zal geopenbaard worden.

Na de verlossing komt de woestijn. „Daarna hebt gij vele dagen in de woestijn gewoond," zegt Jozua. Meer niet. Van de ervaringen in de woestijn wordt niet gerept. Het was niet noodig. Zij waren, na vele dagen in de woestijn gewoond te hebben, aan het eind hunner reis gekomen, en woonden in het beloofde land vloeiende van melk en honig. Die enkele woorden waren voldoende om hen aan Gods onuitsprekelijke genade te herinneren, die hen gedurende al die jaren had geleid, beschermd, bewaard, gevoed, verkwikt en gezegend. Zoo zal het ons ook gaan, als wij het heerlijk huis des Vaders zullen bewonen. Met één enkelen blik overzien wij al die jaren, door ons beleefd in 's werelds woestenij, en prijzen de goedertierenheid des Heeren, die duurt tot in eeuwigheid.

Dan komt de strijd en de overwinning in Kanaän. Maar vooraf moesten ons nog de listige aanslagen des satans worden voorgesteld. „Ook maakte zich Balak op, de zoon van Zippor, de koning der Moabieten, en hij streedt tegen Israël; en hij zond heen, en deed Bileam, den zoon van Beor, roepen, opdat hij u vervloeken zou; maar Ik wilde Bileam niet hooren; dies zegende hij u gestadig, en Ik verloste u uit zijne hand." De duivel is de aanklager der broederen. Doch de Heer luistert niet naar hem. „De

Heer schelde u, gij satan! ja, de Heer schelde u, die Jeruzalem verkiest," zoo sprak God tot den satan, die den hoogepriester Jozua beschuldigde. (Zach. III.) En eenmaal wordt de duivel met al zijne engelen uit den hemel, waar hij thans nog is, geworpen om nooit meer daar terug te keeren, maar steeds dieper te zinken, en eindelijk in den poel des vuurs geworpen te worden. Groote vreugde zal er dan zijn onder de bewoners des hemels. „De aanklager onzer broederen, die hen dag en nacht voor onzen God aanklaagde, is nedergeworpen. En zij, zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams Daarom weest vroolijk, gij hemelen en gij, die daarin woont!" (Openb. XII.)

Ten slotte herinnert Jozua aan de inneming van Kanaän, aan de overwinning over al de vijanden en aan de machtige daden des Heeren. Lezen wij die merkwaardige woorden: „Toen gij over de Jordaan getrokken waart, en te Jericho kwaamt, zoo krijgden de burgers van Jericho tegen u, . . . doch Ik gaf hen in ulieder hand. En Ik zond horzelen voor u heen; die dreven hen weg van ulieder aangezicht, gelijk de beide koningen der Amorieten, niet door uw zwaard, noch door uwen boog. En Ik heb u een land gegeven, waaraan gij niet gearbeid hebt, en steden, die gij niet gebouwd hebt, en gij woont in dezelve, gij eet van de wijngaarden en olijfboomen, die gij niet geplant hebt." Alle roem was dus uitgesloten. Wat zij verrichtten, was alleen door Gods genade. Hun zwaard en hun boog hadden de vijanden niet verdaan; de Heere God had horzelen gezonden om hen te vernielen. En het land, dat zij in bezit genomen hadden, hadden zij niet bearbeid; de wijngaarden en olijfboomen, van welke zij aten, hadden zij niet geplant. Alles hadden zij door genade ontvangen uit de hand des Heeren.

Genade voor genade hadden zij ontvangen. Hun roeping en verkiezing, de verlossing uit Egypte en de bewaring in de woestijn, de overwinning over de vijanden en het in bezit nemen van het land der belofte — alles was door Gods genade.

Niet door hunne kracht of door hun vermogen, maar eenig en alleen door de genade Gods waren zij, wat zij waren, en hadden zij, wat zij hadden. Hoe gelukkig zouden zij geweest zijn, indien zij dit hadden verstaan. Jozua verstond en genoot het. Maar, helaas! het volk had er niet het minste begrip van. Hadden zij dit verstaan, dan zouden zij er niet aan gedacht hebben om in een verbond te treden met den Heere, en de plechtige belofte af te leggen, dat zij Hem alleen dienen en vreezen zouden. Zij stonden in hunne eigen kracht. Want toen Jozua zeide: „Gij zult den Heere niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God; Hij is een ijverig God; Hij zal uwe overtredingen en uwe zonden niet vergeven," antwoordden zij: „Neen, maar wij zullen den Heere dienen." Zij kenden zichzelven niet, en waren verblind over den toestand, waarin zij zich bevonden. Want niettegenstaande zij vreemde goden in hunne huizen hadden, zoodat Jozua zeggen moest: „Doet alle vreemde goden weg, die in het midden van u zijn, en neigt uwe harten tot den Heer, den God van Israël," zeiden zij: „Wij zullen den Heere, onzen God, dienen, en wij zullen zijne stem gehoorzamen." Het duurde dan ook niet lang, of zij verbraken het verbond, dat zij hier met den Heer sloten, evenals zij het verbond voor Sinaï verbroken hadden. Zoolang Jozua leefde, en de oudsten leefden, die onder Jozua hen hadden bestuurd, dienden zij den Heer, maar zoodra deze gestorven waren, vielen zij van den God harer vaderen af, verbraken het verbond en dienden andere goden. Op de schoone overwinningen, in het boek Jozua beschreven, volgden de smadelijke nederlagen, die ons in het boek der Richteren worden verhaald.

Dit is een waarschuwend voorbeeld voor ons. Gods genade is onze eenige kracht en de eenige grond van ons vertrouwen. Wij staan in de genade, zegt Paulus in Rom. V, en tot die genade hebben wij den toegang verkregen. De genade is het eenige, veilige standpunt, waarop wij staan kunnen. Tot den troon der genade hebben wij vrijmoedigheid verkregen toe te gaan, opdat wij barm-

hartigheid verkrijgen en genade vinden zouden tot tijdige hulp. En in den brief aan de Efeziërs, waar ons al de geestelijke zegeningen in Christus in de hemelsche gewesten beschreven worden, vinden wij aan het einde van de wapenrusting, die wij moeten aandoen om in den boozen dag der aanvallen des satans staande te blijven, de merkwaardige woorden: „biddende te allen tijde met alle gebed en smeeking in den Geest, en daartoe wakende met alle volharding en smeeking voor al de heiligen, en voor mij, opdat mij het woord gegeven worde bij het openen van mijnen mond, om met vrijmoedigheid de verborgenheid van het evangelie bekend te maken." Paulus was zich zijne machteloosheid volkomen bewust, en steunde alleen op de genade Gods, die hem gered en verlost had, die hem bewaarde en zegende, zonder welke hij niets vermocht te doen. In de belofte des Heeren: Mijne genade is u genoeg; mijne kracht wordt in zwakheid volbracht, vond hij zijne sterkte en zijne vreugde; en aan die genade beval hij de heiligen aan.

„Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking valt," zegt de Heer tot zijne discipelen. Met een open oog voor al de gevaren, die ons omringen, voor de macht en de list des vijands, die tegenover ons staat, voor onze onbekwaamheid in onszelven om staande te blijven, zoeken wij bij den God aller genade kracht in den strijd, moed en volharding, geloof en licht, en worden aldus onberispelijk bewaard bij de komst onzes Heeren Jezus Christus.

Welk een juichtoon zal er uit onze borst opstijgen, als wij eenmaal met alle heiligen den uitnemenden rijkdom van Gods genade over ons in Christus Jezus zullen aanschouwen; als wij op volmaakte wijze de kracht en de algenoegzaamheid van Jezus' offerande zullen kennen; als wij ons in al de geestelijke zegeningen in Christus zullen verblijden; als de nieuwe schepping in haar heerlijkheid en schoonheid zich voor onze oogen ontvouwen zal; en als wij alle wegen des Heeren, met ons hier beneden gehouden, zullen verstaan en bewonderen! Naar

de ontvouwing en openbaarwording daarvan verlangt onze ziel; en nu en tot in eeuwigheid zingen wij:

Niets, o Heer! dan uw genade,
Niets, o Jezus! dan uw bloed,
Dat alleen mij wiesch van 't kwade,
Troost en heiligt mijn gemoed.
Heel mijn ziel vol hemelvrede
Rust in U, mijn Heer en God!
Oorzaak en Bewerker mede
Van mijn eeuwig, zalig lot!

Drieërlei volmaaktheid.

In Hebr. X : 14 lezen wij: „Want door ééne offerande heeft hij voor altijd volmaakt degenen, die geheiligd worden."

In Fil. III : 12 zegt Paulus: „Niet dat ik reeds den prijs gekregen heb, of reeds volmaakt ben; maar ik jaag er naar, of ik dien ook grijpen mocht, aangezien ik door Christus Jezus ook gegrepen ben."

En in Fil. III : 15: „Zoovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons aldus gezind zijn; en indien gij anders gezind zijt, ook dat zal God u openbaren."

In deze plaatsen wordt van drieërlei soort van volmaaktheid gesproken. Het is wel van belang hierbij een oogenblik stil te staan, en het onderscheid tusschen deze drie te leeren verstaan. Dit zal veel bijdragen tot het hebben van de volle verzekerdheid des geloofs, en tot de ware, Gode welgevallige gezindheid des harten.

De volmaaktheid, waarvan in Hebr. X : 14 gesproken wordt, is het deel van allen, die in Christus gelooven. De pasbekeerde is die evengoed deelachtig als de verstgevorderde Christen. Hoe groot het onderscheid ook wezen moge tusschen een kind, een jongeling en een vader in Christus, in dit opzicht staan zij volkomen gelijk. Ja, er is zelfs geen onderscheid in dit opzicht tusschen de heiligen

hier beneden en de heiligen, die straks juichen zullen voor den troon. Allen, die geheiligd worden, d. i. allen die van de wereld worden afgezonderd door het geloof in Christus, heeft God door ééne offerande voor altijd volmaakt. Er ontbreekt aan hen niets. Alles is in de volkomenste orde. Zij zijn aangenaam voor God in den Geliefde. Zij hebben vrijmoedigheid om in het heiligdom, in Gods tegenwoordigheid, waar geen zonde kan worden toegelaten, in te gaan en daar als priesters hunne dankoffers te brengen. De grond hiervan is de wil van God en het middel de offerande des lichaams van Jezus Christus, eenmaal geschied, waardoor een iegelijk, die van de wereld is afgezonderd om Hem toe te behooren, *voor altijd*, zonder dat er ooit eenige verandering in komen kan, volmaakt is. Wie dit verstaat, en hierin rust, die heeft geen vrees meer voor het oordeel, die komt met vrijmoedigheid in Gods tegenwoordigheid en kan van de gemeenschap des Heeren genieten.

De tweede volmaaktheid, waarvan wij lazen, is daarentegen het deel van niemand. Voorwaar een groot onderscheid. Alle geloovigen, alle kinderen Gods, in welken toestand zij zich ook bevinden, welke de maat hunner kennis en praktische heiligmaking ook zij, zijn de volmaaktheid van Hebr. X deelachtig, terwijl geen van hen — de verstgevorderde, zoomin als de pasbekeerde, de ontslapenen evenmin als de nog op aarde levenden — de volmaaktheid, in Fil. III : 12 bedoeld, deelachtig is. Die volmaaktheid toch wordt eerst ons deel, als de Heer Jezus komt om de ontslapenen op te wekken en de levenden te veranderen. Dan ontvangen wij een nieuw, onsterfelijk, onverderfelijk lichaam, gelijkvormig aan het heerlijk lichaam van Jezus. Dan zijn wij ook praktisch, en niet alleen in Christus, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, heilig en onberispelijk. Daarnaar verlangde Paulus. Daarnaar jaagde hij. Dat zou het heerlijk eind zijn van zijn leven. Dan zou hij dien Christus bezitten, gewonnen hebben en gelijkvormig geworden zijn, dien hij op den weg naar Damaskus in de hemelsche heerlijk-

heid had gezien. Dat is het heerlijk eind ook van ons leven. Als Jezus komt, zal het leven Gods ons sterfelijk lichaam doorstroomen, en alle verderfelijkheid verslinden, zoodat wij dan naar ziel en lichaam, aan Christus gelijkvormig, de volmaaktheid deelachtig zijn zullen.

In Fil. III : 15 wordt van een andere volmaaktheid gesproken. De volmaaktheid van Hebr. X zijn alle geloovigen zonder onderscheid deelachtig; de volmaaktheid van Fil. III : 12 is tot nu toe het deel van geen enkel geloovige, maar zal bij de komst des Heeren het deel worden van allen; terwijl de volmaaktheid van Fil. III : 15 slechts sommigen deelachtig zijn. Paulus toch zegt: „Zoo velen dan als wij volmaakt zijn", waaruit blijkt dat niet alle geloovigen deze volmaaktheid bezitten. Welke volmaaktheid hier bedoeld wordt, blijkt uit Kol. I : 28. Paulus zegt daar, dat hij Christus verkondigt, de hoop der heerlijkheid, die in de heiligen woont, ieder (geloovig) mensch vermanende en ieder (geloovig) mensch leerende in alle wijsheid, opdat wij ieder (geloovig) mensch volmaakt stellen in Christus. Wie dus het evangelie, 't welk door God aan Paulus was toevertrouwd, had aangenomen en door de kracht des Heiligen Geestes had leeren verstaan, was daardoor volmaakt gesteld in Christus. Dit evangelie hield niet alleen in, dat wij door het geloof in Christus de vergeving onzer zonden en het eeuwige leven deelachtig zijn; niet alleen dat wij door ééne offerande voor altijd volmaakt zijn en vrijmoedigheid hebben om in het heiligdom in te gaan: maar ook, dat wij in Christus nieuwe schepselen geworden zijn, met Hem gestorven en opgewekt en in Hem in de hemelsche gewesten gezet zijn, zoodat wij niet meer tot deze wereld behooren, maar onzen wandel in de hemelen hebben, waaruit wij Hem als Heiland verwachten, om ons vernederd lichaam te veranderen en aan zijn heerlijk lichaam gelijkvormig te maken, terwijl Christus als de hoop der heerlijkheid in ons woont.

Welnu, tot de zoodanigen zegt Paulus: „Zoovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons aldus gezind zijn." Be-

hooren wij tot deze volmaakten, geliefde broeders! dat wil zeggen, zijn wij door de aanneming van Paulus' evangelie in Christus volmaakt gesteld, dan komt deze gewichtige vermaning tot ons: „laat ons aldus gezind zijn." Paulus deed slechts één ding; hij vergat al wat achter hem was: al zijne voorrechten naar het vleesch, waarop hij zich boven anderen kon beroemen; en hij strekte zich uit naar hetgeen vóór is, en jaagde, het doelwit zijner reis steeds aanschouwende, naar den prijs der hemelsche roeping Gods in Christus Jezus. Laat ons aldus gezind zijn. Paulus verlangde Christus te gewinnen, Hem gelijkvormig te worden in alles, zelfs in het lijden, zelfs in zijnen dood, opdat hij op eenigerlei wijze mocht komen tot de opstanding uit de dooden, want dan zou hij Hem zien, gelijk Hij is, en Hem gelijk zijn. Laat ons aldus gezind zijn. Laat ons in het heerlijk bewustzijn van ons deel in Christus, van onze geestelijke en hemelsche zegeningen, steeds en uitsluitend ons oog vestigen op Christus, de hoop der heerlijkheid, die in den hemel is ingegaan, in het huis des Vaders ons plaats bereidde, en die ons daar wacht *om ons te doen deelen* in de heerlijkheid, die Hij als het loon op zijn werk van den Vader ontving.

Correspondentie.

12. G. L. te Goes vraagt een verklaring van 1 Petr. IV : 6. In vs. 5 zegt Petrus, dat Christus bereid staat levenden en dooden te oordeelen. Dat de levenden geoordeeld zouden worden, was heel duidelijk, want zij hadden het evangelie van Christus gehoord en verworpen. Maar *ten opzichte* van de dooden was dit niet zoo duidelijk, want hoe konden zij geoordeeld worden, als hun geen evangelie was verkondigd geworden. Daarom zegt Petrus, dat ook aan de dooden een blijde boodschap is verkondigd, toen zij nog op aarde leefden, zoodat zij niet te verontschuldigen zijn, en het oordeel hen rechtvaardig treft. En deze prediking van het evangelie had en heeft ten doel, dat degenen, die het hooren, wel zouden geoordeeld worden naar den mensch in het vleesch, maar leven zouden naar God in den Geest. Wie

het evangelie aanneemt, is door den dood van Christus naar den mensch in het vleesch geoordeeld, en leeft naar God in den Geest door Christus' opstanding uit de dooden.

13. P. H. S. te De Cocksdorp. — Een verklaring van 1 Kor. XV : 29 kunt gij vinden in den „Bode," jaarg. XV blz. 111 en jaarg. XXIX blz. 83.

14. F. Z. te Beetgum vraagt: welke zijn de twee onveranderlijke dingen uit Hebr. VI : 18?

De twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is, dat God liegen zou, zijn Gods beloften en de eedzwering, waarmede Hij die beloften bevestigd heeft. Gods belofte is onveranderlijk. Hoe lang ook de vervulling daarvan wordt uitgesteld, die vervulling zal zeker komen. Het geloof is daarvan verzekerd. Toch heeft God om onze zwakheid te hulp te komen, zijne belofte met een eed bevestigd; en zelfs bij de menschen is de eed een einde van alle tegenspraak tot bevestiging. Aldus hebben wij een sterke vertroosting.

15. W. J. te 's Hage vraagt, hoe Hand. IX : 7, waar wij lezen, dat de mannen, die Saulus vergezelden, de stem hoorden, in overeenstemming zijn kan met Hand. XXII : 9, waar staat, dat *zij de stem niet hoorden.*

De verklaring ligt in de verschillende beteekenis van het woord *hooren.* In Hand. IX beduidt het eenvoudig *hooren;* in Hand. XXII daarentegen beteekent het *verstaan.* Die mannen hoorden dus wel het geluid eener stem, doch de woorden, die gesproken werden, hoorden of verstonden zij niet. Zie de noot op Hand. IX vs. 4 in onze nieuwe vertaling.

16. A. J. V. te Aalten. — In 1 Thess. IV : 14 lezen wij, dat de geloovigen, die gestorven zijn, *door Jezus* ontslapen zijn. Dit wil zeggen, dat de dood voor hen door het offer en het werk van Christus geen sterven meer is als oordeel over de zonde, maar een ontslapen is geworden, waaruit zij bij de komst van Christus zullen worden opgewekt. Daarom zegt de Heer reeds van Lazarus, die gestorven was: „Lazarus, onze vriend slaapt, en ik ga heen om hem uit dien slaap op te wekken." En in 1 Kor. III: 22 zegt Paulus: alles is het uwe, niet alleen Paulus en Apollos en Kefas, niet alleen de wereld en het leven, maar ook de dood. Want ontbonden en bij Christus te zijn, is zeer verre het beste; en uitwonende uit het lichaam,

wonen wij in bij den Heer. De dood is dus voor ons, die in Christus zijn, geen koning der verschrikking meer, maar een bode, door God gezonden om ons uit deze wereld over te brengen in de tegenwoordigheid van Jezus.

17. F. Z. te Leeuwarden vraagt: Hoe moeten wij het verstaan, als er in de Schrift gezegd wordt, dat iemand God gezien en van aangezicht tot aangezicht met Hem gesproken heeft, terwijl op andere plaatsen gezegd wordt, dat niemand ooit God gezien heeft?

Uit Exodus XXXIII blijkt, wat de bedoeling is, als er gezegd wordt, dat iemand van aangezicht tot aangezicht met den Heere sprak. Daar lezen wij toch in vs. 9, dat het geschiedde, als Mozes de tent ingegaan was, alsdan de wolkkolom nederwaarts kwam, en in de deur der tent stond; en Hij sprak met Mozes. En in vs. 11 wordt er bijgevoegd: „En de Heere sprak tot Mozes aangezicht aan aangezicht, gelijk een man met zijnen vriend spreekt." Mozes zag dus de wolkkolom, en in die wolkkolom woonde de Heere, die uit die wolkkolom met Mozes sprak.

Aan het eind van datzelfde hoofdstuk vraagt Mozes aan God: „Toon mij nu uwe heerlijkheid!" waarop de Heer antwoordt: „Gij zoudt mijn aangezicht niet kunnen zien; want Mij zal geen mensch zien en leven." Daarop wordt Mozes in een kloof der steenrots gesteld; en de Heer zegt: „Ik zal u met mijne hand overdekken, totdat Ik zal voorbij gegaan zijn. En wanneer Ik mijne hand zal weggenomen hebben, zoo zult gij mijne achterste deelen zien, maar mijn aangezicht zal niet gezien worden!"

18. A. J. V. te Aalten. — De rede van Petrus in Hand. III is de verhooring van Jezus' bede aan het kruis: „Vader! vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen." Had God die bede niet verhoord, dan zou Hij het israëlietische volk reeds dadelijk hebben verworpen, en het evangelie zijner genade niet meer tot dat volk hebben doen komen. Hij stelde evenwel als antwoord op Jezus' bede die verwerping nog uit, en liet door Petrus, die met den Heiligen Geest vervuld was, aan het volk hunne schrikkelijke zonde van de verwerping en kruisiging huns Messias voorstellen, en hen oproepen tot berouw en bekeering met de belofte, dat Hij dan hunne zonden vergeven en Jezus terugzenden zou om in heerlijkheid over hen te regeeren. (Zie vs. 17—21.)

De vijf offeranden van Levitikus I-VII.

(Een woord over hunne beteekenis.)

Deze hoofdstukken van het derde Boek van Mozes bevatten de beschrijving van het brandoffer, het spijsoffer, het dankoffer, het zondoffer en het schuldoffer, benevens de wetten van elk dezer vijf offeranden. Al deze offeranden geven ons, elk uit een bijzonder oogpunt, een voorstelling van den Persoon en het kruis des Heeren Jezus Christus. Dit doen trouwens, zonder eenige uitzondering, *alle* offeranden, waarvan in de boeken van Mozes melding gemaakt wordt; ja, ook zelfs de voorwerpen, die tot de Israëlietische eeredienst behoorden, zooals de ark, de altaren, het waschvat, de tafel der toonbrooden, enz. dienen elk, om ons iets van den Heer te leeren kennen.

Reeds deze omstandigheid verdient onze ernstige aandacht en overweging. Immers er blijkt uit, dat er in zijn Persoon en in zijn kruis zoo *veel* begrepen is, dat, om ons van dat vele, eenige voorstelling te geven, een aantal voorwerpen en een aantal offeranden noodig waren. Het was voor den Vader, die alleen den Zoon kent, niet mogelijk ons het voor ons noodzakelijke betreffende dien Zoon mede te deelen door woorden alleen; ook handelingen en zaken moesten te hulp komen om ons een indruk te geven van de veelzijdige voortreffelijkheid, de zedelijke schoonheid, de dierbaarheid voor God en de gepastheid voor ons, van den Heere Jezus en Dien gekruist. Hoe heerlijk is bovendien de gedachte, dat de Vader zich blijkbaar zooveel moeite getroost, om ons, van natuur geheel onverstandige en onvatbare menschen, eenig aandeel te schenken in de waardeering van dien Eénen, in

Wien *al* zijn welbehagen is! Hierin ligt het wezen der *gemeenschap met den Vader*, waarvan Johannes spreekt in zijn eersten Brief. Ach, hoe is de bekrompenheid onzes harten veelzins de oorzaak, dat wij daarvan zoo weinig proefondervindelijk kennen; en hoe eenzijdig is meestal de voorstelling, die wij ons vormen van den Heer en zijn werk, als gevolg van het feit, dat wij te veel aan onszelven denken, en te weinig verstaan, wie „Christus en Die gekruist" is voor God zelf.

Op het oogenblik is het mijn doel, niet om over de gereedschappen en voorwerpen van den tabernakel of tempel, maar over de genoemde vijf offeranden een woord te zeggen. Gelijk ik reeds aangestipt heb, spreken deze vijf offeranden, elk op een bijzondere wijs, over den gekruisten Christus. De eerste twee stellen ons, om zoo te zeggen, „Christus en Dien gekruist" voor van de zijde Gods; de laatste twee van de zijde des menschen; terwijl de middelste offerande ons voorstelt, hoe God en de mensch door het kruis van Christus in vrede samen kunnen zijn.

Opmerkelijk is het, dat in de beschrijving der vijf offeranden *voorop* staat, welke beteekenis Christus en Die gekruist heeft voor God. Wij, menschenkinderen, zijn zoo gewoon bij alles onszelven en òns belang op den voorgrond te stellen, of zelfs uitsluitend daaraan te denken, dat het niet in ons opkomt te vragen: wat is de offerande van Christus *voor God* geweest? Dit hangt samen met het achterwege laten van die andere en eerste vraag: wat heeft onze zonde *tegenover God* teweeggebracht? Onze zonde heeft niet alleen, en niet in de eerste plaats, gevolgen gehad voor ons, zoodat wij in allerlei ellende en dood vervallen zijn; maar zij had voornamelijk gevolgen voor God, zoodat aan zijne eere en zijne rechten te kort is gedaan door schepselen, in wie Hij verheerlijkt had behooren te worden. Die schending van Gods Majesteit mocht niet buiten de rekening gelaten worden, maar maakte op die rekening de hoofdsom uit — een hoofdsom die, vóór alle dingen, moest worden gekweten. Alvorens een enkele gedachte gewijd kon worden aan de vraag,

hoe de zondaar kon gevrijwaard worden tegen de gevolgen der zonde voor hem, stond de vraag op den voorgrond, hoe de gevolgen der zonde konden opgeheven worden voor God. En eerst dan wanneer dit laatste had plaats gehad, en God, de Beleedigde, de Gehoonde, volkomen verheerlijkt was, *verheerlijkt ten aanzien van de zonde*, kon, in de tweede plaats, de mensch, die de zonde bedreven had, genade ontvangen.

De Eenige, die in staat was het verheerlijken van God, tegenover de zonde, op Zich te nemen en te volbrengen, was Christus, de Zoon van God zelf. Hij alleen wist, en kon, (omdat Hij God was) weten, wat een schenden van de Goddelijke Majesteit in zich heeft, en hoe die geschonden Majesteit gewroken, hoe God, als God tegenover de zonde, verheerlijkt wordt. Geprezen zij Zijn Naam! . . Hij heeft het niet alleen aanvaard, maar ook ten einde gebracht. Hij wist, dat alleen door zich als mensch, vrijwillig, uit eigen aandrang des harten, uit zucht voor de eer en de heerlijkheid Gods, over te geven aan het oordeel, aan de rechtsuitoefening van God, de zonde verzoend kon worden . . . . . en Hij gaf zich daartoe over. Het was wel tevens gehoorzaamheid, dat Hij dit deed; maar wat God's eer vorderde, volbracht Hij, niet bloot *omdat het gevorderd werd*, maar omdat Hijzelf er toe aangedreven was. Al wat in Hem was, strekte zich daarnaar uit, dat God zijn ganschen heiligen toorn vanwege de zonde zou laten gelden tegen Hem, in het bewustzijn van al het verschrikkelijke, dat met die rechtsoefening was verbonden. Alles, wat Hem bewoog aan het kruis dien toorn te dragen, was de volmaakt reine zucht, dat niets, volstrekt niets, zou afgedaan worden van de rechten, die God bezat op een schepsel, tot gehoorzaamheid aan God geroepen, maar tegen dien God in verzet gekomen. De beweegreden bij Hem om die goddelijk rechtvaardige, maar tevens voor ons onbegrijpelijk ontzettende, straf over de zonde te lijden, was volmaakt naar goddelijken maatstaf, hetgeen bedoeld wordt met het woord uit Hebr. IX, waar gezegd wordt,

dat Christus „*door den eeuwigen Geest*" zichzelven onberispelijk Gode opgeofferd heeft.

Deze toewijding aan God, deze wil, dat God ten aanzien van de zonde verheerlijkt, en zoo de zonde verzoend zou worden, deze drangreden om aan Hemzelven het onvermijdelijke vonnis te doen voltrekken, vinden hunne uitdrukking in het brandoffer, dat offer, waarmee de reeks van alle offeranden geopend, en waarop *in de eerste plaats* onze aandacht gevestigd wordt. Dat offer werd geheel verbrand, zonder dat eenig mensch er iets van eten mocht, om aan te duiden dat de toewijding in den dood van Christus *aan* God alleen *kon* gewaardeerd en genoten worden *door* God. Dit ligt ook geheel in den aard der zaak. Er moest een offer gebracht worden aan God, niet aan ons; en de gezindheid, waarin dat offer Gode gebracht werd, ging niet ons aan, maar Gode. Wel zijn daar gevolgen aan verbonden voor ons, in zooverre het welbehagen, dat God eerst aan dit offer heeft, het welbehagen bepaalt en verklaart, dat God daarna heeft aan ons, die op dat offer vertrouwen; doch het verzoenen van de zonde, het leggen van een Godewaardig fondament voor onze rechtvaardiging, was een zaak, die afgehandeld is geworden tusschen God en Zijnen geliefden Zoon aan het kruis. Het waren dingen, „*die God betreffen.*" (Zie Hebr. II : 18 en V : 1.) De mensch is hier toeschouwer, maar . . . . . een toeschouwer, die aanbidt! Ja, aanbidding vervult ons, waar God ons vergunt getuige te zijn van hetgeen er op het kruis omging tusschen Hem en zijnen Christus ten aanzien van de zonde; en onze hand in den geest leggende op het hoofd des brandoffers, herinneren wij ons met dankzegging, dat dit offer, ter verzoening onzer zonden voor God, tevens aangenaam is *voor ons.* (Lev. I : 4^b.)

Op het brandoffer volgt het spijsoffer. Eigenlijk behoort het spijsoffer tot het brandoffer, en maakt er een deel van uit. Wij lezen daarom telkens van het brandoffer *met zijn spijsoffer.* (Zie Num. XXIX : 6, enz.) Dit is ook niet moeielijk te vatten, indien wij maar de vraag

doen, waarom de zelfovergave van Christus aan God op het kruis zoo welgevallig kon zijn voor God. Het antwoord luidt: wijl Hij, die zichzelven aan God opofferde, *onberispelijk was.* Indien Christus eerst, toen Hij het kruis beklom, gedreven ware geworden door de zucht naar Gods verheerlijking, zoo zou alleen de dood van Christus waarde hebben gehad voor God. Doch het offer *was* volmaakt, *eer het geslacht werd;* en het had zijne volmaaktheid bewezen zijn gansche leven lang. Bij het brandoffer was dan ook bepaald, dat het rund of het schaap, hetwelk genomen werd, een *volkomen* mannelijk dier moest zijn. En gelijk de beweegredenen, die den Heer leidden om te sterven aan het hout, volkomen God-verheerlijkend waren, zoo waren niet minder de drijfveeren, die Hem bewogen tijdens zijn gansche leven, verheerlijkend voor God. Al zijn denken en spreken, zijn trachten en doen, kortom de inhoud van zijn geheele leven was gericht op de eere zijns Vaders. De *eerste* uiting van zijn persoonlijk leven, die ons in de H. Schrift medegedeeld wordt, luidde: „Wist gij niet, dat ik zijn moet in de dingen mijns Vaders?" De *laatste*, vóór zijn sterven, klonk aldus: „God is in den Zoon des menschen verheerlijkt." En komende tot den Vader, vatte Hij zijn leven en zijn sterven te zamen in deze weinige, maar allesomvattende woorden: „Ik heb U verheerlijkt op de aarde." O, stellen wij ons toch zooveel mogelijk voor, hoe aangenaam voor God zulk een menschelijk leven moet geweest zijn! Nog nooit had God op aarde een mensch aanschouwd, die leefde voor Hem. Christus was de eerste, die dit op volmaakte wijze deed. Geen enkel oogenblik was er in zijn leven, dat niet de zucht Hem bezielde naar de grootmaking van zijnen God en Vader. Men heeft wel eens gezegd, dat het leven van onzen Heer *verdeeld* was tusschen de zucht naar Gods eer en de zucht naar des menschen heil. Doch al is de bedoeling goed, waarmee dit gezegd wordt, volkomen juist is de uitdrukking niet. De Heer had slechts één doel, namelijk de verheerlijking van God; en wat Hij ook goeds gedaan

heeft aan menschen, zelfs *dáárin* was zijn Vader verheerlijkt. Sedert de mensch gehoor verleend had aan den duivel, die hem wantrouwen tegen God had ingeblazen, was het noodig, dat God in zijn ware karakter aan den mensch wierd voorgesteld. Dat heeft Christus gedaan, toen Hij zich de zondaars en ellendigen aantrok; en toen is het gebleken, dat de duivel leugens omtrent God had verspreid, en dat God — ja God alleen — goed was. Christus, die zelf goede gedachten omtrent God koesterde, en die aan anderen goede gedachten omtrent God inboezemde, heeft zoo doende God verheerlijkt door zijn leven, zooals Hij het ten laatste deed door zijn sterven. Als Hij zelfs in het lijden tot God roept om uitkomst voor zichzelven, verheugt Hij er zich in, dat „de zachtmoedigen, „dit gezien hebbende, zich zullen verblijden, omdat God „de nooddruftigen hoort."

Uithoofde van dit alles kunnen wij ons *eenigszins* voorstellen, hoe kostelijk zulk een menschelijk leven (spijsoffer) voor God zijn moest, en wat de overgave van zulk een leven in den dood (brandoffer) voor God te beteekenen had. En gelijk het voor ons kostelijk is bij het brandoffer aanbiddend toeschouwer te zijn, wordt het ons vergund het overblijfsel van het spijsoffer *mede te eten.* (Lev. II: 3.) Christus, als levende op deze aarde, maakt de spijze uit voor den nieuwen mensch. Waar wij met het hart iets omvatten van wat Hij was hier beneden, wordt het nieuwe leven in ons gevoed en gesterkt door Hem, die het Leven is. Al is Hij in zijn tegenwoordigen staat van verheerlijking het voorwerp onzer gemeenschappelijke hoop, zoolang wij hier wachtende blijven op de verwezenlijking dier hoop van bij Hem te zijn, worden wij, in onzen staat van vernedering, verkwikt door wat Hij in dienzelfden staat geweest is.

Zoo hebben wij dan nu een weinig den blik geslagen op die zijde van het kruis, welke naar God toegekeerd was, en de beteekenis nagegaan, welke het brandoffer met zijn spijsoffer heeft. Het dankoffer, dat in het midden van de vijf offeranden geplaatst is, voor later bewarende,

komen wij thans aan de andere zijde van het kruis, die naar ons toegewend is, namelijk het zond- en het schuldoffer. De laatste zijde van Christus' werk volgt in belangrijkheid op de eerste; of liever het kruis van Christus zou voor ons *geen* waarde *kunnen* hebben, indien het niet in de eerste plaats *zooveel* beteekenis had voor God zelf. Ware God niet verheerlijkt in „Christus en Dien gekruisigd," er kon geen spraak wezen van de *vergeving onzer schuld* noch van onze *verlossing van de zonde.* Het eerste en voornaamste gevolg van onze zonde, namelijk dat er door tekort gedaan was aan God, moest eerst worden opgeheven, alvorens aan Gods vergevende en verlossende liefde jegens ons de vrije loop kon worden gelaten. En dat God door het voorhangsel (dat gescheurd werd, toen Jezus uitriep: „het is volbracht") uitkwam in genade tot den mensch, is het bewijs, dat, van toen af, niets meer aan God in den weg stond om den zondaar te ontvangen.

Gelijk reeds gezegd is, waren er twee dingen voor ons noodig, in welke beide moest worden voorzien, namelijk de vergeving onzer schuld en onze verlossing van de zonde zelf. In de eerste plaats waren onze personen zondig; in de tweede plaats hadden wij zonden bedreven. Al denken wij, zoodra ons geweten door de werking van Gods Geest beroerd wordt, allereerst, en dikwerf uitsluitend, aan de gruwelen, die wij hebben bedreven, en voor welker gevolgen wij nu beducht zijn, er komt een oogenblik, dat wij gaan stilstaan bij het feit, dat ons bestaan, ons leven zelf, boos en bedorven is, ja, vijandschap tegen God. Wij hebben voor de door ons bedreven zonden, als uitmakende een onnoemelijke schuld voor God, vergeving noodig. Ons zondig bestaan, onze zondige natuur zelve echter moet niet (en *kan* ook niet) vergeven worden, *maar daaraan moet een einde worden gemaakt.* Wat zou het ons ook ten slotte baten, indien zelfs al onze zonden vergeven werden, zoodat wij voor geen straf meer hadden te vreezen, en — wij zelven bleven de oude zondaars! Wij behielden dan dezelfde neigingen en gezindheden, die wij altijd gehad hadden, en die de vruchtbare kiem

waren, uit welke onze zondige daden vroeger zijn voortgesproten, en ook daarna nog voortspruiten *moesten*. Met zulke booze neigingen en gezindheden zouden wij in den hemel, bij God, niet passen, en ons ook daar niet in ons element gevoelen. De hel — maar dan zonder de pijnen — zou ons beter aanstaan, want daar waren wij onder gelijkgezinden.

Wat onze zondige daden betreft, deze zijn bovendien van tweeledigen aard. Wij bedrijven zonden „door afdwaling," (Lev. IV.) doordat wij, ten gevolge van ons zondig bestaan, zonder er zelf bewust van te zijn of door ons geweten te worden beschuldigd, iets doen, wat tegen Gods heiligheid strijdt. Wij zijn daardoor echter even zoowel verontreinigd, als wanneer wij met volle kennis zondigen, bijvoorbeeld door te „liegen omtrent hetgeen ons in bewaring gegeven is," enz. (Lev. VI.) In beide gevallen moest er een offer zijn, het zond- of het schuldoffer. De straffe des doods, door God op de zonde gesteld, zou zij niet door hem, die gezondigd had, zelf gedragen worden, moest ondergaan worden door een ander in zijne plaats.

Christus leed onze straf, als ons zond- en ons schuldoffer beide, toen Hij *voor ons* stierf aan het kruis. Aan datzelfde kruis was Hij echter tegelijk het brandoffer, stervende *voor God*, zoodat Gods heerlijkheid, toen Hij tot zonde gemaakt was, volkomen uitblonk. Nu is in dien weg, behalve dat onze zonden gedragen zijn, aan de zonde een einde gemaakt. Door zichzelven te offeren, zijn „veler zonden gedragen" en is de zonde zelf „tenietgedaan" (*) (Hebr. IX : 26, 27.) Door Christus' bloed hebben wij niet alleen „de vergeving der misdaden," maar wijzelven zijn tevens „aangenaam gemaakt" in den Geliefde. (Efez. I : 6, 7.) Waren wij vroeger in een toestand van zonde, van „ongerechtigheid," sedert God Hem, die geen zonde gekend heeft, zonde voor ons heeft gemaakt, zijn wij ge-

(*) De vrucht daarvan bestaat nu reeds voor ons, die gelooven; de vrucht daarvan voor de geheele wereld, Israël, de volken, de aardsche en de hemelsche dingen wordt later gezien.

worden „gerechtigheid" in Hem. (2 Kor. V : 21.)

Dat in het ééne kruis al deze gevolgen tegelijk besloten liggen, komt omdat het zond- en schuldoffer, al hebben zij een eigen beteekenis, toch nooit buiten verband met het brandoffer mogen gedacht worden. Het altaar, waarop dag en nacht het brandoffer, door vuur verteerd wordende, als een liefelijke geur opsteeg voor God, was hetzelfde altaar, waar op het zond- en het schuldoffer verbrand werd. Niet alleen „ter plaatse waar" (Lev. VI : 25 en VII : 2.) het brandoffer gebracht werd, moest ook het zond- en het schuldoffer zijn; doch „op het brandoffer" zelf (Lev. IV : 35; VIII : 28.) moesten zij worden verbrand. De aangenaamheid van het brandoffer ging dus over op het zond- en schuldoffer. En zij, die in Christus gelooven, hebben in Hem niet alleen gevonden de vergeving van al hunne zonden, maar zijn door Hem uit den vroegeren toestand van zonde (waarin zij God niet konden behagen) overgebracht in een toestand van gerechtigheid (waarin zij voor God aangenaam zijn). Christus stierf niet alleen *voor ons*, dragende en boetende onze schuld, maar wij worden door God gerekend als zelf gestorven *met Christus*. Die nu gestorven is, is gerechtvaardigd van de zonde, en behoort zich ook voortaan als voor de zonde dood te *houden*. Hij heeft niet alleen vrijspraak en vergeving van zijne zonden, maar bezit de *rechtvaardiging des levens;* hij kan nu voortaan zijne leden stellen voor God tot werktuigen der gerechtigheid, wandelende in *nieuwheid des levens*. Hij is ontheven van de straf, die hij verdiende; maar krachtens het nieuwe leven, dat hij bezit, heeft hij ook geen lust meer in de zonde, maar in datgeen, waarin God zijn welbehagen vindt. Hij heeft hetzelfde gevoel over de zonde als God, dat is: een gevoel van afkeer, ja verontwaardiging, ja, wraak! (2 Kor. VII : 11.) Hij moge, zoolang het vleesch nog in hem is, in de verwezenlijking van dat alles menigmaal falen, maar waar de vernieuwing des gemoeds plaats gevonden heeft, *kan* en *moet* de verandering volgen, waardoor de vroegere slaaf der ongerechtigheid nu integendeel „beproeft, welke de

goede en welbehagelijke en volmaakte wil van God zij." (Rom. XII : 2.)

O, heerlijk werk van Christus en heerlijke verlossing, door Hem tot stand gebracht, waardoor bij een iegelijk, die gelooft, niet alleen de gevolgen zijner zonden worden afgewend, maar de oorzaak van die gevolgen, de zonde zelve, een einde neemt, en een ander beginsel des levens — van God komende en naar God uitgaande — gaat heerschen!

Blijft nu nog over het dankoffer, dat in het midden staat tusschen het brandoffer met zijn spijsoffer en het zond- en schuldoffer; doch waarvan „de wet" geheel aan het einde wordt gesteld. (Zie Lev. VII.) In dit offer vinden wij voorgesteld de gemeenschap tusschen den verheerlijkten God en den geredden mensch. Waar God in het brand- en spijsoffer heeft gevonden, wat *Hij* noodig had, en de mensch in het zond- en schuldoffer heeft verkregen, wat *zijn* toestand eischte, daar kan er een samentreffen van God en den mensch plaats grijpen. En Hij, die het brandoffer was, is dezelfde, die het zondoffer uitmaakte. „Christus en Die gekruist" vormt dus het ontmoetingspunt tusschen God en den aanbidder; want de oorspronkelijk zondige mensch kon tot den heiligen God niet naderen dan door het zond- en schuldoffer; en waar de zondaar vergeving en reiniging heeft gevonden, is hij tot aanbidder gemaakt, aanbidder in de tegenwoordigheid van God zelf. Van dat dankoffer, waarbij God en de aanbidder samen kunnen zijn, was één deel voor God en een ander deel voor den aanbidder. Het bloed en het vet maken Gods deel uit. In het bloed is het leven. Christus offerde zijn leven in den dood *aan God*. Ook heeft God alleen recht op het leven (*), waarom het aan den mensch, niet alleen onder de vroegere, maar ook onder de tegenwoordige orde, verboden is het bloed te eten. (Lev.

(*) Terzelfder tijd had Christus, omdat Hij God was, *het recht* om zijn leven af te leggen. Een mensch, die zijn leven aflegt, staat schuldig aan zelfmoord. (Zie Joh. X : 18.)

VII : 27 en Hand. XV : 20.) Dat volmaakte leven van Christus, hetwelk Hij op het kruis overgaf aan God, werd, als vol liefelijken geur, ontvangen en genoten door God. Doch tot Gods deel behoorde ook het vet, dat uit elk vuuroffer evenmin mocht gegeten worden door den mensch. (Lev. VII : 25.) Het vet nu stelt voor het inwendig uitnemendste van een dier, datgene, waarnaar zijne waarde geschat wordt. God, die alleen het leven van Christus ontving, genoot ook alleen het vet, d. i. het inwendig voortreffelijke, het boven alles uitnemende van Christus. Goddelijk vermogen alleen vermocht te waardeeren, wat *in den Persoon*, die zich overgaf, en *in de overgave* zelve van dien Persoon, van gansch goddelijke volmaaktheid te vinden was. Niemand kent den Zoon dan de Vader.

Zoo nederbuigend goed is nochtans God, dat Hij ook aan den aanbidder een deel schenkt. Hij zegt: „Uit hunne dankofferen heb *Ik* genomen de beweegborst en den hefschouder, en *Ik* heb ze aan de familie der aanbidders (Aäron en zijne zonen) *gegeven*," en wel „tot een eeuwige inzetting." (vs. 34.) Wanneer een door de verlossing tot aanbidder gemaakt mensch zich gedrongen gevoelt tot het brengen van het offer zijns danks aan God, en waar de inhoud van zijn dank Christus is, zoodat hij met den geheelen Christus voor God verschijnt, daar geeft God, Wien dit offer een liefelijke reuk is, aan den offeraar een deel van Christus; en bepaalt dat dit „eeuwig" zoo zijn zal.

En welk deel is dat? Juist dat deel, hetwelk hem past: de beweegborst en den hefschouder. De beweegborst, aldus genoemd, omdat in de borst de bewegingen plaats hebben der inwendige, ontfermende liefde, waarvan de Schrift ten aanzien van onzen Heer zoo menigmaal spreekt. (Matth. IX : 36; XIV : 14; XV : 32, enz. enz.) Die beweegborst, de zetel der genegenheden, wordt misschien ook daarom de beweegborst genoemd, omdat zij heen en weer bewogen werd voor het aangezicht van God, als om aan te duiden, dat God al, wat Christus bewoog,

voor Zich had en het genoot. Zelfs in het uitoefenen van ontferming had Christus de verheerlijking van God op het oog.

Behalve de beweegborst kreeg de offeraar ook den hefschouder. Met den schouder heft en draagt men de lasten. Hij is de zetel der kracht. Die schouder werd opgeheven voor het aangezicht des Heeren ten teeken, dat ook de krachtuitoefening van Christus onder Gods oog plaats had, en dus volmaakt was.

Wonderbare genade! De heilige God en de oorspronkelijk onheilige mensch zijn niet alleen te zamen, maar zij voeden zich beiden met denzelfden „Christus en Dien gekruist." God ontvangt het bloed en het vet; de aanbidder de borst en den schouder. „*Smaak* en zie," zegt God, „dat de Heer *goed* is," en „welgelukzalig is de man, die op Hem betrouwt." (of *steunt.*) Zoo genieten wij de liefde van Christus, „die de kennis te boven gaat;" en wij ondervinden zijne kracht, die ons steunt en draagt. Dat medegevoel en die ondersteuning zijn juist de twee dingen, die wij behoeven. Al zijn wij verlost, wij blijven behoefte hebben, zoolang wij hier zijn, aan een Hoogepriester, die „medelijden" kan hebben met „onze zwakheden," zoodat wij „*barmhartigheid*" verkrijgen en „*tijdige hulp.*" (Hebr. IV : 16.)

Mogen wij toch veel behoefte gevoelen om tot den Vader te gaan, en dankend te getuigen van zijnen Zoon. De gedachten des Vaders zijn steeds gericht op Christus, en wanneer ook onze harten met Hem vervuld zijn, dan hebben wij praktisch gemeenschap met den Vader, wijl wij te zamen één Voorwerp hebben, omtrent Wien wij gelijkgezind zijn. Aanbiddenswaardige liefde, die ons tot zoo iets toelaat!

En er is niets, dat ons meer hooge gedachten van Christus geeft, dan dat wij zien, welke hooge gedachten God van Hem koestert; welke waarde „Christus en Die gekruist" voor Hem bezit. Daarom sprak God tot Israël: „*Mijne* offerande, *mijne* SPIJZE voor *mijne* vuurofferen, *mijnen* liefelijken reuk zult gij waarnemen, om *Mij* te

offeren op zijnen gezetten tijd." (Num. XXVIII: 2.) En in Ezechiël XLIV: 7 noemt God het deel van het dankoffer, dat Hem gebracht werd, namelijk „het vette en het bloed", MIJN BROOD. „Christus en Die gekruist" is het, die Gods verkwikking uitmaakt; en dat te weten met het hart is wat ons verkwikt. Zijn Naam, tot welken wij vergaderd worden, zij eeuwig geprezen!

Eenige karaktertrekken van het geloof.

In Hebreën XI vinden wij eenige schoone voorbeelden van de wijze, waarop het geloof handelt en zich openbaart.

Het eerste voorbeeld is Abel, die door het geloof een beter slachtoffer dan Kaïn opofferde, en daar God over zijne gaven getuigenis gaf, het getuigenis bekomen heeft, dat hij *rechtvaardig* was. De vraag: hoe een mensch rechtvaardig voor Gods aangezicht staan kan, moet beantwoord zijn, eer men een wandel des geloofs kan beginnen.

2. Henoch werd door het geloof weggenomen uit het schrikkelijke tooneel van zonde, 'twelk deze wereld opleverde; maar vóór zijne wegneming „heeft hij de getuigenis gehad, dat hij Gode behaagde." Hij *wandelde* met God, drie honderd jaren.

3. Noach, door God gewaarschuwd aangaande de dingen, die nog *niet gezien* werden, heeft door het geloof de ark toebereid. Hij veroordeelde de wereld, niet door haar te bestraffen, maar door de ark te bouwen in gehoorzaamheid aan het woord van God, hoewel er van den komenden vloed geen spoor te zien was.

4. Abraham *zonderde zich af* door het geloof, in gehoorzaamheid aan het woord van God, ofschoon hij niet wist, waarheen hij gaan moest.

5. Sara *ontving* door het geloof *kracht*, en heeft daardoor, tegen de wetten der natuur in, den grond gelegd voor een geslacht, talloos als de sterren des hemels.

6. Abraham offerde door het geloof Izaäk op, geloovende

dat God machtig was hem zelfs *uit de dooden op te wekken*. Vijf en twintig jaren moest hij op de vervulling van Gods belofte wachten; en toen de belofte vervuld was, gaf God hem het bevel om Izaäk, den erfgenaam der belofte, op te offeren; doch de beproeving des geloofs bracht volharding voort, en Abraham werd, zoo doende, de vader der geloovigen.

7. Izaäk zegende door het geloof Jakob en Ezau, niet aanmerkende de dingen, die toen gezien werden, maar *de dingen, die komen zouden.*

8. Jakob zegende door het geloof de zonen van Jozef, zijne handen verstandiglijk besturende, *geheel tegen het eerstgeboorterecht in.*

9. Jozef gaf door het geloof, stervende, bevelen aangaande zijn gebeente, als de kinderen Israëls naar Gods belofte Egypte zouden verlaten; zich alzoo aan Gods belofte vasthoudende, en de vervulling daarvan reeds ziende in het verschiet.

10. Mozes weigerde door het geloof alle aardsche voorrechten, en verkoos liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben, en achtte de versmaadheid van Christus grooteren rijkdom dan de schatten van Egypte, *want hij zag op de belooning.*

11. Door het geloof gingen de Israëlieten door de Roode zee, en reisden naar het land van melk en honig, hun door God beloofd.

12. Door het geloof bracht Jozua hen in Kanaän. De muren van Jericho vielen, en het gansche land werd aan de vijanden des Heeren ontrukt.

Zoo is het geloof de zekerheid van de dingen, *die men hoopt*, en de overtuiging van de dingen, *die men niet ziet.* Door dat geloof gaan wij getroost en gesterkt door deze wereld. Door dat geloof kunnen wij heerlijke daden verrichten. Dat geloof, door de beproeving gelouterd, evenals het goud gelouterd wordt door vuur, zal eenmaal bevonden worden tot lof en eer en heerlijkheid van God in de openbaring van Jezus Christus.

Correspondentie.

19. Ph. J. B. te 's Hage, vraagt, hoe Matth. XXV : 10, waar staat: «En de deur werd gesloten," met Openb. III : 20 overeen te brengen is, waar wij lezen: «Zie, ik sta aan de deur en ik klop."

In den brief aan Laodicéa wordt ons de toestand der Christenheid beschreven, nadat de ware gemeente (Filadelfia) in den hemel opgenomen is. De Heer heeft alsdan de gemeente verlaten; Hij staat buiten de deur; en hoewel Hij, buiten de deur staande, aanklopt, en zegt: «Zie, ik sta aan de deur en ik klop; indien iemand mijne stem hoort en de deur opendoet, ik zal tot hem inkomen;" zoo verwacht Hij nochtans niet, dat zij naar zijne stem luisteren en zich bekeeren zal; maar spreekt integendeel het oordeel over haar uit, en zegt: «Ik zal u uit mijnen mond spuwen." In Matth. XXV vinden daarom de dwaze maagden, nadat de wijze met den Bruidegom zijn ingegaan, de deur gesloten, en moeten zij de schrikkelijke woorden vernemen: «Voorwaar, ik zeg u: ik ken u niet."

20. A. J. V. te Aalten vraagt, of de keuze van Matthias tot apostel niet voorbarig moet genoemd worden, daar Paulus later door den Heer tot apostel geroepen werd.

De keuze van Matthias tot apostel was geenszins voorbarig, maar is onder de leiding des Heiligen Geestes geschied. Petrus haalt de woorden uit de Psalmen aan, waaruit bewezen werd, dat in Judas' plaats een ander zijn opzienersambt moest ontvangen; en nadat zij den Heer, den Kenner der harten, hadden aangeroepen, werd Matthias tot de elf apostelen gerekend. En de Heilige Geest heeft ten overvloede deze keuze goedgekeurd door in Hand. II : 14 te zeggen: «Maar Petrus, *staande met de elven*, verhief zijne stem."

Het apostelschap van Paulus stond geheel daarbuiten. Hij behoorde niet tot de twaalven, en heeft van de apostelen te Jeruzalem niets ontvangen. Hij was de apostel der volken,

(zie Gal. I en II.) en aan Hem werd door openbaring de verborgenheid der gemeente medegedeeld.

21. N. N. vraagt, waarom de woorden in 1 Joh. V : 7, 8 »in den hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en deze drie zijn één; en drie zijn er, die getuigen op de aarde", in onze nieuwe vertaling zijn weggelaten.

Deze woorden worden niet gevonden in alle manuscripten, die vóór de vijftiende eeuw gemaakt zijn; zij worden slechts aangetroffen in vier manuscripten van de 150, die er bestaan. En zij worden door geen enkelen griekschen theoloog vóór de veertiende eeuw aangehaald; zoodat geen onbevooroordeelde er een oogenblik aan twijfelen kan, of zij zijn door de overschrijvers er tusschen gevoegd. Bovendien komen wij door het verband van hetgeen Johannes voorstelt tot hetzelfde resultaat, namelijk, dat die woorden er niet in behooren. In vers 6 zegt de Apostel van Jezus, den Zoon van God: »Deze is het, die gekomen is door water en bloed, Jezus de Christus; niet door het water alleen, maar door het water en het bloed. En de Geest is het, die getuigt, omdat de Geest de waarheid is." Daarop moeten dan de woorden volgen: »Want drie zijn er, die getuigen: de Geest en het water en het bloed; en deze drie zijn eenstemmig." De bovengenoemde woorden, die in vs. 7 er tusschen gevoegd zijn, breken de bewijsvoering van den Apostel geheel af. Bovendien: het is geheel in strijd met de leer der Apostelen, dat de Heilige Geest in deze bedeeling *in den hemel* getuigt. De Heilige Geest toch is uit den hemel, na Jezus' verheerlijking, *op aarde* gekomen, om in de Gemeente te wonen. Hij getuigt in haar op aarde. Hij bidt in en voor de heiligen tot God. (Zie Rom. VIII : 26, 27.) En Hij roept van de aarde, met de bruid, naar den hemel: «Kom, Heer Jezus!"

De feesten van Levitikus XXIII.

(EEN WOORD OVER HUNNE BETEEKENIS.)

In dit hoofdstuk van Mozes' derde boek worden achtereenvolgend de feesten of hoogtijden des Heeren opgesomd, die de kinderen Israëls moesten uitroepen als heilige bijeenkomsten, die zij jaarlijks te onderhouden hadden.

Zooals de offeranden van Lev. I—VII ons een veelzijdige voorstelling gaven van „Christus en Dien gekruist", doen ons de feesten van Levitikus XXIII het werk Gods kennen, zoowel *voor* den mensch als *in* hem, opdat die mensch de zegeningen Gods door Christus deelachtig worde. Ik spreek van *den mensch* in 't algemeen, al zijn het hier de hoogtijden, die Mozes op Gods bevel aan *de kinderen Israëls* te onderhouden gaf. Alles, namelijk, wat met Israël geschied is of geschieden zal, is slechts een beeld van wat met den mensch in 't algemeen plaats gevonden zou hebben, indien God met hem dezelfde bemoeienissen gemaakt had, die Hij heeft gemaakt met Israël. De geschiedenis van Israël is eigenlijk in 't klein de geschiedenis van de menschheid in haar geheel. God heeft uit de geheele menschheid één volk genomen, om ons te doen zien, wat de mensch, op de proef, blijkt te wezen, namelijk een schepsel, welks bedenken *vijandschap is tegen Hem.* Deze uitspraak van God aangaande den mensch in het algemeen (Rom. VIII : 7.) is *feitelijk* gebleken niets dan de waarheid te zijn, toen het volk Israël, dat zich aan de wet Gods niet had *willen* onderwerpen, den Zoon van God, gekomen in genade, verloochende en vermoordde. Al hetgeen God aan Israël gedaan had, werkte dit uit, dat de vijandschap, de doodelijke haat van het menschenhart tegen God *aan het licht kwam.* Het eenige volk op aarde, dat een dienst had, door

God zelf ingesteld, eindigde met den Zoon van God, geopenbaard in het vleesch, aan een kruis te hechten „dat er de dood op volgde", zooals de menschelijke vonnissen luiden.

Derhalve hebben deze feesten uit Levitikus XXIII, al gaan zij in de eerste plaats Israël aan, ook beteekenis voor ons; en wij zullen bij onze beschouwing gelegenheid hebben om op te merken, dat, gelijk hier Israëls geschiedenis, van de verlossing tot de heerlijkheid, in de hoofdpunten aangegeven wordt, zoo ook bij elke afzonderlijke ziel dezelfde gang wordt waargenomen, wanneer God haar uit de wereld voert tot Zichzelven.

Hoogst merkwaardig is het bovendien, dat vóór de opsomming der feesten, die met het 4de vers begint, in het 3de vers de vermelding plaats vindt van den sabbat of de rust des Heeren. Wij kennen uit Genesis het ontstaan van den sabbat. Nadat alles „zeer goed" uit de hand des Scheppers was te voorschijn gekomen, rustte God. Hetgeen God gemaakt had, beantwoordde aan zijn doel; er ontbrak niets; er was nog geen verval of verderving; en waar niets te verhelpen of te herstellen valt, kan God rusten.

Dit heeft, helaas! niet lang geduurd. Door een mensch kwam de zonde in de wereld, en met de zonde die vreeselijke nasleep van ellende en dood. De mensch koos partij voor den duivel tegen God; en Gods schoone schepping was verdorven, toen haar heer tot een slaaf was geworden.

In dezen stand van zaken *kon* God niet meer rusten. Hooge verbolgenheid tegen het kwaad en diepe ontferming jegens den zondaar bewogen van toen af zijn hart. Deze bewegingen van Gods hart moesten zich uitspreken in daden; en zoo ontstond het plan en de uitvoering der verlossing door Christus. In het hoofdstuk van Levitikus, dat ons bezighoudt, wordt ons de uitvoering en toepassing van het verlossingswerk — met name op Israël — voorgesteld; en het einde is, zooals wij zien zullen, de rust in heerlijkheid. Daarom, zooals het hoofdstuk begint

met een sabbat, is ook een sabbat hetgeen, waar het op uitloopt. De sabbat, waarvan in den aanvang sprake was, is de rust na de voltooide schepping; de sabbat, waarvan aan het slot, bij het loofhuttenfeest, melding wordt gemaakt, is de rust na de voltooide verlossing. Dan zal God, naar de voorspelling in Zefanja III : 17, over hen, die Hij verlost heeft, „vroolijk zijn met blijdschap", en Hij zal „rusten" in zijne liefde. Dat is de achtste dag van het loofhuttenfeest, een beeld van de eeuwigheid, waarin geen tijdverdeeling in weken of maanden meer zijn zal.

Als wij nu een woord zullen zeggen over hetgeen in dit hoofdstuk tusschen de twee bovengenoemde sabbatten in ligt, vinden wij in vs. 5 allereerst melding gemaakt van HET PASCHA, dat op den veertienden dag van *de eerste maand* gevierd moest worden. Het jaar voor Israël *begon* met de verlossing. Het pascha zelf, volgens 1 Kor. V : 7, stelt voor Christus, het Lam, dat God „Zichzelven ten brandoffer" voorzien heeft. (Gen. XXII : 8.) Israël, gelijk de mensch in het algemeen, bevond zich onder de macht des Boozen. Onbarmhartig was de slavendienst, waaronder hij zuchtte; en vermogen noch recht bezat hij om aan deze slavernij zich te onttrekken. God echter, waar menschelijke hulp ontbreekt, zegt: „Ik heb zeer wel *gezien* de verdrukking mijns volks, hetwelk in Egypte is, en heb hun geschrei *gehoord* vanwege hunne drijvers, want Ik heb hunne smarten *gekend*. DAAROM BEN IK NEDERGEKOMEN, DAT IK HET VERLOSSE." De toenaam van God is „Verlosser." (Zie Titus I, II en III.) Heerlijke waarheid! De mensch wentelt zich *in* en werkt zich *onder* het kwade. Daaronder uit te komen kan hij niet; hij is zedelijk verdorven, zoodat het kwade datgene is, wat hij najaagt en verkiest; aan zichzelven overgelaten, zou het eeuwig kwade zijn deel zijn, — maar er is een God in den hemel, die zijne verlossing beraamt, volbrengt en toepast.

Gods verlossing nu gaat door den weg des oordeels

over het kwade. Als Hij verlossen gaat, moet Hij zich doen kennen als een rechtvaardig Verlosser, van Wiens troon gerechtigheid en gericht de vastigheden zijn. (Ps. LXXXIV : 15, XCVII : 2.) De voorwerpen zijner verlossing zijn met het kwade in verbinding; en alleen door de straf op het kwade, namelijk den dood, toe te passen, kan een verlossing geschieden, die *Gode waardig* is. Het oordeel echter rust op allen; allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods; het volk van Faraö en het volk van God kunnen beide niet bestaan, waar God als een God des oordeels optreedt. Hoe zal er dan één gespaard worden?

God heeft een middel. Opdat zijn volk niet zelf den dood zou behoeven te ondergaan, heeft Hij een ander bestemd om voor hen te sterven. Het paaschlam, dat op den veertienden der eerste maand gedood werd, *was reeds een tijd te voren daartoe afgezonderd.* Het onberispelijke en onbevlekte Lam, door wiens kostbaar bloed wij verlost zijn, is, zegt Petrus, „vóór de grondlegging der wereld voorgekend." God is niet aan onze verlossing gaan denken, toen het oogenblik daar was om ze te bewerkstelligen; maar vóór de grondlegging der wereld bestemde Hij Christus om het offer te zijn voor ons. Wonderbare gedachte, die ons duidelijk maakt, dat niet wij God bewogen hebben om onze verlossing tot stand te brengen, maar dat „alle dingen zijn *uit God*", die bewogen wordt door zijn eigene, ontfermende Liefde.

Het bloed des lams wordt de beschutting voor Gods volk, op het oogenblik dat God doortrekt met het zwaard om het oordeel te voltrekken. De huizen der Egyptenaren worden bezocht; die der Israëlieten worden voorbijgegaan. Bij de eersten is dood en jammer; bij de laatsten was veiligheid en zekerheid. Zij hadden het bloed des lams en het woord van God. Van genot of vreugde was nog geen sprake. Bij het pascha lezen wij nooit: „gij zult vroolijk zijn voor het aangezicht des Heeren, uws Gods," gelijk bij het pinkster- en loofhuttenfeest uitdrukkelijk door God geboden was. Dit kon ook niet, wijl het bewust-

zijn, dat wij ellendige schepsels waren; dat, als God ging richten, wij evenzoomin vrij konden uitgaan als ook de lieden der wereld, ware het niet dat God een ander leven voor het onze genomen had, ons veeleer tot diepen ernst dan tot vroolijkheid stemmen moet. (Zie Deut. XVI.)

Zoo vangt dus de reeks der hoogtijden met de verlossing aan. God begint niet met den mensch te verbeteren, zoodat hij langzamerhand een ander mensch wordt; maar, wetende dat de mensch niet te verbeteren is, verlost Hij hem. En deze verlossing kan alleen plaats vinden door de uitoefening over hem — in een plaatsvervanger — van het oordeel over de zonde. Zonder bloedstorting geen vergeving, en zonder vergeving geen verlossing. Diep vernederende waarheid, waarbij de afschuwelijkheid *van* de zonde, de hopeloosheid van onzen toestand *door* de zonde en het ontzagwekkende van den toorn Gods *tegen* de zonde door ons geweten worden erkend en gevoeld.

Bij deze werking van ons geweten zijn wij eer stil dan uitbundig door het bewustzijn, dat geen zonde ons vergeven kon worden, noch de macht der zonde over ons verbroken, dan alleen door het sterven van Christus onder het vreeselijke oordeel van den Heiligen en Rechtvaardigen God. De weg voor ons tot de zegeningen Gods was voor Christus de weg tot kruis en dood. Vergeten wij dit nooit, maar laat integendeel ons gevoel over de zonde, door de aanschouwing van het kruis, in plaats van langzamerhand te verflauwen, hoe langer zoo dieper worden. Bij het kruis kan dit plaats hebben, zonder dat de geringste onrust of vrees onze harten bekruipt, daar het kruis tevens de plaats is, waar wij leeren, dat die afschuwelijke zonde door Christus volkomen gedragen en verzoend is, zoodat God er ons in eeuwigheid niet meer over aanspreken zal.

Werd op den veertienden dag van de eerste maand het pascha gevierd, zoo volgde op den vijftienden dag het feest van DE ONGEZUURDE BROODEN. (vs. 6.) Dit feest duurde zeven dagen; het pascha slechts één dag. Het feit der

verlossing staat op zichzelven; wij worden slechts *eenmaal* verlost door het *eenmaal* gestorte bloed van Christus. Zij, die geheiligd worden, zijn door de ééne offerande van Christus *voor altijd* volmaakt. Doch de uitzuivering van het zuurdeeg geschiedt niet slechts op éénen dag, maar duurt aanhoudend voort. Om dat voor te stellen moesten de Israëlieten zeven dagen (een vollen tijd) ongezuurde brooden eten, en alle zuurdeeg uit hunne huizen verwijderen. Zuurdeeg is eigenlijk bedorven, door bederf zuur geworden, deeg. Zoodra wij van het paaschlam eten, dat is zoodra wij in verbinding treden met den gekruisten Christus, moet al wat bedorven, al wat onrein, al wat met één woord zonde is, door ons niet langer aan de hand gehouden worden. Wij zouden daardoor Christus in verbinding brengen met de zonde, nadat Hij voor de zonde, en om de zonde weg te nemen, aan het kruis gestorven is. Dit is iets vreeselijks, waarvoor God een iegelijk onzer beware. „Een iegelijk, die den naam des Heeren noemt, sta af van ongerechtigheid." Dit afstaan van ongerechtigheid is ook in overeenstemming met en een gevolg van den ernst, die het paaschfeest kenmerkt. In het zestiende hoofdstuk van Deuteronomium wordt door Mozes gezegd: „Zeven dagen zult gij ongezuurde brooden eten, *een brood der ellende* (want in der haast zijt gij uit Egypteland uitgetogen) *opdat gij gedenkt* aan den dag van uw uittrekken uit Egypteland, *al de dagen uws levens*." (vs. 3.) De Israëlieten, *als zij waren in het land der belofte*, moesten bedenken, dat zij ellendige slaven van Faraö en onder zijne macht geweest waren, zoodat zij in der haast, zonder dat er tijd was om hun deeg te bereiden, het tooneel hunner ellende hadden moeten verlaten. En in den brief aan de Efeziërs, waar wij als in Christus *in den hemel gezet* voorkomen, wordt ons gezegd: „*Bedenkt* dat gij, die eertijds uit de volken in het vleesch waart, en die voorhuid genoemd werdt door de dusgenaamde besnijdenis in het vleesch, die met handen geschiedt, dat gij *in dien tijd* zonder Christus waart, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemde-

lingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld." De Israëlieten en ook wij moeten niet vergeten, maar *bedenken*, wat onze vroegere toestand geweest is. Wijl ook ons pascha, Christus, is geslacht, moeten wij, zooals de Israëlieten het feest der ongezuurde brooden hielden, ook feest vieren „met ongezuurd brood van oprechtheid en waarheid." (1 Kor. V : 7, 8.) Met deze stemming is onbestaanbaar al die lichtzinnigheid en luidruchtigheid, die vooral heden ten dage door sommige Christenen, in plaats van tegengegaan, gewekt, bevorderd en toegejuicht wordt. Zelfs in de wijze van evangelieverkondiging blijkt somwijlen, dat zij, die zeggen het heil van zondaren, ja van de diepst gezonkenen te bedoelen, zelf geen besef hebben van de afschuwelijkheid der zonde, van het ontzagwekkende oordeel Gods daarover, en van de noodzakelijkheid om zich verre te houden van alles, wat niet overeenstemt met de reinheid des Heiligdoms. De lichtvaardigheid van de bekeeringen, die zij zoo vlug weten tot stand te brengen, wordt later, helaas! al te duidelijk bewezen in de vlugheid, waarmede vele bekeerden zich terug storten in de wereld en de zonde, om zoo doende schande te brengen over den gezegenden Naam, dien zij daar straks hebben beleden.

In vs. 10—14 is daarna sprake van DE GARF DER EERSTELINGEN. Daarmede werd de oogst in het land, dat de Heer aan Israël gegeven had, als het ware ingewijd of aangevangen. Door de verlossing waren zij uit Egypte overgebracht naar het land des Heeren; en daar werden de nieuwe vruchten gezien. De verlossing, tot stand gebracht in het bloed van Christus, vindt hare voltooiing in de opstanding. Aan het kruis eindigt het oude leven; uit het graf van Christus verrijst het nieuwe leven. De werkelijke eersteling, waarvan deze garf het voorbeeld was, is Christus. Als de Opgewekte uit de dooden wordt Hij in 1 Kor. XV *de eersteling* genoemd *van hen, die ontslapen zijn.* De garf der eerstelingen werd voor het aangezicht des Heeren *bewogen*, hetgeen beteekenen kan,

dat Christus, als de Opgestane, voor God welgevallig is, gelijk Hij het ook was in zijn gansche leven op aarde. Wat Christus nu, als de Opgestane, leeft, dat leeft Hij Gode. (Rom. VI : 10.) Dit bewegen geschiedde, opdat het „aangenaam" of welgevallig zou zijn voor hen, voor de Israëlieten, (vs. 11) of zooals ook vertaald kan worden, „opdat zij zelf aangenaam waren." Dit zou dan beteekenen, dat Christus, als de Opgestane, voor Gods aangezicht, Hem welgevallig is; en dat de geloovige nu ook zelf deelt in die aangenaamheid van Christus voor God. Christus, onze Heer, is toch niet alleen overgeleverd om onze zonden, maar ook *opgewekt om onze rechtvaardiging.* Wij staan nu voor God in dat nieuwe, dat opstandingsleven, hetwelk in den Persoon van den verrezen Christus *voor het eerst* aanschouwd is geworden.

Dat de garf der eerstelingen alleen Christus voorstelt, blijkt ook uit het brandoffer met zijn spijsoffer en zijn drankoffer, dat op den dag, waarop de garf voor God bewogen werd, den Heere tot een liefelijken reuk werd aangeboden. Hierdoor werd Christus, ook als de Opgestane, in verbinding gebracht met zijn overgave van zichzelven in den dood aan het kruis. (†) Indien ook Christus nu leeft voor God, toch blijft God tot in alle eeuwigheid gedenken aan de zelfovergave van Christus in den dood, welke overgave geschiedde met het oog op Gods verheerlijking. De waarde van het werk van Christus aan het kruis is gestadig het onderwerp, waarmede Gods gedachten zich bezighouden; en dat God Hem opgewekt en heerlijkheid gegeven heeft, is slechts het bewijs, hoe volkomen Christus God heeft verheerlijkt in zijn leven en sterven op aarde.

Dat (vs. 14) geen brood, noch geroost koren, noch groene aren gegeten mochten worden door Israël, zoolang niet de garf der eerstelingen aan God toegebracht was, bewijst hoe de eerste vrucht van Christus' werk toekomt aan God, en dat eerst wanneer God *zijne* vrucht

(†) Zie de beschouwing over het brandoffer op blz. 131 en vgg.

ontvangen heeft, de mensch kan gaan genieten. Hierin ligt veel leering en verkwikking voor ons. Wanneer *wij* de vrucht genieten van den dood en de opstanding van Christus, mogen wij er aan denken, dat God, *nog eer dan wij*, daarvan genoten heeft. Ja, *omdat* God in dien dood en die opstanding zooveel heerlijks vindt, dáárom vloeien ons in zoo milden overvloed Gods gunsten toe, en dáárom zijn wij, die in Christus gelooven, aangenaam voor God.

Van vs. 16—22 wordt nu beschreven het feest van den vijftigsten dag, of HET PINKSTERFEEST. Dit feest is eigenlijk slechts een verlenging of voltooiing van de aanbieding der eerste garf. (*) Het pinksterfeest was de voleinding van den oogst, gelijk de aanbieding der eerste garf het begin was; en indien, zooals wij gezien hebben, de eerste garf Christus was als de Opgestane, zoo is de volle oogst de opstanding dergenen, die van Christus zijn. Tusschen de eerste garf en het pinksterfeest lag een ruimte van vijftig dagen, die de periode van den oogst kon genoemd worden; tusschen de opstanding van Christus en die van ons ligt ook een ruimte, die de periode der opstanding kan worden genoemd. Wij leven in die periode of tijdruimte der opstanding, verwachtende de spoedige komst van Christus, om niet meer iets te doen tot verzoening der zonden, maar om de ontslapenen, die Hem toebehooren, op te wekken, en de levenden, die Hem toebehooren, te veranderen tot heerlijkheid. (zie Fil. III: 20, 21.)

Dat bij de eerste garf aan Christus moet gedacht worden, is duidelijk aan de soort van offers, die daarbij gebracht werden, namelijk alleen een brandoffer met een *ongezuurd* spijsoffer. Op het pinksterfeest moet aan ons gedacht worden; want daar was een brandoffer met een *gezuurd* spijsoffer, benevens een zond- en dankoffer. Christus had geen zuurdeeg in zich, wij wel; waarom ook bij ons een zondoffer noodig is. Toch zooals Christus

---

(*) Daarom vangt vs. 16 niet aan met de woorden: „En de Heere sprak tot Mozes," die altijd een nieuw feest inleiden.

de eersteling is, worden ook de twee beweegbrooden van het pinksterfeest genoemd „de eerstelingen voor den Heer." (vs. 17.) God heeft ons, zegt Jakobus, gebaard, „opdat wij als eerstelingen zijner schepselen zouden zijn." (I: 18.) En Petrus verbindt onze wedergeboorte aan de opstanding van Christus zelf. (1 Petr. I: 3.) Christus' opstanding is profetie en waarborg van de onze. (Rom. VIII: 11.) Uithoofde van het wonen des Geestes in ons, worden wij, evenals Jezus, uit de dooden opgewekt.

Hoogst gewichtig is het, dat, waar van ons, als deelende in de opstanding van Christus, wordt gesproken, er gezegd wordt: „het zijn de eerstelingen *den Heere*" of de eerstelingen, die aan den Heer worden toegebracht. Dat wij als „met Christus opgewekt" in den brief aan de Efeziërs worden voorgesteld, moet tot gevolg hebben, dat wij in nieuwheid des levens voor Gods aangezicht wandelen. Wij hebben niet meer te leven in het oude leven, dat met de zonde vereenzelvigd was, maar in het nieuwe leven, dat met den opgestanen Christus in verbinding staat. Het is dus niet genoeg, dat onze wandel, aan den maatstaf van de menschelijke zedelijkheid gemeten, goed zij, zoodat wij niet vloeken of niet stelen; maar hetgeen wij doen, moet werkelijk tot verheerlijking van God strekken, zoodat „hetzij wij eten of drinken of *iets anders* doen, wij het *alles* doen ter eere Gods." (1 Kor. X: 31.) Ook een natuurlijk mensch kan zedelijk leven, godsdienstig zijn, jegens anderen welwillend en vriendelijk; maar hoeveel de menschen daaraan hebben, God heeft er niets aan, *wat betreft Zijne eer en den naam van Christus.* Bij den Christen moet de Heer de drijfveer zijn tot alles, wat hij doet of laat. Wij kunnen ook niet zeggen „dat is niet mogelijk"; want de Christen Paulus heeft gezegd: „voor mij te leven is Christus," en diezelfde man zegt: „weest mijne navolgers, gelijk ik van Christus." Ja, God zelf zegt: „weest *mijne* navolgers als geliefde kinderen, en wandelt in liefde, gelijk ook Christus . . ." (Efez. V: 1.) Daartoe echter — ieder zal dit moeten toestemmen — is het oude leven, hoe ook

beschaafd en gepolijst, niet in staat; alleen het opstandings-, het nieuwe leven kan daartoe bekwaam maken; *en dat nieuwe leven hebben wij.* O, mocht deze onze roeping ons altijd levendig voor den geest staan! Hoe geheel anders zouden wij ons dan openbaren, en hoe veel krachtiger zou ons christelijk leven getuigen in deze wereld van zelfzucht en leugen.

Nog ééne bijzonderheid bij de viering van den vollen oogst vereischt onze opmerkzaamheid, namelijk dat niet alleen, volgens Deut. XVI, hier de vroolijkheid voor 's Heeren aangezicht *geboden* was, omdat het genot van de vrucht der verlossing vreugde *moet* verwekken; maar dat aan den arme en den vreemdeling een deel van de vrucht moest ten goede komen. (vs. 22.) Steeds wanneer de ziel Gods weldaden smaakt, en er door tot vreugdevollen dank gestemd wordt, zal er een drang gevonden worden om ook anderen te beweldadigen. Het genot van Gods mildheid maakt mild. Slechts zij, die een karigen God dienen, zijn gierig jegens anderen. Door het kennen van God als een zegenende Vader wassen wij zelf op en dragen vrucht ook voor anderen. (Kol. 1 : 10.)

Nu volgt een tijdruimte, waarin van geen feest gesproken wordt. Wat wij tot nu toe beschouwd hebben, begon met de eerste maand, en duurde tot het einde van den oogst. Daarop komt er niets, totdat de zevende maand begint. Dan heeft Israël het feest des geklanks, vervolgens den verzoendag, en ten laatste het loofhuttenfeest, waarop alles eindigt in den achtsten dag. De tusschentijd tusschen de eerste drie en de laatste drie feesten is een beeld van den tijd, waarin God zich niet met Israël als zoodanig inlaat. Dat is dus de tegenwoordige tijd der tijdelijke verwerping van Israël en der inzameling of vergadering van de gemeente, die na het laatste Israëlietische pinkster- of oogstfeest, waarvan de Schrift melding maakt, begon. (Hand. II.) Dat in Lev. XXIII niets aangaande dien tusschentijd gesproken wordt, is slechts een bevestiging van de waarheid, door Paulus telkens in het licht gesteld, dat de

gemeente *een verborgenheid* was, iets waarover de Schriften des ouden verbonds niet gesproken hadden. (Rom. XVI : 25.) Is echter die tusschentijd vervuld, en de gemeente ingezameld, dan knoopt God wederom met Israël aan; en het eerste, wat in de zevende maand geschiedt, is, dat op de bazuin geblazen wordt. (vs. 24.) Dit stelt voor, dat het geklank weer zal worden vernomen door het tijdelijk verworpen volk. De blijde boodschap des Koninkrijks wordt opnieuw aan hen gepredikt, de profetieën en beloften van God aangekondigd; en welgelukzalig is dan het volk, hetwelk het geklank kent. (Ps. LXXXIX : 16.) Volgens Ezechiël XXXVII wordt dan tot *de dorre beenderen* gezegd: „*hoort des Heeren woord.*"

Het gevolg daarvan zal zijn, dat Israël zich verootmoedigt. (vs. 27.) Merkwaardig is het, dat in dit 23e hoofdstuk van Levitikus de verzoendag voorkomt als *de tijd der verootmoediging.* In het 16e hoofdstuk, waar vermeld wordt, wat op den verzoendag geofferd moest worden, vindt men niets gesproken over den toestand des volks. Hier in het 23e komt niets voor over de offers voor het volk, maar wordt wel gezegd, dat alle ziel, die op denzelven dag niet zal verootmoedigd zijn geweest, zal *uitgeroeid* worden uit hare volken. (vs. 29.)

In dien weg der verootmoediging wordt ten slotte Israël gebracht tot het genot der rust in heerlijkheid, die door het *Loofhuttenfeest* wordt afgebeeld. (vs. 34.) Zoodra heeft niet Israël zijne zonden betreurd, of de vrucht der verzoening valt hun ten deel in de uitdelging van al hunne schuld en de verwezenlijking van al de goede woorden, die Jehovah van ouds over hen gesproken had, zoodat onder de gezegende regeering van den Messias, een iegelijk zijnen naasten zal noodigen tot onder den wijnstok en tot onder den vijgeboom. Deze heerlijke rusttijd duurt duizend jaren; en dan komt een einde aan alle bedeelingen, en treedt de toestand der eeuwigheid in, afgebeeld door den achtsten dag, die door geen anderen dag meer wordt gevolgd, want een negenden dag kent de Schrift niet.

Al deze drie feesten: des *geklanks*, der *verootmoediging*,

en der *heerlijkheid* vallen in de zevende maand, en geen nieuw feest komt daarna meer. Als God de zijnen in de heerlijkheid gebracht heeft, is de nieuwe, de eeuwige sabbatsrust daar, die, omdat zij op het verlossingswerk door Christus gegrond is, nooit verstoord, nooit afgebroken kan worden.

Doch al zijn ook de drie laatstgenoemde feesten oorspronkelijk aan Israël gegeven, zoo zijn zij toch, wat hunne beteekenis aangaat, evengoed als de drie eerstgenoemde, van algemeene toepassing op ons.

De eerste drie: het paaschfeest, het feest der ongezuurde brooden en het oogstfeest stelden ons voor den dood en de opstanding van Christus, met de gevolgen daarvan voor ons, die in Christus gelooven. Zij vormen dus te zamen, wat God in Christus gedaan heeft *voor ons*. De laatste drie: het feest des geklanks, der verootmoediging en der loofhutten stellen ons echter voor, wat God doet *aan ons*.

Had God slechts een werk volbracht *voor ons*, het zou ons geen nut hebben kunnen doen, indien Hij ook niet daarna een werk deed *aan ons*. Wat God in Christus tot stand bracht, ging buiten ons om; en wijl wijzelven in een toestand van verblinding en verharding waren, zonder eenige behoefte aan God en aan de verlossing door Christus, moest God nog in ons de behoefte en den wil te voorschijn roepen, om persoonlijk met dat buiten ons om tot stand gebrachte werk in verbinding gesteld te worden. Gode zij dank, dat Hij het laatste doet, zooals Hij het eerste gedaan heeft!

Gods werk *aan* den mensch begint daarmede, dat Hij het geklank des Woords hem doet hooren. De Heilige Geest bezigt dat Woord, om den mensch uit den toestand van verharding en verblinding over te brengen in een staat van gevoeligheid en inzicht omtrent de werkelijke verhouding, waarin hij zich bevindt tegenover God. Dat Woord is een licht, hetwelk den mensch, die in stikdonkere duisternis gehuld is, bestraalt om hem kennis te geven van den schuldigen en ellendigen toestand der

verwijdering van God, waarin hij tot nu toe voortleefde, en waarin hij straks voor eeuwig omkomen zal. Uit zichzelven komt geen enkel mensch er toe, om te zien en te beseffen in welk een booze en gevaarlijke positie hij verkeert. Integendeel door het valsche licht, dat de duivel over hem uitgespreid heeft, verbeeldt hij zich, dat God zijn vijand is, en dat hij zich dus gelukkig zal gevoelen, naarmate het hem gelukt zich geheel van God los te maken. In het ontkomen aan God — zoo meent hij — ligt zijn heil; en daar de mensch de duisternis lief heeft gekregen, liever dan het licht, zou er niets voor hem overblijven dan ontnuchterd te worden, als het voor eeuwig te laat was.

God echter, die rijk is aan barmhartigheid, komt met het Woord tot den verblinden en verharden zondaar, en *verdrijft dat valsche licht, zoodat hij uit den strik* der leugen, waarin hij verward was, losgewikkeld wordt, en tot het besef komt, dat hij een geketende slaaf is van de zonde en de ongerechtigheid. Hij meent niet langer, dat God een vijand van hem is, maar hij ontwaakt tot het bewustzijn, dat hij een vijand is van God; en dat het einde zou moeten zijn, dat God hem als een vijand nederplofte in het eeuwig verderf. Dat bewustzijn moge niet bij een iegelijk even klaar zijn, maar wij beschrijven hier ook niet de werking van het Woord op het geweten bij een bepaald persoon, doch in het afgetrokkene; en er is geen enkel persoon, bij wien het Woord zijn werk doet, of hij erkent *iets* van dat alles.

Waar het Woord Gods aldus het geweten van den mensch treft, dat hij zijn waren toestand voor God heeft ontdekt, daar volgt *de verootmoediging*. Het is onmogelijk in het licht van God te staan, en dan niet zich schuldig te erkennen. Dacht men ook vroeger goed over zichzelven en kwalijk over God, thans is het omgekeerd: God wordt gerechtvaardigd, en men veroordeelt zichzelven. Door het Woord van God, dat „doordringt tot de verdeeling der ziel en des geestes, zoowel der gewrichten als des mergs, en een oordeelaar is van de gedachten en overleggingen

des harten", *komt men*, gelijk de verloren zoon bij de zwijnen, *tot zichzelven*, en begint te zeggen: „ik zal opstaan" enz., en opstaande, zegt men dan tot God: „ik heb gezondigd." Dit opstaan om tot God te gaan, met beschuldiging van zichzelven, is tevens een merkwaardig bewijs, dat, zoodra de ziel werkelijk verootmoedigd is, er hoop en vertrouwen ontstaat op God, op dienzelfden God, dien men beleedigd en tegen Wien men gezondigd heeft. Hoe zou men anders tot Hem *durven* gaan! Waar de booze ons onze zonden verwijt, gaat men ook heen, maar . . . . om zich op te hangen, gelijk Judas.

Voorts is het onze aandacht waard, dat Levitikus XXIII ons leert, hoe de tijd der verootmoediging tevens is de dag der verzoening. „Op den tienden dezer zevende maand . . . . . zult gij uwe zielen verootmoedigen . . . en *op denzelfden dag* zult gij geen werk doen, want het is de verzoendag." (vs. 27, 28). Zoodra de zondaar *zich aanklaagt voor God*, wordt hij *verzoend met God*. En uitdrukkelijk staat er bij: „geen werk zult gij doen." God rechtvaardigt den goddelooze, *die niet werkt*, maar gelooft. De tollenaar stond van verre, en slaande op zijne borst, riep hij: „o God! wees mij zondaar genadig", zonder verder iets te doen of te willen doen, en onmiddellijk laat de Heer er op volgen: „Ik zeg u: deze ging af gerechtvaardigd naar zijn huis." Dit komt daarvan, dat het werk van Christus God heeft verheerlijkt ten aanzien van de zonde, *eer nog* de zondaar zijne zonde komt belijden aan God, zoodat de vrucht der verzoeningsofferande hem, op zijne verootmoediging, onmiddellijk in den schoot valt. De verootmoedigde zondaar komt tot een God, die reeds te voren omtrent zijne zonden voorziening heeft weten te treffen; en waar God in Christus *alles* heeft gedaan, heeft hij geen werk zelf daarbij te voegen. Hij vindt oogenblikkelijke vergeving, en bovendien rechtvaardiging. Door zijn eigen werk was hij een zondaar; door Christus' werk is hij een rechtvaardige. Met het „beste" kleed is hij omhangen, een ring heeft hij aan den vinger, schoenen aan de voeten; en hij zit aan de

rijkvoorziene tafel des vaders, waar de vader zelf zich verblijdt. Hij is „in gemeenschap met den Vader en met zijnen Zoon Jezus Christus." (1 Joh. I: 3.)

Ten slotte, nadat de gerechtvaardigde zondaar hier eenigen tijd door het geloof genot heeft gehad van de geestelijke zegeningen, waarmede de God en Vader van onzen Heer hem in de hemelsche gewesten in Christus gezegend heeft, gaat hij *wonen*, niet in loofhutten hier beneden, maar in het Vaderhuis daarboven. De Heer zelf voert hem daarin, nadat Hij hem aldaar plaats heeft bereid. Niet slechts gedurende de duizend jaren, in welke hij deel heeft aan de heerschappij van Christus op aarde, maar tot in alle eeuwigheid heeft hij zijne plaats, waar Christus zelf is, die gezegd heeft: „Vader, ik wil, dat waar ik ben, ook die *bij mij* zijn, die gij mij gegeven hebt." Dan is de verlossing, die Christus voor ons tot stand bracht, voltooid; want Hij kon er niet mede bevredigd zijn, dat wij behouden werden van het eeuwig verderf, en dat wij in den hemel kwamen; het ging Hem om onze personen, wijl Hij ons persoonlijk lief had, en alleen de vereeniging van onze personen met Hemzelven voldoet aan de wenschen van zijn hart ten opzichte van zijne geliefde hemelsche bruid. Welgelukzalig zijn zij, die aan deze eeuwige rust in heerlijkheid met Hem zullen deel hebben!

En eeuwig geprezen zij God, die niet alleen door Christus een werk *voor ons* heeft willen volbrengen, maar die door den Geest ook een werk *aan ons* wilde doen, opdat wij van hetgeen voor ons volbracht was, persoonlijk de vrucht zouden genieten!

Gods weg — en hoe dien te vinden.

(Lees Job XXVIII; Lukas XI: 34—36.)

„De roofvogel heeft het pad niet gekend, en het oog der kraai heeft het niet gezien; de jonge hoogmoedige dieren hebben het niet betreden, de felle leeuw is daarover niet heengegaan." Welk een onuitsprekelijke genade is het voor iemand, die waarlijk met God wenscht te wandelen, te weten, dat er een weg voor hem gebaand is, waarop hij naar Gods wil wandelen kan! God heeft voor zijne verlosten een weg gebaand, waarin zij met alle mogelijke zekerheid, kalmte en gerustheid wandelen kunnen. Het is het voorrecht van ieder kind van God en van iederen dienstknecht van Christus om zóó zeker te zijn van Gods weg, als hij zeker is van de zaligheid zijner ziel. Dit moge menigeen te stout gesproken toeschijnen, maar wij vragen: is het niet waar? Leert de Schrift het ons niet? Wijst zij ons niet den weg, dien wij te gaan hebben? Zeer zeker. Zij wijst ons niet alleen den weg, maar zij zegt ons ook, hoe wij dien vinden, en op welke wijze wij dien bewandelen kunnen. Dezelfde stem, die ons spreekt over de behoudenis onzer ziel, zegt ons ook, welke de weg is voor onzen voet. Hetzelfde goddelijke gezag, 'twelk ons verzekert, dat „wie in den Zoon van God gelooft, het eeuwige leven heeft", verklaart ons ook, dat er een weg is zóó duidelijk, dat „zelfs de dwazen niet zullen dwalen."

Dit is een groote genade voor alle tijden, maar in het bijzonder voor een tijd als de onze, waarin zooveel verwarring en onzekerheid heerscht; waarin de een hierheen en de ander daarheen gaat; waarin de meest tegenstrijdige dingen als van God komende worden geprezen. Het is bedroevend op te merken, hoe onzeker en in verwarring menig kind van God thans is. Menigeen belijdt oprecht, dat hij niet weet, wat te moeten doen, waarheen te moe-

ten gaan, en wat te moeten gelooven. En toch dienen wij dit te weten. Zou de Heere God zijne kinderen — zou Christus zijne dienaren in duisternis en onzekerheid laten? Wie zou dit kunnen gelooven? Moet een kind den wil zijns vaders niet weten? En behoort een knecht den wil zijns meesters niet te kennen? En wanneer dit in de aardsche verhoudingen noodzakelijk is, hoeveel te meer is dit dan niet het geval ten opzichte van onzen Vader en onzen Meester in den hemel!

Toen de Israëlieten door de Roode zee gegaan waren, en stonden op de grenzen van die groote en vreeselijke woestijn, welke lag tusschen hen en het hun beloofde land, hoe konden zij den weg weten, dien zij te gaan hadden? Het heete zand der woestijn lag rondom hen. Tevergeefs zocht men daar een weg of een pad. In die huilende wildernis was geen voetspoor te ontdekken. Mozes was zoo diep daarvan doordrongen, dat hij tot Hobab zeide: „Verlaat ons toch niet, want dewijl gij weet, dat wij ons legeren in de woestijn, zoo zult gij ons tot oogen zijn." (Num. X : 31.) Maar dit was niet de wijze, waarop God zijn volk zou leiden. De Heere had Hobab niet noodig. Geen mensch zou de leidsman zijns volks wezen; Hij zelf zou hun den weg wijzen, op den weg geleiden en bewaren, en hen veilig brengen in het beloofde land.

Luistert slechts naar hetgeen wij lezen in Num. IX : 15—23 : „En op den dag van het oprichten des tabernakels bedekte de wolk den tabernakel, op de tent der getuigenis; en in den avond was over den tabernakel als een gedaante des vuurs, tot aan den morgen. Alzoo geschiedde het geduriglijk: de wolk bedekte denzelven, en des nachts was er een gedaante des vuurs. Maar nadat de wolk opgeheven werd van boven de tent, zoo verreisden ook even daarom de kinderen Israëls; en in de plaats, waar de wolk bleef, dáár legerden zich de kinderen Israëls. Naar den mond des Heeren verreisden de kinderen Israëls, en naar des Heeren mond legerden zij zich; al de dagen, in dewelke de wolk over den taber-

nakel bleef, legerden zij zich. En als de wolk vele dagen over den tabernakel verbleef, zoo namen de kinderen Israëls de wacht des Heeren waar en verreisden niet. En als het was, dat de wolk weinige dagen op den tabernakel was, naar den mond des Heeren legerden zij zich, en naar den mond des Heeren verreisden zij. Maar was het, dat de wolk van den avond tot den morgen daar was, en de wolk in den morgen opgeheven werd, zoo verreisden zij, of des daags of des nachts, als de wolk opgeheven werd, zoo verreisden zij. En als de wolk twee dagen of een maand of vele dagen vertoog op den tabernakel, blijvende daarop, zoo legerden zich de kinderen Israëls, en verreisden niet, en als zij verheven werd, verreisden zij. Naar den mond des Heeren legerden zij zich, en naar den mond des Heeren verreisden zij; zij namen de wacht des Heeren waar, naar des Heeren mond, door de hand van Mozes."

Ziedaar goddelijke leiding — een leiding, waarvan wij verzekerd zijn kunnen, dat zij geheel voldoende was en hen onafhankelijk maakte van hunne eigene oogen, van de oogen van Hobab, of van de oogen van welk sterfelijk mensch ook. Het is belangrijk op te merken, dat in het begin van het boek Numeri bepaald wordt, dat de ark des verbonds haar plaats hebben moest in het midden van de vergadering des Heeren, terwijl in hoofdstuk X gezegd wordt: „Zij togen drie dagreizen van den berg des Heeren; en de ark des verbonds des Heeren *reisde voor hun aangezicht* drie dagreizen, om voor hen een rustplaats uit te speuren." Jehovah, die een rustplaats vond in het midden van zijn verlost volk, wordt de gids op hunne reis door de woestijn, en gaat voor hen henen om een rustplaats voor hen uit te speuren. Welke nederbuigende goedheid! Welk een onuitsprekelijke genade! En welk een getrouwheid tevens! Waar Mozes Hobab vraagt om hun gids te zijn, terwijl hij Gods voorziening in hunnen nood kende, daar verlaat Jehovah zijne plaats in het midden van Israël's stammen, en gaat aan de spits van het leger staan om hun den weg te wijzen en een rustplaats voor hen uit te

speuren. En kende Hij de woestijn niet goed? Zou Hij niet beter voor hen zijn dan tienduizend Hobabs? Konden zij op Hem niet volkomen vertrouwen? O, zeer zeker. Hij zou hen niet op een dwaalweg voeren. Had zijne genade hen verlost uit de slavernij van Egypte, en hen veilig geleid door de Roode zee, voorwaar, dan kon diezelfde genade hen ook leiden door die groote en vreeselijke woestijn, vol slangen en schorpioenen, en hen veilig brengen in het land, vloeiende van melk en honig.

Zoo is het ook met ons. Wij zijn door Gods genade verlost uit de macht des satans en van de heerschappij der zonde, en nu worden wij door diezelfde genade geleid op den weg door deze wereld naar het heerlijk Vaderhuis daarboven. Doch bedenken wij wel, dat wij slechts dan van die leiding gebruik maken kunnen, wanneer wij onzen eigen wil geheel hebben opgegeven, en wanneer wij afstand gedaan hebben van elk vertrouwen in onze eigen meeningen, zoowel als in de meeningen en redeneeringen van anderen. Hebben wij God tot onzen leidsman en gids, dan behoeven wij evenmin onze eigen oogen als de oogen van Hobab. God is voldoende. In Hem kunnen wij ons vertrouwen stellen. Hij kent den weg door de woestijn; en daarom, als wij onzen blik op Hem vestigen, dan zullen wij geleid worden in het rechte spoor.

En dit brengt ons vanzelf tot de vraag: „Hoe kan ik den weg van God vinden?" Waarlijk, een zeer belangrijke vraag. Waarheen moet ik mij wenden om het rechte voetspoor te zien? Indien het oog van den roofvogel — zoo sterk, zoo machtig, zoo verreikend, het niet gezien heeft; indien de jonge leeuw, zoo majestueus in zijn houding en zoo krachtig in zijn bewegingen, het niet heeft betreden; indien de mensch zijne waarde niet weet, en hij niet gevonden wordt in het land der levenden; indien de afgrond zegt: Hij is in mij niet; en de zee: Hij is niet bij mij; indien het voor goud of kostelijke steenen niet is te verkrijgen; indien al de schatten des heelals en al de bekwaamheid des menschen niet in staat zijn het uit te vinden — waarheen zullen wij ons dan

wenden? Waar zal ik het dan vinden? Zal ik mij begeven tot de voorname standaarden der orthodoxie, die de godsdienstige meeningen en gevoelens van millioenen, over de lengte en breedte der belijdende kerk, regelen? Zou ik dit wondervolle pad der wijsheid bij hen kunnen vinden? Zijn zij soms een uitzondering op den grooten en menschvernederenden regel van Job XXVIII? Neen, zeker niet. Maar wat moet ik dan doen? Ik weet: er is een weg. God, die niet liegen kan, zegt dit, en ik geloof het; maar waar kan ik dien vinden? „Maar de wijsheid, vanwaar zal zij gevonden worden? en waar is de plaats des verstands? Want zij is verholen voor de oogen aller levenden, en voor het gevogelte des hemels is zij verborgen. Het verderf en de dood zeggen: Haar gerucht hebben wij met onze ooren gehoord." Schijnt het niet een hopelooze zaak te zijn voor een onwetend sterveling om zulk een wondervol pad na te speuren? Maar neen! dank zij God, het is geen hopeloos geval, want „God verstaat haren weg, en Hij weet hare plaats. Want Hij schouwt tot aan de einden der aarde, Hij ziet onder al de hemelen. Als Hij den wind het gewicht maakte, en de wateren opwoog in mate; als Hij den regen een gezette orde maakte, en een weg voor het weerlicht der donderen; toen zag Hij haar, en vertelde ze; Hij schetste ze en ook doorzocht Hij ze. Maar tot den mensch heeft Hij gezegd: Zie, *de vreeze des Heeren* is de wijsheid, en *van het kwade te wijken, is het verstand.*"

Ziedaar dus het goddelijk geheim der wijsheid. „De vreeze des Heeren." Die brengt het geweten in de tegenwoordigheid van God, waar de eenige ware en zekere plaats is. Het doel van den duivel is om ons geweten van die plaats af te houden, om het te brengen onder de macht en het gezag van den mensch, om het te onderwerpen aan de geboden en leeringen der menschen, om iets te brengen tusschen ons geweten en het gezag van Christus. Het doet er niet toe, wat het wezen moge; hetzij een geloofsbelijdenis, of de meening van een vereeniging van menschen, of het oordeel van een geliefden

leeraar — het is al om het even; als het staat tusschen ons geweten en het gezag van Christus en zijn Woord, dan heeft de duivel zijn doel bereikt. Dit is een schrikkelijke valstrik, een waar struikelblok, een zeer ernstige hinderpaal op onzen vooruitgang in de wegen des Heeren. Gods Woord moet ons richtsnoer zijn, en geenszins de uitleggingen der menschen. God kan wel een mensch gebruiken om zijn Woord ons te verklaren; maar nooit mag de verklaring van dat Woord ons richtsnoer zijn. Dit is van het uiterste belang. Wij moeten uitsluitend onderwezen en uitsluitend bestuurd worden door het Woord van den levenden God. Niets anders kan ons den rechten weg wijzen, of vastheid geven aan ons karakter en aan onzen christelijken wandel. Er heerscht rondom ons een sterke geneigdheid om door de gedachten en meeningen der menschen bestuurd en geleid te worden — door die groote standaarden der zoogenaamde orthodoxe leer. Voorzeker, bevatten deze geloofsbelijdenissen kostelijke waarheden, die wij allen met vreugde en instemming onderschrijven; maar dat is het punt in kwestie niet. Wat wij den lezer op het hart willen binden, is, dat hij niet bestuurd mag worden door de gedachten en meeningen van zijne medegeloovigen, maar eenig en alleen door het zuivere Woord van God. Wij moeten de waarheid niet van een mensch, maar uitsluitend van God zelven ontvangen. God moge zich van een mensch bedienen, om ons de waarheid mede te deelen en te doen verstaan; maar alleen dan wanneer ik de waarheid als van God gekomen aanneem, heeft zij gezag over mijn hart en geweten. Neem ik haar niet van God aan, dan brengt zij mij niet in levende verbinding met God, maar wordt een hinderpaal voor mijne ziel, doordien zij iets stelt tusschen mijne ziel en zijn goddelijk gezag.

Staan wij nu nog een weinig stil bij hetgeen ons in het elfde hoofdstuk van Lukas gezegd wordt. Wij zullen daar belangrijke punten vinden, die ons in staat zullen stellen om te leeren verstaan, hoe wij den weg van God kunnen vinden. De Heere Jezus zegt daar: „De lamp des

lichaams is uw oog; wanneer uw oog eenvoudig is, zoo is ook uw geheele lichaam verlicht; maar zoo het boos is, is ook uw lichaam duister. Zie dan toe, dat niet het licht, hetwelk in u is, duisternis zij. Indien dan uw geheele lichaam verlicht is, niet hebbende eenig deel, dat duister is, zoo zal het geheel verlicht zijn, gelijk wanneer de lamp met haar schijnsel u verlicht."

Hier worden wij bekend gemaakt met het ware geheim van het onderscheiden van 's Heeren weg. Het moge moeielijk schijnen om te midden van de stormachtige wateren der Christenheid den rechten weg te vinden. Zooveel verschillende stemmen worden er vernomen. Zoovele tegenstrijdige meeningen trekken onze aandacht. Mannen Gods verschillen zoozeer in hun oordeel over de dingen. De uiteenloopende meeningen vermenigvuldigen zich, eer dan dat zij verminderen. Zoodat het haast onmogelijk schijnt om tot een goed en gezond besluit te komen. Wij gaan tot iemand, van wien wij oordeelen, zoover als wij zien kunnen, dat hij een eenvoudig oog heeft, en hij zegt ons dit; — wij gaan tot een ander, die eveneens naar ons oordeel een eenvoudig oog heeft, en hij zegt ons juist het tegendeel. Wat moeten wij nu denken? Wel, één ding is zeker, dat ons eigen oog niet eenvoudig is, indien wij, in onzekerheid en verlegenheid, van den een naar den ander loopen. Een eenvoudig oog is gevestigd op Christus alleen, en dan is het geheele lichaam verlicht. De Israëliet in de oude bedeeling moest niet hierheen en daarheen loopen om zijn medebroeder te raadplegen over den weg, dien hij te bewandelen had. Ieder hunner had denzelfden goddelijken gids, namelijk de wolkkolom des daags en de vuurkolom des nachts. Jehovah zelf was de onfeilbare gids van ieder lid der vergadering des Heeren. Zij waren niet overgegeven aan de leiding van den verstandigsten, wijsten en beproefdsten man in de vergadering; en ook mochten zij hunnen eigenen weg niet volgen; een ieder hunner had den Heer te volgen. De zilveren trompetten verkondigden aan allen den wil en de gezindheid van God; en niemand, wiens oor open

was, en die aandachtig luisterde, kon in verwarring zijn. Het oog en het oor van een iegelijk hunner moest op God *alleen* gericht zijn, en geenszins op een sterfelijk mensch. Dit was het geheim der leiding in de dorre wildernis, en dit is ook het geheim der leiding in de woestijn der wereld, door welke Gods verlosten thans te gaan hebben. De een moge zeggen: „Luister naar mij;" en een ander: „luister naar mij;" en een derde: „Laat ieder zijn eigen weg gaan;" doch het gehoorzame hart zegt, in tegenstelling van allen: „Ik moet den Heer volgen."

Dit maakt alles eenvoudig. Zoo doende zal in geenen deele een geest van onafhankelijkheid aangekweekt worden; juist het tegendeel. Hoe meer wij leeren op God voor besturing en leiding te vertrouwen, des te meer zullen wij onszelven wantrouwen en van onszelven afzien, en dit is stellig geen onafhankelijkheid. Wel zal het mij verlossen van het slaafsch volgen van een mensch, daar ik mijne verantwoordelijkheid aan Christus alleen zal gevoelen; maar dat is het juist, wat wij noodig hebben. Hoe meer wij de beginselen, die in de Christenheid gelden, onderzoeken, des te meer zullen wij overtuigd worden van de noodzakelijkheid om ons geheel te onderwerpen aan het goddelijk gezag, wat in andere woorden hetzelfde zeggen wil als „de vreeze des Heeren" en „een eenvoudig oog." In het begin van de Handelingen der Apostelen vinden wij een korten zin, die het rechte tegenmiddel is voor eigenwil en menschenvrees, waaraan zoovelen onzer lijden, en dat is: „Wij moeten God gehoorzaam zijn." Welk een volkomene regel voor ons gedrag. „Wij moeten *gehoorzaam zijn.*" Dat is het rechte geneesmiddel voor onzen eigenwil. „Wij moeten *God* gehoorzaam zijn." Dat is het geneesmiddel voor onderwerping aan de geboden en leerstellingen der menschen. Er moet gehoorzaamheid zijn; maar gehoorzaamheid waaraan? Aan Gods gezag, en aan dat alleen. Op die wijze wordt de ziel bewaard voor den invloed des ongeloofs, en aan den anderen kant voor de verleiding des bijgeloofs. Het ongeloof zegt: „Doe, zooals gij wilt." Het bijgeloof roept:

„Doe, zooals de belijdenis of de kerk het leert." Het geloof zegt daarentegen. „Wij moeten God gehoorzaam zijn."

Ziedaar, de heilige maatstaf voor mijne ziel temidden van de tegenstrijdige en verstorende invloeden rondom ons. Als een dienstknecht moet ik mijnen Heer gehoorzamen; en als een kind moet ik luisteren naar de geboden mijns Vaders. En dit moet ik doen, al zouden mijne mededienstknechten en mijne medebroeders mij niet begrijpen. Ik moet mij steeds herinneren, dat ik in onmiddellijke betrekking tot God sta. Het is mijn voorrecht even zeker te zijn van mijns Meesters wil omtrent het pad, dat ik hier beneden te bewandelen heb, als ik zeker ben van zijne belofte ten aanzien van de zaligheid mijner ziel. Indien dit niet zoo ware, waar zou ik mij dan bevinden? Is het niet mijn voorrecht om een eenvoudig oog te hebben? Voorzeker, wie zal dit ontkennen? En als ik dit heb, wat is daar dan het gevolg van? „Een lichaam, dat geheel verlicht is." En als mijn lichaam geheel verlicht is, kan dan mijn hart vol van verwarring zijn. Onmogelijk. Deze twee dingen zijn onvereenigbaar; en daarom, als iemand in „duistere onzekerheid" gedompeld is, dan is zijn oog niet eenvoudig. Hij moge zeer oprecht schijnen; hij moge zeer begeerig zijn om op den rechten weg geleid te worden; maar hij kan er van verzekerd zijn, dat hem een eenvoudig oog ontbreekt, 'twelk onmisbaar is om op goddelijke wijze te worden geleid. Het woord is duidelijk: „Indien uw oog eenvoudig is, zoo zal uw geheele lichaam verlicht zijn." God zal steeds de nederige, gehoorzame ziel leiden. Maar aan den anderen kant, als ik niet wandel naar het licht, dat mij geschonken is, dan zal ik in de duisternis verkeeren. Licht, waarnaar niet gehandeld wordt, wordt duisternis; en „hoe groot zal de duisternis zijn!" Niets is gevaarlijker dan in te gaan tegen het licht, dat God ons geeft. Dit moet, vroeg of laat, tot de verderfelijkste gevolgen leiden. „Ziet dan toe, dat niet het licht, hetwelk in u is, duisternis zij." „Hoort en neemt ter oore, verheft u niet; want de Heere heeft gesproken. Geeft eer den Heere, uwen God, eer

dat Hij het duister maakt, en eer uwe voeten zich stooten aan de schemerende bergen; dat gij naar licht wacht, en Hij datzelve tot een schaduw des doods stelle, en tot een donkerheid zette." (Jer. XIII : 15, 16.)

Dit is hoog ernstig. Welk een onderscheid tusschen een man met een eenvoudig oog en een man, die niet doet naar het licht, dat God hem gegeven heeft! De een heeft zijn lichaam verlicht; en de ander is gansch in de duisternis; de een heeft geen deel, dat duister is, en de ander is in groote duisternis gedompeld; de een is een lichtdrager voor anderen, en de ander is een struikelblok voor velen. Wij kennen niets ernstigers dan deze rechtvaardige handelwijze van God, dat Hij het licht in duisternis verkeert, omdat men weigerde te wandelen naar het licht, dat Hij in zijne genade geschonken had.

Lieve lezer! handelt gij naar het u geschonken licht? Heeft God een straal van zijn licht in uwe ziel doen schijnen? Heeft Hij u iets getoond, dat verkeerd is in uwe wegen en verbindingen? Wendt gij het een of ander aan, waarvan uw geweten u zegt, dat het niet in overeenstemming is met den wil uws Meesters? O, zoek en zie! „Geeft eere den Heere, uwen God!" Handel naar dat licht. Aarzel niet. Denk niet aan de gevolgen. Gehoorzaam, wij smeeken het u, het woord uws Heeren. Laat op ditzelfde oogenblik, dat deze regelen u onder de oogen komen, het vaste voornemen uwer ziel zijn om van alle ongerechtigheid, waar gij die ook vinden moogt, afstand te doen. Zeg niet: waarheen zal ik gaan? Wat zal ik dan verder doen? Bedenk wel, dat God nooit licht geeft voor twee stappen tegelijk. Heeft Hij u licht gegeven voor éénen stap, welnu, doe dan in de vreeze zijns Naams dien éénen stap, en gij zult meer licht krijgen, zoodat gij een tweeden stap zult kunnen doen; en zoo zal het licht voortgaan tot den vollen dageraad. Maar indien gij weigert te handelen, dan zal het licht, dat in u is, duisternis worden; uw voet zal zich stooten aan de schemerende bergen van dwaling en zonde, die aan de beide zijden van het nauwe pad der gehoorzaamheid liggen; en gij

zult een struikelblok zijn op het pad van anderen. O, laat een iegelijk onzer luisteren naar de stem van God en gehoorzaam zijn aan zijn Woord! „De vreeze des Heeren is de wijsheid, en van het kwade te wijken is het verstand." — „Mijne schapen hooren mijne stem, en zij volgen mij." Welk een heerlijk woord! God zij er voor gedankt, dat wij het hebben. O, dat een iegelijk maar in rechtstreeksche afhankelijkheid van Christus zelven handelen mocht! Hoe gelukkig zouden wij zijn! Ons pad zal met licht bezaaid zijn, en onze ziel zal opspringen van vreugde in den Heer, onzen God.

Merkwaardig en ernstig is het onderscheid tusschen het einde van de belijdende gemeente in 2 Thess. II en de toekomst van de ware gemeente, de bruid, de vrouw des Lams in Openb. XXII. „Daarom zendt God hun een werking der dwaling, ten einde zij de leugen gelooven; opdat allen geoordeeld worden, die de waarheid niet hebben geloofd, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid." En van de laatste wordt gezegd: „En de stad heeft de zon en de maan niet noodig om haar te beschijnen; want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is hare lamp, en de volken zullen in haar licht wandelen; en de koningen der aarde zullen hunne heerlijkheid tot haar brengen." Welk een contrast! In het eene geval: licht en waarheid verworpen, en daarom duisternis, verderf en veroordeeling; in het ander geval: de heerlijkheid van God en van het Lam vervullende de stad met licht, en dat licht schijnende door de muren van jaspis, en alzoo verlichtende de volken, die zalig worden!

Geve de Heer ons nu reeds in het licht van die stad te wandelen! Laat ons dragers zijn, en meer en meer worden van dat licht te midden van de dwalende Christenheid en in deze duistere wereld! Gods genade wil en zal er ons toe bekwamen. Hoe groot de moeielijkheden ook wezen mogen, en hoe sterk de tegenstand der menschen zich ook openbare; ons hart zal in zijne gemeenschap de vreugde zijner nabijheid en den zegen zijner waarheid ondervinden.

Stroomen des levenden waters.

„En op den laatsten, den grooten dag van het feest stond Jezus en riep, zeggende: Zoo iemand dorst, die kome tot mij en drinke! Die in mij gelooft, gelijk de Schrift zegt: „Stroomen van levend water zullen uit zijnen buik vloeien." (Joh. VII : 37, 38.)

Het feest, waarvan in deze heerlijke woorden sprake is, was het „loofhuttenfeest." Echter wordt het in het begin van ons hoofdstuk „het feest *der Joden*" genoemd. Dit toont ons zijn karakter. Het kon niet langer genoemd worden, zooals in Lev. XXIII: „een feest van Jehovah;" de Heer kon het als zoodanig niet meer erkennen. Het was een ledige vorm, een krachtelooze instelling geworden, een feest waar de mensch zich op verhief, en van hetwelk God uitgesloten was.

Dit is niets buitengewoons. Het hart des menschen heeft ten allen tijde getoond, aan uiterlijke vormen vast te willen houden, zelfs als de kracht er van reeds lang vervlogen is. En ook wij, geliefden! staan in gevaar in een uiterlijken en daarom waardeloozen vorm voort te gaan, terwijl de kracht, die zich eens in dien vorm openbaarde en daarin werkzaam was, meer en meer afneemt. Zoo was het in den ouden tijd met Israël, en zoo is het thans met de belijdende kerk: veel uiterlijke vorm en weinig innerlijke kracht. Mochten wij allen op onze hoede zijn voor deze gevaarlijke omleidingen des vijands! Hij is er voortdurend op uit om onze ziel te verleiden en God buiten te sluiten, en daartoe gebruikt hij gaarne en met goed gevolg de door God gegeven instellingen. Maar mogen deze laatste ook nog zoo goed en schoon zijn, welke waarde hebben zij, als de kracht verloren is gegaan? Waar echter het geloot werkzaam is, daar heeft de ziel met God te doen, en terwijl zij aan den uiterlijken vorm vasthoudt, worden kracht en frischheid bewaard.

De Evangelist Johannes noemt dit door God ingestelde feest, het feest *der Joden;* en niet slechts dit, maar wij vinden ook, dat de Heer het een na het andere ter zijde

stelt, en in de plaats daarvan Zichzelven als het voorwerp des harten aanbiedt. Zoo is het ook in het begin van het 7e hoofdstuk. Wij lezen daar: „En na dezen wandelde Jezus in Galilea; want hij wilde in Judea niet wandelen, omdat de Joden hem zochten te dooden. En het feest der Joden, dat der loofhutten, was nabij." Welk een schrikkelijke tegenstelling! Welk een verblinding in de harten der Joden! Zij zochten den Zoon Gods te dooden, en wilden toch het loofhuttenfeest vieren! Ziedaar de godsdienstige mensch zonder God.

„Zoo zeiden dan zijne broeders tot hem: Vertrek van hier, en ga naar Judea, opdat ook uwe discipelen *uwe werken mogen zien*, die gij doet. Want niemand doet iets in het verborgene, en zoekt zelf openlijk bekend te zijn. Indien gij deze dingen doet, *zoo openbaar uzelven aan de wereld.* Want ook zijne broeders geloofden niet in hem." Hoewel zijne broeders, wat het vleesch aangaat, zoo nauw aan Hem verwant waren, zoo geloofden zij toch niet in Hem. Zij zouden gaarne gezien hebben, dat Hij zich aan de wereld bekend gemaakt had, om door de wereld geëerd en bewonderd te worden. Ach, zij wisten niet, waartoe Christus op de aarde gekomen was; zij kenden het doel zijner verschijning in deze wereld niet. Was Hij uit den hemel nedergedaald om een voorwerp der bewondering voor de wereld te wezen? Neen, Hij was gekomen om te *dienen* en zijn leven te geven tot een rantsoen voor velen. Over „het beest," dat in de Openbaring beschreven wordt, zal zich eenmaal de gansche aarde verwonderen; (vergel. Openb. XIII: 3.) maar Gods Zoon was in deze wereld verschenen, om God te verheerlijken, zichzelven te vernederen en de menschen te dienen.

Daarom weigerde de Heer om openlijk tot het feest op te gaan naar Jeruzalem. Zijn tijd was er nog niet; „maar," voegde Hij er aan toe: „uw tijd is altijd bereid." Het oogenblik om zich aan de wereld te vertoonen, was nog niet gekomen; dat zou eerst aanbreken, als in vervulling trad, waarvan het loofhuttenfeest een voorbeeld was. Maar in den tijd, waarover ons hoofdstuk handelt, was zijne ure

nog niet gekomen. De wereld, ja, de godsdienstige wereld dier dagen haatte Hem. „De wereld kan u niet haten, maar mij haat zij, omdat ik van haar getuig, dat hare werken boos zijn. Gaat gij op naar dit feest; ik ga nog niet op naar dit feest, want mijn tijd is nog niet vervuld. Deze dingen tot hen gezegd hebbende, bleef hij in Galilea. Maar toen zijne broeders opgegaan waren, ging ook hij zelf op naar het feest, niet openlijk, maar als in het verborgen."

En waarom ging Hij op? Niet om zich aan de wereld te vertoonen, noch om aan hun feest deel te nemen, maar om zijn Vader te verheerlijken en de gewillige dienstknecht voor de behoeften der menschen te zijn. Dat was zijn eenig doel. „Doch toen het reeds in het midden van het feest was, ging Jezus op in den tempel, en leerde. De Joden dan verwonderden zich, zeggende: Hoe is deze zoo geleerd, daar hij niet onderwezen is? Jezus dan antwoordde hun, en zeide: *Mijne leer is de mijne niet, maar Desgenen, die mij gezonden heeft.*" Hoe straalt ons uit deze woorden de heerlijkheid van onzen Heer en Heiland als van den zich vernederenden Dienstknecht tegen. „Mijne leer is de mijne niet." Dat was zijn antwoord aan hen, die zich over zijne geleerdheid verwonderden. Zij kenden Hem evenmin als zijne broeders. De beweegredenen, die Hem leidden, het doel dat Hij beoogde, waren ver buiten het bereik van den vleeschelijken, wereldschgezinden mensch. Zij beoordeelden Hem naar *hunne* eigene gedachten, en daarom waren al hunne gevolgtrekkingen valsch. „Zoo iemand wil diens wil doen, die zal van deze leer erkennen, of zij uit God is, dan of ik uit mijzelven spreek. Die van zichzelven spreekt, zoekt zijne eigene eer; maar die de eer zoekt Desgenen, die hem gezonden heeft, die is waarachtig, en geen ongerechtigheid is in hem." Onze geliefde Heer sprak niet van zichzelven, alsof Hij onafhankelijk van den Vader was, maar als iemand, die geheel afhankelijk was en in onafgebroken gemeenschap leefde met den levenden God, die al zijne bronnen in Hem had, die niets deed, niets zeide, ja zelfs niets dacht, dan hetgeen uit den Vader was.

Dezelfde waarheid vinden wij met betrekking tot den

Heiligen Geest in het zestiende hoofdstuk van Johannes' Evangelie. „Maar wanneer die zal gekomen zijn, de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden; want Hij zal van zichzelven niet spreken, maar al wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken, en de toekomende dingen zal Hij u verkondigen. Die zal mij verheerlijken; want Hij zal het uit het mijne nemen, en het u verkondigen." (vs. 13, 14.) De Heilige Geest sprak en spreekt niet uit zichzelven als onafhankelijk van den Vader en den Zoon, maar als iemand, die in volkomene gemeenschap met beiden zich bevindt, en derhalve dezelfde gedachten en dezelfde gezindheid heeft.

„En op den laatsten, den grooten dag van het feest stond Jezus en riep, zeggende: Zoo iemand dorst, die kome tot mij en drinke!" Hoe kostelijk zijn deze woorden en van welk een buitengewoon praktische beteekenis zijn zij! Zoo iemand dorst, die kome *tot Mij!* De persoon van Christus is de goddelijke bron van alle zegening, van alle frischheid en van alle geestelijke kracht. In Hem alleen kan de ziel vinden, wat zij noodig heeft. Hoewel de Heer hier spreekt van den Heiligen Geest, welke de geloovigen ontvangen zouden, zoo heeft de tekst toch ook een gezegende beteekenis voor onzen geheelen loopbaan als geloovigen, ten opzichte van onzen dagelijkschen wandel, en van onze dienst jegens anderen. Tot Christus is het, dat wij ons altijd te wenden hebben. Elke zegen en elke verkwikking komt voor ons uit Hem. Als wij daarom te eeniger tijd tot de ontdekking kwamen, dat wij dor, droog en ledig zijn in onze harten, wat hebben wij dan te doen? Zullen wij trachten onzen toestand te verbeteren, den toon van ons geestelijk leven hooger te stemmen? Neen, op dien weg bereiken wij ons doel nooit. Wat moeten wij dan doen? *Tot Jezus gaan en drinken!* En wat zal het gevolg daarvan zijn? — Wij zullen zelf verfrischt worden, en stroomen van levend water zullen uit onzen buik, d. w. z. uit onzen inwendigen mensch anderen toevloeien. De Heilige Geest, die in ons woont, is dan niet alleen een fontein van water, die tot in het

eeuwige leven springt, (Joh. IV.) maar zal ook in ons een verkwikkende en levendmakende stroom voor anderen zijn.

Niets is dwazer en nutteloozer dan de rustelooze inspanning van een ziel, die zich buiten de gemeenschap van Christus bevindt. Wij mogen dan de *handen* vol werk, het *hoofd* vol kennis hebben, en onze *voeten* mogen heren derwaarts loopen; doch alles is, voorzoover het ons betreft, tevergeefs. Is het *hart* niet in levende verbinding met den persoon van Christus; is het niet in waarheid met Hem bezig, dan moeten dorheid en onvruchtbaarheid volgen; en het is onmogelijk, dat er „stroomen van levend water" uit ons vloeien. Zullen wij voor anderen tot zegen zijn, dan moeten wij zelf ons met Christus voeden. Wij „drinken" niet voor anderen, maar voor onszelven; wij drinken om onzen eigen dorst te stillen. Maar als wij zoo drinken, dan vloeien de stroomen vanzelf. Wij moeten met onszelven beginnen, in ons eigen hart, en door het geloof ons met den levenden Christus bezighouden; anders zal onze dienst zonder waarde en zonder kracht zijn. Wenschen wij een goeden invloed op anderen uit te oefenen, of een zegen voor onze medemenschen te zijn; wenschen wij voor God vrucht voort te brengen, en als lichten te schijnen in de duisternis om ons heen; verlangen wij er naar een kanaal te zijn, gevuld met verkwikkend water in het midden der dorre woestijn dezer wereld; laat ons dan luisteren naar de woorden onzes Heeren in Joh. VII: 37! Laat ons drinken uit de ware en eenige bron! En wat dan? Ophouden met drinken? Neen, *opnieuw* drinken, *altijd weer* drinken — en stroomen van levend water *moeten* vloeien. Als ik zeg: „Ik zal mij moeite geven een kanaal van zegen voor anderen te zijn," dan zal ik slechts mijne eigene nietigheid en onmacht gewaar worden. Als ik echter tot de bron kom en drink; als ik mij als een ledig vat met het levende water laat vullen, dan zullen zonder moeite van mijnen kant, geheel vanzelf, de stroomen van levend water vloeien tot zegen voor anderen.

„Ik en mijn huis, wij zullen den Heer dienen."

Aan het einde van Jozua's laatste toespraak tot het Israëlietische volk zegt hij: „En nu, vreest den Heer, en dient Hem in oprechtheid en in waarheid; en doet weg de goden, die uwe vaders gediend hebben, aan gene zijde der rivier en in Egypte; en dient den Heer. Doch zoo het kwaad is in uwe oogen den Heer te dienen, kiest u heden, wien gij dienen zult, hetzij de goden, welke uwe vaders, die aan de andere zijde der rivier waren, gediend hebben, of de goden der Amorieten, in wier land gij woont; maar aangaande mij, en mijn huis, wij zullen den Heer dienen."

Deze treffende woorden zijn wel waard, dat wij ze overdenken. Welk een heerlijk besluit! Wat anderen ook doen zouden, al zou zelfs heel Israël andere goden gaan dienen, Jozua was besloten met een voornemen des harten bij den Heer te blijven. Dit was geen zelfverheffing, geen steunen op eigen kracht, geen eigengerechtigheid; neen! het was de ware moed en beslistheid des geloofs, die bij elk waar Christen moet gevonden worden.

Tot de Thessalonikers zegt Paulus: „Gij hebt u van de afgoden bekeerd tot God, om den levenden en waarachtigen God te dienen, en zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten." Een waarachtige bekeering bestaat uit twee dingen *Van* de afgoden *tot* God. Het eerste alleen kan niet baten. Een dronkaard, die ophoudt met drinken, heeft zich van zijn dronkenschap bekeerd; een dief, die niet meer steelt, maar een eerlijk leven leidt, heeft zich bekeerd; een afgodendienaar, die zijn afgoden wegwerpt, bekeert zich van de afgoden. Maar hoe groot de invloed ook wezen moge op hun maatschappelijk leven; hoe groot

het geluk ook moge zijn, dat daardoor in hun huis en omgeving gesmaakt wordt; hoe zeer wij ook zulk een verandering op prijs moeten stellen; zoo is dit toch geen onberouwelijke bekeering tot behoudenis. Daartoe moet men zich niet slechts afwenden van de afgoden, maar men moet zich keeren tot God. En zoodra een ziel zich wendt tot God, zoodra zij in zijn licht verschijnt, verfoeit zij zichzelve, en verootmoedigt zich met droefheid over de zonde voor het aangezicht des Heeren. Waar het woord *terstond* met vreugde ontvangen wordt, daar is geen wortel in de ziel; terwijl de droefheid naar God een onberouwelijke bekeering tot behoudenis werkt.

Deze onberouwelijke bekeering heeft ten doel: den levenden en waarachtigen God te dienen, en zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten, die ons van den toorn, die over deze aarde zal worden uitgegoten, door zijne komst in de lucht verlost, daar Hij ons van deze aarde wegneemt en ons invoert in de door Hem voor ons bereide woningen van het heerlijk huis des Vaders. Vele Christenen meenen, dat zij bekeerd geworden zijn om in den hemel te komen, doch dit lezen wij nergens in den Bijbel. Zeer zeker zullen wij in den hemel komen, indien wij ons van de afgoden tot God bekeerd hebben; maar het doel onzer bekeering is het dienen van den levenden en waarachtigen God. Wij zijn niet bekeerd geworden om aan onszelven te denken, voor onszelven te leven, ons eigen geluk en genot te zoeken; maar wij zijn bekeerd geworden, om te denken aan God, om Hem te verheerlijken en groot te maken, om ons Hem toe te wijden en om zijne eer te zoeken en te bedoelen. Helaas! dit wordt zoo weinig verstaan en zoo weinig in beoefening gebracht.

En weten wij wel, wat het zeggen wil God te dienen? Dat bestaat niet in het gaan naar de vergadering, in bidden en zingen, in het vieren van het avondmaal en het lezen in den Bijbel. Dit alles behoort er wel bij, en is er als het ware het gevolg van, maar het is toch het dienen zelf niet; dit omvat veel meer, dit bestaat, met één woord gezegd, in het doen van Gods wil en in het gehoorzamen

zijner geboden. Denk er maar aan, wat gij doet, als gij iemand dient. Wel dan doet gij, wat hij zegt. Gij doet niet uit eigen zin, maar den zin van hem, dien gij dient. Gij gaat niet uw eigen weg, maar den weg, dien hij u wijst. Gij wijdt u aan hem toe, en tracht hem welbehagelijk te zijn. Ja, als gij een goede dienstknecht zijt en uwen heer liefhebt, dan hebt gij niet eens een gebod noodig, maar gij leest in de oogen uws meesters, wat hij gaarne hebben zou. Zoo worden ons de dienstknechten meermalen in de Schrift voorgesteld. De volmaakte Dienstknecht vond in het doen van den wil zijns Vaders zijne spijze.

God te dienen is zich geheel aan Hem over te geven, zich volkomen aan Hem toe te wijden, zich onvoorwaardelijk Hem ten dienste te stellen. Al wat ik ben en al wat ik bezit, behoort niet aan mij, maar aan Hem, wiens dienstknecht ik geworden ben. Mijn tijd, mijn geld, mijn gaven, mijn leven, het behoort alles aan Hem; zij zijn mij slechts gegeven, opdat ik er Hem mede dienen zou, die dat alles mij gaf. Een afgodendienaar geeft zijn geld en zijn goed voor zijn god, verbrandt soms zijn kinderen en laat zichzelven verpletteren. En gij, toen gij nog onbekeerd waart en de wereld diendet, was u toen iets te veel en te kostelijk om een kortstondig genot te smaken? Neen, niet waar? ge hadt tijd en geld genoeg voor de wereld en voor uzelven. Gij zijt verlost, en gij hebt er God voor gedankt. Gij zaagt de ijdelheid der aardsche dingen in, en gij zocht de hemelsche. Gij gevoeldet de macht der wereld en des satans, en gij werdt van hare boeien bevrijd. Gij gingt gebogen onder den last uwer zonden, en gij vondt vergeving. Lofliederen der bevrijding weerklonken in uw ziel en in uw huis. En gij zoudt thans minder doen, dan toen gij de wereld en de afgoden diendet? Neen, niet waar? dat gaat niet. Gij zult doen, wat die arme slavin deed, die, zoodra zij begreep, wat de vrijheid beteekende, die haar ten koste van een groote som gelds geschonken werd, uitriep: „Dan zal ik eeuwig zijn slavin zijn." — „Heer, wat wilt gij, dat ik doen zal?" zeide de vijandige, de Christenen vervolgende Saulus tot den door hem tot daar-

toe zoo gehaten Jezus van Nazareth. En van dat oogenblik af gaf hij zich met lichaam en ziel aan Hem over, wijdde Hem al zijn gaven en krachten toe, offerde voor Hem zijn tijd en zijn leven op.

De eerste gedachte, die een mensch na zijne bekeering bezielt, is God te dienen, zich aan God toe te wijden, voor Jezus te leven. Dit kan niet anders. Want de bekeering bestaat juist in het zich afwenden van de wereld en het zich wenden tot God. Een waar Christen zegt daarom met zijn gansche hart: Mij aangaande, ik zal den Heer dienen. Hij zegt dit niet in zelfverheffing, neen, hij zegt het in het gevoel zijner zwakheid en van de noodzakelijkheid van de hulp des Heiligen Geestes. Maar hij zegt het toch in de blijde beslistheid des geloofs. Zijne onbekwaamheid moge dikwerf aan den dag komen; doch dit neemt niet weg, dat de lust zijns harten en het doel zijns levens de dienst van God geworden is. Daarin vindt hij thans zijn vreugde en zijn genot. Hij stelt zijn lichaam tot een levende, heilige, Gode welbehagelijke offerande. Hij beproeft, welke de goede en welbehagelijke en volmaakte wil van God zij. Hij leeft niet meer voor zichzelven, maar voor Dien, die hem heeft liefgehad en zichzelven voor hem heeft overgegeven. Een ieder in zijne mate, naar de mate zijns geestelijken levens, zegt met Paulus: „Om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijnen Heer, acht ik alle dingen schade te zijn; ik doe slechts één ding, vergetende hetgeen achter is, en en mij uitstrekkende naar hetgeen vóór is, jaag ik, het wit aanschouwende, naar den prijs der hemelsche roeping Gods in Christus Jezus."

Den Heere te dienen met een voornemen des harten, dat is een heerlijk besluit. Welgelukzalig hij, die dit besluit genomen heeft, en dit besluit uitvoert. Die zich onverdeeld aan God overgeeft en toewijdt. Wat waren Adam en Eva gelukkig in den hof, toen zij, van God afhankelijk en aan Hem toegewijd, met Hem gemeenschap oefenden, en Hem elken dag in hunne nabijheid mochten ontvangen! Hoe ongelukkig werden

zij, toen zij hunne afhankelijkheid van Hem verloren, en, van zijne geboden vrij willende zijn, zich door den satan lieten verleiden! En welke gelukkige menschen zijn wij weer geworden, nu wij van de zonde verlost, van de wereld gescheiden en aan satans macht ontrukt, in ware afhankelijkheid van God en in overgegevenheid des harten aan Hem, ons waarachtig geluk zoeken en vinden.

Gelukkige menschen — niet omdat wij zoo blij en zoo vroolijk zijn; och neen! want het is heel wel mogelijk, ja, het is wel haast zeker, daar het uitnemendste van het menschelijk leven moeite en verdriet is, dat een gansche reeks van moeielijkheden ons pad hier beneden zal verduisteren, zoodat ons vaak de tranen langs de wangen vloeien; maar gelukkige menschen, omdat er niets zaligers wezen kan, dan zich toe te wijden aan den God en Vader van onzen Heer Jezus Christus. In den hemel zullen wij niets anders doen. En niemand onzer denkt er aan, dat er in den hemel aan ons geluk ook maar het geringste ontbreken zal.

Gelukkige menschen! want wat is gelukkiger dan lief te hebben, wie ons liefheeft! Wat gelukkiger dan die liefde door wederliefde te toonen! Welk een genot is dit reeds in de verhoudingen hier beneden! En van ons wordt gezegd ten opzichte van God: „Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad." Uit dankbare liefde wijden wij ons aan Hem toe; geven wij ons geld en goed, onze gaven en krachten; en dat is waar genot en hemelsche vreugde.

Gelukkige menschen! want aan het eind onzer loopbaan, bij onze komst in de heerlijkheid, waar onze werken ons volgen, wordt ons het loon op den arbeid uit genade geschonken. Wij werken niet om loon, o neen! wij werken en wijden ons toe uit dankbaarheid, uit liefde, uit vrije beweging; met het bewustzijn dat wij schuldig zijn onszelven geheel te geven aan Hem, die Zichzelven gaf voor ons. Maar toch het loon volgt. De kroon der gerechtigheid wordt den getrouwen geschonken. De prijs,

aan het einde der loopbaan opgehangen, wordt door de volhardende loopers gegrepen. Een ruime ingang in het eeuwig koninkrijk onzes Heeren en Heilands Jezus Christus, wijd geopende deuren, is het deel van allen, die bij hun geloof de christelijke deugden gevoegd hebben. Met blijdschap en in triumf worden in de eeuwige tabernakelen ontvangen en ingehaald allen, die met den mammon der ongerechtigheid zich hier beneden vrienden gemaakt hebben.

Natuurlijk moeten wij leeren, op welke wijze en waardoor wij God dienen moeten, want van onszelven weten wij dit niet. Zelfs het begrip van wat goed en kwaad is, is door de zonde zóó verduisterd, dat door velen goed genoemd wordt, wat met de eerste beginselen der zedelijkheid in strijd is. Ons geweten is wel de kennis tusschen goed en kwaad, maar door de zonde wordt dit geweten verkeerd geleid, valsch onderricht, vaak verstompt en soms toegeschroeid, zoodat het, om goed te spreken, door Gods Woord moet verlicht en onderwezen worden. Maar al is dit ook het geval, zoodat er van een teeder geweten sprake zijn kan, dan heeft men daardoor toch nog niet de kennis van hetgeen Gode welbehagelijk is. Wij zijn toch niet alleen schepselen van God, maar wij zijn Zijne kinderen geworden. Wij staan niet onder de wet, maar onder de genade. Wij zijn burgers des hemels, die door het geloof hun verkeer hebben in de hemelsche gewesten. In overeenstemming hiermede behooren wij te wandelen. Als de zoodanigen dienen wij God. Dit kan de wet ons niet leeren, want de wet komt tot menschen, die in het vleesch zijn, en wij zijn niet in het vleesch, maar in den Geest. Onze levensregel moet in overeenstemming zijn met het standpunt, waarop wij staan, en met den toestand, waarin wij door de genade gebracht zijn. En daar wij in Christus zijn, zoo is Christus ook ons voorbeeld, ons model. In Efezen II zegt Paulus: „Want wij zijn zijn (Gods) maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, die God te voren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen." Wat goede werken zijn,

die Gode welbehagelijk zijn, kunnen wij alleen leeren door den wandel, het leven, de woorden en de gezindheid van onzen Heer en Heiland, die als de volmaakte Dienstknecht van God in alles het hart en de gezindheid zijns Vaders heeft geopenbaard, wiens spijze het was te doen den wil des Vaders, die in de hemelen is; die gezegd heeft: „de woorden, die ik spreek, heb ik van mijnen Vader gehoord, en de werken, die ik doe, heb ik bij mijnen Vader gezien." In zijn leven op aarde zijn dus de goede werken door God voor ons voorbereid, en wij hebben daarin te wandelen. „Weest dan navolgers van God als geliefde kinderen; en wandelt in de liefde, gelijk ook Christus ons heeft liefgehad, en zichzelven voor ons overgegeven heeft als een offerande en een slachtoffer, Gode tot een welriekenden reuk." (Efez. V : 1.) „Want daartoe zijt gij geroepen; want ook Christus heeft voor u geleden, u een voorbeeld nalatende, opdat gij zijne voetstappen zoudt navolgen." (1 Petr. II : 21.) En de Heer heeft gezegd: „Neemt mijn juk op u, en leert van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uwe zielen; want mijn juk is zacht, en mijn last is licht." (Matth. XI : 29.)

Heerlijke voorbeelden worden ons in de Schrift van zulk een dienen van God gegeven. De weduwe in den tempel gaf al haren leeftocht, en deed daardoor volgens Jezus' getuigenis meer dan de rijken, die hunne gaven in de schatkist wierpen. Maria van Bethanië, die het huis met den geur van den balsem, welken zij over Jezus had uitgegoten, vervulde, vernam uit den mond haars Heeren de heerlijke woorden: „Zij heeft een goed werk aan mij gewrocht." Paulus kon de geloovigen toeroepen: „Weest mijne navolgers, gelijk ook ik van Christus." Hij kon getuigen: „Want te leven is voor mij Christus, en te sterven gewin. Ik ben met Christus gekruisigd, en ik leef; niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu leef in het vleesch, dat leef ik door het geloof in Hem, die mij heeft liefgehad, en zichzelven voor mij heeft overgegeven. Thans verblijd ik mij in het

lijden voor u, en vul in mijn vleesch aan, wat nog ontbreekt aan de verdrukkingen van Christus voor zijn lichaam, dat is de gemeente." En de Apostel Johannes, die na vijftig jaren nog zoo goed als de dag van gisteren wist, welke ure het geweest was, waarin hij voor de eerste maal met Jezus had kennis gemaakt, kon na zulk een lang leven, in de dienst zijns Heeren doorgebracht, getuigen: „Zijne geboden," die hij met al de liefde zijns harten had opgevolgd, „zijn niet zwaar."

God geve, dat wij allen dit besluit nemen en ten uitvoer brengen! Maar dan moet er nog iets volgen. Indien Jozua geen huisgezin had gehad, dan had hij kunnen volstaan met te zeggen: „Mij aangaande, ik zal den Heer dienen." Doch nu hij niet alleen stond, maar een gezin had, zeide hij: „Mij aangaande, ik en mijn huis, wij zullen den Heer dienen." Dit zegt niet zijn gezin, zijne vrouw, zijn kinderen of dienstboden, maar dit zegt Jozua, het hoofd des gezins. Hij neemt de verantwoordelijkheid daarvoor op zich. Had hij dan daarover te beschikken? Had hij er dan over te zeggen, wat zijne vrouw, zijne kinderen, zijne dienstboden doen mochten? Zeer zeker, hij moest daarover beschikken. Hij was als hoofd des gezins verantwoordelijk voor alles, wat er in zijn huis gebeurde. Hij zou geen waar dienstknecht des Heeren geweest zijn, indien hij gezegd had: „*Ik* zal den Heer dienen, maar mijn vrouw en kinderen en dienstboden, die moeten zelven weten, wat zij doen, daarmede heb ik niet te maken en daarvoor ben ik niet verantwoordelijk." Het hoofd van het gezin en het gezin zijn één. Dit wetende, zegt hij: „Ik, en mijn huis, wij zullen den Heer dienen."

De bekeering komt hierbij natuurlijk niet in aanmerking. Jozua zegt niet: ik ben bekeerd, en nu zal ik ook mijne vrouw en kinderen en dienstboden bekeeren. Dat kon hij niet. Dat kan geen mensch. Dat kan God alleen. Dit wordt dan ook van niemand gevraagd. God kan ons als middel daartoe gebruiken, maar Hij zelf doet het werk. Dit behoort niet tot onze verantwoordelijkheid, maar ligt

er geheel buiten. De landman moet wel zaaien en planten en nat maken, maar den wasdom geven kan hij niet; dat kan God alleen. Wij moeten daarvan wel doordrongen zijn. Niemand denke, dat hij geroepen is anderen te bekeeren. Maar niemand ontdoe zich ook van de verantwoordelijkheid om met zijn geheele huis den Heer te dienen. Laat ons niet treden buiten de roeping, die ons gegeven is, maar laat ons ook onze roeping trouw vervullen. Helaas! er wordt veel hiertegen gezondigd. Menigeen denkt, dat, omdat hij onbekwaam is de zijnen te bekeeren, hij ook van de verantwoordelijkheid voor hun gedrag ontslagen is. Dit is een groote dwaling, die de treurigste gevolgen heeft.

Nemen wij een voorbeeld om de zaak duidelijk voor te stellen. Indien ik een afgodendienaar ben, dan is mijn huis aan de dienst der afgoden gewijd. Maar nu word ik bekeerd tot God. Ik houd dus op de afgoden te dienen. Wat moet er nu in mijn huis gebeuren? Wel de afgoden moeten mijn huis uit. Maar mijne vrouw en kinderen zijn nog niet bekeerd, en die willen dus voortgaan met het dienen der afgoden. Dit mag ik evenwel in mijn huis niet dulden. Hoe zij er ook over denken mogen, de afgoden moeten mijn huis uit, en de ware God moet worden geëerd en aangebeden. Jakob gevoelde dit, toen de Heer hem riep om naar Beth-el, naar het huis Gods, op te trekken. Hoe zou hij in Gods tegenwoordigheid kunnen verschijnen, terwijl zijn huis vol afgoden was? Daarom nam hij al de afgoden en begroef ze onder een eikenboom, opdat niemand der zijnen er zich ooit meer voor zou kunnen neerbuigen. Hij had zeker tot daartoe voor zichzelven den eenigen waren God aangebeden, maar toegelaten, dat zijne vrouwen en kinderen de afgoden dienden. Doch toen hij door God geroepen werd om in Diens tegenwoordigheid te verschijnen, begreep hij, dat hij eerst zijn huis moest reinigen. En eerst toen hij dit gedaan had, kreeg hij de vrijmoedigheid om een altaar voor zijnen God te bouwen.

Welnu, passen wij dit op onszelven toe. In den eigen-

lijken zin van het woord zijn wij geen van allen afgodendienaars geweest, maar wij hebben toch de wereld en de zonde gediend; welnu, als wij bekeerd, als wij kinderen Gods zijn geworden, dan moet *ik* niet *alleen*, maar dan moet ook *mijn gezin* de wereld verlaten. Alle gewoonten, die in strijd zijn met den wil van God en met mijne hemelsche roeping, moeten verdwijnen. In mijn huis moet God gevreesd en gediend worden. Het moet er zóó zijn ingericht, dat de Heere Jezus er als gast kan komen en er zich gelukkig gevoelen kan. Al wat Hem mishaagt, moet bestraft en verwijderd worden. Wie zijn vrouw toestaat de wereld te dienen; wie zijn kinderen hun eigen weg laat gaan; bewijst daarmede, dat de dienst van God hem niet boven alles gaat, ja, dat hijzelf nog niet vrij is van den invloed der wereld en der zonde. Al wat voor mij kwaad is, is ook kwaad voor de mijnen. Er is geen tweeërlei maatstaf, geen tweeërlei weegschaal, geen tweeërlei zedelijkheid. Wat uit de wereld is, is niet uit den Vader. Dit is voor iedereen waar. En daarnaar ben ik, als verantwoordelijk persoon, geroepen te handelen. Men misleide zich niet. En wie denkt, dat hij voor de onbekeerde leden van zijn gezin, ten aanzien van hun gedrag, niet verantwoordelijk is, en derhalve gerechtigd is om hen hun eigen weg te laten gaan, vergist zich schromelijk, en zal de treurige gevolgen zijner onachtzaamheid en flauwheid naderhand diep betreuren. Ik herhaal nog eens: wij kunnen niemand bekeeren; maar weet gij, wat wij wel kunnen: wij kunnen de bekeering van iemand in den weg staan. En dat doet men, indien men toelaat, dat, waar men voor zichzelven den Heer dient, de leden des gezins de wereld dienen.

Deze of gene zal mij misschien antwoorden: dat is in theorie alles heel mooi, maar gij moet maar eens in de praktijk komen, dan blijkt het vaak, hoe onmogelijk het is deze beginselen toe te passen. Mijn antwoord is: zijn die beginselen juist, zijn zij naar Gods woord en wil, dan *moeten* zij in toepassing gebracht worden. Ik zal de eerste zijn, om toe te stemmen, dat dit vaak moeielijk is. Maar

het is niet onmogelijk. God zou ons deze dingen niet leeren, indien wij ze niet konden volbrengen. Zeker niet in eigen kracht, maar in eigen kracht vermogen wij *niets*. Gods kracht wordt evenwel in onze zwakheid volbracht. Daarom is het geen bezwaar, als wij ons onmachtig gevoelen, integendeel, dat is de rechte gesteldheid des harten, want dan nemen wij tot Hem onze toevlucht en zoeken bij Hem kracht en genade om zijnen wil te doen en zijnen weg te bewandelen. Als wij ons maar niet aan de verantwoordelijkheid onttrekken, of wat nog erger is, als wij maar niet door eigen wereldschgezindheid de wereldschgezindheid in ons huis toelaten. Is dit niet het geval, dan kunt gij met alle vrijmoedigheid tot God gaan om zijne hulp, barmhartigheid en genade in de moeielijke gevallen, voor welke gij gesteld wordt, in te roepen. Bij Hem is kracht; bij Hem is wijsheid tevens; en Hij geeft mildelijk en verwijt niet. Maar dikwerf is er nog wat anders noodig dan dit. Verootmoediging en schuldbelijdenis moeten dikwerf aan het smeeken om genade en wijsheid vooraf gaan. Gij werdt bekeerd, toen gij reeds vele jaren een gezin hadt; toen uwe kinderen in de wereld en de zonde opgegroeid waren. Maar dat kan ik toch niet helpen, zult gij misschien zeggen. Zoo, zoudt ge dat denken? Hebt gij nooit vroeger, hebt gij nooit, toen gij nog ongehuwd waart, het evangelie gehoord en Gods roepstem tot bekeering vernomen? En waarom hebt gij niet geluisterd? Waarom hebt gij u niet bekeerd? Als gij dat vóór uw huwelijk gedaan hadt, dan zoudt gij een vrouw genomen hebben, die den Heere vreesde; dan zoudt gij uwe kinderen voor Hem hebben kunnen opvoeden, en dan waart gij thans niet in zulke groote moeielijkheden. Verootmoedig u dus voor God. Neem de gevolgen uwer onbekeerlijkheid op u, en belijd uwe schuld. Dan zal de Heer u vergeven en u reinigen; en dan zult gij de ware vrijmoedigheid hebben om Hem te smeeken de treurige gevolgen uwer dwaasheid weg te nemen.

Maar dubbel hebt gij u te verootmoedigen voor God, zoo gij vóór uw huwelijk reeds bekeerd waart, en gij thans door uw eigen schuld, door uw verachten van de beginselen

Gods in groote moeielijkheden verkeert. Nochtans de Heer is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid, indien wij Hem met oprecht berouw onze zonden belijden.

O, dat toch alle kinderen Gods meer het groote belang inzagen van de vreeze des Heeren voor henzelven en voor hun huis! Hoe vaak zijn de huisgezinnen in lijnrechten strijd met de belijdenis, die men aflegt. Hoeveel wereldschgezindheid, ijdelheid en lichtzinnigheid wordt daar gevonden. Welk een trachten naar vooruitkomen in de wereld, naar eer en aanzien, naar gemak en genot. Hoeveel begeerlijkheid des vleesches en begeerlijkheid der oogen en grootschheid des levens. Dat wij het toch inzagen. Dat wij ons verootmoedigden. Dat wij tot de eenvoudigheid terugkeerden. O, geliefde broeders! onderzoeken wij ons allen; stellen wij ons in Gods licht; vragen wij onszelven, of wij een goed getuigenis van Christus geven, of wij met ons huis den Heer dienen, of de Heer Jezus gaarne bij ons zou wonen, gelijk Hij woonde in het huis van Martha en Maria. Welk een treurigen aanblik geeft een *christelijk* gezin, dat niet christelijk is ingericht, waar de Heer niet in alles wordt gediend en gevreesd, waar de wereld is binnengekomen, en de tegenwoordigheid van Jezus is gebannen! Hoe onteerend voor den Heer! En hoe schadelijk voor u, voor uwe vrouw, voor uwe kinderen!

Gij wenscht, dat uwe kinderen bekeerd zullen worden. Gij bidt om hunne bekeering. Gij beeft bij de gedachte, dat zij verloren zouden gaan. Welnu, dan moet gij ze ook voor den Heer opvoeden. Als gij ze opvoedt voor de wereld, hoe kunt ge dan verwachten, dat zij de wereld zullen verlaten. Gij bidt, dat God ze van de wereld verlossen zal, en gij drijft ze naar de wereld heen, of gij laat toe, dat zij de wereld dienen. Gevoelt gij niet, dat dit God verzoeken is; dat dit spotten is met God. Neen! gij moet uwe kinderen niet toestaan, wat gij zelf niet zoudt doen. Gij moet hen niet naar plaatsen laten gaan, waar gij zelf niet komt. Gij moet hen geen kleeding doen dragen, die gij afkeurt. Hun hart kunt gij niet veranderen. Maar gij

kunt hen leiden tot Jezus. Gij kunt hen smaak doen krijgen in zijne dienst. Gij kunt hen afhouden van de wereld en hare ijdelheid, wetende dat de wereld en hare begeerlijkheid vergaat, en dat alleen hij, die den wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid. Doet gij dit, dan kunt gij den zegen des Heeren verwachten. God zal zich over uwe kinderen ontfermen. Hij zal ze tot zijne kinderen maken. Hij heeft u lief als uw Vader in Christus, en daarom heeft Hij ook uwe kinderen lief. Hij zegent ze gaarne. „Het is de wil niet des Vaders, die in de hemelen is, dat één dezer kleinen verloren ga", heeft Jezus gezegd. Wat is dat heerlijk! Hunne engelen zien altijd het aangezicht mijns Vaders, die in de hemelen is Ja, wij mogen op God vertrouwen. Hij doet boven bidden en denken. Indien wij maar getrouw zijn. Indien wij maar onze roeping vervullen. Indien wij, evenals Jozua, zeggen: Mij aangaande, ik en mijn huis, wij zullen den Heer dienen.

En onze kinderen, o, zij zullen ons later danken, dat wij hen van de wereld hebben afgehouden, dat wij hen verhinderden de zonde te dienen en de zonde te zien. Wie de zonde en de wereld heeft gediend, moet zelfs, als hij bekeerd geworden is, de gevolgen er van dragen. Soms in zijn geschokte gezondheid. Soms in zijn beperkte geestvermogens. Soms in zijn zwakheid van karakter en gebrek aan weerstandsvermogen. Maar altijd in de herinnering aan hetgeen hij zag en deed. Een bezoedelde verbeelding plaagt hem vaak met onzedelijke voorstellingen; een geprikkelde natuur drijft hem tot ongeoorloofde genietingen; een bedorven smaak geeft hem tegenzin in ernstige, heilige, Gode welgevallige bezigheid. Welk een geluk, als men dat alles niet kent! Als men, van de wereld gescheiden, omdat men leefde in een huis, waar de Heer gediend werd, Hem vroeg heeft leeren kennen! Ja, onze kinderen zullen ons danken voor onze zorg, voor onzen ernst, voor onze getrouwheid, voor onze tucht. Maar bovenal zullen zij ons danken, als wij eenmaal met hen zullen staan voor het aangezicht des Heeren, en met hen zullen ingaan in de vele woningen van het huis des

Vaders. En hoe zullen wij ons dan verheugen! God geve, dat het ons aller deel moge zijn. Hij beware ons allen voor die schrikkelijke beschaming dáár aan te komen en dáár te staan in eeuwige heerlijkheid, zonder onze kinderen, die zijne genade ons toevertrouwde; en daartoe leere Hij ons thans om in beslistheid en blijdschap des geloofs te betuigen: „Ik, en mijn huis, wij zullen den Heer dienen."

Correspondentie.

22. G. L. te Goes vraagt een verklaring van de woorden van Jezus tot Petrus: «als gij eens zult bekeerd zijn, versterk uwe broederen.» Luk. XX : 32.

Bekeering is omkeering. Tot de Thessalonikers zegt Paulus: «Gij hebt u van de afgoden bekeerd tot God,» wat zeggen wil: gij hebt u van de afgoden afgewend om u te wenden tot God. En tot de Korinthiërs zegt de Apostel: «Nu verblijd ik mij, niet dat gij bedroefd zijt geworden, maar dat gij bedroefd zijt geworden tot bekeering.» (2 Kor. VII : 9.) Zij hadden zich van den boozen weg, waarop zij wandelden, afgewend. Zoo was het met Petrus ook. Evenals de Thessalonikers was hij bekeerd van het oogenblik af, dat hij den Heer volgde, en misschien wel reeds vóór dien tijd, maar hij verloochende zijnen Heer, en moest zich van *die zonde* bekeeren. Dit deed hij, toen hij de zaal van Kajafas verliet, en naar buiten gaande, bitterlijk weende; en de Heer nam hem weer aan, vergaf zijne zonde, nam hem weer op in zijne gemeenschap en herstelde hem in de bediening; want Hij had reeds van te voren voor hem gebeden, opdat zijn geloof niet zou ophouden.

23. G. L. te Goes vraagt een verklaring van Fil. I : 18. Lees in onze nieuwe vertaling de verzen 15—18, dan zult gij bemerken, dat er geen spraak is van het prediken van een *verkeerd*, nog veel minder van een *ander* evangelie, maar van het prediken van het *ware* evangelie van Christus *met onzuivere bedoelingen*. Sommigen predikten Christus door nijd en twist, uit naijver, niet zuiver, dat wil zeggen: niet met zui-

vere bedoelingen, meenende aan Paulus' banden verdrukking toe te brengen; en Paulus, die niet voor zichzelven leefde, die zijne eigene eer niet zocht, maar alleen de eer van Christus en het heil van onsterfelijke zielen bedoelde, zag over alles, wat hem aangedaan werd, heen, en verblijdde zich, dat, op welke manier dan ook, Christus werd gepredikt. Uit Gal. III en 2 Tim. IV : 14, 15 blijkt, dat hij zich evenwel alles behalve verblijdde, wanneer het evangelie van Christus verkeerd of valsch werd voorgesteld. Hij gebruikt dan de sterkste woorden om zijne afkeuring uit te spreken : «Wie heeft u betooverd ?» vraagt hij aan de Galatiërs. «Die u in beroering brengt, zal het oordeel dragen.»

24. D. H. te Rotterdam. — Het getuigenis in 1 Joh. V : 6—8 betreft in de eerste plaats den dood van Christus. Jezus, de Christus, is niet gekomen door water alleen, maar door het water en het bloed, waardoor onwederlegbaar bewezen is geworden, dat Hij waarlijk gestorven was; en daarvan legt de Geest getuigenis af. (Zie Joh. XIX : 34, 35.) Maar, in de tweede plaats, dit getuigenis heeft betrekking op hetgeen wij, geloovende in Christus, door den dood van Christus zijn deelachtig geworden. Drie zijn er die getuigen : de Geest en het water en het bloed. De Geest ontdekt en maakt levend, en door het water en het bloed, door den dood van Christus, zijn wij gereinigd en verzoend. Tot de Korinthiërs zegt Paulus : »Maar gij zijt afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in den naam des Heeren Jezus en door den Geest onzes Gods.

Aan den doop moeten wij hier niet denken, evenmin als in de andere plaatsen, waar van «water» sprake is, zooals Joh. 3, Efez 5 en Titus 3.

25. J. G. te Pella vraagt een verklaring van Openb. XX : 11. Uit Hebr. XII : 26—28 en uit 2 Petr. III : 11—13 blijkt, wat hier bedoeld wordt. De aarde en de hemel, d. i. het uitspansel, zijn door God niet gemaakt om eeuwig in den toestand, waarin zij *thans* zijn, te blijven, maar opdat zij zouden plaats maken voor de onbewegelijke dingen, voor een nieuwen hemel en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont. Op den dag des oordeels en der verderving der goddelooze menschen zullen de hemelen met een gedruisch voorbijgaan, en de elementen brandende vergaan, en de aarde en de werken, die daarop zijn,

verbranden; en uit dit reinigingsproces zullen alsdan voortkomen de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, die onbewegelijk, tot in eeuwigheid bestaan zullen.

26. W. H. G. te Pella vraagt, wat het onderscheid is tusschen melk en vaste spijze.

Melk wordt in tweeërlei beteekenis gebruikt in het Nieuwe Testament. In 1 Petr. II : 2 worden wij vermaand «zeer begeerig te zijn naar de onvervalschte, redelijke melk, opdat wij door haar opwassen tot behoudenis.» Deze onvervalschte, redelijke melk is het Woord van God. In den brief aan de Hebreërs evenwel, waar Paulus de melk tegenover de vaste spijze stelt, wordt onder melk verstaan «de eerste beginselen der woorden Gods.» In hoofdst. V : 12—14 zegt Paulus, dat de Hebreërs, vanwege den tijd dat zij bekeerd waren, leeraars behoorden te zijn, doch dat zij nog steeds onderwezen moesten worden in de eerste beginselen der woorden Gods. Zij waren onervaren in het woord der gerechtigheid, en moesten dus evenals kleine kinderen nog gevoed worden met melk; terwijl de vaste spijs voor de volwassenen is.